

Hebreeën

1.	Hebreeën 1	2
	Geschreven aan gelovigen en ongelovigen	2
	Kort overzicht van het Bijbelboek	2
	De eerste verzen	3
2.	Hebreeën 2	13
3.	Hebreeën 3	23
4.	Hebreeën 4	29
5.	Hebreeën 5	35
6.	Hebreeën 6	45
7.	Hebreeën 7	52
8.	Hebreeën 8	59
9.	Hebreeën 9	66
10.	Hebreeën 10	78
11.	Hebreeën 11	92
12.	Hebreeën 12	112
13.	Hebreeën 13	130

1. Hebreeën 1

Het onderwerp van deze Brief is, dat de Here Jezus Christus uitermate verhoogd is. De rest van de Brief zet dat uiteen en verklaart op grond van de oudtestamentische profetie wie Hij is, mede om de praktische betekenis daarvan uiteen te zetten en toe te passen op de lezer van deze Brief.

Bij de Brief van "den apostel Paulus aan de Hebreeën" (dat staat er boven) gaat het om drie dingen. Punt één: is het wel een brief, want de eerste woorden lijken helemaal niet op een brief. **Zie zijlijn 1** In de tweede plaats: is die wel door Paulus geschreven, want dat staat in de hele brief niet. In de derde plaats, als het een brief is, aan wie is hij dan geschreven? "Aan de Hebreeën" kun je er wel boven zetten, maar dat staat nergens in het boek zelf. Dit Bijbelboek heeft helemaal niet het karakter van een brief. Het is een verhandeling over een bepaald Bijbels onderwerp. Namelijk over de positie van de Messias, die men immers op aarde verwachtte, maar die merkwaardigerwijze in de hemel gezeten blijkt te zijn. Aangezien je dat niet kunt zien, zal het dus medegedeeld moeten worden en dat is precies wat in dit Bijbelboek uiteengezet wordt. Dat de Messias gekomen is, maar dat hij in de eerste plaats gezeten is, niet op de troon in Jeruzalem, zoals de Joden dachten, maar op de Troon in het hemelse Jeruzalem, het Jeruzalem dat boven is. Aan de andere kant kan men zeggen dat dit Bijbelboek spreekt over "Christus aan de rechterhand Gods", en dat dit in overeenstemming is met de oudtestamentische profetieën en meer in bijzonder met de oudtestamentische typologie. Dat is een van de belangrijkste kenmerken van dit Bijbelboek.

In Hebreeën wordt nieuwtestamentische waarheid gefundeerd op oudtestamentische typologie en dat kan toch alleen maar uiteengezet worden aan degenen die in principe oudtestamentische typologie kennen. Dat zouden toch Joden moeten zijn, of meer in het algemeen, Hebreeën. Vandaar dat men zegt dat het geschreven is aan Hebreeën. Namelijk aan hen die de wet verstaan. (Romeinen 7 : 1) Dit is een verhandeling over hoe Mozes en Aäron typen zijn van de Messias. Twaalf hoofdstukken, met een praktische toepassing in het midden.

Geschreven aan gelovigen en ongelovigen

Er zijn teksten genoeg in het Bijbelboek waaruit je zou kunnen concluderen dat het geschreven is aan gelovigen. Dat moet ook haast wel, omdat een uiteenzetting over Bijbelse waarheid door ongelovigen

sowieso niet gelezen wordt. Maar aan de andere kant, vinden we zo duidelijke oproepen tot geloof in ditzelfde Bijbelboek, dat het moeilijk is om te veronderstellen dat het uitsluitend aan gelovigen geschreven zou zijn. Met andere woorden: het heeft er gewoon niks mee te maken. Het is niet gericht aan een bepaalde groep van mensen. Het is gewoon een algemene verhandeling voor wie maar geïnteresseerd is. In de regel zullen dat gelovigen zijn, maar het kan natuurlijk ook best zijn dat er interesse is in het Oude Testament, en met name in de typologie van het Oude Testament. Dan worden ze door dit Bijbelboek bepaald bij Jezus van Nazareth, als de beloofde Messias, omdat Hij degene is in Wie de oudtestamentische typologie vervuld wordt. Zo eenvoudig is dat.

Men zou niet de vergissing maken, op grond van het opschrift boven het boek, te zeggen: dit is de Brief aan de Hebreeën, maar wij zijn dat niet, dus is de Brief niet voor ons. Dat is om een heleboel redenen een misverstand. Er staat dus niet in de brief dat die aan de Hebreeën gericht is en niet eens of wij Hebreeën zijn. Dit is het Woord van God en dan zou ik niet weten waarom het niet voor ons bestemd zou zijn. Of het over ons gaat? Dat is een andere vraag. In feite gaat het over de Here Jezus Christus Zelf en dat is uiteraard voor ons bestemd. Dat is in wezen voor iedereen bestemd. Dat is God die Zichzelf openbaart en die daarmee spreekt over Zijn Zoon, de Here Jezus Christus. In hoeverre wij deel aan hebben aan deze dingen, zal uit de inhoud van dit Bijbelboek moeten blijken. In de praktijk is dat niet zo'n moeilijke aangelegenheid.

Kort overzicht van het Bijbelboek

Het is gebruikelijk om aan het begin van de bespreking van een Bijbelboek een overzicht (de structuur) te geven van het boek als geheel. Dit Bijbelboek bestaat in principe uit twee delen. Alleen als ik het opschrijf zijn het er vijf.

Het eerste deel loopt min of meer t/m hoofdstuk 4. Mozes wordt beschouwd als type van Christus. Christus wordt vergeleken met Mozes. In het tweede deel, vanaf hoofdstuk 5, wordt Christus vergeleken met Aäron. In deel 1 is Mozes een type van Christus. Mozes fungeerde als koning van Israël. Hij wordt maar éénmaal echt zo genoemd. Dat wil zeggen in het Oude Testament, maar hier helemaal niet. Mozes fungeerde als koning, zonder dat officieel te zijn. Deel 2 vergelijkt Christus met Aäron, de hogepriester van Israël in oudtestamentische tijd. Niet alleen fungeerde hij als hogepriester, hij was het ook officieel.

Zijlijn 1

De kenmerken van een brief in dit Bijbelboek worden niet in de eerste hoofdstukken, maar pas in het laatste hoofdstuk (13) gevonden. Daar krijgt men persoonlijke aanbevelingen van de schrijver van dit Bijbelboek. Dat zijn de bekende aanbevelingen die we tegenkomen aan het eind van vele nieuwtestamentische brieven. Die vinden we hier ook. Het boek eindigt met dat er groeten gedaan worden. Maar eerst wordt er gesproken over Timótheüs, die naar een bepaalde plaats zou komen waar de geadresseerden verondersteld worden te zijn. Het laatste vers bevat de groeten van "die van Italië zijn". De schrijver van dit Bijbelboek blijft anoniem. Ik houd het op Paulus. Als men boven hoofdstuk 13 gezet zou hebben: "Een brief van Paulus aan de Hebreeën", geeft dat minder problemen dan wanneer dit opschrift boven hoofdstuk 1 staat. De overeenkomst met de andere Brieven, met name de Paulinische, is dat het waarheid bevat die eigenlijk alleen bestemd is voor gelovigen.

* Tenzij anders vermeld, komen de aangehaalde Bijbelteksten uit de Statenvertaling.

Zijlijn 2

God sprak ook tot - of door - Nebukadnezar. Hij is een van de schrijvers in de Bijbel. Daniël 4 is door Nebukadnezar geschreven. "Vaderen" hoeven dus niet uitsluitend vaderen van Israël te zijn.

Vanuit dit eenvoudige overzicht heb je meteen een lijn te pakken. Zoals Mozes als koning fungeerde, maar niet officieel, zo is Christus Koning, gezeten aan de rechterhand Gods. In de zin dat Hij niet zo genoemd wordt, niet officieel als zodanig wordt aangeduid. Hij is het wel, maar er zijn andere uitdrukkingen voor. Hij heeft de leiding. Hij is de Here, de Leidsman van het Volk van God; de Gemeente.

Mozes was de hogepriester van het volk en dat was wel officieel. Hij was degene die sprak, of Aäron was degene die sprak, waar Mozes zou moeten spreken. (Exodus 4) Degene die werkelijk sprak was niet de leider, de koning van Israël, maar de hogepriester, zijn broer. Zijn mede-erfgenaam. Ze hoorden bij elkaar. Maar de hogepriester trad op de voorgrond. Zo is het ook in onze dagen. Wij kennen Christus. Wij weten dat Hij op de troon zit, maar wij duiden Hem nooit als Koning aan. Wij kennen Hem niet als de Koning van ons leven, maar wél als onze "Hogepriester naar de ordening van Melchizédék".

Het eerste deel, vanaf vers 1 t/m 2 : 18 is de leerstellige introductie, de inleiding. Die staat tegenover het laatste deel van dit Bijbelboek, de praktische conclusie. Dat is hoofdstuk 13. Het deel waarin Christus vergeleken wordt met Mozes is hoofdstuk 3 vanaf vers 1 t/m 4 : 13. Meteen daarbij volgt 4 : 14 en 15. Dat is namelijk de praktische toepassing van deze vergelijking tussen Mozes en Christus. Daar tegenover staat het deel vanaf 5 : 1 tot 10 : 18. Dat is een heel lang gedeelte en de hoofdmoot van de brief, waarin Christus vergeleken wordt met Aäron. Daarna volgt ook een praktische toepassing in 10 : 19 t/m 12 : 29. Hebreeën 4 : 16: "*laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade*", is het midden in deze opbouw.

De eerste verzen

Hebreeën 1 : 1-4 *

- 1 God, (voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten), heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon;
- 2 (Welken Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles, door Welken Hij ook de wereld gemaakt heeft);
- 3 Dewelke, (alzo Hij is het Afschijnsel *Zijner* Heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht,) (nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelven te weeg gebracht heeft,) is gezeten aan de rechter hand der Majesteit in de hoogste hemelen;

- 4 (Zoveel treffelijker geworden dan de engelen, als Hij uitnemender Naam boven hen geërfd heeft.)

Vers 1 t/m 4 is een enorm lange zin, omdat er zoveel tussenzinnen in staan. Dat maakt het voor ons lastig lezen. Wij raken halverwege de zin het verband kwijt. Als je de tussenzinnen tussen haakjes () zet, dan kun je die delen eerst overslaan en hou je de hoofdzin over. Kort en krachtig.

God heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon. Dewelke is gezeten aan de rechterhand der majesteit in de hoogste hemelen.

Je zou het woord "inmiddels" kunnen zetten tussen "Dewelke en "is", want dat is het verhaal. God spreekt - nog steeds - tot ons door de Zoon, de Here Jezus Christus, die aan de rechterhand Gods zit. Nergens anders door. Aan dát woord, aan wat God door Hem spreekt, dienen wij ons te houden. Daarmee ben ik meteen terecht in hoofdstuk 2 : 1, want de rest van hoofdstuk 1 bestaat uit het citeren van oudtestamentische Schriftplaatsen, waaruit blijkt dat de Christus zo ver verhoogd zou worden. Dat is nodig, omdat dit voor de Joden een blinde vlek was. Zij zagen dat niet. Zij hadden gehoord uit de wet dat de Messias tot in de eeuwigheid zou blijven. (Johannes 12 : 34) Dat zeiden zij nádat de Here zei dat Hij verhoogd zou worden. En dus wordt nu hier, met name aan Hebreeën, maar ook aan ons, uiteengezet dat op grond van oudtestamentische uitspraken, met name uit de Psalmen, geconcludeerd moet worden dat de Messias in de eerste plaats gezeten zou zijn aan de rechterhand Gods.

Hebreeën 1 : 1

- 1 God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon;

De gedachte is dat God in deze laatste dagen tot ons gesproken heeft door de Zoon. Maar ook eertijds, of voortijds, op andere wijze, heeft Hij gesproken, aldus de tussenzin. Vroeger was het tot de vaderen, beginnende bij Adam, en nu tot ons, de afstammelingen van die vader. Vroeger tot en door de profeten en nu door de Zoon. Dus een dubbele tegenstelling tussen oud- en nieuwtestamentische tijden. Dat wil zeggen, vóór de tijd van de dood en opstanding van Christus. Want dat blijkt dan uit de volgende twee verzen. De komst van Christus werd aangekondigd vóórtijds door de profeten aan de vaderen. **Zie zijlijn 2**

De totale boodschap van het woord van God kwam in veel gedeelten. De ene profeet dit en via de andere profeet dat. De klemtoon ligt steeds iets anders en dat is de betekenis van "veelmaal". God heeft gesproken, vele malen, maar ook in vele gedeelten. Ook op velerlei wijze, dus niet alleen verbaal, **Zie zijlijn 3** door het Woord dat zwart op wit in de Bijbel staat.

Eén van de wijzen waarop God sprak, is door jaartallen. Door bepaalde overeenkomstige gebeurtenissen altijd te laten gebeuren op dezelfde datum. Dat heeft ook een profetische betekenis. Als later de opstanding van Christus plaatsvindt, dan gebeurt dat op een datum die we uit het Oude Testament uitgebreid kennen. De 17e van de maand Aviv (Nisan). De dag waarop de ark van Noach vaste grond onder de kiel kreeg. De datum staat erbij. De dag waarop Abraham in Kanaän aankwam is iets moeilijker, maar ook dat was de 17e van diezelfde maand. Net als de dag waarop Israël door de Schelfzee trok en de dag waarop Haman gehangen werd en Mordechai verhoogd. Allemaal dezelfde datum.

God sprak in de specifieke oudtestamentische typologie, die van het Oude Verbond zelf. Namelijk de dienst in de tabernakel, eerst en later in de tempel, en alles wat er mee samenhangt. Ook in de religie van Israël, maar niet in onze dagen. Dat is voorbij. Nu spreekt Hij enkel door de Zoon. Iets of iemand anders is er niet. Dat is het kenmerk van "deze laatste dagen". De "eindtijd", in een andere vertaling. Die begon bij de eerste komst van Christus. De eindtijd is het tweede deel van de heilshistorie. 4.000 jaar in de eerste helft en 3.000 in de tweede.

God spreekt door Zijn Zoon, Zijn Woord

God spreekt dus door Zijn Zoon. Wie is die Zoon? Daar gaat het om. Door wie spreekt God? Johannes zegt: "Hij is het Woord van God." (Johannes 1 : 1) Dat is het beste antwoord wat er is. Hier staat weliswaar niet dat die Zoon het Woord is, maar het wordt wel beschreven in vers 3. God openbaart Zich in of dóór de Zoon. Dat is hetzelfde als: God spreekt door de Zoon en God laat Zich zien en als men Hem ziet, dan ziet men de Zoon. Want alles wat van God zichtbaar is, is de Zoon. De Zoon is de Godsopenbaring. Maar dezelfde uitdrukking is van toepassing op het Woord van God, de Bijbel. Dat is ook Gods-openbaring. God spreekt dus door zijn Woord, oftewel door de Zoon, want dat is hetzelfde. Johannes 1 : 1 zegt: "In het begin was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God," want het Woord is de openbaring van God. Daarom zijn het in principe niet eens twee dingen, het is één.

De boodschap van Johannes, in zijn Evangelie in de eerste plaats, en in de Hebreeën-brief, is volkomen gelijk. Namelijk dat Jezus, die mens, Jezus van Nazareth, Jezus Christus de Messias, de Zoon van God is - en dus God is - en daarom een troon heeft in de hemel. Het is niet voor niks dat hoofdstuk 17 van het Johannes-evangelie bekend is als "het Hogepriesterlijk gebed".

Het gaat er maar om dat we weten dat God gesproken heeft in de Zoon en dat die Zoon "is gezeten aan de rechterhand van God". De oudtestamentische profeten spraken zonder uitzondering over de komst van de beloofde Messias, over de komst van de Zoon. De Messias, de zoon van David, zou ook de Zoon van God zijn. De God van het Oude Testament was bekend onder de naam "Jehovah" (HEERE). Hij is namelijk de openbaring van Gods Wezen. Daarom is Hij de Zoon van God en niemand anders dan Degene die wij kennen als de Messias, de Here Jezus Christus. De aangekondigde Verlosser (Jehovah) uit Jesaja. (o.a. Jesaja 41 : 14; 43 : 14; 44 : 6, 24; 48 : 17)

Hebreeën 1 : 2

- 2 Welken Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles, door Welken Hij ook de wereld gemaakt heeft;

God heeft tot ons gesproken door de Zoon, die Hij - meteen bij Zijn opstandig uit de dood - gesteld heeft tot Erfgenaam van "het hele al". De hele schepping als zodanig. In het Hebreeuws van het Oude Testament is "de zoon" overigens per definitie "de erfgenaam". Daar is geen ander woord voor. De Here Jezus zei het zo in:

Mattheüs 28 : 18

- 18 Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Dan staat er "door welke hij ook de wereld gemaakt heeft". God heeft in deze Zoon ook de wereld gemaakt. De betekenis van de zin is dat God door deze Zoon ook de wereld heeft gemaakt. Daarmee zijn we in Johannes 1 en Romeinen 11.

Johannes 1 : 3

- 3 Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

Romeinen 11 : 36

- 36 Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen.

Zijlijn 3

God sprak via het leven van de profeten. De belangrijkste daarvan is Jona. Wat heeft Jona eigenlijk geprofeteerd? Niet veel, maar zijn leven was wél een profetie. Dat wordt dan ook beschreven als een teken. Het teken van Jona. Hij was een profeet, volgens de Here Jezus. (Mattheüs 12 : 39)

Het leven van Hosea, althans een bepaald aspect, is een profetische uitbeelding van de huwelijksrelatie tussen de HEERE en Israël. De eerste drie hoofdstukken van Hosea zijn een illustratie van een Bijbelse boodschap.

Daniël krijgt of "doet" profetieën. Of hij bemiddelt daarin door dromen te verklaren. Door Daniël wordt geprofeteerd. Soms in visioenen. Soms omdat hij gewoon het Woord van God meegedeeld krijgt. Het boek Daniël bevat geschiedenissen van Daniël. Die zijn evenzeer profetisch. Bijvoorbeeld Daniël in de leeuwenkuil. is een uitbeelding van de dood en opstanding van Christus en ook de dood en opstanding van Israël.

Enoch wordt in Genesis 5 ten hemel gevoerd. Als de zevende van Adam. Die is ook ergens een voorbeeld van. Zijn leven moet profetisch zijn.

Nimrod, die Babel bouwde, is via zijn leven een type van de uiteindelijke koning van Babel.

Enzovoorts...

Zijlijn 4

De "tegenwoordige eeuw", de eeuw / wereld waar wij in leven, is precies hetzelfde. Zelfs de tijd waarin wij leven betekent nog de wereld waarin wij leven; de wereld zoals wij die nu kennen. Er zijn verschillende "eeuwen", met elk hun eigen karakter, hun eigen aard. Van God uit gezien zelfs met hun eigen doelstelling. God heeft de eeuwen gemaakt. Dat staat in Hebreeën 11 : 3. Daar staat ook het woord "wereld". Men spreekt over "het einde van de wereld", waar de Bijbel spreekt over "het einde der eeuw". Dat maakt wel verschil, omdat het definitieve einde der eeuw, deze "tegenwoordige boze eeuw", de "eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid" (Efeze 2 : 2) is bij de aanvang van de "duizend jaren". Maar de tegenwoordige wereld (de kosmos) eindigt pas meer dan duizend jaar daarna.

De Bijbel spreekt over twee eeuwen achter elkaar. De "tegenwoordige boze eeuw" is de tijd van satan. De "toekomstige eeuw" is Christus Zelf. Op een lager niveau is de "tegenwoordige eeuw" het gebied, inclusief de tijd, waarover en waarin de satan regeert. De "toekomstige eeuw" is het gebied, inclusief de tijd, waarover en waarin Christus regeert. De tegenwoordige boze eeuw zal beëindigd worden bij de liquidatie van satan. De toekomstige eeuw is oneindig.

Door het Woord is alles gemaakt, zegt Johannes. Hier in Hebreeën staat "door de Zoon". Uiteindelijk is dat hetzelfde of Dezelfde. God drukt Zich uit in de Zoon en door Hem spreekt Hij. Of God drukt zich uit in Zijn Woord. In de praktijk is dat precies hetzelfde. Want zowel het Woord als de Zoon, zijn de veruiterlijking van de Godheid. Zo treedt God naar buiten in Zijn woord of in Zijn zoon.

In vers 2 staat het woord "wereld". Dat is niet het Griekse "kosmos", de normale aanduiding voor de zienlijke wereld, de schepping. Hier staat "aion". Die term gebruiken wij voor "eeuw". **Zie zijlijn 4** De woorden "wereld" en "eeuw" worden door elkaar gebruikt. Volgens een goed woordenboek overlappen die begrippen elkaar. Of je het hebt over de "eeuw van" of "de wereld Rembrandt", er is totaal geen verschil tussen. De "eeuw van deze wereld" wil zeggen dat die voorbij gaat, want de zienlijke dingen gaan nu eenmaal voorbij. Als ik een antwoord zou moeten geven, dan zou ik geneigd zijn bij de term "eeuw", in vers 2, voorop gesteld dat het enkelvoud zou zijn, wat ook niet helemaal zeker is, dan zou die eeuw "de toekomstige eeuw" moeten zijn, want dat is de eeuw die in de Bijbel begint bij de opstanding van Christus en die geen einde heeft. Waar Christus is, zittend, aan de rechterhand Gods, en waar onze "roeping" is. (Hebreeën 3 : 1)

Hebreeën 1 : 3

- 2 Dewelke, alzo Hij is het Afschijnsel Zijner Heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelve te weeg gebracht heeft, is gezeten aan de rechter hand der Majesteit in de hoogste hemelen;

Het begrip "Zoon", door Wie Hij gesproken heeft, wordt toegelicht. Het blijkt dat Hij het "Afschijnsel is van Zijn Heerlijkheid". Het woord "God" staat er niet, maar dat lijkt me duidelijk. Hij is het Afschijnsel van Gods Heerlijkheid. Dat is 1. "Hij is het uitgedrukte Beeld van Gods zelfstandigheid" is 2. Dan staat er: "en hij draagt alle dingen door het woord Zijner kracht". Dat zou 3 kunnen zijn. Ik ben geneigd dit zo te lezen, hoewel het ook anders verklaard kan worden.

Heerlijkheid blijkt in de Bijbel hetzelfde te zijn als licht, hoewel licht gewoonlijk zichtbaar licht is. Licht en heerlijkheid zijn synoniem. Als de Heer verschijnt, als de Verheerlijkte op de berg, dan ziet men een lichtende gedaante. Licht en heerlijkheid zijn gelijk. Iets wat heerlijk is, is iets wat schittert. Voor heerlijkheid vullen we licht in. Dan lezen wij: "alzo is het Afschijnsel van God licht". Want God is licht.

1 Johannes 1 : 5

- 5 En dit is de verkondiging, die wij van Hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God Licht is, en gans geen duisternis in Hem is.

God is Licht, de Lichtbron. Daarna is er de uitstraling van die Lichtbron naar buiten. Dat heet dan "dat wat er van af schijnt". Het Afschijnsel is het Licht, dat Zich veruiterlijkt, Zich openbaart. De Heerlijkheid drukt Zich uit in het Afschijnsel. De Zoon is het Afschijnsel van de Godheid, Die Licht is. Hij is eveneens het Woord van God, Die Woord is. Hij is het spreken van God. Hij is daarmee de veruiterlijking van de Godheid, zoals de Zoon de veruiterlijking is van de Vader. God, die Zich naar buiten toe openbaart in de Zoon. Wanneer Hij verschijnt, dan is dat in de gedaante van Zijn uiterlijk, Zijn Afschijnsel. Oftewel Zijn Zoon.

Hij is het uitgedrukte Beeld van Gods zelfstandigheid. "Beeld" is eigenlijk het Griekse woord "karakter". In de wereld van de drukkerij kent men dat woord goed. Een "karakter" is namelijk gewoon een letter. Een ding waarmee je de afdruk van het origineel maakt. Het is een afdruk ("in de zachte aarde") van een bepaalde vaste massa. En dat is de echte betekenis van het woord "zelfstandigheid" hier. Maar het staat daar, het is het uitgedrukte beeld, het afgedrukte beeld, of gewoon een afdruk, van Gods "substantie", vertaalt men dan. Dat is eigenlijk het goede woord, dat betekent "iets stevigs". Dat is God Zelf, en de Zoon, oftewel de Here Jezus Christus, is een afdruk van die Godheid. We kunnen de afdruk leren kennen en bestuderen en daardoor komen we tot kennis van het Origineel, dat op Zichzelf, onkenbaar, is ondoorzoekelijk, onnaspeurlijk. (Romeinen 11 : 33) God heeft zich een beeld gemaakt, naar Zijn Beeld en Gelijkenis, (Genesis 1 : 26) zodat wij dat Beeld kunnen leren kennen, en daarmee tot kennis van God kunnen komen.

In het Johannes-evangelie zegt de Here Jezus: "Niemand komt tot de Vader dan door mij." (Johannes 14 : 6) En toen zei Filippus: "Toon ons de Vader". Laat Hem dan maar zien. Dat gaat normaal niet, maar je kunt er wel een afdruk van maken. En dus zei de Heer, die de Zoon is: "Ben Ik zo langen tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus? Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien..." Het is God die Zichzelf projecteert, Zich afdrukt, op of in de Here Jezus Christus. Hoe moet ik mij God voorstellen? Daarop is maar één antwoord mogelijk: als de Here Jezus Christus. God stelt Zichzelf voor in de gedaante van de Here Jezus Christus. Wanneer men Hem kent, kent men God. Ook in de hemel zien wij niemand anders dan de Here Jezus Christus.

Wij komen nooit verder dan het waarnemen van de afdruk en dat zal altijd zo blijven. Die afdruk is Christus, Die "ook alle dingen draagt", dat wil zeggen, in stand houdt. Door het Woord, namelijk door Zijn Kracht. De "kracht Gods" is de kracht waarmee God Christus uit de dood heeft opgewekt. Als we zijn Woord, waarin die Kracht tot ons komt, aanvaarden, geloven, in ons opnemen, zal dat meteen tot gevolg hebben dat we met Christus deel krijgen aan zijn opstanding.

Als in het "woord Zijner kracht", dat "Zijner" niet slaat op Christus, maar op God, de Vader, dan is dit de derde uitdrukking in hetzelfde rijtje. Want dan betekent het dat Gods Kracht naar buiten treedt in wat Hij zegt, in Zijn spreken en dus in Zijn Zoon. Dan is Christus de Kracht Gods. Ik denk dat we het andersom moeten interpreteren. We moeten er vanuit gaan dat we hier drie gelijke uitdrukkingen achter elkaar hebben. Aangezien die eerste twee synoniem zijn, zal de derde ook synoniem zijn. Dan krijgen we:

1. Hij is Afschijnsel van God, Die Heerlijkheid is.
2. Hij is het uitgedrukte Beeld van Gods Zelfstandigheid.
3. Hij is het Woord, namelijk de uitwerking van Gods kracht.

Oftewel: Gods kracht treedt naar buiten in het spreken. Deze Bijbelse waarheid vertelt Romeinen 1 : 16: "Het Evangelie is kracht Gods". Het Evangelie is de blijde boodschap, het woord Gods. Het is kracht van God tot zaligheid, staat daar. Daarom heet het Evangelie ook "het Evangelie van Christus". (o.a. Romeinen 15 : 19) Het heet "van God", omdat het bij God vandaan komt en het heet "van Christus", omdat Christus het Evangelie is. Hij is die boodschap en daarom leren en prediken wij Christus.

Hebreeën 1 : 3 spreekt over de huidige positie van de Zoon, de positie namelijk van Christus sinds Zijn verhoging. In het algemeen, los van de heilshistorie, kun je niet spreken over een God die Zich uitdrukt in Zijn Zoon. Daar klopt helemaal niks van. In de Bijbel is het namelijk zo dat God zich wel eens uitdrukt in Zijn Zoon. Die verschijnt dan bij gelegenheid. Dat is dan de Here Jezus Christus. Van wie pas achteraf, niet in het Oude, maar pas in het Nieuwe Testament, na zijn opstanding, gezegd wordt wie Hij is. In het Oude Testament lees je niet dat Jehovah de uitdrukking is van Gods Wezen, of het Afschijnsel van Gods Heerlijkheid. **Zie zijlijn 5** Hij is dat wel, maar het staat er niet. Het is namelijk een waarheid die pas werkelijk concreet geworden is door de opstanding en verhoging van Christus. Sinds hij aan de "rechterhand Gods" zit, wordt van hem geleerd dat Hij is, niet wás, het Afschijnsel

van Gods Heerlijkheid. Hij is het uitgedrukte Beeld van Zijn Zelfstandigheid. Hij draagt - tegenwoordige tijd - alle dingen...

Die uitspraak "nadat Hij de reinigmaking onzer zonden [door Zichzelf] **Zie zijlijn 6** te weeg gebracht heeft" in vers 3, is een vanzelfsprekende zaak, want wij weten dat wat we net besproken hebben, gebeurt is nádat hij het benodigde offer gebracht had en de benodigde prijs betaald heeft, in het bijzonder aan het kruis van Golgotha. Dáár heeft Hij "de reinigmaking van onze zonden teweeg gebracht", in zekere zin althans. Want er zit nog veel meer aan vast. De gedachte is namelijk dat onze reiniging, feitelijk nú ook tot stand wordt gebracht. Niet zozeer doordat de Here Jezus leed en stierf, maar meer in het bijzonder doordat hij als de Opgewekte met zijn bloed, met zijn leven, is ingegaan in het Binnenst Heiligdom. Deze dingen worden uitgebreid behandeld, in elk geval in Hebreeën 9 en voor een deel in Hebreeën 7 en 10. Daar komen wij nog op terug.

Christus stond Zelf uit de dood op en werd daardoor gereinigd. Onze zonden, die hij droeg, heeft hij als het ware in de dood achter zich gelaten. Sindsdien worden wij gereinigd doordat Hij leeft. Hij is onze Hogepriester en dat kon Hij niet zijn vóór Zijn dood en opstanding, zoals in Hebreeën 7 wordt uitgelegd. Als Hij als Hogepriester iets gedaan heeft of doet, dan kan dat pas ná Zijn opstanding zijn. Hij is de Getrouwe Getuige. Als iemand ons beschuldigt dat wij zondaren zijn, of zonden hebben, dan is er Eén Getuige, die niet liegt, Die kan getuigen dat wij geen zonden hebben, omdat Hij Zelf Degene is die ons gereinigd heeft. Hij blijft altijd die Hogepriester, die Getuige. Hij is de borg van onze reiniging en heiliging en daarmee van onze zaligheid. Nadat het werk van die reinigmaking volbracht was, "is hij gezeten aan de rechter[hand] Gods". Deze gedachte wordt nogmaals toegelicht in Hebreeën 9, waar het in verband gebracht wordt met het type van de grote verzoendag, waar de hogepriester zijn werk doet. Als dat gedaan is, kan hij gaan zitten. Dat is precies wat Christus gedaan heeft. Hij is ingegaan in de hemel zelf, het Ware Heiligdom, en is daar inmiddels gezeten.

"Hij is gezeten aan de rechterhand der majesteit in de hoogste hemelen" is een rechtstreekse verwijzing naar Psalm 110 : 1. Aan de andere kant is het zo, dat vers 4 van Psalm 110 zegt: "De Heere heeft gezworen en het zal hem niet berouwen. Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek." Deze beide uitspraken horen naast elkaar. Samen zijn ze één waarheid. Dat de Heere namelijk Priester en Koning is, naar de ordening van Melchizédek.

Zijlijn 5

Mozes heeft toch God gezien? De HEERE verscheen aan hem. In het O.T. staat: "... hij zag de achterste delen van Jehovah". (Exodus 33 : 23) De "achterste delen" zijn de buitenste delen, de achterkant, van binnenuit gerekend. Johannes 1 : 18: "Niemand heeft ooit God gezien". Maar wat zag Mozes dan? "De eniggeboren Zoon Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem aan ons verklaard" (= uiteengezet). Wat men ooit gezien heeft, was de buitenkant van God, bekend als de Zoon van God. Omdat men Hem ziet, wordt Hij met een Naam aangeduid. Hij heet dan Jehovah, maar het is de buitenkant van de Godheid. Waar men Jehovah zag, had hij lang niet altijd een verheerlijkte gedaante. Meestal zag men een man. Hij zat en hij at, en dat soort zaken meer. (Genesis 18) De uitdrukking "Afschijnsel van Gods Heerlijkheid" is dus maar met grote moeite van toepassing te brengen op Jehovah, de verschijning van de Godheid in het Oude Testament. Omdat Hij daar niet als Afschijnsel gezien wordt, niet als Heerlijkheid, in tegendeel, maar gewoon in menselijke gedaante, zonder heerlijkheid.

Zijlijn 6

Van de uitdrukking "door Zichzelf" is het vrijwel zeker dat die er niet staat. Het staat ergens anders wel, maar in dit vers staat het niet.

Zijlijn 7

Als iemand tot een ander zegt: "Kom hier zit aan mijn rechterhand", bekent dit dat die twee één zijn. Paulus gaf aan Petrus "de rechterhand der gemeenschap". (Galaten 2 : 9) De rechterhand drukt uit dat men één is. Daarom geeft men elkaar de rechterhand. We schudden dan ook nog eens een keer. Beweging is de uitdrukking van leven. Als men elkaar de hand schudt, dan deelt men elkaar zijn eigen leven mee. Dat is het beeld. Dat is een eenvoudige typologie.

De rechterhand - ook in Psalm 110 - is in het Hebreeuws "jamin". Het komt voor in "Benjamin", dat is "zoon van mijn rechterhand". Maar "jamin" komt weer van "min", dat in Genesis 1 al gebruikt wordt in de uitdrukkingen "ieder naar zijn aard". "Aard" of "soort" is "min". Jamin, de rechterhand, wil zeggen dat er gesproken wordt over dezelfde soort. Als men dus elkaar dezelfde rechterhand rijkt, drukt men uit dat men van dezelfde aard is en daarmee één is.

Hebreeën 1 : 3 sluit aan bij:

Filippenzen 2 : 9

9 Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is;

"Uitermate" is de overtreffende trap, het hoogste. Hoger dan Jeruzalem hier beneden. De verwachting van de Hebreeër was dat Hij zou zitten op een hoge berg. Op Sion, Jeruzalem. De verwachting had echter veel hoger moeten zijn. Namelijk dat Hij op de allerhoogste Troon zou zitten. Niet de troon van Zijn vader David, maar die van Zijn Vader God. Niet in het aardse Sion, maar in het hemelse Sion. Dat wordt aangehaald in Hebreeën 12. Het gaat erom dat Hij "uitermate verhoogd" is, tot aan de rechterhand Gods. Hoger dan de engelen, want daarover spreekt de rest van dit hoofdstuk.

In de Statenvertaling staat het woord "hand" schuin gedrukt, omdat het er feitelijk niet staat. Het begrip "rechts" wordt ook gebruikt voor de rechterhand. Wij gebruiken het woord "hand" daarbij. Het Hebreeuws doet dat niet. Het Grieks daarom ook niet. Het is ook te vertalen met "rechterkant". Of met "rechts". "Hij is rechts gezeten". Wat daarbij voorgesteld wordt is, dat God op een grote Troon zit en daarnaast staat dan nog een Troon. Op de eerste troon zit God. Op die troon daarnaast, aan Gods rechterhand zit, dan de Here Jezus Christus. Als het zouden moeten worden uitgebeeld, dan ziet het er zo uit, maar toch is dat niet zo. God kan niet gezien worden op een Troon. God is de onzienlijke. Als wij toch God zien op een Troon, dan zien wij het uitgedrukte Beeld van zijn Wezen: Christus. Als we het zouden zien, zouden wij maar één Troon zien. Dat is nou juist de echte betekenis van het begrip "rechts". **Zie zijlijn 7** De troon van "de Majesteit in de hoogste hemelen" is nooit leeg geweest. De Here Jezus is, door zijn opstanding en hemelvaart, op die Troon gaan zitten. Er zit er maar Eén.

Hebreeën 1 : 4

4 Zoveel treffelijker geworden dan de engelen, als Hij uitnemender Naam boven hen geërfd heeft.

"Zoveel treffelijker" betekent "zoveel hoger". Dat is Hij geworden. Was Christus dan niet altijd al hoger dan de engelen? Als je het zo vraagt, is het antwoord "nee". Het is moeilijk gevraagd. Christus is toch God, was God dan niet altijd hoger dan de engelen? Nu is het antwoord "ja". Het Wezen Gods was altijd hoger dan de engelen. Het Afschijnsel

van zijn Wezen, het uitgedrukte Beeld, de Zoon dus, was niet altijd hoger dan de engelen. Hij is hoger dan de engelen geworden en wel op grond van erfrecht, staat hier. Namelijk op grond van dat zijn Vader, God dus, die altijd hoger dan de engelen was, als Jezus vernederd werd. Deze Jezus stierf en stond op uit de dood en toen nam Hij de erfenis in ontvangst. Die erfenis was uiteraard boven de engelen.

Dit is een waarheid om tot ons nemen, om te aanvaarden. Pas daarna kan men begrijpen hoe het zit, omdat daar toch wel wat moeite voor nodig is. Het gaat namelijk om dingen die zich in het menselijk bestaan nu eenmaal niet kunnen voordoen. Als je er daar twee hebt, zijn er er ook twee. Maar bij God ligt het anders en daarom wordt het uitgelegd. Namelijk, Christus, de Zoon, want zo heet het hier officieel, is zoveel "treffelijker geworden dan de engelen" toen - of als - Hij "uitnemender naam" erfde, een grotere reputatie betekent dat. "Uitnemender" is hoger. Een naam is meer dan de letters ervan, het gaat vooral om een reputatie. Hij heeft dus een grotere en hogere reputatie geërfd. Over het erfrecht spreekt de rest van de Hebreeën-brief, want daar wordt gesproken over het Oude Verbond, dat een testament is. Het wordt van kracht ná de dood van de Testamentmaker. Dat regelt het erfrecht. Een van die dingen die geregeld zijn, is dat de Here Jezus Christus deze positie van Zijn hemelse Vader zou erven.

Het eigenaardige is dat de Zoon van God in de Bijbel beschreven wordt als "de Engel". De "Engel des Heren". Die Engel is God in Zijn openbaring, in Zijn Zoon, in de verschijning van Jehovah of in de verschijning van de Engel van Jehovah. Maakt niet uit. God is Woord en "woord" is een boodschap of een boodschapper. Een boodschapper, hetzelfde woord in het Grieks en het Hebreeuws, is een engel. De Here Jezus Christus, de Zoon, is dus Engel. In het Bijbelboek Openbaring wordt er steeds over een Engel gesproken. Dat blijkt Christus te zijn. Als Hij verhoogd is bóven de engelen en Hij is tegelijkertijd Zelf Engel, dan is hij dus de hoogste Engel. Er is er geen engel boven Hem. In die positie, en als Engel, is Zijn Naam "Michaël". Hij is de Aartsengel. Enkelvoud, want er is er maar Eén. Het idee dat er meer aartsengelen zouden zijn, bestaat niet. In heel de Bijbel is er maar één aartsengel en dat is Michaël. "Aarts" betekent "eerste". De eerste engel. Als er maar één de eerste engel is, dan kan hij niet anders zijn dan de "Engel des Heeren". Als in de Bijbel de Aartsengel Michaël ergens verschijnt, (Daniël 10 : 13, 21 en 12 : 1; Judas 1 : 9; Openbaring 12 : 7) dan is dat de Here Jezus Christus. Michaël betekent "Wie is als God?" Wie is het Afschijnsel Zijner Heerlijkheid, het uitgedrukte Beeld, Zijner Zelfstandigheid? Christus Zelf. Dat kan niet missen.

In vers 4 van Hebreëen 1 wordt gesproken over Degene die eerst vernederd werd. Naar beneden kwam. Hij werd zelfs beneden de engelen, minder dan de engelen, gemaakt. Dat is Hebreëen 2 : 7, geciteerd uit Psalm 8 : 5. God heeft Hem daarna "uitermate verhoogd en een Naam gegeven". Deze Naam dus en dat gebeurde bij Zijn opstanding, niet eerder. **Zie zijlijn 8** Een Naam, een reputatie, een positie. Een Naam boven alle namen; boven de engelen.

Hebreëen 1 : 5

5 Want tot wien van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb ik U gegeneerd? En wederom: Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn?

Dit betekent "tot géén van de engelen heeft Hij ooit gezegd..." Het staat in vragende vorm. Geef maar antwoord dan, als je de wet kent. Het antwoord is: alleen tot de aartsengel. Maar dat is een moeilijk en vergezocht antwoord. Het is gezegd tot zijn Zoon en het is een uitspraak over de opstanding van Christus, want tot niemand van de engelen werd gezegd dat ze zouden sterven en uit de dood opstaan. Maar van de Here Jezus (de Zoon) wordt het wel gezegd. De Zoon van God is dus degene die uit de dood zou opstaan.

"Wederom" wil zeggen dat er nog een citaat komt. De uitdrukking "Ik zal hem tot Vader zijn en Hij zal Mij zijn tot Zoon", staat niet in Psalm 2, maar in 2 Samuël 7 en 1 Kronieken 22 : 10. Aan David werd de belofte gedaan dat iemand uit zijn zaad op de troon zou zitten en een onvergankelijk koninkrijk zou hebben. Daarna zegt de HEERE: "Ik zal hem zijn tot een Vader, en hij zal Mij zijn tot Zoon...;" Dit zijn uitspraken die de Joden blijkbaar niet kenden, **Zie zijlijn 9** want de Here Jezus vroeg in Mattheüs 22 : 42: "Wie is de Messias, Wiens Zoon is Hij?" Toen zeiden zij: "van David". Zonder te zeggen of het antwoord goed was of niet, zei de Heer: "Maar waarom noemt David Hem dan mijn HEERE?" Toen bleven ze het antwoord schuldig. Maar dat is: omdat die zoon van David de Zoon van God zou zijn. In Samuël 2, waar staat dat de Messias de zoon van David zou zijn, staat ook dat Hij de Zoon van God zou zijn. De Joden geloofden het een wat geschreven stond wel en het ander niet en dat kan natuurlijk niet. Een mens zou álles geloven wat geschreven staat in Gods Woord. Dat werd bijvoorbeeld tot de Emmausgangers gezegd in:

Lukas 24 : 25

25 En Hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, om te gelooven al hetgeen de profeten gesproken hebben!

Hebreëen 1 : 6

6 En als Hij wederom den Eerstgeborene inbrengt in de wereld, zegt Hij: En dat alle engelen Gods Hem aanbidden.

Wederom komt er een citaat. Dit vers moet je zo lezen: "En wederom, als Hij de Eerstgeborene inbrengt in de wereld". Wat er nu staat wekt helaas de indruk alsof de Eerstgeborene meerdere malen wordt ingebracht in de wereld. Dat is niet zo. De Eerstgeborene is éénmaal in de wereld gebracht en dat was genoeg. Het wederom slaat dus niet op het inbrengen van de Eerstgeborene. Het slaat op dat er nu weer een citaat volgt uit het Oude Testament, ten tijde dat de Eerstgeborene ingebracht wordt in de wereld. De verwijzing in mijn Bijbel gaat naar:

Psalm 97 : 7

7 ... buigt u neder voor Hem, alle gij goden!

Hebreëen 1 : 6 zegt dat het bedoeling is "dat alle engelen Gods Hem aanbidden". Als dat gebeurt, dan is deze Eerstgeborene de Messias, met een positie boven de engelen.

Bij Psalm 97 : 7, het laatste deel van het vers, is de vraag of dit wel geciteerd is in Hebreëen 1 : 6. Men stelt dat deze uitspraak niet terug te vinden zou zijn in het Oude Testament. Ik ben inmiddels van mening dat dit wel zo is. De woordkeus is wat anders, maar "buigt u neder" kan natuurlijk best uitgelegd worden als "aanbidt". Zich nederbuigen is aanbidden. Wie zich nederbuigt, doet dat om degene voor wie men zich nederbuigt groter te maken. Dat is de gedachte. In Hebreëen 1 staat "alle engelen Gods". In Psalm 97 staat gewoon "alle goden". Het lijkt iets anders, maar je kunt natuurlijk ook gewoon uitleggen dat "goden" uit Psalm 97 de betekenis heeft van de "Engelen Gods". Dat kan heel goed, omdat de engelen in het Oude Testament vaker als goden worden aangeduid. Omdat het begrip "god" en ook "goden" in wezen slechts de betekenis heeft van "machten".

"Eerstgeborene" is degene met het eerstgeboorterecht. Het heeft niks te maken met de volgorde waarin men geboren wordt. Dat is maar bijzaak. Hier wordt Degene die de hoogste rechten ontvangt aangeduid. Dat is de "Eerstgeborene". Kennelijk heet hij zo, omdat Hij de Eerste is van een Nieuwe Schepping. De Eerste met betrekking tot het erfrecht, dat pas effectief in werking treedt ná de dood van de Erflater. Heel eenvoudig. Hij is de Eerste die de dood overwon. En dus de Erfgenaam. Dat is de gedachte.

Zijlijn 8

In Psalm 2 staat dat God gezegd heeft. "Gij zijt Mijn Zoon". En dan: "Heden heb Ik U gegeneerd". Dat moet dus een dag (heden) geweest zijn waarop de Zoon verwekt / gegeneerd werd. Wie naast Psalm 2, Handelingen 13 : 33 en 34 leest, ziet daar dat die uitspraak uit Psalm 2 van toepassing is op de opstanding van Christus. Dat zegt Paulus daar. Die dag waarop hij als Zoon gegeneerd werd, was de dag van zijn opstanding. Dat staat er letterlijk. Dat was overigens de echte "hemelvaartsdag". Het was "heden dezelfde dag". Dáár begint het.

Het is jammer dat dit zo onbekend is door allerlei theologische leringen. Juist omdat dit de meest centrale, de meest fundamentele, waarheid is van het hele Nieuwe Testament. Men heeft 4.000 jaar lang op de verschijning van de Zoon gewacht. Dan was Hij dus niet altijd al de "Zoon van eeuwigheid tot eeuwigheid". De Zoon werd Hij door Zijn opstanding uit de dood. Daar verscheen de Messias en toen brak dus het verborgen Koninkrijk en het Nieuwe Verbond aan.

Zijlijn 9

Het Jodendom verklaart officieel: "Onze God heeft geen zoon."

Hebreeën 1 : 7

7 En tot de engelen zegt Hij wel: Die Zijn engelen maakt geesten, en Zijn dienaars een vlam des vuurs.

Dit is een citaat uit:

Psalm 104 : 4

4 Hij maakt Zijn engelen geesten, Zijn dienaars tot een vlammend vuur.

“Vuur” is een uitbeelding van geest. “Vlam” is hetzelfde als “tong”. Zodat het gaat om een geest die spreekt. Een “vlam des vuurs” is “de geest” of “een geest”. Maar dan wel dé Geest die spreekt. Vandaar dan ook dat de discipelen op de Pinksterdag een “*tongen als van vuur*” op hun hoofd kregen. (Handelingen 2 : 3) Toen begonnen ze te spreken in “vreemde tongen”. Het één is een beeld van het ander en eigenlijk dus hetzelfde. Van de engelen wordt gezegd dat zij “Zijn dienaars” zijn. Dat is de opmaat naar hét verschil in vers 8.

Hebreeën 1 : 8

8 Maar tot den Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid; de scepter Uws koninkrijks is een rechte scepter.

De engelen zijn dienaars, maar de Zoon is God. De Allerhoogste Koning. Dat blijkt uit: “*Uw Troon, o God, is in alle eeuwigheid*”: En nog een keer hetzelfde: “*de scepter Uws koninkrijks is een rechte scepter*.” Die blijft altijd, wil dat zeggen. Die blijft recht en dus blijft die altijd. Er zit geen verandering in. Dat is de betekenis van “recht”. De uitspraak in vers 8 vinden we terug in:

Psalm 45 : 7

7 Uw troon, o God! is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid.

De woorden in Psalm 45, dus ook “*Uw troon, o God*”, gaan volgens de schrijver van de Hebreeën-brief over “de Zoon”. Maar... in Psalm 45 zijn het woorden over “de Bruidegom”. Waaruit volgt dat de Zoon van God inderdaad de Bruidegom is! In de Psalm is de Bruidegom tegelijkertijd de Koning. (Vers 2)

Zowel Hebreeën 1 : 8 en Psalm 45 : 7 vertellen dat de Zoon God is. Er is geen verschil. God is de Zoon en de Zoon is God. De Zoon is het uitgedrukte beeld van Gods Wezen en daarom is Hij God. De mooiste

uitdrukking in dat verband, in het Nieuwe Testament, vind ik in:

Titus 2 : 13

13 Verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus;

Dus niet “de verschijningen van onze grote God en van onze Zaligmaker”. Er staat “de verschijning van onze grote God en Zaligmaker”. Hij is Beide. Hij is God en hij is onze Zaligmaker. Hij heet... Jezus Christus. Zo staat het er.

De Troon uit vers 8 is dezelfde als die uit vers 5, want die is aangehaald uit 2 Samuël 7. Het gaat over de Troon van de Zoon van David, die een onvergankelijk, onwankelbaar Koninkrijk en Troon zou ontvangen. Het staat allemaal met elkaar in verband. Het zijn allemaal Schriftplaatsen die uitdrukkelijk spreken over de komst van het Nieuwe Verbond. En daarmee van het Koninkrijk van de Zoon van David. Over die Koning worden steeds deze dingen aangehaald. Zoals dat “Hij gesteld is boven de engelen”.

Hebreeën 1 : 9

9 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad, en ongerechtigheid gehaat; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met olie der vreugde boven Uw medegenoten.

De Here Jezus is gezalfd tot een hogere positie dan “zijn medegenoten”. De engelen worden soms ook “zoon van God” genoemd, maar déze Zoon, dé Zoon, dé Eerstgeborene, heeft een hogere positie ontvangen, staat er. De schrijver van de Hebreeën-brief (Paulus) citeert, bijna letterlijk, nogmaals uit Psalm 45.

Psalm 45 : 8

8 Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten.

Vervolgens wordt er in de Psalm gesproken over zijn klederen en zijn paleizen. Dat is hoge typologie, waar we nu niet verder op in gaan.

We gaan verder met vers 10. Het “En” aan het begin van dit vers, met een dubbele punt erachter, kan ook gelezen worden als “En wederom”, maar dat woord wordt nu achterwege gelaten. Het betekent wel dat wat volgt dus ook tot en over de Zoon gezegd wordt.

Hebreeën 1 : 10-12

- 10 En: Gij, Heere! hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken Uwer handen; *Zie zijlijn 9*
- 11 Dezelve zullen vergaan, maar Gij blijft altijd, en zij zullen alle als een kleed verouden;
- 12 En als een dekkleed zult Gij ze ineenrollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt Dezelfde, en Uw jaren zullen niet ophouden. *Zie zijlijn 10*

Ook nu is dit wederom een citaat uit het Oude Testament. Ditmaal uit:

Psalm 102 : 25-27

- 25 Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk Uwer handen;
- 26 Die zullen vergaan, maar Gij zult staande blijven; en zij alle zullen als een kleed verouden; Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn.
- 27 Maar Gij zijt Dezelfde, en Uw jaren zullen niet geëindigd worden.

De "werken Uwer handen" zullen vergaan, zullen veranderd, d.w.z. vervangen worden, want dat is de betekenis van dat woord. De schepselen zullen vervangen worden en dat betekent in de praktijk dat er nieuwe hemelen en een nieuwe aarde komen, in de plaats van de oude. Zo staat het ook letterlijk, in ieder geval in Jesaja 65 en 66. We vinden die waarheid de hele Bijbel door.

Hier wordt het verschil gemaakt tussen de Schepper en de schepping, waarbij de schepping vergaat en de Schepper altijd blijft. Die schepping moet beschouwd moet worden als een kleed, waarin God Zich kleedt, waarin Hij Zich hult. Dat "kledingstuk" wordt vervangen. Het afleggen van een kleed is de dood. Het weer aandoen van een ander kleed is opstanding uit de dood. Daarmee is het een uitbeelding van wedergeboorte. Het wegdoen van het oude en het aandoen van het nieuwe. God Zelf zal Zijn "kleed" afleggen, de hele schepping namelijk, om dat te vervangen door een Nieuwe. Het "gewaad", het "kleed", wordt afgelegd en opgerold. Daarmee is het weg. In het Nederlands heeft "oprollen" de betekenis van iets definitief doen.

Vers 25-27 van Psalm 102 wordt in Hebreeën 1 van toepassing gebracht op de Messias, op de Here Jezus, de Opgewekte. Daar kan geen enkel probleem over bestaan. Maar het probleem ontstaat als we vers 23 en 24 lezen, want daar is iemand aan het woord, die zegt:

Psalm 102 : 23, 24

- 23 Hij heeft mijn kracht op den weg ter neder gedrukt; mijn dagen heeft Hij verkort.
- 24 Ik zeide: Mijn God! neem mij niet weg in het midden mijner dagen; Uw jaren zijn van geslacht tot geslacht.

De vraag is wie deze woorden uitspreekt? Door de in Zijn lijden en sterven sprekende Jezus van Nazareth, die inderdaad op de weg "ter neder gedrukt" werd. Hij was immers onderweg. Hij had als mens een weg af te leggen, waarin Hij verdrukt werd en kan dan ook met recht zeggen: "Mijn dagen heeft Hij verkort." Bijna letterlijk in "het midden mijner dagen", want als Hij normaal Zijn dagen zou vervullen, dan zou Hij 70 zijn geworden, maar hij werd 35. Dat is de verhouding van 3,5 op 7.

De Here Jezus was, aan de ene kant, als mens, ons in alles gelijk gewórd. (Romeinen 8 : 3) Dat werd Hij, opdat Hij zou kunnen sterven, net als de mens, wat ook daadwerkelijk gebeurde. Terwijl aan de andere kant hier woorden over Hem gesproken worden, en dus ook in de Hebreeën-brief, die Hem beschrijven als Degene, die altijd dezelfde blijft. Aan de ene kant heeft Hij een vaste positie als de Zoon van God, een hemelse positie. Aan de andere kant werd Hij wel degelijk vernederd toen Hij mens werd. Toen Hij leed en stierf werd Hij zelfs "uitermate vernederd" en daarna werd Hij "uitermate verhoogd". (Filippenzen 2) Dat is de weg van Zijn vernedering én verhoging. Dat neemt echter niet weg dat Hij in wezen altijd dezelfde gebleven is. Dat is ook de oorzaak van dat Hij daadwerkelijk uit de dood opstond en dat Hij Gods geliefde Zoon was. In de Psalmen wordt al aangekondigd dat de Here Jezus weliswaar vernederd zou worden, maar dat daar een einde aan zou komen. Aan de andere kant dat Hij dezelfde zou zijn en blijven, namelijk dat Hij hoe dan ook de positie aan de rechterhand Gods, boven de engelen tot in eeuwigheid zou innemen.

Als God Zich uitdrukt, Zich openbaart, Zich manifesteert, dan verschijnt de schepping. Dat is Zijn kleed. Een buitenkant, waarin Hij Zich hult en waarin Hij Zich openbaar maakt. Als God Zich openbaart, dan verschijnt de Here Jezus. Er is dus grote overeenkomst tussen de Here Jezus en de schepping. Van allebei wordt gezegd dat zij de veruiterlijking, de uitdrukking, zijn van de Godheid. Daarom ondergaan zij hetzelfde lot. Omdat de Here Jezus, als personificatie van de schepping, Zich geeft in de dood, waarmee Hij weggenomen wordt en daarna uit de dood opstaat en dus per definitie een Nieuw Schepsel is. Dat is hetzelfde als wat gebeurt met de schepping als zodanig. Die

Zijlijn 9

Wie heeft dus de schepping gemaakt? De Zoon. Geloven wij dan niet in God, de Vader, als zijnde de Schepper van hemel en aarde? Jawel, maar wij geloven dat God dat gedaan heeft door - of in - Zijn Zoon.

Zijlijn 10

In vers 12 staat over Hem: "..., maar Gij zijt Dezelfde, namelijk Uw jaren zullen niet ophouden." De jaren blijven dus doortellen. Er zijn altijd mensen die denken dat er in de Nieuwe Schepping, of in de hemel, geen tijd meer zal zijn, in de zin van een telling, waarbij tijd gerekend wordt. Er wordt dan wel tijd gerekend, de jaren zullen niet ophouden, staat er, dus er blijft toch gewoon doorgeteld worden, op een of andere wijze.

wordt weggenomen, maar op grond van de opstanding van de Here Jezus verschijnt vervolgens een Nieuw Schepping. De Here Jezus was de Schepper, maar Hij nam de plaats in van de schepping, van het schepsel. Op grond daarvan ging Hij die weg, waarop Hij werd neergedrukt, afgesneden en veranderd. We hebben God in de hemel, die we ons niet anders kunnen voorstellen dan onder de naam Jehovah. Hij is mens geworden is en leed en stierf hier op deze aarde. Dat zijn de twee kanten van één en het zelfde verhaal. Dat wat boven is, in de hemel der hemelen, blijft altijd, maar dat wat beneden is, wat deel uitmaakt van de schepping, wordt vervangen.

Er zijn in het Oude Testament diverse Schriftplaatsen die over de schepping als "kledingstuk van God" spreken en waarin duidelijk wordt dat de huidige aardse dingen zullen verdwijnen, om ingeruild te worden voor nieuwe hemelen en nieuwe aarde:

Jesaja 51 : 6

6 Heft ulieder ogen op naar den hemel, en aanschouwt de aarde beneden; want de hemel zal als een rook verdwijnen, en de aarde zal als een kleed verouden, en haar inwoners zullen van gelijken sterven; maar Mijn heil zal in eeuwigheid zijn, Mijn gerechtigheid zal niet verbroken worden.

Jesaja 65 : 17

17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

Jesaja 66 : 22

22 Want gelijk als die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, alzo zal ook ulieder zaad en ulieder naam staan.

Dat wordt dan gezegd tot Israël. Nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, ter vervanging van de oude. De schepping bestaat uit twee hemelen en aarde. Er is echter nog een hemel, de derde hemel, maar die maakt geen onderdeel uit van de schepping. Dat is de plaats waar God woont en die wordt niet geacht geschapen te zijn. Die is hoger dan, of boven, de schepping. In de praktijk is dat die geestelijke, onzienlijke wereld, die dezelfde plaats blijkt in te nemen als de oude wereld. M.a.w. die derde hemel strekt zich uit tot op de aardbodem en maakt alleen deel uit van de onzienlijke dingen, die we niet kunnen waarnemen, maar niettemin een derde hemel.

Terwijl God Zelf niet verandert, verandert Zijn kleed wel. Het wordt namelijk vervangen. Aangezien de Here Jezus inderdaad beschouwd wordt als het Kleed van God, omdat het de uitdrukking is van Gods Wezen, wordt Hij dus ook vervangen en wordt Jezus vervangen door Christus. Maar omdat Zijn functie als uiterlijk, als "Kleed van God", dezelfde blijft, blijft Hij dus altijd Dezelfde. Jezus is strikt genomen een historische naam, van Zijn menswording tot aan Zijn dood, want sindsdien kennen wij Hem als Christus. Maar Hij is Dezelfde. Hij is en blijft de uitdrukking van Gods Wezen.

Hebreeën 1 : 13

13 En tot welken der engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechter hand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten?

Dat heeft Hij nooit tot een engel gezegd, maar wel tot de Heere van David. Die tekst uit het Oude Testament wordt hier aangehaald.

Psalm 110 : 1

1 Een psalm van David. De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten.

Er zou tijd verlopen, lang genoeg om een poos te gaan zitten. Het is natuurlijk beeldspraak. Tussen de opstanding en hemelvaart van Christus en het moment waarop de vijanden, hier beneden op aarde, aan Hem - in de praktijk - onderworpen zouden zijn. In die tijd leven wij. De tijd tussen de eerste en tweede komst van Christus, populair gezegd. In die tijd leven wij en over die tijd, en zelfs over dit vers, handelt de rest van de Hebreeën-brief. De tijd sinds dat Christus gezet is aan "de rechterhand Gods", op de allerhoogste Troon, in afwachting van het tijdstip, waarop Hij ook zal zitten, hier beneden, op de troon van Zijn vader David.

Het blijft nog steeds beeldspraak, want het zitten op de troon van Zijn vader David, zou je nou niet in al te letterlijke zin moeten opvatten. Ik wil niet zeggen dat dat niet zal gebeuren, maar daar gaat het niet zozeer om, omdat Hij inderdaad over Israël en vervolgens over de wereld zal heersen, precies zoals dat in overeenstemming is met de beloften die aan David gedaan zijn. Dát is toekomst en in afwachting daarvan zou Hij zitten. Dat "zit aan Mijn rechterhand", het "zitten" dus, heeft in de eerste plaats de betekenis van: "rusten". Hetzelfde woord wordt in het Oude Testament vertaald met "wonen". Het wordt

gebruikt als men een weg heeft afgelegd en dan ophoudt met verder trekken. Men is de weg gegaan en daarna rust men. Dat is de bedoeling, dan rust men, dan wordt er niet meer gejaagd, maar gerust. Dat zijn de tegenstellingen in de Bijbel. In Genesis 11 vinden we de geschiedenis van Nimrod en de torenbouw van Babel, en daar staat van Nimrod dat hij "een geweldige jager" was. Dat veronderstelt hard rennen achter de gestelde idealen aan. Daarna staat van de mens dat hij "naar het oosten toogde". Hij kwam terecht in het land Sinear en daar vestigde de mens zich, daar woonden zij. Het woord "wonen" is hetzelfde woord als in Psalm 110, daar vertaald met: "zit". D.w.z. dat de weg is afgelegd en dan vindt men rust.

Psalm 110 : 1 is het sleutelvers tot het Nieuwe Testament. Dat die Heere zou zitten aan de rechterhand Gods. Daar komt het op neer. De gedachte is: de weg heeft Hij afgelegd en sindsdien zit Hij aan de rechterhand Gods en heeft daar rust gevonden. Die weg wordt later genoemd in Hebreëen 12, dan heet het "de loopbaan", die Hij gelopen heeft. Hij heeft de loopbaan gelopen en rust gevonden. Dat is de gedachte. Ik kom er later op terug.

Ook vóórdat de volkeren der aarde aan Hem in de praktijk onderworpen zouden zijn, zou Hij al rusten van Zijn arbeid. Vooruit grijpend op dat wat eigenlijk later pas zou moeten komen. In die tijd leven wij. Een zittende Christus, een zittende Heiland en zoals uit de rest van het boek blijkt, een zittende Hogepriester, aan de rechterhand Gods.

Hebreëen 1 : 14

14 Zijn zij niet allen gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?

Net als in vers 13 wordt in vers 14 een vraag gesteld: "Zijn de engelen niet allen gediensstige geesten?" Het antwoord is natuurlijk: "Ja, dat zijn ze." Als Hij het zo zegt, dan is het zo. **Zie zijlijn 11** Het zijn die geestelijke wezens die geacht worden hoger dan de mens te zijn, volgens Gods hiërarchie. Daarin moeten de engelen in ieder geval hoger zijn dan de gewone mens. Zij zijn geen koningen, maar dienaren. Ze zijn "gediensstige geesten", die "uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen". Dat zijn wij, maar God geeft hen de opdrachten en niet wij. Zij dienen ons wel, maar ze staan in dienst van God. Wij kunnen ze niet commanderen. Zo was het met de apostelen ook, zij dienen de Gemeente, maar ze worden niet door de Gemeente gecommandeerd.

Als er in het laatste vers van Hebreëen 4 staat "om geholpen te worden ter bekwamer tijd", kan dat best wel eens komen doordat de Heer Zijn engelen uitzendt om ons nabij te zijn, om ons te dienen. Maar het blijven "gediensstige geesten"; je ziet ze niet en hoort ze niet. Ze doen hun werk en wij kunnen ze niet ter verantwoording roepen. We kunnen evenmin tegen hen zeggen: doe dit of dat, want ze staan niet op die manier in onze dienst. Maar ze zijn er wel. Ze spreken niet letterlijk tot ons, absoluut niet. Je kunt ze niet aanwijzen, je kunt ze niet zeggen wat ze gedaan hebben, allemaal niet te doen, maar als God iets gedaan wil hebben op aarde, dan lezen wij gewoonlijk in de Schrift dat Hij een "geest", een "engel", uitzendt. Het staat er niet uitgebreid, maar zo werkt het ongeveer. Die dienst van de engelen maakt daarom deel uit van het verborgen Koninkrijk, waar wij toe behoren. Als de Heer wat gedaan wil hebben, dan doet Hij het per definitie in het verborgene.

Het is goed te weten dat wij "zodanigen Hogepriester" (Heiland) hebben, Die inderdaad de allerhoogste positie inneemt. Dan lijkt het, als het zo gezegd wordt, dat Hij ver bij ons vandaan is, omdat Hij in de hemel zelf zit, maar de Schrift zegt meteen dat een leger van "hemelsen heirlegers", een leger van engelen, voor die verbinding zorgt. (Lukas 2 : 13) Daarna, dat is de rest van de Hebreëen-brief, wordt die verbinding via de engelen vergeten en wordt er gewoon gezegd dat Hij Zelf in ons woont en dat wij vrij tot Hem kunnen gaan. Dat daar een dienst van engelen aan te pas komt, dat staat er, dat is zo, maar voor ons speelt dat geen rol en daar gaat het om. Wij hebben geen middelaren, in de zin van engelen die de boodschap overbrengen. Dat is Griekse mythologie. Wij hebben een rechtstreekse verbinding met onze Heiland.

De Here Jezus Christus, omdat Hij Engel is, kan ook als "gediensstige Geest" beschreven worden, terwijl van Hem hier gezegd wordt dat Hij boven die engelen staat. Van Hem kan ook gezegd worden dat Hij een dienende Geest is, die uitgezonden is of werd, "om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen". Dat is de dubbele bodem onder het vers en ook het verband van het vers. Welke gediensstige Geest wordt uitgezonden ten behoeve van ons? De Heilige Geest. Dat is de Here Jezus Christus Zelf en daar gaat het maar om. Bovendien, alles wat de engelen Gods doen, gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de hoogste Engel. Dat leer je verderop in Hebreëen. Alles wat de priesters deden, gebeurde onder de verantwoordelijkheid van die ene hogepriester. Precies hetzelfde verhaal. D.w.z. dat je al die priesters niet hoeft mee te rekenen. Dat wordt ook niet gedaan in de Hebreëen-brief. Daar wordt alleen gerekend met de hogepriester.

Zijlijn 11

In de praktijk blijkt het heel moeilijk om op Bijbelse gronden tot een "angelologie", ("leer der engelen") te komen. De Bijbel geeft er in ieder geval geen verklaring voor. Daar komt nog bij dat het begrip "engel" op andere wezens van toepassing gebracht wordt, al was het maar op een mens. Mensen worden soms zo aangeduid en engelen soms als mens. Kortom, de verwarring is compleet, omdat "engel" in de eerste plaats al geen Nederlands woord is. Het is Grieks, dat men niet vertaald heeft. Het is vernederlandst, want men had er geen Nederlands woord. Het is namelijk de aanduiding van willekeurig welke boodschapper. Dat is de betekenis van "boodschapper". Je herkent het in ons woord "evangelie". Dat is ook Grieks. Dat "angel" zit erin, "engel", een boodschapper. Elke boodschapper wordt in de Bijbel als engel aangeduid. Het Hebreeuwse woord voor "engel" heeft niet alleen de betekenis van boodschapper, maar ook die van koning. Vandaar dat wij spreken over "engelenvorsten". Dat is een Nederlands woord. Engelenvorst, is het woord twee keer zeggen, want een "engel" is "malach" in het Hebreeuws, en een vorst, een koning dus, is ook "malach" of "melech" in het Hebreeuws. Hetzelfde woord wordt als "verzamelwoord" gebruikt ter aanduiding van een geestelijk soort wezens.

Zijlijn 12

Helaas waren de vertalers hier de draad van het verhaal al kwijt. Het gaat om de schuingedrukte woorden "van ons", die dus niet in de grondtekst staan. Het gaat namelijk niet om wat "van ons" gehoord is, het gaat erom wat er van de Zoon gehoord is! Want die heeft gesproken. God heeft gesproken door de Zoon.

Zijlijn 13

Bij het schilderen moet je twee kleuren tegen elkaar zien te krijgen. Maar het mag niet doorvloeien, want dan ben je lijnen kwijt. Het moet uit elkaar blijven. Je moet onderscheid kunnen maken. Een verzameling vage kleuren, die in elkaar overlopen, mag dan mooi zijn, maar er is geen enkele vorm meer. Er zijn geen herkenningspunten meer.

2. Hebreeën 2

Hebreeën 2 : 1

- 1 Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen *van ons* Zie zijlijn 12 gehoord is, opdat wij niet te eniger tijd doorvloeien.

Na de beschrijving van de huidige positie van Christus, gebaseerd op het Oude Testament, is de praktische toepassing dat wij ons "houden aan hetgeen gehoord is". Ons dus houden aan het Woord van God. Niet aan hetgeen wij zelf redeneren of filosoferen en evenmin houden aan wat geleerd wordt in "de kerk der eeuwen", waar in feite geen Bijbel aan te pas komt. Men zegt: nee, wij houden ons niet aan hetgeen gehoord is, wij bepalen zelf wel wat er gehoord wordt. Oftewel de kerk maakt de Bijbel, i.p.v. de Bijbel de kerk. Men hangt de eigen redeneringen op aan "kapstok-teksten". Men heeft zelf een of andere filosofie uitgedacht, die men alleen nog Bijbels moet onderbouwen. Dan worden er hier en daar nog wat Bijbelteksten bijgehaald, die daar hetzelfde over zeggen. Het probleem is dat al die redeneringen dikwijls van de Bijbel afwijken en zelfs zich aan de Bijbel niets gelegen laten liggen. Men redeneert onafhankelijk van de Bijbel en dan wordt de Schrift aangepast. Je moet de teksten laten staan waar ze staan. Je onderwerpen aan wat er staat en waar dat staat. Dat zegt vers 1.

Maar wij moeten "ons te meer houden aan hetgeen gehoord is", en dus ook gesproken is, omdat er in onze dagen gesproken is door de Zoon. Het doel daarvan is: "opdat wij niet te enigertijd doorvloeien." Er zijn twee waarheden met betrekking tot het Koninkrijk. De ene is dat het Koninkrijk verborgen is in de hemel, de andere dat het Koninkrijk geopenbaard zal worden op aarde. Het een gaat over het heden, dat zijn "deze laatste dagen", (Vers 1) het andere gaat over de toekomst, "die laatste dagen". Als je dat niet uit elkaar houdt en de troon van David in het Jeruzalem van nu, verwacht met de Troon van God in het Jeruzalem dat boven is, dan vloeit je door. "Doorvloeien" wil zeggen dat de contouren verdwijnen. Het loopt in elkaar over. Zie zijlijn 13

Het probleem bij heel wat gelovigen is, dat je niet of nauwelijks over Bijbelse zaken kunt praten, omdat zij doorvloeien. Omdat zij het onderscheid niet kennen tussen een verborgen Koninkrijk in de hemel en een geopenbaard Koninkrijk op aarde. De prediking van een hemels Evangelie, met een hemelse roeping, een hemelse bediening, hemelse erfenis, hemelse toekomst en hemels vaderland, dient in onze dagen plaats te vinden. Dezelfde boodschap, maar dan alles met een aardse

toepassing, dient plaats te vinden in de toekomst i.v.m. de wederkomst van Christus. Er zijn dus twee verschillende Bijbelse boodschappen, die in de Bijbel naast elkaar genoemd worden, maar die qua tijd niet naast elkaar lopen. Eerst beginnen de hemelse dingen dan de aardse.

"Doorvloeien" is, dingen die God uit elkaar gehouden heeft door elkaar gooien. "Gode al Zijn werken" (Handelingen 15 : 18) gebeuren niet allemaal op dezelfde tijd. Men zou dus moeten weten waar God belang bij heeft, wat Hij doet of doen wil om Zich daaraan te wijden en vooral niet bezig zijn met al die dingen waar God Zich niet mee bezig houdt. Dat loopt op een mislukking uit. Dat is doorvloeien.

Die verschillende werken Gods horen thuis in verschillende bedelingen (zie studie nr. 4: "De bedelingen Gods"), in verschillende tijdperken. Doorvloeien is dat men óf op het Werk Gods vooruit loopt, óf men loopt erop achter. De ene categorie leeft onder de wet (is ook Werk Gods) en loopt dus achter. God heeft er namelijk al mee afgedaan. Velen lopen vóór. De "Kerk van Jezus Christus van de heiligen der laatste dagen", zeg maar Mormonen, lopen voor. Ze willen een aards Koninkrijk op aarde openbaren. Jehovah's Getuigen willen precies hetzelfde. En dan zijn er nog die beide doen. Die leven aan de ene kant onder de wet en aan de andere kant willen ze de tekenen hebben van het Koninkrijk in hun midden. Ze gooien helemaal alles door elkaar. Dat is doorvloeien. De door God getrokken scheidslijnen, waardoor de diverse "eeuwen" ontstaan, worden dan weggetrokken. Het wordt een grijze massa. Je raakt alle kleur kwijt en dat is doorvloeien.

Hebreeën 2 : 2

- 2 Want indien het woord, door de engelen gesproken, vast is geweest, en alle overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding ontvangen heeft;

Bij "engelen" dienen wij niet alleen te denken aan de engelen, in de zin van geestelijke wezens, maar in het algemeen aan de boodschappers die het Woord van God gebracht hebben. Niet zozeer de boodschappers onder het Nieuwe Verbond, die worden pas in vers 3 genoemd, maar die onder het Oude Verbond. Hier heten de "profeten" uit hoofdstuk 1 "engelen". Profeten waren boodschappers, maar onder "de engelen" moet toch verstaan worden: "geestelijke wezens", omdat in alle voorgaande verzen daarover gesproken werd. De hier genoemde engelen zijn de boodschappers door welke de profeten uit het Oude Verbond hun boodschap kregen. In alle gevallen gaat het er maar om dat God spreekt tot de mens. Zijn Woord is steeds uitgekomen.

God spreekt altijd over toekomstige dingen. Dat is wat de mens ook moet weten. De dingen van het heden en het verleden kunnen in principe door de mens zelf waargenomen worden, maar de dingen van de toekomst niet en daarom spreekt God per definitie over dingen die nog niet gezien worden. (Hebreeën 11 : 7) Bijvoorbeeld over de "grote zaligheid" dat de gelovige in onze dagen niet slechts deel krijgt aan Zijn Koninkrijk, maar zelfs aan de hemelse roeping. (Hebreeën 3 : 1) Wie die grote zaligheid verwerpt, zal "rechtvaardige vergelding" ontvangen. Daarom moeten wij ons "houden aan hetgeen gehoord is". Vast houden aan de boodschap over de Here Jezus Christus, Die niet alleen de Redder, maar ook de Koning en in het bijzonder de Hogepriester naar de ordening van Melchizédék is. Of zoals vers 3 het zegt: "acht nemen op zo grote zaligheid".

Hebreeën 2 : 3

- 3 Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht nemen? dewelke, begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heere, aan ons bevestigd is geworden van degenen, die Hem gehoord hebben;

De "vaders" van vroeger, van vóór de opstanding konden er kennelijk nog aan "ontvlieden" (= ontkomen), maar ná dat moment kon dat niet. Eerst verkondigde de Here deze grote zaligheid, de hemels roeping. (Hebreeën 3 : 1) Dat deden ook degenen, "die gehoord hebben", of "Hem gehoord hebben". Dat zijn zij die tot geloof kwamen door het Woord van de Heer. Primair zijn dat de discipelen, die werden vervolgens apostelen. **Zie zijlijn 14** Het is begonnen verkondigd te worden door de Heer en daarna is het bevestigd geworden door degenen die Hem gehoord hebben. Dat betekent dat Hij de eerste beginselen (principes) daarvan naar voren gebracht heeft. De grondwaarheden werden vervolgens verder uitgebouwd en publiek gemaakt door de discipelen en apostelen. De Heer is er mee begonnen, terwijl daarna de apostelen, met name de apostel Paulus, deze waarheid verder uiteengezet en dus "bevestigd" hebben. De dingen, die na de opstanding van Christus zouden plaats vinden m.b.t. de grote zaligheid, werden af en toe, en heel summier, door de Here Jezus aangehaald. Soms in wat cryptische uitspraken, soms ook als gelijkenissen, die men niet begreep. Achteraf begrepen ze het wel, zo laat de Bijbel zien. Het is betrekkelijk eenvoudig om die grote zaligheid terug te vinden in de woorden van de Here Jezus. In de Bijbel leren wij deze boodschap echter eigenlijk pas goed verstaan uit, in het bijzonder, de Paulinische Brieven. We vinden de woorden van de Here Jezus ook bij de andere apostelen terug.

Hebreeën 2 : 4

- 4 God bovendien medegetuigende door tekenen, en wonderen, en menigerlei krachten en bedelingen **Zie zijlijn 15** des Heiligen Geestes, naar Zijn wil.

Hier staat niet dat deze "tekenen en (= namelijk) wonderen, en menigerlei krachten en bedelingen des Heiligen Geestes" gepaard behoren te gaan met de prediking van deze grote zaligheid. Het betekent slechts dat de boodschap bevestigd werd doordat God deze dingen deed. Daaruit bleek dat de apostelen, inclusief Paulus, gezond waren door de Here Jezus Christus Zelf. De tekenen (wonderen), die zij deden, bevestigden hun Goddelijke zending. De betekenis van deze tekenen hield gewoonlijk verband met de aard van de prediking. **Zie zijlijn 15**

Wat hier níet staat, is dat de prediking van het Evangelie altijd gepaard zou moeten gaan met tekenen en wonderen. Die maken geen deel uit van de prediking, in tegendeel. Het zijn per definitie aardse zaken. Ze hadden slechts een tijdelijke functie. Alleen in de eerste generatie van het Nieuwe Verbond, om aan te geven dat die prediking in overeenstemming was met Gods wil, want het was een boodschap in strijd met het Judaïsme, de Joodse godsdienst, het leven onder de wet. Het was dus niet een boodschap in strijd met Gods wil! De wonderen en tekenen hebben dat gedurende één generatie bevestigd. Het betekent dat deze tekenen en wonderen zelf ook getuigenissen waren. Ze waren als Woorden, als Handelingen van God, waarbij de prediking van de apostelen bevestigd werd. (Markus 16 : 20)

De tekenen (wonderen) die de Here Jezus deed, deed Hij in de kracht van Zijn hemelse Vader. Het waren dingen, die Zijn Vader Hem te doen gaf. Mozes, Jozua, Elia en Elisa en nog meer, deden regelmatig tekenen. Ze waren mensen zoals u en ik, maar God openbaarde Zijn kracht door hen. Het waren tekenen die de Goddelijke zending van de wonderdoener lieten zien. Toen de Here Jezus tekenen deed, was dat precies hetzelfde. God openbaarde Zijn kracht door deze mens Jezus van Nazareth. Al de tekenen die Hij deed, werden in de kracht Gods gedaan. Ze waren een duidelijk bewijs van de Goddelijke zending, zoals Nicodémus terecht opmerkte:

Johannes 3 : 2

- 2 ... Rabbi, wij weten, dat Gij zijt een Leraar (*Profeet*) van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God met hem niet is.

Zijlijn 14

Het Griekse "apostel" betekent "gezondene", maar in de Bijbel heeft het bovendien de betekenis dat zo iemand door de Here Jezus persoonlijk is gezond. De apostelen hebben letterlijk Zijn stem gehoord. Paulus was één van deze apostelen, nummer 13. (Handelingen 9)

Zijlijn 15

Het woord "bedeling" is hier niet het gebruikelijke woord dat we uit de Statenvertaling kennen. Het is niet de bedeling in de zin van huishouding, "oikonimia", maar "merismos." Dat heeft te maken met de uitdeling van gaven, eigenlijk is het "distributie". Dus dit is geen bedelingenkwesie, maar, het gaat er om dat God deze gaven (verdelingen) van de Heilige Geest geeft naar Zijn wil.

Zijlijn 16

Wonderen en tekenen hebben een betekenis. Ze zijn tegelijkertijd typen van het werk dat God op een veel hoger niveau doet. Sommige van de tekenen zullen in de toekomst bij "de openbaring van het Koninkrijk" weer herhaald worden. Dan niet alleen als teken, maar ook als letterlijke vervulling van de profetie. Genezingen bijvoorbeeld, eenvoudig, omdat het de bedoeling is dat de mens helemaal niet sterft, in geen 1.000 jaar minstens. Dat betekent dat er op een of andere wijze genezing zal komen, en zelfs ook opstanding uit de dood.

Of het een wonder is, hangt af of wij er een verklaring voor hebben. Zolang wij die niet hebben, en dus te dom zijn om het te begrijpen, noemen we het een wonder, maar dat houdt op zodra wij het begrijpen. Wat in onze ogen wonderen zijn, gaat de normale gang van zaken in deze wereld te boven, maar zij hebben in de eerste plaats de functie van teken. Als een blinde genezen wordt, dan betekent dat de mens geestelijk zijn ogen geopend zullen worden. Als een kreupele, een verlamde, een impotente, genezen wordt, wil dat zeggen dat hij weer kan staan, weer levenskracht in zich heeft. Het is een beeld van de opstanding en dus zijn het tekenen.

God heeft de boodschap bevestigd via tekenen, namelijk wonderen, namelijk menigerlei krachten, en dat hoeft niet herhaald te worden. De genezing van zieken bijvoorbeeld was niet zozeer een daad t.b.v. die zieken, maar een daad ter bevestiging van de prediking. Nadat die "handtekening" gezet is, hoeft die niet herhaald te worden en dat is precies wat er staat: "God heeft medegezuigd". Zie zijlijn 16 Dat alles is "naar Zijn wil". Alleen als Hij het wil, gebeuren deze "tekenen en wonderen en menigerlei krachten". Als Hij niet wil, gebeurt het niet. Dat is duidelijk. We moeten ons daarom houden aan het Woord, dat gesproken is door de Heer en bevestigd is door de discipelen, waaraan God getuigenis heeft gegeven door deze tekenen. Over dat Woord gaat het dan verder.

Hebreeën 2 : 5

- 5 Want Hij heeft aan de engelen niet onderworpen de toekomstige wereld, van welke wij spreken.

Deze zin is een beetje omgegooid in de vertaling. Er staat: "Want niet aan de engelen heeft Hij de toekomstige wereld onderworpen." Dat "niet aan de engelen" staat voorop in de zin, als het goed is, en daar wordt de zin sterker van. De NBG'51 heeft het zo. Niet aan de engelen dus, maar wél aan de Zoon des mensen, uit Psalm 8, wat vervolgens helemaal geciteerd wordt in vers 6 tot in vers 8.

Hebreeën 2 : 6-8

- 6 Maar iemand heeft ergens betuigd, zeggende: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, of des mensen zoon, (*Grondtekst: Zoon des mensen; Zoon van Adam*) dat Gij hem bezoekt!
7 Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond, en Gij hebt hem gesteld over de werken Uwer handen;
8 Alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen. Want daarin, dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten, dat hem niet onderworpen zij; doch nu zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn;

God heeft "de toekomstige wereld" ("de toekomstige eeuw") aan de Zoon des mensen, de Zoon (de Erfgenaam) van Adam, Die ook de Zoon van God is. Hij is "de mens" uit Psalm 8 : 4! De Zoon des mensen is de Here Jezus Christus. De Verhoogde aan de rechterhand Gods. (Hebreeën 1) Hij is "die mens", die God "bezoekt". God heeft Hem "een weinig minder gemaakt dan de engelen". "Een weinig" betekent "voor een korte tijd minder". Want Hij was niet slechts "een weinig

(beetje) minder" dan de engelen, Hij was zelfs véél minder dan de engelen. Oneindig veel minder. Hij werd vernederd, via lijden en sterven, tot in de dood. Dat is een uiterste vernedering, verder kan niet. Maar... God heeft Hem daarna "met heerlijkheid en eer hebt gekroond." De volgorde is duidelijk en waar het over gaat is ook duidelijk. De Zoon des mensen, die mens waarover het hier gaat, is ooit uit de hemel nedergedaald, (Johannes 3 : 13) is door God gesteld, aangesteld dus, over de hele schepping, "over de werken Uwer handen". Vers 8 zegt dan dat "alle dingen", ook het heelal, door God Zelf "onder Zijn voeten onderworpen" zijn. Dat is - via Psalm 8 : 6 - rechtstreeks de verwijzing naar:

Genesis 1 : 26

- 26 En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over het vee, en over de gehele aarde, en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

Hier wordt met "Laat ons mensen maken" niet over de mensheid in het algemeen gesproken, maar over Eén Mens, enkelvoud, de Zoon van Adam, de Zoon des mensen. Er is er maar Eén die deze titel toekomt: de Here Jezus Christus. In vers 6 van Psalm 8 wordt in één adem gesproken over Zijn dood en opstanding en dus ook over het einde van en het oordeel over de oude schepping, en het tot stand komen van de Nieuwe Schepping: "de toekomstige wereld". Die is begonnen toen de Here Jezus uit de dood is opgestaan. Die Psalm begint met vers 2: "O Heere onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde". Vers 10 eindigt met: "O Heere, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde". Als dan in de tussenliggende verzen ineens over de "Zoon des mensen" gesproken wordt, of over de mens, dan is die Mens niemand anders dan "de Heere, onze Heere, Wiens Naam is heerlijk op de ganse aarde". Dat is de Naam Jehovah. De Heer Zelf is die Mens. Dat zegt ook Hebreeën 2. Vers 8 bevat een lange tussenzin, die alleen dient ter verklaring van de uitdrukking "alle dingen", aan het begin van vers 8. "Alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen". Er is geen uitzondering op. De aanduiding "alle dingen" is niet slechts de aanduiding van de Gemeente, van heel Israël alle gelovigen, of van de gehele mensheid. Het betekent daadwerkelijk de gehele schepping. En dat betekent dat de gehele schepping aan Christus is onderworpen. Deze tussenzin van de schrijver van de Hebreeën-brief komt in de plaats van de rest van Psalm 8, waarin op een andere wijze over de gehele schepping gesproken wordt.

Dan zegt vers 8, woorden van de schrijver en geen aanhaling uit Psalm 8: **Zie zijlijn 17** "*doch nu zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn.*" Duidelijk is dat nu de volkeren der aarde niet aan Christus onderworpen zijn en dat de "dieren des velds" en "de aardbodem" dat evenmin zijn. De apostel is zich er van bewust dat de Schrift aan de ene kant leert dat alle dingen aan Christus onderworpen zijn, maar dat dit er helemaal niet zo uit ziet. Het is in ieder geval niet zichtbaar, omdat Hij Zijn Koninkrijk verborgen heeft. Voor zover de dingen aan Hem onderworpen zijn, en ze zijn aan Hem onderworpen, worden ze verborgen gehouden. In de toekomst zullen ze wel gezien door de levende mensheid. Het tot nu toe verborgen Koninkrijk zal openbaar worden. Wij zien dat Koninkrijk "nog niet!", maar wij geloven er wel in. Het zal komen en wij leven daaruit. In het volgende vers schakelt de apostel ogenblikkelijk over naar onze tegenwoordige positie als gelovigen.

Hebreeën 2 : 9

9 Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods **Zie zijlijn 18** voor allen den dood smaken zou.

Dat "*wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond*" slaat niet op de mensheid in het algemeen, maar op degenen die "*op zo grote zaligheid acht nemen*". (Vers 3) We "zien", omdat het in het Woord staat, met name in Psalm 8 en bij herhaling in Hebreeën 2. "Zien" hoeft lang niet altijd te betekenen dat men het ook waarneemt via de ogen. De uitdrukking: "ziet u..." heeft te maken met iets begrijpen, met iets inzien. Ergens doorzicht in hebben, maar dat kun je met je ogen dicht. Met de stoffelijke ogen open zien wij er niets van. Dat is vers 8. Maar in de geestelijke betekenis van "zien", zien wij Jezus met eer en heerlijkheid gekroond. Het is "zien op". Wij zien óp Jezus, wij geloven in Hem, wij vertrouwen op Hem, wij zien omhoog naar de Zoon van God, zittend aan de rechterhand Gods, opdat wij niet verderven, maar eeuwig leven hebben. In de rest van dit hoofdstuk wordt gesproken over dat eeuwig leven en hoe het tot stand kwam.

"*Jezus met eer en heerlijkheid gekroond*", is volstrekt hetzelfde als Christus. Er is echter een reden waarom het er juist zo staat. "Jezus" hangt samen met hoofdstuk 5 : 1, waar staat dat "de hogepriester uit de mensen genomen en gesteld wordt voor de mensen in de zaken, die bij God te doen zijn". Deze hoofdstukken bereiden voor op de uiteenzetting over de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek,

en daarom, omdat het van toepassing is op de Here Jezus, wordt de Naam Jezus gebruikt. Die Naam kreeg de Mens Jezus in het begin bij Zijn menswording en die Naam heeft Hij nog steeds. Daarom staat er: "*Jezus met heerlijkheid en eer gekroond*".

"*Die een weinig minder dan de engelen geworden was*" is uit de Psalm. Waarom was Hij voor korte tijd beneden de engelen gesteld? Waarom werd Hij mens, want Hij was geen mens. Hij wérd mens. Dat staat er achter: "*vanwege het lijden des doods*". Oftewel: "opdat Hij de dood smaken zou". Hij werd mens om te kunnen sterven. Het "lijden des doods" komt dus overeen met "*den dood smaken*". Het gaat om lijden tot ín de dood. Het lijden totdat de dood erop volgde. De grote nadruk ligt in dit vers op Zijn dood. Door Zijn dood maakte Hij fundamenteel en officieel juridisch een einde aan de oude schepping. Dat was noodzakelijk om in de plaats daarvan een Nieuwe Schepping tot stand te brengen door Zijn opstanding.

De mens is tot God gebracht in de persoon van de Here Jezus Christus, omdat in Hem mens en God vertegenwoordigd zijn. Daarom is Hij ook de ideale Middelaar tussen God en de mens. Dat staat ook in:

1 Timótheüs 2 : 5

5 Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus;

Deze "*Mens Jezus Christus*" verenigt Zich, identificeert Zich met de mens. Hij heeft dezelfde identiteit; is gelijk. Dat staat ook in de volgende verzen. Daaruit is de conclusie dat het de bedoeling is dat elk mens sterft. Dat werd hem ook trouwens meteen gezegd. "*Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren*". (Genesis 3 : 19) Dat is het lot van heel de oude schepping. De gedachte is dat de gehele mensheid zou lijden, dat de gehele schepping in lijden is, tot nu toe. Dat staat o.a. uitgebreid in Romeinen 8. Dat lijden is de normale hoedanigheid van deze oude schepping.

De HEERE werd mens om te kunnen sterven. Mét en zelfs vóór de mensheid als geheel, want dat staat in de tussenzin: "*opdat Hij door de genade Gods voor allen...*" Dat "allen" komt overeen met "alle dingen" uit vers 8. Hij zou "*voor allen de dood smaken*". Dat gaat over alle mensen. De eenvoudige Bijbelse waarheid is dat de Here Jezus stierf voor allen, ja zelfs voor de gehele schepping. (2 Korinthe 5 : 15) Paulus zegt dat het Bijbelse waarheid is "*dat één voor allen gestorven is.*" Juridisch gezien zijn daarmee allen gestorven.

Zijlijn 17

Psalm 8 wordt in de theologie gebruikt op de "wijze, van Babel". (Genesis 11) Dat is een vorm van "doorvloeiën", het "uithollen" van het Woord. Dat is in feite niets anders dan Christus uit dat Woord halen. Hem in de praktijk wegredeneren.

Zijlijn 18

Dat Hij voor allen de dood smaken zou, was "door de genade Gods". Dit betekent dat de Heer genade boven recht heeft laten gelden. Naar de wet zouden wij zelf moeten sterven, maar uit Zijn genade gaf Hij Zijn Zoon, Die voor ons stierf. Dat is door "de rijkdom van Zijn genade", zoals Efeze 2 : 7 zegt. De genadegift Gods is het eeuwige leven.

Zijlijn 19

De mens gaat niet verloren op grond van de zondige daden, maar op grond van ongelof. Slechts op grond van één zonde, de "zonde tegen de Heilige Geest", (Mattheüs 12 : 32) en dat blijkt dus ongelof te zijn, gaat hij verloren.

Elk mens zou kunnen weten dat zijn zonden zijn weggedaan. Niet op grond van zijn geloof, maar op grond van de dood van de Here Jezus. Maar daarmee is hij niet behouden. Een mens is pas behouden als hij eeuwig leven ontvangen heeft. Want ook als onze zonden zijn weggedaan, dan sterven wij toch nog. Als er dan geen opstanding uit de dood is, geen opstandingsleven ontvangen is, dan zijn we verloren; verdwenen. Een mens wordt dus behouden op grond van geloof in Degene, die God uit de doden heeft opgewekt.

Toch prediken wij niet bewust de dood van de Here Jezus voor allen. De blijde boodschap kan namelijk nooit zijn dat men door de dood van de Here Jezus aan Zijn dood deel heeft gekregen. De blijde boodschap (Evangelie) is, dat allen weliswaar dood zijn, maar dat Hij is opgewekt naar de Schriften. (1 Korinthe 15 : 3, 4) De mens was al in het verderf, op grond van de dood van de Here Jezus, maar eeuwig leven ontvangt hij door te geloven in Degene, die God uit de doden heeft opgewekt. **Zie zijlijn 19** Zodat de prediking van het Evangelie per definitie de prediking is van leven uit de dood aan degenen die dood zijn. "Dood" betekent niet uitsluitend lichamelijk dood, maar dat er scheiding is. Dat men is afgesneden van de Levensbron. De prediking van het Evangelie is een boodschap dat er leven is uit de dood. Voor een ieder. Het zondeprobleem van de mens is opgelost. Maar om daarvan gebruik te maken, moet hij wel tot geloof komen.

Na vers 9, tot aan de tweede helft van vers 14, wordt eerst uitgelegd waarom de Here Jezus "de dood zou smaken". Vers 10 begint immers met "Want..." Daar wordt uitgelegd hoe dat dan zit en gesproken over de vereenzelviging van de Heer met het schepsel. Met de zondaar, de sterfelijke, vergankelijke mens, die op grond daarvan alleen al verloren was en die dus beter leven, eeuwig leven, zou moeten ontvangen. Vers 10 is moeilijk vanwege de tussenzinnen. Het hele vers is in feite al één lange tussenzin van vers 9 en vers 14 en dan bestaat het vers zelf ook nog eens uit tussenzinnen.

Hebreeën 2 : 10

10 Want het betaamde Hem, (om Welken alle dingen zijn, en door Welken alle dingen zijn), dat Hij, (vele kinderen (*Grieks: "huios" = zonen*) tot de heerlijkheid leidende), den oversten Leidsman (hunner zaligheid), (door lijden) zou heiligen.

Zonder tussenzinnen staat er: "Want het betaamde Hem dat Hij de overste Leidsman zou heiligen". (*Zie uitleg over de Griekse grondtekst van "heiligen op blz. 41*) Dat is de hoofdzin. Er staat, als die laatste woorden er in blijven staan: "Want het betaamde Hem, dat Hij de overste Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen". "Heiligen" is synoniem met "verlossen", "rechtvaardigen", "eeuwig leven geven". "Heiligen" betekent ook in het Nederlands: "heel maken", "één maken" en daarna zelfs "onvergankelijk maken". Heil maken kun je ook opvatten als gezond maken, want gezond maken, genezen, is immers "heilen". Dat betekent dat de strijd wordt teniet gedaan, zodat er geen tegenstrijdigheden meer zijn. Dat er geen afbraak meer plaatsvindt. Heiligen is definitief gezond maken en in de praktijk eeuwig

leven geven. Dat gebeurt door lijden. Dan komt heiligen overeen met opstaan uit de dood. Dat staat er niet, maar is wel de gedachte, zoals uitgelegd wordt in de volgende verzen.

"Het betaamde Hem" wil zeggen: het was voor Hem nodig, en Hem is God, uit het laatste deel van vers 9. God, de Schepper, Die alle dingen gemaakt heeft om Hem, om Zichzelf, te dienen. Maar ook: "het betaamde hem dat Hij vele zonen tot de heerlijkheid zou leiden". Hier wordt de gedachte verbreed. God wilde niet alleen die ene Zoon uit Hebreeën 1 : 1, maar vele zonen tot heerlijkheid leiden; in de toekomstige wereld uit vers 5 brengen; eeuwig leven geven. Daarvoor was het voor Hem nodig - "het betaamde Hem" - dat hun overste Leidsman, de Eerste van die zonen, Christus Zelf, door lijden geheiligd zou worden. Het is voor God noodzakelijk om ons recht te maken, want we zijn krom. De Eerste mens, als vertegenwoordiger van heel de mensheid, zou door dood en opstanding gaan om zo door lijden geheiligd te worden. De Eerste vertegenwoordigt de hele mensheid, en die Eerste moest de weg banen. Daarom werd Jezus Christus mens, om als mens de weg te banen voor de rest van de mensheid, om zo vele zonen, een ieder die gelooft uiteraard, tot die heerlijkheid te leiden. Daarom heet Hij "Overste Leidsman", (Gr.: "archechos") dat de betekenis heeft van: "de eerste". De eerste in rangorde. Het is synoniem met herder. Iemand, die voorop loopt, een leider. De Heer zou de Eerste zijn van "vele broeders". (Romeinen 8 : 29) Dat begrip "broeder", genoemd in vers 11, betekent in de eerste plaats "mede-erfgenaam" en "gelijkbetrochte", of "gelijke".

Hebreeën 2 : 11

11 Want en Hij, Die heiligt, en zij, die geheiligd worden, zijn allen uit één (*of: uit Eén*); om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen.

Hier wordt ronduit gezegd dat, als wij geheiligd zijn door het verzoeningswerk van Christus, wij ook deel hebben aan Zijn persoon, aan Zijn wezen, aan Zijn roeping, aan Zijn erfenis, kortom Zijn positie in de hemel aan de rechterhand Gods. Wij zijn één. In de Korinthe-brief, wordt in dat verband gezegd dat wij leden zijn van het "Lichaam van Christus", waarbij Christus het Hoofd is. Wij zijn allen tot één Lichaam gedoopt, door één Geest. (1 Korinthe 12 : 13) Wij hebben hetzelfde Leven ontvangen, het Leven van Christus. Dat is uiteraard het Leven van het Hoofd en wij zijn daardoor met Hem verbonden. Wij zijn één organisch geheel. Niet organisatorisch, want wij zijn levend. Hier in vers 11 staat precies hetzelfde, maar op een wat andere manier.

Als Christus de Zoon van God is, dan is Hij uit God en als wij "Zijn broeders" genoemd worden, en dat is hier zo, dan zijn wij ook uit God. Niet "uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren". (Johannes 1 : 13)

1 Petrus 1 : 3, 4

- 3 Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.
- 4 Tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u.

Hij heeft óók ons wedergeboren tot een levende hoop en er staat bij hoe Hij dat gedaan heeft. Door de opstanding van de Here Jezus Christus uit de doden. Wij zijn mét de Here Jezus Christus van "tussen de doden uit" opgewekt. Op grond van Gods ruime barmhartigheid, waardoor Hij niet alleen deze dingen tot stand bracht m.b.t. de Here Jezus Christus, maar ook voor allen die in Hem geloven. Die Zijn geloof delen. Ook voor ons wacht "een onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis", wat drie keer hetzelfde is. Die wordt in de hemelen bewaard. Hij is het Hoofd, en dus de Levensbron, en wij zijn de leden van het Lichaam. Wij hebben deel aan Zijn positie, aan Zijn leven, Zijn roeping, Zijn erfenis, kortom wij hebben deel aan het Leven van de Here Jezus Christus. En daarom schaamt Hij Zich niet hen "broeders" te noemen. ^{Zie zijlijn 20} Van Hem uit kan Hij terecht zeggen: die gelovigen, dat zijn Mijn broeders. Als wij Hem Broeder zouden noemen, dan is dat een verlaging tot ons niveau.

In vers 11 wordt er verwezen naar oudtestamentische Schriftplaatsen, die hier worden toegepast op de Gemeente.

Hebreeën 2 : 12

- 12 Zeggende: Ik zal Uw naam Mijn broederen verkondigen; in het midden der Gemeente zal Ik U lofzingen.

Dat is een uitspraak uit Psalm 22 en 23, de heilsgeschiedenis in notedop. David heeft het geprofeteerd, maar het zijn de woorden van de Here Jezus. ^{Zie zijlijn 21} Het is de belofte die de Here Jezus deed aan Zijn hemelse Vader. Als Ik verlost word, zodra ik uit de dood zal opstaan, zal Ik Uw Naam aan Mijn broederen vertellen en dat "in het midden der Gemeente", daar zal Ik U prijzen. De Gemeente is dus daarvan getuige. ^{Zie zijlijn 22} De leden van die Gemeente horen dat. De positie

"in het midden" is altijd de positie van heerschappij en dus van heerlijkheid en eer. In het midden van Israël woonde de God van Israël. In het midden van de Tempel stond de Ark des Verbonds, in het Binnenst Heiligdom. In het midden van de Ark was het Woord Gods.

Hebreeën 2 : 13

- 13 En wederom: Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen. En wederom: Zie daar, Ik en de kinderen, die Mij God gegeven heeft.

Dit is ook een citaat uit het Oude Testament, uit:

Psalm 18 : 1-3

- 1 Voor den opperzangmeester, een psalm van David, den knecht des HEEREN, die de woorden dezes lieds tot den HEERE gesproken heeft, ten dage, als hem de HEERE gered had uit de hand van al zijn vijanden, en uit de hand van Saul.
- 2 Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn Sterkte!
- 3 De HEERE is mijn Steenrots, en mijn Burg, en mijn Uithelper; mijn God, mijn Rots, op Welken ik betrouw; mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, mijn Hoog Vertrek.

"Opperzangmeester" betekent: "de eerste", ook in de zin van "de hoogste" en "de eeuwige". Degene, die altijd blijft. Het gaat over de Eeuwige, de Eerste, de Voorste. Het begrip komt overeen met de "overste Leidsman" uit Hebreeën 2. De uitspraken van de Here Jezus zijn vervolgens ook uitspraken van allen die in Hem geloven, van Zijn "broeders". Want in dat verband wordt het geciteerd in Hebreeën 2. Hij, Die heiligt en zij, die geheiligd worden, zijn één. De uitspraak uit Psalm 18 : 3 is niet alleen de uitspraak van de Heer, maar ook van een ieder die in Hem gelooft, van "Zijn broederen" dus. Omdat wij met de Heer verbonden zijn, kunnen wij hetzelfde zeggen, in die volgorde.

In de tweede helft van vers 13 staat nog een citaat uit het Oude Testament over de eenheid van de Heer en die Gemeente, die in het Oude Testament een verborgenheid was: "Zie daar Ik en de kinderen, die Mij God gegeven heeft". Dat is Jesaja 8. In vers 14 wordt gesproken over dat de Heer voor Israël "een steen des aanstoots en een rotssteen der struikeling" zou zijn voor de beide huizen van Israël. Zowel de twee als de tien stammen. Tot "een strik en verwoesting voor de inwoners van Jeruzalem". Vele onder hen zullen struikelen, en verbroken worden, ze zullen verstrikt en gevangen worden. Het gaat om het ongeloof van

Zijlijn 20

Dat "schamen" wordt genoemd, omdat wij de kwalificatie "broeders" helemaal niet waard zijn. Van nature staan wij op een veel lager niveau dan Hij. En toch schaamt Hij er Zich niet voor, Hij acht het ook geen vernedering om ons Zijn broeders te noemen. Hij wordt er niet door vernederd. Hij wordt er zelfs nog meer door verhoogd. De roeping van de Gemeente, die deel heeft aan Zijn Leven, is inderdaad "tot prijs der heerlijkheid Zijner genade". (Efeze 1 : 6) Of: "tot heerlijkheid des Vaders". (Romeinen 6 : 4) Het is tot prijs der rijkdom van Zijn genade, dat Hij ons, verloren zondaren, verhoogt tot aan Zijn rechterhand.

Zijlijn 21

Boven Psalm 22 staat: "Een Psalm van David". De apostel Petrus zegt in Handelingen 2: "David sprak niet over zichzelf in de Psalmen, maar David sprak over de Zoon, Die uit zijn lijf zou voortkomen, en Die op zijn troon zou zitten."

Zijlijn 22

Als je alleen maar het Oude Testament hebt, en de Gemeente een verborgenheid is, dan lees je het deel in Psalm 22, dat spreekt over de Gemeente, alsof het spreekt over het toekomstige overblijfsel uit Israël, dat tot bekering zal komen.

Israël uiteindelijk in de dagen van de Here Jezus en in Handelingen. In vers 16 wordt de boekrol gesloten. De Heer verbergt Zich, maar de gelovige wacht op de Heer, als Hij Zich niet meer zal verbergen. Dat is in onze bedeling der verborgenheid. En dan staat er in:

Jesaja 8 : 18

18 Ziet, ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft, zijn tot tekenen en tot wonderen in Israël, van den HEERE der heirscharen, Die op den berg Sion woont.

De gedachte is dat die twee zonen van Jesaja een teken zijn voor Israël. De naam van de ene zoon "Maher-Schalal-Chazbaz" wordt vertaald met: "haastig buit, spoedig roof". D.w.z. dat een haastig verderf iemand zou overkomen. Dat spreekt niet alleen over het oordeel over Israël in de dagen van de grote verdrukking, maar ook over het oordeel dat over het Joodse volk kwam, na de verwerping van de Messias, aan het begin van onze jaartelling en bedeling. Jeruzalem werd verwoest. De andere zoon heet: "Schear-Jaschub", dat is "het overblijfsel zal behouden worden", of "wederkeren". Die zoon is een beeld van de roeping van de Gemeente in onze dagen. Het overblijfsel is altijd het gelovig overblijfsel dat zal wederkeren. Beide zonen van Jesaja zijn via hun namen een uitbeelding van Gods werk in onze bedeling. Aan de ene kant het oordeel waarin de hele wereld terecht is gekomen, zodat de wereld nu in duisternis is. Aan de andere kant spreekt de andere zoon over een overblijfsel dat ook in onze dagen behouden wordt. Dat is de Gemeente. Zo zie je drie aanhalingen uit het Oude Testament in een opklimmende moeilijkheidsgraad. Ze verbergen op dat moment Gemeentelijke waarheid, die inmiddels, met name via de Hebreeën-brief, aan ons wordt geopenbaard.

Hebreeën 2 : 14

14 Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door den dood te niet doen zou dengene, die het geweld des doods had, dat is, den duivel;

De Heer nam in het verleden inderdaad dit aardse gestalte, die van de mens aan. Hij werd ons gelijk, opdat wij daarna Hem gelijk zouden worden aan Hem in Zijn heerlijkheid. Dat was de bedoeling en het is ook de bedoeling dat we Zijn positie zouden innemen, om met vrijmoedigheid in te gaan, met vrijmoedigheid tot Hem komen. In Hebreeën 2 worden deze dingen mede gebaseerd op oudtestamentische Schriftplaatsen. Toen werd dit al aangekondigd.

In vers 9 gaat het over dat Hij de dood smaken zou, maar in vers 14 gaat het niet over de dood, maar over het vervolg daarop, namelijk dat Hij de dood zou overwinnen. In vers 9 wordt niet gesproken over de opstanding. Alleen over dat Hij de dood smaken zou. Vers 10 spreekt over Zijn lijden. Vers 14 vertelt dat Hij "door de dood", dat is "dóór de dood heen", "te niet doen zou degene, die het geweld des doods had". Dat is de duivel, die de kracht ("het geweld") van de dood had. Die de dood zijn kracht gaf. De Here Jezus ging de dood in en kwam er weer uit. Het eerder aangehaalde Psalm 23 zegt:

Psalm 23 : 4

4 Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.

Als je dóór een dal gaat, betekent dit dat je eerst van de berg afkomt, maar dat je er ook weer op gaat. Het enige kwaad wat de mens in de dood kan overkomen, is dat hij er niet meer uit kan en dus staat hier: Ik ben niet bang dat ik er niet meer uit kom, dat Ik niet meer zal opstaan. De "stok" is een beeld van opstanding, levenskracht. "Staf" is precies hetzelfde. Opstanding, levenskracht. "Vertrouwing" is ook opstanding. In de Bijbelse betekenis wil het zeggen dat het oude voorbij gegaan is en dat het nieuwe er voor in de plaats komt. Dat is de enige echte betekenis van het woord dat altijd vertaald wordt met "troost", of "vertrouwing". In navolging van de Here Jezus hebben wij - in Christus - leven ontvangen, dat niet meer aan de dood onderworpen is. De dood heeft geen macht meer over ons. Wellicht nog wel over ons lichaam, maar niet over ons. Wij, die in Hem geloven, zullen de dood niet zien. Dat is de uitdrukking in het Johannes-evangelie. (Johannes 8 : 51) Zelfs als wij hier sterven, lichamen althans, dan nog zal blijken dat wij niet afdalen naar het dodenrijk, de dood in, maar dan zal blijken dat wij met Hem gezet zijn, en al lang waren, dus niet zullen worden, in de hemel. (Efeze 2 : 6)

Hebreeën 2 : 15

15 En verlossen zou al degenen, die (met vreeze des doods, door al hun leven), der dienstbaarheid onderworpen waren.

Vers 15 korter: "En verlossen zou al degenen, die der dienstbaarheid onderworpen waren." In de Statenvertaling is "dienstbaarheid" volstrekt hetzelfde als "slavernij". In de zin van dat men lijfeigene is, dat men niet zijn eigen eigendom is. Die slavernij wordt bedoeld. Dus er staat dat Hij door Zijn opstanding verlossen zou al diegenen die aan

de slavernij onderworpen waren. Dat zijn ze allemaal. Aan de slavernij van de dood namelijk. Ieder mens is van nature slaaf van de dood, want ons hele leven ("al hun leven...") wordt beheerst door de dood. Al in Genesis 3 :17 staat: "... ten dage dat gij daarvan eet, zult gij sterven". Dat wat er echt staat, is: "stervende sterven". De mens is altijd met de dood bezig namelijk, als is het maar door op tijd en goed te eten en te drinken, om te voorkomen dat je dood gaat. Het is een "struggle for life". De mens vecht in feite constant tegen het verderf, net zoals de gehele oude schepping. (Romeinen 8 : 21) Dat betekent ook dat het streven van de mens voortdurend gericht is om leven vast te houden én voort te brengen. De hele mensheid, heel het menselijk bestaan, wordt beheerst door "het in stand houden van de soort".

De strijd tegen het verderf, tegen de vergankelijke dingen in de wereld, is volstrekt overbodig geworden. Wanneer we ons daarvan bewust zijn, zijn wij niet langer slaven van de dood en van de vergankelijkheid. Dan zijn we er naar de oude mens nog steeds wel aan onderworpen, dan hebben we nog steeds te maken met de wet der werking van het verderf, omdat we weten dat we een erfenis hebben aan de andere kant van de dood. Op het moment dat de Here Jezus uit de dood opstaat, is de strijd tegen de dood afgelopen. De overwinning is tot stand gebracht.

Romeinen 8 : 37

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem,
Die ons liefgehad heeft.

Wij zijn "meer dan overwinnaars", omdat we deel hebben aan Zijn overwinning, terwijl wij die overwinning helemaal niet tot stand gebracht hebben. Wij delen in de overwinning, die de Heer behaald heeft toen Hij uit de dood opstond. Het "met vreze des doods" uit de tussenzin van vers 15 betekent dat men er rekening mee moet houden. "Vrezen" is altijd "rekening houden met". De mens moet heel zijn leven lang rekening houden met de dood, of de werking van de dood. Eén van de meest voorkomende dingen is dat de mens rekening moet houden met zijn oude dag; wordt verondersteld een pensioen op te bouwen. Want straks werkt de dood in hem zodanig, dat hij niet meer in staat is via werk in zijn onderhoud te voorzien. Dan moet hij voldoende kapitaal vergaard hebben om de rest van zijn leven te kunnen leven, terwijl hij bovendien onzeker is of hij wel een rest van zijn leven heeft. Dat is waar de mens zijn leven lang mee bezig is, namelijk zorgen hoe het later moet. Als gelovigen zijn wij daarvan verlost, omdat onze toekomst ergens anders ligt.

Hebreeën 2 : 16

16 Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan.

Hoewel in het voorgaande gezegd werd, in het Oude Testament, dat Christus boven de engelen gesteld is, wil dat nog niet zeggen dat Hij de engelen aanneemt of dat Hij de Eerstgeborene is te midden van de engelen. Hier staat dat Hij "het zaad Abrahams" aanneemt. Die "broeders" uit de voorgaande verzen, of "de vele zonen" uit vers 10, of "allen, die geheiligd worden", uit vers 11, worden hier in vers 16 aangeduid als "het zaad Abrahams". Ook in Galaten 3 en Romeinen 4 wordt gezegd dat alle gelovigen beschouwd worden als "zaad Abrahams". Als het geloof van Abraham gerekend wordt tot gerechtigheid, dan wordt ook ons geloof - en dat van iedere gelovige - gerekend tot gerechtigheid. Allen die geloven zijn Abrahams zonen; zij zijn Abrahams erfgenamen. Dat betekent dat zij hetzelfde ontvangen als Abraham ontvangen heeft.

Galaten 3 : 6-9

- 6 Gelijkertijd Abraham Gode geloofd heeft, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend;
- 7 Zo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn,
Zie zijlijn 24 Abrahams kinderen zijn.
- 8 En de Schrift, te voren ziende, dat God de heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie verkondigd, zeggende: In u zullen al de volken gezegend worden.
- 9 Zo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegend met den gelovigen Abraham.

Dat geloof tot rechtvaardigheid gerekend wordt, staat voor het eerst in Genesis 15 i.v.m. Abraham.

Genesis 15 : 6

- 6 En hij geloofde in den HEERE; en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.

Wij, die geloven, worden, net als Abraham, gezegend met dezelfde zegeningen die oorspronkelijk aan Abraham werden toegewezen in Genesis 15. Bijvoorbeeld dat Abraham "erfgenaam der wereld" geworden is. (Romeinen 4 : 13) Wij zullen met Hem het heelal beërven, de wereld erven, want die "uit het geloof zijn", worden "zaad" genoemd, in de betekenis van "erfgenaam", of anders gezegd: "zoon".

Zijlijn 24

Wij worden "uit het geloof gerechtvaardigd", maar in de eerste plaats uit het geloof van Jezus Christus. Hij wordt in Galaten 3 : 16 aangeduid als het "Zaad Abrahams"; enkelvoud.

Zijlijn 25

Jezus van Nazareth leefde in de "bedeling van de wet". Onder de wet was Hij uit de stam van Juda en dus géén priester, laat staan hogepriester. Priester zijn onder de wet kan alleen voor de eerstgeborene uit de familie van Aäron. De Heer kon toen evenmin Hogepriester zijn "naar de ordening van Melchizédék", want dat kan alleen "wegens de kracht des overgankelijkten levens"

(Hebreeën 7 : 16)

Zijlijn 26

Daarom mochten de offerdieren onder het Oude Verbond geen gebrek hebben en sommige daarvan moesten eerst gewassen worden. Sommigen werden zelfs eerst gedood en daarna gewassen. Het vlees werd eerst met water gereinigd. Pas daarna kon het op het altaar aan God aangeboden worden. De bedoeling is dat wij, gereinigd zijnde, onze levens, onszelf, onze lichamen dus ook, zouden "stellen tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer." (Romeinen 12 : 1)

Hebreeën 2 : 17

17 Waarom Hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen.

Dat "Hij in alles de broederen moest gelijk worden", is in de voorgaande verzen al aangehaald en besproken. Het gaat in dit vers om "opdat Hij barmhartig en getrouw Hogepriester zou zijn". Alle werk van Christus, sinds Zijn opstanding, kan zo aangeduid worden. Alle werk dat Hij doet, hoort bij Zijn Hogepriesterschap "naar de ordening van Melchizédék". Dat is de gedachte. Daarom is die uitdrukking ook zeer veelomvattend. Het is een samenvatting van alles wat Christus is.

Dat Hij "Hogepriester zou zijn" betekent dat Hij dat later pas zou zijn. Het betekent dat Hij eerst vlees en bloed deelachtig moest worden om later Hogepriester te zijn, ná Zijn opstanding, want dat volgt uit alles wat in de voorgaande verzen beschreven staat. Vanaf hoofdstuk 1 vers 1 eigenlijk. Hij werd pas Hogepriester ná Zijn opstanding. Ik zeg het met grote nadruk, omdat veel te vaak gedacht wordt, tot mijn verbijstering, dat de Heer Hogepriester was toen Hij op aarde rondwandelde. Sterker nog, want daar gaat het dan meestal om, dat Hij Priester of Hogepriester was, toen Hij leed en stierf aan het kruis van Golgotha. Dat was Hij niet. Later in Hebreeën wordt dat nog eens benadrukt. In Hebreeën 7 : 14 staat dat "het openbaar is dat onze Heer uit Juda gesproten is, over welke stam Mozes niet gesproken heeft van het priesterschap." **Zie zijlijn 25**

Hij is ons ("de broederen") in alles gelijk geworden, opdat Hij daarna, ná Zijn opstanding, getrouw Hogepriester zou zijn. Daarna wordt "Hogepriester" becommentarieerd, want hier is het de eerste keer dat de uitdrukking voor komt. Elke keer als de apostel in de Hebreeën-brief die term "hogepriester" noemt, dan licht hij die meteen toe. Vooral in de eerste hoofdstukken. Hij zegt in ieder geval dat Hij Hogepriester zou zijn, "in de dingen, die bij God". De vertalers hebben erbij gezet: "te doen waren". Dat is niet verkeerd, maar het is weer een toelichting. Als je zegt: "Hij is Hogepriester in de dingen bij God", ligt er veel meer nadruk op. De gedachte is dat Christus Hogepriester is, maar niet in de eerste plaats om ons te dienen, maar om God te dienen. God heeft de Here Jezus Christus aangesteld als Hogepriester om "de zonden des volks te verzoenen". God zoekt gemeenschap met de mens en om dat te bereiken, stelt Hij Zijn Hogepriester aan, Die ons vertegenwoordigt bij Hem en Zijn Werk doet.

De volgende vraag is: welk volk? Want het is enkelvoud. Van oudsher, ontleend aan het oudtestamentische beeld en het Aäronitische priesterschap, was dat het volk Israël. Overigens werd iedereen die de God van Israël diende tot Israël gerekend. In onze dagen is dat volk, "de broederen" uit vers 17. De geheiligden. De grote Gemeente uit de voorgaande verzen.

Christus is van allen de Hogepriester onder het Nieuwe Verbond. "Allen" zijn alleen degenen die in deze God geloven. Hij verzoent de zonden van de gelovigen, zodat wij in staat zijn de levende God te dienen. Want zolang wij ons bewust zijn van onze zonden, kunnen wij de levende God niet dienen. Wilt u de levende God dienen? Dan zal uw geweten gereinigd moeten zijn. "Uw geweten reinigen van dode werken, om den levenden God te dienen?" aldus Hebreeën 9 : 14. De zonden zouden in uw leven geen probleem meer mogen zijn. Daar gaat het om. Hoewel wij - alleen in de "oude mens" - zondigen en hoewel wij die zonden ook dikwijls wel weten, leven wij toch uit de rijkdom van Gods genade, omdat wij geloven. Dat is de test van ons geloof, namelijk dat wij geloven dat wij een genadig, barmhartig en getrouw Hogepriester hebben. Elke gelovige is volmaakt gesteld in Christus, om zo te kunnen naderen tot die "Troon der genade". Zolang we ons dat niet bewust zijn, wordt het heel moeilijk om tot God te naderen of om de levende God te dienen.

Wij zeggen niet dat we geen zonden meer doen of hebben, (1 Johannes 1 : 8) maar wel dat wij éénmaal gereinigd zijn (dat hoeft niet steeds opnieuw...) en dat we iemand hebben, die onze voeten wast. (Johannes 13) Dat is inderdaad de "barmhartig en getrouw Hogepriester", die God heeft aangesteld. God heeft belang om ons volmaakt voor Zijn aangezicht te stellen, opdat wij als schepselen diezelfde levende God zouden kunnen dienen, want daartoe zijn wij oorspronkelijk geschapen en daarom worden wij daartoe gereinigd. **Zie zijlijn 26**

Alleen zo kunnen wij vrijmoedig tot God naderen. Deze gedachte wordt nog veel uitgebreider in de volgende hoofdstukken uiteengezet, want dat is bijna hét sleutelwoord van de Hebreeën-brief. Namelijk dat wij met vrijmoedigheid tot God zouden naderen en dat we vooral die "bijeenkomst tot God" niet zouden moeten nalaten. (Hebreeën 10) Daar hebben we het nog over.

Hebreeën 2 : 18

18 Want in hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen.

De belangrijkste uitdrukking in vers 18 is, dat Hij "degenen die verzocht worden" te hulp kan komen. Het suggereert niet alleen dat Hij het doen zál, het suggereert evenzo dat Hij dat soms niet doet. Hij kán te hulp komen. Er is geen garantie dat Hij het doet. Aan het einde van Hebreëen 4 staat: "om geholpen te worden... ter bekwamer tijd". Er zijn dus tijden waarop die hulp niet komt, en er zijn tijden waarop die hulp wel komt. "Ter bekwamer tijd", op "Zijn tijd" namelijk, en dat is de gedachte hier aan het einde van hoofdstuk 2.

De Here Jezus werd Zelf "ter bekwamer tijd", namelijk op Gods tijd, verlost. Dat was na Zijn uitroep in Psalm 22. Die "bekwamer tijd" was op de derde dag, maar de woorden werden gesproken op de eerste dag. De verlossing kwam voor Hem op het geschikte tijdstip. Zo is het in het leven van de gelovige ook. Als een gelovige verzocht wordt, waarop wordt hij dan aangevallen? Op zijn geloof uiteraard. Niet op andere dingen, want dat is de oude mens en die is reeds gestorven. Gedurende een bepaalde tijd kan de verzochte gelovige denken: de Heer is er niet. Hij kijkt niet naar mij om. Dat is verzoeking. Die ervaring had de Here Jezus Zelf, ook aan het kruis van Golgotha. Hij had de hoop op verlossing wel, maar die kwam er op dat moment nog niet. Die situatie zouden wij als gelovigen eigenlijk moeten herkennen. Dat wij soms een weg moeten gaan en denken: de Heer laat me maar aanmodderen, dat komt niet goed. Maar toch komt Hij ons te hulp. In onze "bedeling van de verborgenheid", waar de Heer Zijn werk in het verborgene doet, zal Hij dat doen op een onopvallende wijze.

De actieve hulp van de Heer is een uitzonderlijke situatie. Het is niet zo dat de Heer continu naast ons staat, om elk moment, wanneer dat maar nodig is, in te grijpen. Dat was in het verleden, in de dagen dat de Heer Zich nog wel openbaarde, ook niet zo. Het was uitzonderlijk, alleen maar in bijzondere omstandigheden, dat de Heer actief ingreep en Zich bekend maakte aan gelovigen. Het moment van ingrijpen bepaalde Hij Zelf en dat doet Hij nog. Hij is als een Vader, Die Zijn kind laat wandelen, geen moment uit het oog verliest en pas ingrijpt op het moment dat Hij denkt: ja, als Ik nu niet ingrijp, dan gaat het fout. Dan doet Hij het ook. Daar hebben wij geen recht op van nature, maar omdat wij in Christus zijn, en deel hebben aan Zijn leven, ziet God naar ons om. Voor zover wij hulp nodig hebben en ontvangen is dat niet vanwege onze natuurlijke levenswandel, maar vanwege onze dienst aan de Heer, vanwege het feit dat wij dienaren zijn onder het Nieuwe Verbond. Deel uitmakend van de Gemeente en daar onze plaats innemend. Als het daarin fout gaat, op wat voor gebied ook, dan is het die Heer Die op Zijn tijd te hulp komt. Wanneer Hij het nodig

vindt. Onze Hogepriester - onze Herder - waakt over ons. Niet als eerste om óns te dienen, maar om Zijn hemelse Vader te dienen. Dat is de gedachte. Je vindt die gedachte in alle Paulinische brieven.

Vers 18 vertelt dat onze Hogepriester in staat is om diegenen te begrijpen, die hier, in het vlees op aarde, uit het geloof leven. In afhankelijkheid van het Woord van God. Want dat heeft Hij Zelf gedaan. Wij worden vervolgens geacht Zijn stem te kennen en te herkennen. (Johannes 10 : 27) Wij zien Hem niet, maar wij worden toch in staat geacht te zijn om dat ingrijpen van God in ons leven te herkennen. Van een gelovige wordt verwacht dat hij op een gegeven moment in staat is om het werk Gods in Zijn eigen leven, ook het ingrijpen van God in zijn eigen leven, te herkennen. Misschien kost dat wat oefening. Als je niet weet dat Hij dat doet, dan herken je het nooit. Dan ben je er niet op bedacht. En als je denkt dat Hij alles in je leven doet, dan herken je Hem ook niet meer. De gelovige leert onderscheid te maken, door het Woord, tussen Geest en ziel, d.w.z. tussen Nieuwe Schepping en oude schepping, tussen hemelse dingen en aardse dingen, tussen de stem van de mens en de Stem van de Heer, enzovoorts. Dat zou een gelovige moeten leren.

Eén van de problemen met betrekking tot het Woord van God is, dat de mens geneigd is om niet zelf een beslissing te nemen. Niet zelf tot geloof te komen, niet zelf verantwoordelijkheid te dragen. **Zie zijlijn 27** Hij schuift het af op een ander. Als je iemand vraagt wat hij gelooft, dan zegt hij van welke kerk hij lid is. Dat is gewoon hetzelfde als: dat moet je mij niet vragen, dan moet je daar vragen. Het volgende loket. Vraag het maar aan mijn predikant. Sorry dat ik het zo zeg, maar zelf gelooft men dan gewoonlijk niets. Dat meen ik echt. Men verschuilt zich achter iets. Meestal "iets", want dan is het lekker groot, een instelling, of iemand. Men wil zelf de beslissing niet nemen en daar zit het grote probleem. Men móet die beslissing echter wel nemen. Men móet persoonlijke verantwoordelijkheid dragen tegenover de Heer. Men moet persoonlijk een keuze maken. Niet op basis van wat een leraar zegt, maar wat de Schrift, daar gaat het om. Is die keuze naar eer en geweten gemaakt, maar evenwel verkeerd, dan kun je hem toch voor de Heer verantwoorden. Waar iemand een persoonlijk geloof heeft, wordt een predikant, een leraar of een kerkelijke organisatie volstrekt onbelangrijk. Men gelooft dan zélf.

Waar men zich persoonlijk afhankelijk weet en stelt van de Heer, Hem wilt dienen, zal Hij die afhankelijkheid niet teleurstellen. Dan zal Hij "hulp geven ter bekwamer tijd".

Zijlijn 27

De ellende is dat mensen in geestelijk opzicht dikwijls absoluut onvolwassen zijn en blijven en zich verschuilen achter anderen. Achter degenen die zelf de verantwoordelijkheid van die gelovige wegnemen en zeggen: Doe maar wat ik zeg, geloof maar wat ik je voorhoud, enzovoorts. Dan komt er geen Bijbel en geen Heer meer aan te pas. Zo gaat dat dikwijls. Helaas.

Zijlijn 28

In de vertaling staat "Christus Jezus", maar in de grondtekst staat "Jezus". Het is niet verkeerd als je zegt: het is Christus, maar het vers zegt, het is Jezus, en daarmee wordt Hij heel dicht bij ons gebracht. Hij is weliswaar Degene, Die aan de rechterhand Gods zit, en dat lijkt heel ver weg, maar Hij wordt aangeduid met de Naam die Hij kreeg toen Hij uitgezonden werd.

Zijlijn 29

De hemel is niet zozeer een plaats, maar het is de onzienlijke wereld, die zich in ieder geval, volgens de Bijbel uitstrekt tot hier op de aardbodem. Met heel ons wezen staan wij op de aardbodem, maar toch zijn wij in de hemel. Net als de Here Jezus in Zijn menswording. Wij zijn in de hemel gezet. Met Christus. (Efeze 2 : 6) "Gezet" wil zeggen dat we daar een positie hebben en zitten; de rust zijn ingegaan, net als de Here Jezus.

3. Hebreeën 3

Hebreeën 3 : 1

- 1 Hierom, heilige broeders, (die der hemelse roeping deelachtig zijt), aanmerkt den Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus; *Zie zijlijn 28*

"Hierom" verwijst rechtstreeks terug naar de voorgaande verzen. Wij zouden Hem "aanmerken". Acht geven op Hem, zien op Hem. Onder alle omstandigheden op Hem vertrouwen. Dat is een ander woord voor geloof. De woorden in de tussenzin () gaan over "heilige broeders". Dit betekent automatisch dat alle broeders heiligen zijn, Allen die uit God geboren zijn door wedergeboorte, zijn geheiligd. Men hoeft dus niet heilig verklaard te worden door iemand anders (zoals in het Rooms-katholicisme gebruikelijk is). God zegt dat wij heilig zijn en dat niet alleen, Hij heeft ons geheiligd. Hij heeft ons laten heiligen door de Hogepriester, Die Hij voor dat doel heeft aangesteld.

Er staat niet dat wij op Hem zouden zien óm geheiligd te worden, maar er staat dat wij heilig zijn en daarom op Hem zouden zien. Wij zien niet op God, opdat wij kinderen Gods zouden worden. Wij zien op God, omdat wij kinderen Gods zijn. De bedoeling is dat wij daaruit zouden leven. Dat is "heilig leven". Niet ons best doen om veranderd te worden, of om iets te ontvangen, want dat kan niet. Al wat wij zouden kunnen ontvangen, hebben wij in Christus ontvangen. Dat ligt vast. Wij leven onder het Nieuwe Verbond, laten wij gebruik maken van, en dus zien op, onze Hogepriester van het Nieuwe Verbond.

Vers 1 zegt in de tussenzin dat deze heilige broeders deel hebben gekregen aan een hemelse roeping. In het licht van de andere brieven van de apostel Paulus, waar gezegd wordt dat de Gemeente geroepen is tot zoonschap, geroepen het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te worden, geroepen tot een erfenis, blijkt "zoonschap", en die erfenis, voor ons in de hemel bewaard te worden. Wij zijn geroepen tot een hemelse erfenis, een hemelse positie, een hemels vaderland, enzovoorts. Wij zijn geroepen tot een hemels Jeruzalem (Hebreeën 12 : 22) en daarmee is het een hemelse roeping. *Zie zijlijn 29* Een roeping op grond van het eerstgeboorterecht dat toekomt aan de Gemeente. Als ons burgerschap in de hemel ligt, als daar ons thuis is, als daar onze toekomst is, laten we dan onze blik daarheen richten waar Christus is. "Zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, ...". (Kolossenzen 3 : 1; Psalm 110 : 1) Vers 2 van Kolossenzen 3 gaat nog wat verder: "Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn."

Er staat ook bij waarom we niet de aardse dingen zouden "bedenken":

Kolossenzen 3 : 3

- 3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.

Als je gestorven bent, dan zoek je niet de dingen die op de aarde zijn. "Uw leven", het opstandingsleven, de Nieuwe Mens, is met Christus verborgen in God. Het is dus niet met deze ogen te zien. Wij kunnen weigeren dat opstandingsleven te leven, maar dan "aanmerken" wij niet "de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis".

Het is de enige keer in de Bijbel dat Heer als "Apostel" wordt aangeduid, in de zinsnede die zegt "Apostel en Hogepriester". Apostel is onvertaald Grieks. Men heeft het gewoon laten staan. Het betekent "een gezondene". Meer niet. "Apostel en Hogepriester" betekent niet dat het twee verschillende dingen zijn. Hij is zowel het één als het andere en dat betekent dat het bij elkaar hoort, dat het een beschrijving is van één begrip. Hij is de door God gezonden Hogepriester en dus in dienst van God.

"Onzer belijdenis" betekent: "Die wij belijden" en dat betekent "in Wie wij geloven". Daarom noemen wij dit een "geloofsbelijdenis", want wij getuigen, belijden. Een belijdenis komt uit ons hart, van binnenuit, en dus gaat het altijd over dingen die wij geloven. Wij belijden "het eigendom des Heeren" te zijn. Van Hem die onze harten vult. Wij belijden dat wij kinderen Gods zijn, dat we broeders zijn. Wij belijden te geloven in de Here Jezus Christus. Wij belijden deze Hogepriester. Wij belijden dat wij niet alleen met Christus gestorven, begraven en opgewekt zijn, maar dat wij bovendien met Hem gezet zijn in de hemel aan Gods rechterhand, omdat wij deel gekregen hebben aan deze "Apostel en Hogepriester onzer belijdenis".

Deze uitzonderlijke situatie binnen de totale heilsgeschiedenis wordt met name in dit Bijbelboek besproken. Er wordt niet zozeer gesproken over het behoud, over het Evangelie in het algemeen, maar in het bijzonder over de gelovigen van vandaag, die als eerstelingen een "hemelse roeping deelachtig" zijn en die een toegang hebben met vrijmoedigheid, (Efeze 3 : 12) en met vertrouwen door het geloof van Hém, (o.a Galaten 3 : 22) tot in de hemel zelf. Dat behoort tot "de betere dingen" (Hebreeën 6 : 9) waaraan wij deel gekregen hebben. Wij - als gelovigen - hebben deel gekregen aan de hemelse positie van Christus.

Hebreeën 3 : 2

- 2 Die getrouw is Degene, Die Hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was

Christus is trouw aan Degene, die Hem gesteld (= aangesteld) heeft. Als Hogepriester uiteraard, want de gedachte is dat de hogepriester wordt aangesteld. Later in de Hebreeën-brief staat dat ook. (Hebreeën 5 : 6; 7 : 17, 21) God Zelf stelt namelijk Zijn priesters aan, want de priester vertegenwoordigt weliswaar het volk, maar wordt niet door het volk gekozen of aangesteld. Als God iemand aanstelt, dient de aangestelde trouw te zijn aan God. Paulus werd aangesteld om de Gemeente te dienen en Paulus hééft de Gemeente gediend, maar hij diende trouw te zijn aan Degene, die hem als zodanig had aangesteld, en dat was God, de Here Jezus Christus. (Romeinen 1 : 1) Hij schrijft daar over aan de gelovigen te Korinthe, die dachten wat te zeggen te hebben over Paulus.

1 Korinthe 4 : 1-4

- 1 Alzo houde ons een *ieder* mens, als dienaars van Christus, en uitdelers der verborgenheden Gods.
- 2 En voorts wordt in de uitdelers vereist, dat elk getrouw bevonden worde.
- 3 Doch mij is voor het minste, dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menselijk oordeel; ja, ik oordeel ook mijzelf niet.
- 4 Want ik ben mijzelf van geen ding bewust; doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd; maar Die mij oordeelt, is de Heere.

Paulus zegt dat hij een "uitdeler van de verborgenheden Gods" is en dat van hen wordt geëist dat "elk getrouw bevonden worde". Vervolgens wordt er een vergelijking gemaakt met Mozes, (Numeri 12 : 7) die een type is van Christus. In onze bedeling is de Heer Koning, maar zo wordt Hij niet als zodanig aangeduid. Zo was het met Mozes ook. Hij is de leider van het volk, maar als koning wordt hij niet genoemd. Dat is een perfecte overeenkomst. Mozes was op een of andere wijze koning. Hetzelfde geldt voor de Here Jezus Christus. Verder was Mozes op een bijzondere wijze priester, d.w.z. hij was een zoon (erfgenaam) van Jethro, die koning én tegelijkertijd priester van de Midianieten was. Mozes werd echter geen priester, maar zijn broer werd het. Als Mozes, de koning, wat zeggen moest, dan werd dat gedaan door Aäron, die geroepen was tot het hogepriesterschap. Zodat het woord van de koning in de praktijk kwam door de mond van de hogepriester.

Het zit heel dicht bij elkaar, omdat het ook bij elkaar hoort. Hier in de Hebreeën-brief komt dat ook naar voren, omdat de Heer hier voorgesteld wordt als de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek. De essentie daarvan is dat Hij niet alleen Hogepriester is, maar ook Koning. Daarom wordt Hij in de eerste vier hoofdstukken van de Hebreeën-brief vergeleken met Mozes en in 5 t/m 10, eigenlijk t/m 12, met Aäron, de priester. De nadruk ligt dan op het priesterschap van Christus, met het Koningschap op de achtergrond.

We worden in vers 2 opgeroepen om Mozes en zijn bediening te bestuderen, om te zien hoe dit ons iets leert over de bediening van Christus. De Schrift haalt voorbeelden aan om ons laten zien dat de één een type is van de ander, waarbij het de bedoeling is dat wij dat verder uitwerken. In dit geval om te zien op welke wijzen Mozes een type is van Christus. Dat zijn er heel wat. Te beginnen bij zijn bijzondere geboorte. Dat is een overleving van de wateren van de Nijl; in het biezende mandje en daarna opgroeien aan het hof van Farao. Het spreekt over de Here Jezus Christus. Mozes, die hoopte, toen hij die Egyptenaar dood sloeg, dat Israël bij die gelegenheid hem zou zien als een door God gezonden verlosser. Mozes wist dat hij de door God gezonden verlosser was. Want na 400 jaar zou het volk uit Egypte trekken. Het vierde geslacht zou wederkeren. De tijd is om, nu moet die Verlosser toch verschijnen... Daar komt hij: Mozes. Maar ze wilden hem niet. Mozes moest vluchten en werd "zoon" van Jethro en daarmee hogepriester. Het is precies de geschiedenis van de Here Jezus in Zijn eerste komst. Die kwam en versloeg de vijand, de Egyptenaar, een type van de satan. De Here Jezus hoopte dat Israël Hem zou zien als de door God gezonden Verlosser. (Handelingen 7 : 23-29) Dat gebeurde niet en Hij verdween (*overdrachtelijk*) naar het buitenland en werd herder van een kudde schapen van Jethro. Dat is de Gemeente. Mozes was een hogepriester buiten Israël en ook op deze wijze een type van de Here Jezus Christus.

Hebreeën 3 : 3

- 3 Want Deze is zoveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene, die het huis gebouwd heeft, meerder eer heeft, dan het huis.

Is er dan een mindere heerlijkheid? Ja, de mindere heerlijkheid van Mozes. Het Oude Verbond wordt aangeduid met de naam van Mozes. De volledige zin zou moeten: "Deze is zoveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes' heerlijkheid waardig geacht is geweest". Dat is de gedachte. Zodat inderdaad sprake is van betrekkelijk kleine

Zijlijn 30

Dat "Zijn" schrijf ik bij voorkeur met een hoofdletter, want het was het huis van God waar hij in diende. Het was niet het eigen huis van Mozes.

heerlijkheid van Mozes onder het Oude Verbond, en de meerdere heerlijkheid van Christus als de Middelaar van het Nieuwe Verbond, dat wordt aangeduid met de Naam van Christus. Hier wordt feitelijk gesproken over een "betere heerlijkheid". Meer licht betekent het en ook een hoger Koninkrijk of "Huis". Degene, die het huis (een volk) bouwt, krijgt meer eer dan het huis zelf. Mozes maakte zelf deel uit van het huis, als Israëliet onder de Israëlieten. De Heer staat daarboven, omdat Hij niet één van de velen is, maar Degene, die het huis gebouwd heeft. Hij is de grote Bouwmeester, waar Paulus het over heeft, in 1 Korinthe 3.

Hebreeën 3 : 4

- 4 Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar Die dit alles gebouwd heeft, is God.

Het was niet Mozes, die het huis bouwde. God was de Bouwer en Christus als de Zoon van God, als de Bouwer, wordt meerder heerlijkheid waardig geacht. Je kunt de zin ook zo lezen: We weten wie het huis gebouwd heeft, de Here Jezus Christus. Maar als de Bouwer van deze dingen móet Hij God zijn. Deze lezing prefereer ik, omdat het begrip "bouwen" nu eenmaal verwijst naar het begrip "Zoon". In het Hebreeuws is "een bouwer" volstrekt hetzelfde als "een zoon". Daar is geen ander woord voor. Het Hebreeuwse "ben", komt van "bana", "bouwen". Degene, die alles gebouwd heeft, is per definitie een Bouwer en dus de Zoon. Van wie? Van God. Zodat hier gezegd wordt, dat Degene die alles gebouwd heeft, de Heere is, Die is God. Daarmee wordt gewezen op de meerdere heerlijkheid van de Bouwer, dan de heerlijkheid van degene (Mozes) die van het bouwwerk deel uit maakt.

Hebreeën 3 : 5

- 5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis, *Zie zijlijn 30* als een dienaar, tot getuiging der dingen, die *daarna* gesproken zouden worden;

Hier wordt weer een beschrijving van Mozes gegeven. Mozes was dienaar. Geen dienstknecht, geen slaaf, maar dienaar. "Diaken" staat er in het Grieks. Een dienaar ontving opdrachten en werkte ze uit. Dat was "tot getuiging". Mozes sprak over dingen die later gesproken zouden worden. Mozes sprak over dingen die geschieden zouden en die inmiddels geschied zijn. Maar hier staat dat Mozes sprak over dingen, die gesproken zouden worden. Het verschil is niet zo groot, maar zo sluit het vers volkomen aan bij Hebreeën 1 : 1: "God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende

door de profeten ...", waarvan Mozes een van de belangrijkste was, "heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon." Mozes sprak niet alleen met de mond over wat later komen zou, hij was tevens een afbeelding, uitbeelding, een type, van Degene die later komen zou. Zodat heel het wezen van Mozes, heel zijn werk, heel zijn bediening, heel zijn optreden, verwijst naar de Here Jezus Christus. Daarom wordt er ook verwezen naar de persoon van Mozes. In Johannes 1 vraagt men aan de Johannes de Doper: "Zijt gij de profeet?" De komst van dé Profeet was namelijk aangekondigd in:

Deuteronomium 18 : 15, 18, 19

- 15 Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen;
- 18 Een Profeet zal Ik hun verwekken uit het midden hunner broederen, als u; en Ik zal Mijn woorden in Zijn mond geven, en Hij zal tot hen spreken alles, wat Ik Hem gebieden zal.
- 19 En het zal geschieden, de man, die niet zal horen naar Mijn woorden, die Hij in Mijn Naam zal spreken, van dien zal Ik het zoeken.

De Here Jezus, de Christus, blijkt dan "de Profeet als Mozes" te zijn, want zoals Mozes de middelaar was van het Oude Verbond, zo zou Christus de Middelaar van het Nieuwe Verbond zijn. Wie niet gelooft in de Here Jezus Christus, Wie naar Hem niet luistert, dat Woord Gods niet aanvaardt, die zal uitgeroeid worden. Dat is de gedachte. Mozes, als type van Christus, geldt ook voor de toekomst. Voordat de Here Jezus verschijnt zal - daaraan voorafgaand - Mozes verschijnen, Samen met Elia. God sprak in Mozes, zonder woorden, en zo spreekt God ook in Christus. Christus is de vervulling van alles dat Mozes gesproken heeft. Dat zegt de Heer in het Johannes-evangelie.

Johannes 5 : 45-57

- 45 Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.
- 46 Want indien gij Mozes geloofdet, zo zoudt gij Mij geloven; want hij heeft van Mij geschreven.
- 47 Maar zo gij zijn Schriften niet gelooft, hoe zult gij Mijn woorden geloven?

De Heer zegt dat Mozes van Hem heeft getuigd. In zijn hele bediening, in zijn verschijning en ook in alles wat hij geschreven heeft, in alles wat hij nagelaten heeft. De hele wet spreekt over Christus.

Hebreeën 3 : 6

6 Maar Christus, als de Zoon over Zijn eigen huis; Wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hoop [tot het einde toe vast] behouden. *Zie zijlijn 31*

De Zoon is de Erfgenaam. Mozes was dienaar, maar Christus is Zoon, en dus Eigenaar. De eigenaar ontvangt meer heerlijkheid dan het personeel. Mozes was de voorloper, de voorman, de overste leidsman van het volk Israël, het huis Israëls. Niettemin was het een Huis van God, want God had het gebouwd. Christus, als het antitype, zoals het dan heet, is ook overste leidsman van een "huis": "*Wiens huis wij zijn*", dat zijn wij dus (*gelovigen in deze bedeling; de Gemeente*).

Er moet wel aan een voorwaarde voldaan worden: "*Indien wij maar de vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe vast behouden*". Dat kun je korter zeggen. "*Indien wij maar geloven*." Ofwel, indien wij "Hem belijden". Het bewijs daarvoor wordt geleverd in Hebreeën 3 : 7 t/m 4 : 16. Het gaat altijd om geloof. Uiteindelijk om geloof in de opgewekte, in de verheerlijkte, de verhoogde Christus, die gezeten is aan Gods rechterhand. Men wordt behouden doordat men gelooft dat God Hem uit de dood heeft opgewekt en gesteld heeft tot Heer en tot Christus. Waarvan Paulus zegt in:

Titus 1 : 13, 14

13 Verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus;
14 Die Zichzelfen voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelfen een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.

En in zijn Brief aan de gelovigen te Rome schrijft Paulus dat de "*kracht Gods tot zaligheid*" er is voor alleen degenen die geloven.

Romeinen 1 : 16

16 Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is kracht Gods tot zaligheid een ieder, die gelooft,

Vrijmoedigheid blijkt altijd verband te houden met ons naderen tot Hem. We vinden het woord in ieder geval terug in Hebreeën 4 : 16. "*Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de Troon der Genade*". Toegaan tot de Heer. Een "vrije moed", een moed die niet begrensd of gevangen gehouden wordt. De moed is vrij, dus we doen het gewoon. Daartoe worden wij opgeroepen, omdat de weg al open is.

Hebreeën 3 : 7-11

7 Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt: Heden, indien gij Zijn stem hoort,
8 Zo verhardt uw harten niet, gelijk *het geschied is* in de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn;
9 Alwaar Mij uw vaders verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, en hebben Mijn werken gezien, veertig jaren lang.
10 Daarom was Ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: Altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben Mijn wegen niet gekend.
11 Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn; Indien zij in Mijn rust zullen ingaan!

De vergelijk tussen Mozes, de middelaar van het Oude Verbond, en de Here Jezus Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, wordt weer wat verder uitgewerkt. Vanaf vers 7 tot het einde van dit hoofdstuk, en eigenlijk nog verder, is het een oproep om tot geloof in Hem te komen. Er wordt verteld dat het altijd zo geweest is, dat men alleen door geloof deel uitmaakt van "dat huis". Dat is niet nieuwtestamenteel, het is altijd al zo geweest. Het was de verbeelding van de mens, of een Joods misverstand, dat een mens via werken voor God gerechtvaardigd zou kunnen worden, maar de hele Bijbel leert dat een mens gerechtvaardigd wordt uit geloof alleen. (o.a. Romeinen 3 : 28)

Vers 7 en 8 zeggen in feite: indien gij Zijn stem hoort, wees dan niet ongelovig, maar zijt zachtmoedig, omdat daarin - een zacht hart - het woord in kan. Het gaat er om, dat als de Heer spreekt, als die stem gehoord wordt dan zou men op diezelfde dag, nu, want dat is de zin van "heden", op dezelfde dag/tijd, zijn hart voor dat Woord van God moeten open stellen. Als men dat niet doet, dan volgt de verwijzing naar de geschiedenis van het volk Israël in de woestijn.

De woorden "verbittering" en "verzoeking" zijn de Griekse en daarna Nederlandse vertalingen van het Hebreeuwse "Massa" en "Meriba", de plaats namelijk waar Israël de Heer verzocht had. Waar Israël murmureerde, omdat er geen water was en waar de rots (Horeb) geslagen moest worden. (Numeri 20) Die bracht toen water voort. Die rots was Christus. (1 Korinthe 10 : 4) Het slaan van Mozes op de rots is een uitbeelding van de dood van de Here Jezus. De staande Heer, die op de rots, is een uitbeelding van de opstanding van Christus, met als gevolg dat de rots water voortbracht, waaruit het volk leven kreeg. Deze verwijzing naar Massa en Meriba, dus naar de verbittering en verzoeking, is een verwijzing naar het feit dat het volk onder de wet

Zijlijn 31

De uitdrukking: "*tot het einde toe vast*" staat niet in de grondtekst. Het is echter een uitdrukking die niets anders is dan een versterking van het woord "behouden". Het wil zeggen dat de situatie gecontinueerd wordt, blijft bestaan, tot het einde toe. "Iets houden" wil zeggen dat men iets vast heeft en vast blijft houden. Dat het hier toch in de vertaling staat, is ontleend aan vers 14, want daar staat het wel.

leefde, en meende uit werken voor God gerechtvaardigd te kunnen worden, waarna men de Here Jezus Christus kruisigde en verwierp. Dat was de historische gang van zaken. Die gebeurtenis bij Massa en Meriba was tamelijk aan het begin van de zwerftocht door de woestijn, maar volgens vers 9 is het 40 jaar zo doorgedaan. Ondanks de vele wonderen die de Heer deed, bleef men ongelovig en bleef men weigerachtig om op Hem te vertrouwen. Dat verwijt de Heer hen.

De Heer vertelt dat hun "vaders" Hem verzocht hebben in de woestijn. Dat is een verwijzing naar:

Numeri 14 : 22, 23

- 22 Want al de mannen, die gezien hebben Mijn heerlijkheid, en Mijn tekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben, en Mijner stem niet zijn gehoorzaam geweest;
- 23 Zo zij het land, hetwelk Ik aan hun vaderen gezworen heb, zien zullen. Ja, geen van die Mij getergd hebben, zullen dat zien!

Dat is precies het verhaal. Op deze manier zullen zij het niet zien. Geen van hen "die Mij getergd hebben". Zij hebben Hem verzocht, tienmaal staat erbij. Dat is in hoge mate typologisch, omdat tien in het algemeen de aanduiding van het Woord van God is, dat wat God gesproken heeft. Wanneer men dat Woord afwijst en dus in dit geval de Heer tienmaal verzocht heeft, en Zijn stem niet gehoorzaam is geweest, dan is de consequentie dat men de beloofde zegeningen en de rust, in dit geval het land Kanaän, niet zal ontvangen. Puur op grond van ongelof. Dat is het thema in Hebrëen 3. Diezelfde waarheid is in die dagen nog steeds van toepassing, maar dan in verband met een hemels Kanaän. Een hemels, beter vaderland, dat de Heer bestemd heeft voor degenen die in Hem geloven, toen en nu in onze dagen.

Vers 10 zegt dat de Heer daarom over dit alles vertoerd was. Met name over dat zij altijd dwalen met hun hart. Dat werd overigens al in Psalm 95 verteld.

Psalm 95 : 10, 11

- 10 Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan *dit* geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen Mijn wegen niet.
- 11 Daarom heb Ik in Mijn toorn gezworen: Zo zij in Mijn rust zullen ingaan!

Het ging erom dat zij hun hart niet stelden op de Heer, Zijn Woord, Zijn belofte, barmhartigheid, goedertierenheid en genade, terwijl ze Die God wel zo hadden leren kennen. Men vertrouwde er niet op. "Mijn wegen niet gekend" betekent dat niet dat ze er geen weet van gehad hebben, maar dat ze er geen deel aan gehad hebben, dat ze er niet uit leefden. "Kennen" is in de Bijbel "gemeenschap hebben", "deel hebben aan".

De uitdrukking "indien zij in Mijn rust zullen ingaan" én die in Psalm 95: "zo zij in Mijn rust zullen ingaan!", begrijpen wij in in het Nederlands niet echt. "Zo" betekent "alzo", "op zekere wijze". De Heer zegt dat er een manier is waarop zij "in Mijn rust zullen ingaan". Alléén op die manier en daarom vertalen wij "zo" met: "op deze manier". Zij zullen wel ingaan, zegt de Heer, maar alleen op Mijn voorgeschreven wijze. In Hebrëen 3 : 11 betekent "indien" dat het gebeurt, maar alleen als aan een zekere voorwaarde voldaan is. Aan Mijn voorwaarden, zegt de Heer. Onder welke voorwaarde ging Israël de rust in? "Als men zijn hart niet verhardde", dat stond er al. Als men zijn hart verhardt, gaat men de rust niet in. Als men zijn hart niet verhardt, als men het Woord gelooft, dan gaat men de rust in. De strekking van die uitspraak van de Heer aan Israël is, dat zij niet ingaan, want zij zijn ongelovig, zij hebben niet aan de voorwaarde voldaan. Dat is de negatieve kant, maar de positieve kant is dat een ieder die aan de voorwaarde voldoet wel de rust ingaat. In Zijn toorn zwoer Hij dit positieve en tegelijkertijd ook het negatieve, dat degenen die niet geloofden, de rust niet zouden ingaan en in de woestijn zouden vallen. Er moest in ieder geval aan een voorwaarde voldaan worden en tot op dat moment werd er niet aan voldaan. De Heer zegt: daar wacht Ik op en dus zeggen de Psalmist en de schrijver van de Hebrëen-brief dit ook.

De gedachte is dat als God spreekt, dan zou men meteen moeten geloven wat God zegt. De kans is namelijk groot dat wie dat niet doet, later ook niet zal geloven. Waar het uiteindelijk om gaat, is dat wij als mensen ons onderwerpen aan God, Zijn Woord en Zijn wil, in plaats van dat wij moeite doen om Hem te interesseren voor ons. Wanneer wij naar het Woord Gods luisteren, is het doel dat wij daardoor onze God leren kennen. Naarmate wij Hem meer leren kennen, wordt het ook veel makkelijker om in Hem te geloven. Dat is normaal bij mensen ook zo. Naarmate wij Hem kennen, met name uit de geschiedenis, weten we toch dat Hij betrouwbaar is. Dan weten we ook dat het geen zin heeft om Zijn Woord te wederstaan. Zodat er maar één ding overblijft, of we dat nou leuk vinden of niet, dat heeft er weinig mee te maken, namelijk ons onderwerpen aan Zijn Woord.

Hebreeën 3 : 12, 13

12 Ziet toe, broeders, dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 Maar vermaant elkander te allen dage, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

“Afwijken van de levende God” houdt in dat men Zijn Woord niet gelooft. Het gaat om een ongelovig hart, dat hier in de Bijbel “boos” wordt genoemd. Als men afwijkt van die levende God, dus ongelovig is, een “boos” hart heeft, zal men het beloofde niet beërven. Dus: “vermaant elkander altijd”, zolang het heden is”. Je weet namelijk niet of je later nog eens de kans krijgt om te geloven in het Woord Gods.

Vers 13 besluit met: “opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.” Zonde is in ieder mens, zodat de vraag is: welke zonde? Het antwoord is hetzelfde als op de vraag uit vers 12: welke boosheid? Ongeloof namelijk. Het is niet zonde in het algemeen. Zonde in het enkelvoud is in het algemeen de zondige natuur van de mens. Zonden, meervoud, zijn de vruchten, de zondige daden, die uit die zondige natuur voortkomen. Je hebt “zonde” en “zonden”. Een derde mogelijkheid is dat met de term “zonde”, enkelvoud, één speciale zonde, die uit die zondige natuur voorkomt, wordt aangeduid. Uit het verband van het Schriftgedeelte moet altijd blijken waarover het gaat. Als de apostel zegt: “zonde, die in mij woont”, (Romeinen 7 : 17, 20) heeft hij het niet over één speciale zonde en dus heeft hij het over zijn zondige natuur. Als hier zonde in het enkelvoud staat, is het kennelijk niet de zondige natuur, zijn het niet de zondige daden, meervoud, dan had het een meervoud moeten zijn. Dus is het een heel specifieke zonde. Uit het verband blijkt dat dit de zonde van ongelooft is. Als er ongelooft bedoeld is, waarom staat er dan zonde? Paulus zegt: “Al wat uit het geloof niet is, is zonde.” (Romeinen 14 : 23) Dat had ook kunnen zijn: “al wat uit het geloof niet is, is ongelooft.” Het punt is dat ongelooft de belangrijkste, of grootste, zonde is van de mens. Het is namelijk de enige zonde die niet vergeven wordt en op grond waarvan de mens verloren gaat. Alle andere zonden zijn vergeven.

De uittocht uit Egypte wordt hier toegepast op de situatie van de wereld. Het wordt ons tot voorbeeld gegeven. De situatie van Israël in de woestijn is die van de mensheid sinds de dood en opstanding van Christus. De oproep daarna is dat men tot geloof moet komen en

als men niet gelooft, komt men niet in de rust, of in Kanaän. Die tocht door de woestijn kan ook vergeleken worden met de positie van de Gemeente in onze dagen, onderweg naar de opname. (1 Korinthe 10) Wedergeboren, verlost uit Egypte, met de bedoeling dat we ons overgeven aan Hem en op Hem vertrouwen. In Hebreeën 3 en 4 wordt het echter niet op de Gemeente toegepast, maar op de wereld.

Er zijn helaas gelovigen, die weliswaar kind van God zijn en het eerstgeboorterecht hebben toegezegd gekregen, die in de praktijk slechts geïnteresseerd zijn in de stoffelijke dingen. Net als Ezau. (Hebreeën 12 : 16) Zij leven niet in overeenstemming met de hemelse roeping. (Efeze 4 : 1) Daaruit, in dat bewustzijn, zouden we wel moeten leven. Het dient de basis te zijn van de manier waarop wij naar onszelf en naar onze broeders en zusters kijken, maar ook voor de wijze waarop we de wereld om ons heen bezien. Dat is Egypte, daaruit zijn we verlost. Het is onze wereld niet. Wij zijn vreemdelingen en bijwoners. We zullen ons bewust moeten zijn, wat de wereld betreft, dat we eigenlijk statenloos zijn, want we horen nergens meer bij. Dat dient het uitgangspunt te zijn in onze gedachten, want wij zijn onderweg naar een “beter vaderland”. Wanneer wij gelovig zijn, dan hebben wij inderdaad die andere bestemming en zullen wij de rust ingaan.

Hebreeën 3 : 14

14 Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zo wij anders het beginsel van dezen vasten grond tot het einde toe vast behouden;

Vers 6 spreekt, net als vers 14, over “tot het einde toe vast behouden”. Wij zijn Zijn Huis, indien wij die hoop vast behouden. Hier in vers 14 wordt hetzelfde gezegd: “Wij zijn Christus deelachtig geworden, zo wij geloven”. Zodat wij niet anders doen dan vasthouden aan de Here Jezus Christus, “Die gesteld is tot Apostel en Hogepriester onzer belijdenis”, uit vers 1, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, die gesteld is als Degene die ons de rust zou binnen brengen. Dat blijkt ook weer uit de verzen die daarop volgen, waar in feite hetzelfde betoogd wordt als in de verzen 6 t/m 11.

Hebreeën 3 : 15, 16

15 Terwijl er gezegd wordt: Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet, gelijk in de verbittering geschied is.

16 Want sommigen, als zij die gehoord hadden, hebben Hem verbitterd, doch niet allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

Zijlijn 32

De bedoeling van dit Bijbelboek is in de eerste plaats om diegenen die vertrouwd zijn met het Oude Testament, op te roepen tot geloof te komen in Degene, Die God uit de dood heeft opgewekt. Want anders kent men, deel uitmakend van nature van het volk Israël, misschien het Oude Testament wel, maar dat wil dan nog niet zeggen dat men ook behouden is. Daartoe moet men geloven. Want er waren 600.000 die behoorden tot het volk van Israël, maar slechts twee daarvan kwamen in Kanaän aan. Dat is de strekking van dit Bijbelboek.

Een verhard hart is uiteraard een hart dat ontoegankelijk is, een hart waarin niet geschreven kan worden. Men zal een zacht hart moeten hebben, zodat het zachte hart, het zachte gemoed, ontvankelijk is voor het Woord van God. Opdat Hij Zijn Woorden zou kunnen schrijven in onze harten. Dat is wat onder het Nieuwe Verbond, waarover Hebreëen 3 gaat, zou moeten gebeuren en wat aangekondigd was in:

Jeremia 31 : 33

33 Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

In vers 16 wordt gezegd dat sommigen Hem "verbitterd" (niet geloofd) hebben, "als zij die stem gehoord hadden, ... *"doch niet allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn."* Vervolgens wordt in de volgende drie verzen heel de voorgaande gedachte over "hun ongeloof" nog een keer op een absoluut niet mis te verstane wijze toegelicht.

Hebreëen 3 : 17-19

17 Over welke nu is Hij vertoemd geweest veertig jaren? Was het niet over degenen, die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18 En welken heeft Hij gezworen, dat zij in Zijn rust niet zouden ingaan, anders dan degenen, die ongehoorzaam geweest waren?

19 En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof.

De Heer was "vertoemd over degenen, die gezondigd hadden". Dat gaat over de zonde van ongeloof, dezelfde zonde als in vers 13. Door die zonde gingen zij het beloofde land niet in en stierven ze in de woestijn. Het "ongeloof" in vers 19 is hetzelfde als "ongehoorzaam" in vers 18 en dat is hetzelfde als "gezonderd" in vers 17. De zonde van het niet willen luisteren, ongeloof dus. De onderwijzing Gods, de raad Gods, aangaande de weg tot zaligheid, wordt dan niet gehoord, niet geloofd. De "raad Gods" houdt in dat de Here Jezus Christus zou lijden en sterven om de zonde der wereld weg te nemen, opdat de mensen vervolgens in Hem, de Opgewekte, zouden geloven en daardoor behouden worden. Maar door ongehoorzaamheid, door ongeloof, kon men niet ingaan. De andere kant is, dat gehoorzaamheid synoniem is aan geloof.

4. Hebreëen 4

Hebreëen 4 : 1

1 Laat ons dan vrezen, dat niet (te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde), iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

De strekking van dit vers is, dat men niet zou moeten "achterblijven", maar juist zou moeten geloven. De zin zelf is in het Nederlands, zeker in de Statenvertaling, geen goede zin. Als we de tussenzin () overslaan, staat er: "Laat ons dan vrezen dat, niet iemand van u schijne achtergebleven te zijn". Dat woord "vrezen" gebruiken we nu niet meer. Dat is geworden: "laten wij dan op onze hoede zijn", en dan wordt het duidelijker. Zodat de zin wordt: "Laat ons dan op onze hoede zijn, dat niet iemand van u schijne achtergebleven te zijn". Schijne", is hetzelfde als "indruk wekken". Hoe wekt iemand de indruk dat hij de rust niet in gaat? Door zijn ongeloof uiteraard. Het gebeurt dat sommigen "schijnen achter te blijven". Die zijn dus nog ongelovig. Dus laat ons dan op onze hoede zijn dat niet iemand van u nog ongelovig is. De apostel kijkt om zich heen of er ongelovigen zijn. Dat kunnen wij ook doen. Wij dienen hen vervolgens te "vermanen", zoals vers 13 van het vorige hoofdstuk zegt. Dat is hen oproepen om alsnog tot geloof te komen. We kunnen dat in ieder geval doen aan de hand van oud-testamentische voorbeelden, zoals het voorbeeld van Israël in de woestijn! Men is uit Egypte, in de woestijn, maar alleen door geloof komt men in Kanaän. ^{Zie zijlijn 32}

Er zijn twee mogelijkheden voor de verklaring van die tussenzin. De ene is dat hier gesproken wordt over hoe men achter blijft of waardoor men achterblijft. Namelijk door het nalaten van de belofte. Dat is dan hetzelfde als ongelovig zijn aangaande de belofte dat Hij ons in de rust zou brengen. De andere mogelijkheid is dat hier gezegd wordt dat iemand ooit de belofte heeft nagelaten, nadat Hijzelf verdwenen is. Als u begrijpt wat ik bedoel. Eerlijk gezegd geloof ik dat dit de meest voor de hand liggende betekenis is. Want de gedachte is dan, dat te enigertijd, die belofte dat men de rust in zou gaan, nagelaten is geworden. "Enigertijd" wil zeggen: het maakt niet uit wanneer het was, want het is toch altijd "heden". Die belofte, gedaan aan Abraham, Izak en Jakob, is er nog steeds. (Galaten 3) Die is nog nooit teniet gedaan. Die belofte wordt steeds herhaald, zolang "als het heden genaamd wordt". Het is de belofte van alle tijden, dat men uit genade en door geloof gerechtvaardigd wordt en de rust in gaat. De strekking van het Schriftgedeelte is, dat de laatste keer dat God die belofte

gesproken heeft, Hij dat deed in de Zoon. (Hebreeën 1 : 1) Door de Here Jezus dus. Als je dat in gedachten hebt en je leest de zin nog eens, dan staat er: *"Laten wij daarom op onze hoede zijn, dat niet iemand van u, terwijl nog een belofte van Zijn rust in te gaan, bestaat, de indruk zou wekken achter te blijven."* Zo staat het in de NBG'51-vertaling.

Hebreeën 4 : 2

- 2 Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben.

"Hun" is de meerderheid van het volk Israël. Zij hadden er niets aan, omdat (dewijl) het *"met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben"*. "Horen" is "aanhoren". Zij hebben het gehoord met de oren, maar niet geloofd. Het is aan hen gepredikt, maar het is met *"geloof niet gemengd"* geworden. Het Woord (Evangelie) bereikte hun bewustzijn, maar aangezien in het hart geen geloof was, deed het hun geen nut. Want het Woord Gods moet nu eenmaal gemengd worden met geloof. Het Woord komt van God, het geloof is van ons. Als die beide samen worden gemengd, als het Woord gemengd wordt met geloof, dán doet het Woord nut. **Zie zijlijn 33** Dan wordt een mens zalig. Dan blijkt het Woord "Kracht Gods" te zijn. (Romeinen 1 : 16) Het Woord van God is echter krachteloos als het met geloof niet gemengd wordt.

Hebreeën 4 : 3a

- 3a Want wij, die geloofd hebben, gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn: Indien zij zullen ingaan in Mijn rust! ...

"Wij, die wel geloofd hebben" in dat Woord, in het Evangelie, *"gaan in de rust"*. Uiteraard als er voldaan is aan de inmiddels bekende voorwaarde, namelijk geloven in wat God gesproken heeft. Dat is de enige eis, de enige voorwaarde, die God stelt. Men gaat de rust in, men kan ophouden "zichzelf aangenaam te maken voor God", omdat God ons aangenaam gemaakt heeft voor Hem door het werk van de Here Jezus Christus.

Het eerste deel van vers 3 is zo ongeveer het einde van deze gedachtegang. In het tweede deel van vers 3 wordt op andere dingen ingegaan.

Hebreeën 4 : 3b

- 3b ... hoewel Zijn werken van de grondlegging der wereld af al volbracht waren.

De werken, die God zou doen, zijn vanaf de nederwerping der wereld af al volbracht. Er staat namelijk helemaal niet "grondlegging", dat is een groot en hardnekkig misverstand. Het gaat niet om het positieve van een fundament leggen, maar om het negatieve van "nederwerpen", een verwerping namelijk. In het Nieuwe Testament, komt de uitdrukking "grondlegging", wat dus "nederwerping" moet zijn 10 x voor.

Hoewel pas in onze dagen, in "de voleinding der eeuw", de Here Jezus kwam, stierf en uit de dood opstond, stond het Plan daarvoor al vast vanaf "de nederwerping der wereld". Vanuit God gezien was het al gebeurd. In vers 4 wordt het e.e.a. toegevoegd.

Hebreeën 4 : 4

- 4 Want Hij heeft ergens van den zevenden dag aldus gesproken: En God heeft op den zevenden dag van al Zijn werken gerust.

Al vanaf de nederwerping der wereld stond vast dat de zevende dag rust zou brengen. Nauwelijks zijn we begonnen in de Bijbel en dan wordt er in Genesis 2 al gesproken over de zevende dag dat God zou rusten. Welke zevende dag? De zevende bedeling. Pas in deze laatste bedeling, "de duizend jaar", het geopenbaarde Koninkrijk, zullen Israël en de volkeren de rust binnengaan. Dat is al vóór de eerste bedeling vastgelegd. Als het begrip tijd niet meer overheersend is, dan staat zeven voor "rust". Want "sabbat" betekent "zeven" en tegelijkertijd "rust". Wat hiermee gezegd wordt, moet elke orthodoxe Jood begrijpen. Die 7e dag uit Genesis is een beeld van de sabbat en die is een beeld van het beloofde toekomstige Messiaanse rijk. Dat betekent, dat als de Messias komt en zal zitten op de troon van Zijn vader David in Jeruzalem, het dan echt sabbat is. Als in Genesis 2 al staat: God rustte op de 7e dag, wordt daarmee gesproken over het beloofde Messiaanse Rijk, dat nu nog steeds toekomst is. Dat is altijd al geweest en daarmee wordt gezegd dat toen al vast stond, dat veel later dat Koninkrijk zou komen. Zodat altijd, in de hele Bijbel, vanaf het eerste begin, gesproken werd over rust. De rust van de sabbat. **Zie zijlijn 34; pag. 31**

Hebreeën 4 : 5

- 5 En in deze plaats wederom: Indien zij in Mijn rust zullen ingaan!

Zijlijn 33

Geloof is niet de basis van het behoud. Geloof is de voedingsbodem waarin het Woord van God valt, want niet ons geloof is een kracht Gods tot zaligheid, maar het Woord Gods. Zodat het nog steeds uit genade is dat wij zalig zijn geworden. Weliswaar door geloof, maar uit genade. Dat zeg ik voor degenen die denken dat geloven een werkwoord is. Die daar moe van worden. Ik ken er zelfs die zeggen: we mogen niet geloven, want dan doen we het zelf, maar we kunnen niet uit onze eigen werken zalig worden. Daarom mogen wij niet geloven, we moeten wachten tot God het geeft. Dat wordt gepredikt vanaf de kansel! Maar geloof is juist het tegenstelde van werken. Geloof is vertrouwen op de werken, die God tot stand gebracht heeft.

Zijlijn 34

Het misverstand is ontstaan dat die 7 een tijds-aanduiding is. De 7 is een getal. D.w.z. 6 dagen moeten we arbeiden, staat in de wet, en pas de 7e mag dat niet meer, en dan heb ik precies alles omgedraaid wat er werkelijk staat. Want in de Bijbel staat dat je in uiterlijk 6 dagen al je werk gedaan moet hebben. Als de 7e dag begint, is er geen ruimte voor eigen werken. Die zijn dan volstrekt verboden. Wie werkte op sabbat moest gestenigd worden. De straf op de overtreding van de wet op de sabbat is de doodstraf. Dat is vanwege de betekenis. Als God Zijn tijd gesteld heeft, als de termijn voorbij is, als de 6 voorbij is, heeft Hij de mens 6 bedelingen lang, 6.000 jaar, de kans gegeven om zijn eigen rechtvaardigheid op te richten, daarna is het afgelopen. De 7e zegt God: het is nou afgelopen, als je nou niet de rust ingaat, dan nooit meer. Dan is er geen leven meer.

De verplichting om 6 dagen te werken wordt hier niet opgelegd. Evenmin dat men niet zou mogen rusten op de eerste of de tweede dag, of de 3e t/m de 6e dag van de week. De 7 staat voor rust. De redenering zou niet moeten zijn: als straks de 7 komt, dan hebben wij eindelijk rust, maar zou andersom moeten zijn: als wij de rust ingaan, dan is het 7! Wanneer? Heden, want dan maakt het niet meer uit wanneer het is.

Dus hierop is ook van toepassing: "*indien zij in Mijn rust zullen ingaan*". Want als dat Koninkrijk openbaar gaat worden, en de Heer zal zitten op de troon van Zijn vader David in Jeruzalem, dan zullen óók dan slechts diegenen die geloven ingaan in dat Koninkrijk. Men zal dus tot geloof moeten komen, want als men niet gelooft, wordt men van de aarde weggenomen, net als in de dagen van Noach. (Mattheüs 24) Zoals "*in de dagen van Noach*" zal het ook zijn in de "*toekomst van de Zoon des mensen*". Er zullen twee op de akker zijn, de een wordt weggenomen en de ander zal "vergeven" worden. Iets anders vertaald, maar volkomen juist. Er staat: "*De een zal weggenomen worden en de ander zal gelaten worden.*" "Gelaten" wordt normaal altijd vertaald in het Nieuwe Testament met "vergeven". "Vergeving" betekent "met rust laten". De een zal weggenomen worden, de ander met rust gelaten worden. Diegene die wordt weggenomen is slecht af. In de hemel is voor zo iemand geen plaats en op de aarde ook niet, omdat daar het Koninkrijk van Christus eveneens gevestigd is, net als in de hemel. Zodat nog slechts daar ergens beneden plek is en daar kun je beter niet zijn. De Heer zal uit Zijn Koninkrijk "*wegdoen alle ergernissen en allen, die de ongerechtigheid doen.*" (Mattheüs 13 : 41)

Hebreeën 4 : 6

- 6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in dezelve *rust* ingaan, en degenen, wien het Evangelie eerst verkondigd was, niet ingegaan zijn vanwege de ongehoorzaamheid,

De algemene waarheid van vers 6 is "*dewijl dan blijft*". Het blijft dus zo als het altijd geweest is. De eeuwen door is het altijd zo gebleven dat sommigen de rust ingaan en anderen niet. Het is een voorbeeld en een waarschuwing voor ons in onze dagen, dat wij zouden geloven om nú de rust in te gaan. Dat het in onze dagen nog steeds geldt, wordt uitgelegd aan de hand van weer enige voorbeelden, die echter ook al in Hebreeën 3 genoemd zijn.

Hebreeën 4 : 7

- 7 Zo bepaalt Hij wederom een zekeren dag, *namelijk heden*, door David zeggende, zo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet.

Dit is de vierde keer dat die uitdrukking wordt aangehaald in dit Schriftgedeelte. Het was al gezegd in de dagen van Mozes en Jozua, in Deuteronomium. Het is later herhaald in Psalm 95, i.v.m. Koning David. Er was toen ook een "*heden*".

Hebreeën 4 : 8, 9

- 8 Want indien Jozua hen in de rust gebracht heeft, zo had Hij daarna niet gesproken van een anderen dag.
9 Er blijft dan een rust over voor het volk Gods.

Als men de rust in was gegaan, had David daarna niet gesproken van een andere dag; van weer een "*heden*". De eeuwen door is dit principe van "*rust voor het volk van God*" herhaald. "Er blijft over" is een uitdrukking, die we ook in andere samenstelling kennen i.v.m. het overblijfsel. Het is precies dezelfde redenering, namelijk dat er de eeuwen door altijd een overblijfsel gebleven is naar de verkiezing der genade. De eeuwen door zijn er altijd mensen geweest die geloofd hebben, zowel in als buiten Israël, en God bewaarde hen. God bracht hen in de rust. Hij deed hen overblijven. We kunnen het ook andersom zeggen: er bleef (en blijft) altijd een rust voor het volk Gods.

Hebreeën 4 : 10, 11

- 10 Want die ingegaan is in zijn rust, heeft zelf ook van zijn werken gerust, gelijk God van de Zijne.
11 Laat ons dan ons benaarstigen, om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongelovigheid valle.

"Die" en "Zijn" in vers 10 hadden met een hoofdletter moeten zijn. Er wordt namelijk eerst over de Here Jezus Christus gesproken, dan over Zijn hemelse Vader en dan over ons. Dat is de logische volgorde. "*Die ingegaan is in Zijn rust, heeft zelf ook van Zijn werken gerust.*" Dat is Christus, die op een gegeven moment ophield met werken. Hij zei: "*Het is volbracht.*" (Johannes 19 : 30) Wat Hij doen moest, had Hij gedaan. "Rusten" in de Bijbel betekent "ophouden met werken". Paulus komt steeds terug op zijn thema. Vers 11, "ingaan in die rust", sluit aan bij vers 9 en bij vers 1. "Benaarstigen" wil zeggen "ons best doen", eventueel zelfs "ons inspannen". We zouden ons eventueel inspannen om te geloven. Of: ons inspannen om ons aan dat Woord Gods te onderwerpen. Waarom we dat niet zouden nalaten, staat in het volgende vers.

Hebreeën 4 : 12

- 12 Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijdender dan enig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten.

"Het Woord Gods, is levend", betekent dat het dynamisch is, dat het iets doet, actief is. Gods Woord is levend én krachtig, zodat je het moeilijk kunt tegen houden. "Scherpsnijdender dan enig tweesnijdend zwaard". Dat is bloedlink, om eens een net woord te gebruiken. Het is gevaarlijk om met de Bijbel te komen, het snijdt zelfs aan twee kanten. Als het Woord Gods in ons gekomen is en met geloof gemengd is, wordt het actief en verdringt het een het ander. Als "zwaard" gaat het dingen verdelen. Het gaat uitsnijden en scheiden. Dat is wat het Woord doet. Dat brengt verandering teweeg. Het gebeurt met grote kracht en dat is wat er uiteengezet wordt. En toch gebeurt het ook nauwkeurig als het ziel en geest van elkaar scheidt.

"Ziel" is de aanduiding van de oude mens, en "geest" van de Nieuwe Mens. Die twee scheidt het Woord Gods, God Zelf dus, van elkaar, omdat het twee totaal verschillende dingen zijn. Die worden uit elkaar gehouden. **Zie zijlijn 35** De Schrift maakt onderscheid en activeert dat onderscheid, tussen de oude mens en de Nieuwe Mens. En dat is van het grootste belang, want daardoor leren we verstaan dat we, zoals de volgende verzen uitdrukkelijk leren, slechts leven uit de rijkdom van Gods genade. Als wij het verschil tussen onze oude en Nieuwe mens niet zouden kennen, dan zouden we ons ook niet bewust kunnen zijn dat wij dagelijks leven uit de rijkdom van Gods genade. Waarom hebben wij die genade nodig? Vanwege die oude mens, die er altijd nog is. Om de zonde daarvan weg te nemen.

"Samenvoegselen" is de uitdrukking voor "de banden in ons lichaam", waarmee het skelet en alle losse onderdelen bij elkaar gehouden worden. Het spreekt over de uitwendige mens, over zichtbare, zienlijke zaken. Daarna staat er "merg", waarmee het zenuwstelsel bedoeld is. Daarbij gaat het om onzienlijke dingen, niet omdat men merg niet kan zien, maar wel wat het doet. De tegenstelling tussen "samenvoegselen en merg" is dezelfde als tussen ziel en geest. Het een staat voor de uitwendige, de ander voor de inwendige mens. Het een staat voor zienlijke dingen, het ander voor onzienlijke, het ene voor de oude schepping, het andere voor de Nieuwe Schepping.

Wat het Woord Gods doet, staat ook aan het eind van vers 1: "een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten". "Oordelen" wil zeggen dat het veranderingen aanbrengt. Onze gedachten en overleggingen, in ons binnenste, worden anders. Die worden veranderd, die worden soms ook geblokkeerd door het Woord van God en van de andere kant, worden ze juist in een bepaalde richting gedrukt door het Woord van God. Doordat wij dat Woord van God

tot ons nemen en ons daaraan onderwerpen, worden wij veranderd door de vernieuwing van ons denken.

Romeinen 12 : 2

- 2 ... maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven, welke de goede, en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij.

Waarom moeten wij veranderd worden? Opdat wij zouden "beproeven wat de goede en welbehaaglijke en volmaakte wil van God zij". Opdat wij zouden weten wat wij met ons praktische leven aan zouden moeten. Opdat wij een levende God zouden dienen. Opdat wij zouden leven tot heerlijkheid des Vaders. (Romeinen 6 : 4) Opdat wij zouden leven voor Hem, Die ons uit de dood heeft opgewekt. (2 Korinthe 5) Opdat wij dienaren van een Nieuw Verbond zouden zijn.

2 Korinthe 3 : 6

- 6 Die ons ook bekwaam gemaakt heeft, om te zijn dienaars des Nieuwen Testaments, niet der letter, maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

Als je tot geloof komt, zal het Woord van God heus in je tekeer gaan, het zal je leven omgooien. Je inwendige mens, wat in je hart is, hoe je denkt, wie je bent, zal het overhoop gooien. Je hele leven wordt daardoor veranderd, doordat je van binnenuit veranderd wordt. Je kunt naar mensen toe mooie verhalen verkondigen, "een schoon gelaat tonen". (Galaten 6 : 12) Je anders voordoen dan je bent. Sommige mensen zijn daar bijzonder goed in, maar voor God kan dat nooit en dus heeft het geen zin om dat te oefenen. Wat er veranderd zou moeten worden, is niet ons gedragspatroon, niet onze rol die wij spelen, maar ons hart, ons binnenste. Wanneer het hart op de goede manier tot geloof komt, dan zal dat Woord actief worden. Sterker nog, dan wordt God actief in ons, want het is Zijn Woord. Dan wordt Christus in ons actief, het Woord van Christus, en dan wordt de Heilige Geest in ons actief, want Zijn Geest woont in ons. Dan worden wij niet van buiten veranderd, maar van binnen veranderd. Daarom staat er in vers 13:

Hebreeën 4 : 13

- 13 En er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen Desgenen, met Welken wij te doen hebben.

Zijlijn 35

Het is een heel groot religieus, en dus niet alleen een Christelijk, misverstand dat de mens alleen maar veranderd zou moeten worden. De Bijbel zegt immers dat de mens niet veranderd, maar vervangen wordt. Hij krijgt een Nieuwe Natuur, in de plaats van de oude. Opdat die twee inderdaad niet één geheel zouden zijn, ook niet zichtbaar naar buiten toe, evenmin in onze ervaringen, daarom houdt het Woord dingen uit elkaar.

Wat er feitelijk staat (in de grondtekst) is: "het Woord Gods is actief en het Woord komt van die God, met Welke wij Woord hebben". Waarmee wij communicatie onderhouden.

Hebreeën 4 : 13 is in feite het besluit en hoogtepunt van het eerste gedeelte van deze verhandeling in de Hebreeën-brief. We vinden een vergelijking, heel eenvoudig, tussen Mozes en Christus. Mozes, als de middelaar van het Oude Verbond, vergeleken met Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Vanaf het begin van het eerste hoofdstuk wordt gezegd, dat God weliswaar in het verleden gesproken heeft door de profeten, maar in deze laatste dagen door de Zoon. Wellicht één van de belangrijkste profeten van het Oude Testament, was Mozes. Heel het Oude Testament wordt bij gelegenheid genoemd onder de naam van Mozes. Hij is één van degenen door wie God in het verleden heeft gesproken. De eerste Bijbelboeken worden aan Mozes toegeschreven. Maar het Nieuwe Verbond komt tot stand door de Middelaar van het Nieuwe Verbond, "de profeet als Mozes", (Handelingen 3 : 22) namelijk de Here Jezus Christus. Na de vergelijking in de eerste hoofdstukken wordt er meteen een praktische toepassing aan verbonden. Die begint in vers 14, met de woorden:

Hebreeën 4 : 14

14 Dewijl wij dan een groten Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgedaan is, *namelijk* Jezus, den Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden.

Het tweede deel van Hebreeën bevat een vergelijking, heel uitgebreid, tussen Aäron en de Here Jezus Christus. Aäron functioneert als middelaar van het Oude Verbond, maar dan niet i.v.m. het koningschap, maar i.v.m. het priesterschap van Christus. Aäron was de hogepriester van het Oude Verbond, zoals Christus de Hogepriester is van het Nieuwe Verbond. Dat gedeelte begint bij Hebreeën 5 : 1 en vindt dan een praktische toepassing in hoofdstuk 10.

"Grote Hogepriester", is eigenlijk een pleonasme. Er worden in het Oude Testament in ieder geval twee verschillende termen gebruikt, die beide vertaald in het Nederlands worden met "hogepriester". Maar de ene uitdrukking, in de vertaling niet te zien, is een "grote" priester, en de andere uitdrukking is "hoofd"priester. Het woord "hoofd" betekent tegelijkertijd ook de top, de bovenkant van iets, de allerhoogste, en dus kun je dat ook goed vertalen met "hoog". In het Grieks van het Nieuwe Testament worden die beide termen samen-gevat in: "een groten Hogepriester". Dat is vanwege de grote nadruk

daarop. Het is niet zomaar een priester. Hij is groter dan Mozes en Aäron. Hij is hoger dan het oudtestamentische priesterschap, omdat zo'n Hogepriester zelfs niet alleen groter is, maar ook inderdaad een hogere zetel (positie) heeft ontvangen, namelijk in de hemel zelf. Het werk van de priester en de Hogepriester komt in het vervolg van Hebreeën nog ruim aan de orde.

Het gaat erom dat wij "een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgedaan is." Op Hem zou men moeten zien, opdat men niet zou verderven en dus niet zou vallen in de woestijn. Men zou Hem moeten geloven om leven te hebben, want Hij is de "Vorst des levens", zo heet Hij in Handelingen 3 : 15 en in Hebreeën heet Hij de Hogepriester. Hoeveel hemelen is de grote Hogepriester doorgedaan? Door twee, want Hij ging naar de derde hemel en meer zijn er niet. Er zijn twee geschapen hemelen en dan is er een "hemel der hemelen". In de praktijk dus de hemel boven de hemelen, de derde hemel bóven de twee hemelen. Die derde hemel is een volstrekt geestelijke wereld, het maakt geen deel uit van de schepping. Die is hoger dan de schepping. Daar is de Heer naar toe gegaan. Daar heeft Paulus Hem kennelijk ook gezien. (2 Korinthe 12 : 2-4)

"Jezus de Zoon van God" is een essentiële zaak. Hij is ook de Zoon van David is en dat is de andere helft van de waarheid. Maar als Zoon van God is Hij de Messias. Pas als aan die beide voorwaarden voldaan is, is Hij de beloofde Christus uit het Oude Testament en daarmee de Middelaar van het Nieuwe Verbond.

"Zo laat ons deze belijdenis vast houden" is niet nieuw. Dit stond al in hoofdstuk 3 : 6 en dat sloeg weer op vers 1 "aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis". Men zou op Hem moeten zien, naar die verhoogde slang, "de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis", onder de naam Jezus. "Belijden" wil zeggen dat men het niet alleen voor waar houdt, het gelooft, maar ook daaruit leeft. Wat men gelooft is de basis voor het leven dat men lijdt. Men leeft vanuit wat men gelooft. Een belijdenis is een uitspraak uit het diepst van het hart. Iets dat we makkelijk zeggen, iets heel wezenlijks. Het meest wezenlijke van een gelovige is zijn geloof in de Here Jezus Christus. Laat ons dus geloven, zoals de oproep al was in hoofdstuk 3 en 4.

Hebreeën 4 : 15

15 Want wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, *doch* zonder zonde.

Zo is het een beetje onbegrijpelijk. Je moet lezen: "Want wij hebben wél een Hogepriester, Die wél kan medelijden hebben met onze zwakheden". Omdat het toch zo vertaald is, zoals het er staat, is de vraag: Waar wordt naar verwezen? Wie kon, of konden, er dan géén "medelijden hebben met onze zwakheden", want onze Hogepriester kan dat wél? Dat zijn al die hogepriesters van het Oude Verbond, o.a. omdat zij zelf zondaren waren. Zij hadden zelf de allergrootste moeite met hun eigen zwakheden en zijn daar uiteindelijk ook aan gestorven. Onder het Oude Verbond was de hogepriester een mens, zoals al die anderen, d.w.z. allemaal verschillend, en wat er in de ene mens omgaat, kan de ander dikwijls niet begrijpen. Wat voor hulp zouden wij stervelingen moeten ontvangen van andere stervelingen? Als onze ergste vijand de dood is, hoe zouden wij dan hulp ontvangen van mensen, die zelf ook sterven en aan de dood onderworpen zijn?

Onder het Oude Verbond had men een hogepriester, die niet kon medelijden hebben met onze zwakheden. Maar wij hebben een Hogepriester, die dat wel kan. Hij is aan de ene kant gezeten in de hemel zelf, op de allerhoogste positie die maar denkbaar is, maar niettemin lijdt en voelt Hij wel degelijk met onze zwakheden mee. Hij begrijpt wat ons allemaal overkomt, en zoals ik wel eens vaker gezegd heb, wat ons overkomt is niet het uiterlijke, is niet vlees, is niet de uitwendige mens. Wat ons overkomt, zit altijd in onze gedachten. Wat ons overkomt krijgt daar gestalte. Het gaat er om hoe we denken over de dingen, die ons overkomen, en hoe het ons raakt in ons wezen. Onze zwakheden zitten echt veel dieper weg, in ieder geval in ons hart. Wie dat begrijpen kan, Wie daarin mee kan leven, is de Heer Zelf, uit ervaring, wat mij betreft, zoals ook in het volgende hoofdstuk aan de orde komt.

Wij hebben een Hogepriester, "Die in alle dingen, gelijk als wij, verzocht is geweest". Verzoeking heeft altijd betrekking op de strijd des geloofs. Als de Here Jezus Zelf verzocht wordt, dan is dat om Hem van Zijn geloof af te brengen en dus van Zijn vertrouwen in wat God gesproken heeft. In Mattheüs 4 werd hij verzocht en de verzoeking werd steeds beantwoord met: "Er staat geschreven ...". Het was een strijd des geloofs, en Hij hield het geloof. D.w.z. Hij hield Zich vast aan het Woord van God. Hij liet Zich daar niet vanaf brengen. Bleef vertrouwen op de belofte. Hij is in alle dingen verzocht geweest, niet opdat Hij zou zondigen, zoals dikwijls verondersteld wordt, maar opdat Hij het Woord Gods, en wat Hem voorgesteld was, los zou laten. Dat is verzoeking in onze dagen, en dat was de verzoeking voor de Here Jezus. De satan wilde Hem tot zonde, wat voor zonde dan ook, kunnen brengen.

Hij is "in alle dingen gelijk als wij verzocht geweest", staat er. Is de verzoeker erin geslaagd Hem te verzoeken? Nee, dat staat er ook: "Doch zonder zonde". Welke zonde? Dat mag nou niet moeilijk zijn na de voorgaande twee hoofdstukken. Het gaat om ongeloof. Hij is verzocht geweest, opdat Hij de heerlijkheid, die Hem voorgesteld was, (Hebreeën 12 : 2) zou loslaten. Dat Hij tot ongeloof zou komen. Dat heeft Hij niet gedaan. Hij heeft het geloof behouden. Hij is verzocht geweest, maar is gelovig gebleven. Hij heeft geleefd uit geloof en daarom worden wij behouden uit Zijn geloof, of uit het geloof van Jezus. (Galaten 3 : 22; Romeinen 3 : 22) Waarom stond de Here Jezus uit de dood op? Omdat Hij een gelovige was. Daarom is de rechtvaardigheid Gods openbaar geworden "uit geloof tot geloof", zegt Romeinen 1 : 17. Dat is uit het geloof van Jezus Christus en het komt tot en over allen die geloven. Dat is het verhaal en dat staat hier. Essentieel in het werk van de Here Jezus Christus is, dat Hij een gelovige was en bleef. Voor de volle 100%. Ondanks de verzoeking.

Wij zouden dat voorbeeld ook na moeten wandelen, en ook geloven, in ons geval, in Hem. Net zoals Hij geloofde in de heerlijkheid, die Hem voorgesteld was. Maar ook gewoon geloven in wat God gesproken heeft. Op die grond werd de Here Jezus uit de dood opgewekt, op die grond ontvangen ook wij eeuwig leven. Hij is een voorbeeld van wat wij zouden kunnen navolgen, in dit opzicht. In alle andere opzichten kunnen wij Hem toch niet navolgen, maar als het gaat om leven uit geloof wel en daarom houden wij deze belijdenis vast en gaan zo die hemelse positie binnen.

Wat mij het meest bij gebleven is van vroeger, was dat er gezegd werd dat de Heer zonder zonde was. Hij zondigde niet, reed nooit door het rode licht, bij wijze van spreken. Hij deed nooit iets verkeerd. Maar dat is het punt helemaal niet. Dat was wel zo, maar ik moet u zeggen, met alle eerbied gesproken, dat dat Hem niet veel geholpen heeft, omdat Hij belast werd met mijn zonden en de uwe. Zodat Hij als zondaar stierf, "in gelijkheid des zondigen vleses". (Romeinen 8 : 3)

Wat betreft Zijn levenswandel was Hij zonder zonde, in de zin van dat Hij geen zondige natuur had en ook niet zondigde, maar dat is dus het punt niet. Wel dat Hij gelovig was en niet ongelovig en daarom "is Hij gezeten aan de rechter[hand] Gods". Hij heeft nooit getwijfeld aan het Woord van God, ondanks alle verzoeken. Hij die geboren werd als een mens, lag, net als u en ik, leeg en onwetend in de kribbe. Hij heeft moeten horen en leren, voor een deel van Zijn moeder, en voor het overgrote deel uit de Schriften, wie Hij was. Hij kon zich niets

Zijlijn 36

“Alle Hogepriester”, staat hier in het enkelvoud. Het is oud-Nederlands en betekent in tegenwoordig Nederlands “elke hogepriester”. Eén voor één. Het is bekend wie ze waren.

Zijlijn 37

In het Johannes-evangelie wordt de Heer voorgesteld als de Middelaar tussen God en de mensen, eigenlijk als de Hogepriester naar de ordening van Melchisédek, al hoewel de term daar nergens gebruikt wordt. Het Johannes-evangelie zegt dat de Vader al het oordeel, alle heerschappij dus, aan Zijn Zoon gegeven heeft, omdat Hij de Zoon des mensen is. Dat is precies hetzelfde verhaal.

herinneren, omdat Hij de dingen die daarvoor waren, had afgelegd. Hij heeft moeten leren uit de Schriften wie Hij was. Hij heeft in Zijn komst ook moeten leven, lijden en sterven. Het is één ding te weten dat je de Zoon van God bent, maar het is een ander ding dat je als Zoon van God wel door de dood heen moet. Niettemin is Hij getrouw gebleven aan het Woord. En dan is er de al eerder gedane oproep.

Hebreeën 4 : 16

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Wij zouden gaan tot “de Troon der Genade”, zo staat het in dit hoofdstuk 4. Verderop in de Hebreeën-brief komt het weer aan de orde in wat andere bewoordingen, maar dat komt precies op hetzelfde neer. Het heeft alleen zin te naderen tot een troon, als er ook daadwerkelijk iemand op zit. Men nadert dan officieel tot de troon, zo zegt men dat, maar de werkelijkheid is dat men nadert tot Degene, die op die Troon gezeten is, in de hemel. Dat is de Degene, die meer is dan Mozes en meer is dan Aäron. Degene die zowel Koning is als Hogepriester. Hij is meer dan Mozes en Aäron samen. Hij is namelijk meer dan Koning en Hogepriester.

5. Hebreeën 5

Hebreeën 5 : 1

1 Want alle ^{Zie zijlijn 36} hogepriester, uit de mensen genomen, wordt gesteld voor de mensen in de zaken, die bij *God te doen zijn*, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden;

In de eerste plaats ligt de nadruk op dat die “gestelde” (= “aangestelde”) hogepriester “uit de mensen genomen” is. Het is daarom uitdrukkelijk de Méns Jezus, “de Apostel en Hogepriester onze belijdenis”, uit hoofdstuk 3 : 1, die (aan)gesteld is bij God. Juist omdat Hij mens is, net als wij, omdat “Hij vlees en bloed deelachtig is geworden”, net als wij, (hoofdstuk 2) kent Hij ons. Hij wás niet alleen Mens, Hij ís Mens. Hij is “uit de mensen genomen”, maar dat wil niet zeggen dat Hij ophoudt met mens te zijn. Het is de Mens Jezus Christus, Die verhoogd is en gezeten is aan de rechterhand Gods. Daar zit een Mens in de hemel op de troon. De Zoon van David namelijk, de Zoon des mensen (van Adam). Dat is de belangrijkste reden waarom wij met

vrijmoedigheid op die weg zouden gaan. Die Mens is ons voorgegaan, die Mens zouden wij navolgen. Dat is de gedachte. De andere kant van het verhaal is dat Hij God is. Hij is immers de Zoon van God en daarom God. Hij is Beide. ^{Zie zijlijn 37} Daarom is Hij dé ideale Mens om de mens bij God te vertegenwoordigen. Als Hij alleen de Zoon van God was, dan zou Hij volgens deze normen niet onze Hogepriester kunnen zijn. Hij moet Zelf Mens zijn. Paulus zegt daarover in zijn brief aan Timótheüs:

1 Timótheüs 2 : 5

5 Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus;

De uitdrukking betekent gewoon dat er één Middelaar tussen God en de mensen is. Je moet het een beetje goed kunnen lezen, denk ik, maar moeilijk is het niet. Er is één God, dat is het hoogste, en één Middelaar tussen God en de mensen, en daarna zijn er uiteraard een heleboel mensen. Mensen staat in het meervoud. Die Middelaar staat er tussenin en Hij wordt hier genoemd: “de Mens Jezus Christus”. Als Hij benoemd wordt als Middelaar, staat aan de ene kant vast dat Hij God, dan wel de Zoon van God is, maar daarom wordt er expliciet vermeld dat Hij de mens is. Daar komt dan de nadruk op te liggen, “de mens Christus Jezus”. Deze Mens is “gesteld voor de mensen” en dat betekent “ten behoeve van de mensen” en het betekent ook “in plaats van de mensen”. Hij staat in de plaats van de mensheid in het algemeen. Hij vertegenwoordigt de mensen bij God.

Eén van de mensen krijgt deze positie en die behoort oorspronkelijk, onder het Oude Verbond, toe aan de eerstgeborene. Onder het Nieuwe Verbond geldt precies hetzelfde. De eerste Mens, die onder het Nieuwe Verbond terecht kwam, was de Here Jezus Christus. Het Nieuwe Verbond zou gelegd worden op een Nieuwe Schepping. De eerste van de Nieuwe Schepping is Christus. Die heet dan ook niet voor niets: “de Eerstgeborene aller creaturen”. (Kolossenzen 1 : 15) Als Eerstgeborene is Hij automatisch Koning, en aan de andere kant is Hij ook vanzelfsprekend Hogepriester. Hij heeft aan de ene kant de heerschappij over die Nieuwe Scheppingen aan de andere kant is Hij ook verantwoordelijk voor het welzijn daarvan. Dat laatste is de functie van de Hogepriester.

“Te doen zijn” staat niet in de grondtekst en kan doorgestreept worden. “In de zaken, die bij God zijn”, is dan de kortste versie. “Te doen zijn” wekt onnodig de indruk alsof de Heer het daar boven erg druk heeft.

Dat zou in strijd zijn met het vorige hoofdstuk, waar staat dat "Hij de rust is ingegaan". Hij is daar gesteld in de zaken, die voor de mensen bij God zijn. Of Hij het daar druk mee heeft, is een ander verhaal. Of Hij erg actief is? We zullen het zien in de volgende hoofdstukken, maar dat is niet veel, moet ik zeggen. Wat deed de oudtestamentische hogepriester? Wat moest hij doen? Hij bracht het eenmalige offer van Grote Verzoendag, éénmaal per jaar. Daarmee was hij een type van de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. Wat er gezegd wordt, is dat Hij het werk als Hogepriester inmiddels al gedaan heeft. Juist door die Hogepriester zijn wij volmaakt gesteld in Christus. Sindsdien is Hij "gezet". Sindsdien rust Hij.

De Schrift leert dat de Heer Zelf, de Zoon van God, Zich garant heeft gesteld voor de gehele schepping. Alles wat God wilde dat er gebeuren zou, zou Hij doen. De ellende is dat wat de mens bestempelt als godsdienst, feitelijk bestaat uit het werk van de Heer uit handen nemen. Dat wij mensen de wil van God zouden doen en volbrengen, zodanig dat de Heer het niet zou hoeven te doen. Wij doen het zelf wel. Dat is religie! Want dan zijn we zelf dingen aan het regelen voor God ten behoeve van ons. Dat is juist wat we niet zouden doen. Voor zover er voor ons wat geregeld moet worden bij God, zijn niet wij daar verantwoordelijk voor, maar is Hij daar verantwoordelijk voor.

"Opdat Hij offere gaven en slachtoffers voor de zonden" is in de eerste plaats de verwijzing naar het Oude Testament, naar de offers, slachtoffers die eenmaal per jaar gebracht werden. De hogepriester deed dit eenmaal per jaar. Het totale offer bestond uit meerdere offeranden, die op Grote Verzoendag gebracht moesten worden. (Leviticus 16) Al die offers zijn stuk voor stuk een vooruitwijzing naar het werk dat de Heer volbracht heeft in Zijn dood en opstanding. Als de Heer nu onze voeten reinigt, (Johannes 13) is dat niets anders dan de continuering van wat Hij eenmaal tot stand gebracht heeft, namelijk onze volledige totale reiniging. Kortom het is gebeurd.

Hebreeën 5 : 2

- 2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;

"Behoorlijk" betekent in het Nederlands van oorsprong "zoals het behoort". "Die behoorlijk medelijden kan hebben", betekent dat Hij, zoals het behoort voor een Hogepriester, zoals het betaamt, medelijden kan hebben. "Onwetenden" en "dwalenden" zijn synoniemen. Een onwetende dwaalt en een dwalende dwaalt, omdat hij onwetend is.

Dat Hij "zoals het hoort" medelijden kan hebben, wordt uitgelegd via de rest van de zin: "overmits (= omdat) Hij ook Zelf met zwakheid omvangen is" veronderstelt, en nou zeg ik het heel voorzichtig, dat Hij nog steeds "zwakheden" heeft. Welke zwakheden dan? Wij zijn Zijn zwakheid. Hij heeft een zwak voor ons. Hij heeft liefde voor ons, Hij voelt Zich betrokken bij ons en dat doet afbreuk aan Zijn kracht. Wij zijn van Hem. Met al onze tekortkomingen zijn wij Zijn eigendom. Hij is verantwoordelijk voor ons en dat is Zijn zwakheid. Wat maakt ons zwak in het leven? In de eerste plaats, eigenlijk in de enige plaats, dat wij bepaalde "liefdes" hebben. Wij voelen ons verbonden met andere mensen, met onze familie bijvoorbeeld. **Zie zijlijn 38** Dat is onze zwakheid. Het beperkt ons in onze mogelijkheden. Het neemt wat van onze kracht weg. Ook financieel. Dat is zwakheid die niemand aan te rekenen is, die je niemand kunt verwijten. Die zwakheden bedoel ik als positieve eigenschap. Zulke zwakheden heeft de Heer dus ook.

Het was de Heer, laat ik dan de hele Bijbelse geschiedenis samenvatten, Die een zwakheid had, liefde had voor Zijn schepping. Het resultaat daarvan was dat Hij moest lijden en sterven, om die wereld te verlossen. Maar dat maakte Hem "zwak". Zelfs lichamelijk, hoewel ik dat absoluut niet in de eerste plaats bedoel. Je kunt van de Heer niet zeggen dat Hij lichamelijk zwak is. Je kunt nooit afbreuk doen aan de Bijbelse waarheid dat in de Here Jezus Christus "al de volheid der Godheid, lichamelijk woont". (Kolossenzen 2 : 9) Maar je mag er niet je ogen voor sluiten dat er staat dat Hij toch een zwakheid heeft. Hij kent ons, is met ons verbonden, en zeker in onze bedeling beperkt Hem dat in Zijn vermogen, in Zijn doen en laten, in Zijn mogelijkheden. Dat staat vele malen in de Bijbel, in de nieuwtestamentische brieven met name, alleen herkennen wij het dan niet. Maar wat er staat, ik denk dat ik het een keer of zeven ben tegengekomen, is dat de Heer Zich beperkt heeft in Zijn ontwikkeling, in Zijn openbaring van Zijn heerlijkheid, om Zich te wijden aan de heiliging, roeping en reiniging van de Gemeente.

Wij lezen daar gewoonlijk overheen. Maar als er staat dat "Hij Zich overgegeven heeft voor ons", (Galaten 2 : 20) om ons te heiligen, om ons te reinigen, dan is dat niet van toepassing op de wereld, maar alleen maar op Zijn Gemeente. Hij houdt Zich bezig met de roeping van de Gemeente. Daartoe heeft Hij Zich beperkt. Hij heeft Zich voor de Gemeente overgegeven. Dat is een beperking van Zijn kracht, een "zwakheid" kun je zeggen, oftewel dat "Hij ook Zelf met zwakheid omvangen is". De woorden "hij" en "zelf" in vers 2, zouden dus met een hoofdletter geschreven moeten worden, omdat het niet over oudtestamentische hogepriesters gaat, maar over Christus.

Zijlijn 38

Als je zegt: ik heb een zwak voor dit, voor dat of voor die, betekent dat niet dat wij niet sterk zijn, maar dat betekent dat wij ons verbonden weten met waar wij een zwak voor hebben. Soms gaat er ook een deel van onze krachten naar toe, in allerlei opzichten.

Zijlijn 39

Onder het Oude Verbond waren er drie categorieën: de hogepriester, het huis van de hogepriester en het volk. De typologische toepassing daarvan is: de hogepriester is een beeld van Christus. Het huis van de hogepriester is een beeld van de Gemeente. Wij zijn immers Zijn Huis, zoals we eerder gezien hebben in Hebreëën 3. Daarna heb je het volk.

Hebreëën 5 : 3

- 3 En om derzelfer zwakheid wil moet hij gelijk voor het volk, alzo ook voor zichzelf, offeren voor de zonden.

Hij moest ook offeren voor Zichzelf, maar niet vanwege Zijn zwakheid. Er moet geofferd worden voor de zonden van het volk en dus moet Hij ook voor zichzelf offeren voor de zonden. Dat is volgens de voorschriften m.b.t. de hogepriester op Grote Verzoendag van het Oude Verbond. **Zie zijlijn 39** De oudtestamentische hogepriester was een zondaar, net zoals het volk, en als er geofferd moest worden, opdat zonden werden weggenomen, dat moest dat voor het volk, maar ook voor de hogepriester zelf. In deze nieuwtestamentische tijd geldt hetzelfde principe. Hij moest offeren voor het volk, alzo ook voor Zichzelf, al was het alleen maar omdat Hij ook deel uit maakte van het volk. Alle zonden van het volk werden geacht op Hem te liggen. Het gaat er om dat het voor het volk gebeuren moest én voor Hemzelf. Hij heeft die offers inderdaad gebracht, d.w.z. Hij heeft Zichzelf geofferd, geheel en al. Dat wordt uitgebreider toegelicht in de volgende hoofdstukken. In ieder geval in hoofdstuk 9 en 10.

God bepaalt wie de Middelaar is tussen Hem en de mensen. Dat zegt vers 4.

Hebreëën 5 : 4-6

- 4 En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aäron.
5 Alzo heeft ook Christus Zichzelf niet verheerlijkt, om Hogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd.
6 Gelijk Hij ook in een andere plaats zegt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.

Het is een eer om voor God priester te zijn. Dit betekent meteen, het staat ook in het volgende vers, dat de aanstelling van de Here Jezus Christus tot Hogepriester, hetzelfde is als Zijn verheerlijking. Op het moment dat Hem gegeven werd "alle macht in hemel en op aarde", (Mattheüs 28 : 18) werd Hij aangesteld tot Hogepriester. Hebreëën 2 : 9 spreekt over "met eer en heerlijkheid gekroond". Want het is heerlijkheid en eer om Hogepriester te zijn. Heel het Johannes-evangelie spreekt over de heerlijkheid van Christus. De heerlijkheid, die Hij had, de heerlijkheid, die Hij zou hebben, "In den beginne was het Woord," ... "en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd". (Johannes 1 : 1, 14) De heerlijkheid als van de Eniggeborene van de

Vader, vol van ware genade. Wij hebben Hem gezien, opgestaan uit de dood. Daar begon "de bedeling der genade". (Efeze 3 : 2) Waar het om gaat is dat de Heer niet Zichzelf tot Hogepriester heeft aangesteld, maar "Die tot Hem gesproken heeft", God Zelf, heeft Hem van bovenaf aangesteld. Dat kan niet anders. Als het een eervolle functie is, dan kan men die alleen ontvangen van iemand, die zelf eer en heerlijkheid heeft.

Voor "Zoon" zou je even moeten lezen: "Gij zijt Mijn Hogepriester". Want dat zou je moeten verwachten, wat zou moeten volgen kan niets anders meer zijn dan Hogepriester, want daar gaat het om. Dat is de hele redenering hier in dat Schriftgedeelte. Maar er staat "Zoon" en dat betekent dat het begrip Zoon van God automatisch Hogepriesterschap inhoudt. Elke keer als we lezen in de Schrift over "Zoon van God", wordt geïmpliceerd: Hogepriesterschap. Als in het Johannes-evangelie de Heer wordt voorgesteld als "de Zoon van God", dan houdt het automatisch in dat Hij ons wordt voorgesteld als "de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek".

Het belang van dit vers is niet alleen maar dat God die Zoon stelt. Dat is wat anders dat Hij geboren wordt. Hij stelt Hem aan, "zonen" worden gewoonlijk niet geboren, maar aangesteld. Daar vloeit uit voort, dat het op een bepaalde datum gebeurt. Namelijk: "heden heb Ik U gegeneerd". We zijn deze uitspraak eerder in Hebreëën tegengekomen. In hoofdstuk 1 vers 5, waarbij er dus dáar al gesproken werd van de hemelse positie van Christus, "gezetten aan de rechterhand Gods", als de Middelaar en Hogepriester (naar de ordening van Melchizédek) van het Nieuwe Verbond, hoewel het daar zo nog niet genoemd wordt. Dat moet u in elk geval vasthouden.

"Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd" is rechtstreeks afkomstig uit Psalm 2, een van de belangrijkste Psalmen, juist vanwege deze uitspraken. In Psalm 2 wordt in de eerste plaats vast gesteld dat heidenen en Israël samen in opstand zijn tegen God. "Tegen de Heere en Zijn Gezalfde", staat er in vers 2, en samen beraadslagen zij hoe zij de banden met God zouden verscheuren. De mens is er op uit om de banden met God te verscheuren, terwijl God erop uit is om juist de gescheurde banden te helen, te herstellen, door de Middelaar van het Nieuwe Verbond. "Die in de hemel woont" zal echter lachen over de mensen die denken de banden met God te kunnen verbreken. Dat kan namelijk niet. Het is een spotlach. Dat staat er ook bij. De Heere zal hen bespotten. Hij zal namelijk in de toekomst tot hen spreken in Zijn grimmigheid, of in Zijn toorn en "in Zijn grimmigheid zal Hij hen

verschrikken". Hij zal zeggen: "Ik toch heb Mijn Koning gezalft" (gesteld), (Vers 6) Hij stelt als Koning over hen aan: de Here Jezus Christus. Degene die door de mens verworpen werd. Er staat dan in:

Psalm 2 : 7

7 Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd.

In vers 6 is a.h.w. "de Vader" aan het woord, en in vers 7 "de Zoon". In vers 6 is het "de Koning", in vers 7 "de Zoon", maar dat is hetzelfde. De Koning stelt namelijk Zijn Zoon officieel aan als Zoon en dus als Erfgenaam en dus als Koning. Waar het om gaat is dat op een bepaalde dag, op een "heden", God Zijn Zoon tot Zoon (aan)stelt. Het "heden heb Ik U gegeneerd", is uiteindelijk ten volle van toepassing op Zijn opstanding en dus ook op de dag van Zijn opstanding uit de dood. Toen brak meteen het Nieuwe Verbond aan en werd de belofte vervuld.

"Genereren" of "verwekken", "verkrijgen" wordt het soms ook genoemd, of "geboren worden", is heel de Bijbel door de aanduiding van hoe een zoon "gesteld" wordt. Daarin speelt de verwekker een rol, daarin speelt de moeder een rol, daarin speelt zwangerschap een rol, daarin speelt opgroeien, opvoeding en alles een rol, en dat kan allemaal. Waar het uiteindelijk om gaat is dat op een zekere dag de vader, die hele voorgeschiedenis erkent en zegt: en nu ben je meerderjarig en erken ik je als zoon; hier zijn mijn bezittingen.

In Handelingen 13 komen we bij de toespraak van Paulus. Een uitgebreide toespraak, waarin Paulus de geschiedenis van Israël onder het Oude Verbond samenvat. Hij spreekt uitdrukkelijk over de aanstelling van de koningen in Israël. Eerst Saul, daarna David, enzovoorts. Dan komt hij op het hoogtepunt van de geschiedenis van Israël in de dagen van Paulus zelf.

Handelingen 13 : 28-33

- 28 En geen oorzaak des doods vindende, hebben zij van Pilatus begeerd, dat Hij zou gedood worden.
- 29 En als zij alles volbracht hadden, wat van Hem geschreven was, namen zij Hem af van het hout, en legden Hem in het graf.
- 30 Maar God heeft Hem uit de doden opgewekt;
- 31 Welke gezien is geweest, vele dagen lang, van degenen, die met Hem opgekomen waren van Galiléa tot Jeruzalem, die Zijn getuigen zijn bij het volk.

32 En wij verkondigen u de belofte, die tot de vaderen geschied is, dat *namelijk* God dezelve vervuld heeft aan ons, hun kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft.

33 Gelijk ook in den tweeden psalm geschreven staat: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd. **Zie zijlijn 40**

Paulus zegt: ze hebben in hun ongelovigheid precies volbracht wat God Zelf in Zijn Woord had aangekondigd. De "*belofte, die tot de vaderen geschied is*", was aanvankelijk: "Sara zal een zoon hebben". Maar het is uiteindelijk Nieuw Leven uit de dood door de opstanding van Christus. Paulus en de zijnen verkondigen dat God die beloften vervuld heeft aan ons, de kinderen van die vaderen. Hoe dan? "*Als Hij Jezus opgewekt ("verwekt" vers 32) heeft*". **Zie zijlijn 41**

Dat "gegeneerd", is hetzelfde als "verwekken" in Handelingen 13. Beide begrippen gaan niet over geboorte. "*Als Hij Jezus verwekt heeft*" (vers 32) was niet toen Maria zwanger werd. Dat was bij de opstanding van de Herre Jezus. Het Griekse woord, hier vertaald met "verwekken", "anistemi" in het Grieks, betekent letterlijk: "doen opstaan", "iemand oprichten". Een moeilijke uitdrukking, omdat die aan de ene kant veronderstelt dat iemand zelf opstaat, en aan de andere kant dat er iemand bij is, die het laat gebeuren. Dat is precies een goede beschrijving van de opstanding van Christus. Aan de ene kant stond Hijzelf op uit het graf en aan de andere kant deed God Hem uit het graf opstaan.

Als de Here Jezus Christus tot Zoon wordt aangesteld, dan wordt Hij daarmee aangesteld tot Koning. "Zoon" betekent "Erfgenaam". Wat erft Hij dan? Dat wordt gezegd in vers 6 van Psalm 2, namelijk Koningschap. Hij wordt tot Zoon benoemd en erft het Koningschap. Anders gezegd: God stelt Hem aan als Zoon en dat betekent dat Hij Hem aanstelt als Koning. Dat is Hij dus nu, al is het van een verborgen Koninkrijk, dat nog niet op aarde gevestigd is. Er wordt in Hebreëen niet voor niets gezegd dat Hij op de Troon zit en dat Hem gegeven is "*alle macht in hemel en op aarde*". (Mattheüs 28 : 18)

De uitspraak "*Gij zijt Mijn Zoon ...*" betekent volgens vers 6 van Hebreëen 5: "*Gij zijt Hogepriester naar de ordering van Melchizédék*". In dit laatste wordt alles samengevat. Onder die ene term valt zelfs het Koningschap. Als wij erkennen dat Christus onze Hogepriester is, hebben we ook erkend dat hij onze Koning is. Alles wat Christus zijn zou, is hij geworden toen hij opstond uit de dood.

Zijlijn 40

"Gelijk ook in de tweede psalm geschreven staat" is voor zover ik weet de enige keer dat de Schrift zo precies verwijst naar een ander Schriftgedeelte. Dat is van groot belang dus.

"Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd" komt 4 x in de Bijbel voor. In Psalm 2, Handelingen 13 en Hebreëen 1 en 5.

Zijlijn 41

"In Romeinen 4 wordt uitgelegd wat beloofd was, namelijk eeuwig leven. "*Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid*" (Romeinen 4 : 3) Abraham geloofde God, die de doden opwekt. Dat is aan hem bevestigd toen uit hem en uit zijn vrouw, hoewel hij al "verstorven was", en "*het Sara niet verging naar de wijze der vrouwen*", (Genesis 18 : 11) toch een zoon geboren werd. Hun zoon Izaak was zo een uitbeelding van de komst van de uiteindelijke "Zoon van Abraham". (Mattheüs 1 : 1) Door de opstanding van de Here Jezus kwam eeuwig leven tot stand voor de mens. Die belofte is vervuld.

Galaten 3 zet uitgebreid uiteen dat het beloofde "zaad van Abraham" Christus is. Vervolgens wordt uitgelegd dat Christus de belofte vervuld heeft, omdat de vervulling van de belofte samenhangt met het Nieuwe Verbond.

Hebreeën 5 : 7, 8

- 7 Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Dengene, Die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze.
- 8 Hoewel Hij de Zoon was, *nochtans* gehoorzaamheid geleerd heeft, uit hetgeen Hij heeft geleden.

In deze verzen wordt even teruggekeken. Helaas is dit een moeilijke zin, die eigenlijk als volgt is: *"Die in de dagen zijn vleses gehoorzaamheid geleerd heeft uit datgene wat Hij heeft geleden"*. De belangrijkste gedachten is dat Hij die gehoorzaamheid geleerd heeft. Wanneer, hoe en waarom staat in die tussenzinnen en toevoegingen. Op grond van zijn gehoorzaamheid werd tot Hem gezegd: *"Gij zijt mijn Zoon"*. Op die grond werd Hij opgewekt uit de dood en aangesteld tot Zoon, Koning, Hogepriester en Messias. Geloven is niet zomaar iets voor waar houden, hoewel het dat is, maar het is meer dan dat. Geloven is voor waar houden wat iemand niet zelf uitgedacht heeft, maar wat een ander gesproken heeft. Dat deed de Here Jezus en ook onder andere degenen die later in Hebreeën 11 genoemd worden. Zij geloofden wat God gesproken had.

Diezelfde gedachte wordt wel ook toegepast op ons. Want op grond waarvan zullen wij tot Zoon aangesteld worden in de toekomst? Op grond van geloof!

Efeze 1 : 5

- 5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanstelling tot zonen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil.

Beloofd was Nieuw Leven, Nieuw Verbond, een onwankelbaar Koninkrijk en noem maar op. Die dingen zijn tot stand gekomen doordat de Here Jezus Christus gestorven is en uit de dood is opgestaan. Wanneer wij geloven in het Woord van God, geloven wij in de persoon van de Here Jezus Christus, die het Woord Gods is. Als wij die opstanding en het leven, dat God beloofd heeft, verwachten, dan komt dat tot ons door de Here Jezus Christus.

In Hebreeën 5 : 7 gaat het over de Here Jezus "in de dagen zijns vleses". De gedachte is dus dat Hij als mens op aarde geleefd heeft en geloofd heeft. Dat is de enige goede manier van leven. Een mens wordt geboren en is als een "aarden vat" (2 Korinthe 4 : 7) en dat

moet ergens mee gevuld worden. In de praktijk worden mensen gevuld met woord. Vandaar de overeenkomst tussen woord en brood. Woord is namelijk ook voedsel. Dat is eigenlijk pas echt voedsel, omdat we daarmee echt gevuld worden. We hebben in de praktijk meer behoefte aan het juiste onderwijs, het juiste woord, dan aan het juiste voedsel. Een mens wordt gevuld met informatie en die houdt hij bij zich. Als hij ooit beslissingen moet nemen of keuzes moet maken, doet hij dat op grond van de informatie die hij heeft. Op grond van het genoten onderwijs.

De Here Jezus begon eveneens "leeg". Het enige verschil is dat een mens van nature al leeg is, terwijl de Here Jezus, toen hij geboren werd, zijn Godheid aflegde en dus "geledigd" werd. Dat is voor ons wellicht moeilijk te begrijpen, maar niettemin, dat is wat er letterlijk staat in de bekende uitspraken van Filippenzen 2.

Filippenzen 2 : 6, 7

- 6 Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn;
- 7 Maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden;

Als hij "in de gestaltenis Gods" was, en Hij heeft zich geledigd, en is de mensen gelijk geworden, waarvan heeft Hij zich dan geledigd? Wat is er dan uitgegaan? Zijn Godheid! De vertaling met "heeft Zichzelf vernietigd" is op zich niet incorrect. Dat is hetzelfde als "tot niets gemaakt". De gedachte is dat Hij de inhoud tot niets heeft gemaakt. Van die Godheid bleef niks over toen hij mens werd. In de praktijk betekent dit dat Hij zich geledigd heeft van wat in Hem was en dus van wat Hij wist en dus van zijn geheugen. Concreter kan ik het niet zeggen. De Here Jezus werd leeg geboren. Hij werd gevuld met het Woord van God, dat Hij leerde kennen uit de Schriften. Als dat niet zo was, als hij met kennis van die dingen geboren is, dan kan Hij gelijk niet meer ons voorbeeld zijn, want wij zijn geboren zonder die kennis. Dat Hij ze uit het Woord heeft geleerd, komt het beste tot uitdrukking in het feit dat van Hem 18 jaar lang absoluut niks gehoord is; vanaf dat hij 12 was totdat hij 30 was. Het laatste wat we voor die tijd van Hem gehoord hadden, is dat Hij in de tempel bezig was met de bestudering der Schriften. (Lukas 2)

Uit vers 7 blijkt dat de Heer niet alleen Zich fundeerde op de Schriften, maar dat dit ook gepaard ging met gebed.

Er staat wel degelijk in de tussenzin dat Hij *"gebeden en smekingen geofferd"* heeft. Dat betekent vragende gebeden, een gebed hoeft lang niet altijd vragend te zijn, het kan ook aanbidding zijn, een dankgebed zijn, maar *"gebeden en smekingen"* wil zeggen, *"gebeden namelijk smekingen"*. Dat is wel vragen aan God om kracht. In ieder geval kracht om te kunnen verdragen, om die vijandschap die er zeker was ten opzichte van de Persoon van onze Heiland, om dat te kunnen dragen, om die het hoofd te kunnen bieden, om stand te houden.

Een gebed wordt in de Bijbel beschouwd als een offerande. In het algemeen wordt het beschouwd als reukwerk, in de zin van dat een gebed inderdaad opstijgt tot God als een *"als een welriekende reuk, een aangename offerande, Gode welbehagelijk"*. (Filippenzen 4 : 18)

Een gebed is per definitie de erkenning van God. Het is ook per definitie de uitdrukking van geloof. Romeinen 10 : 14: *"Hoe zullen zij aanroepen in Wie zij niet geloofd hebben?"* Vandaar dat een gebed in het algemeen gesproken tot eer van God is. Dat geldt niet alleen voor een dankgebed, maar zeker ook voor een vragend gebed. Het is de erkenning van dat we in Hem geloven, maar ook dat wij van Hem verwachten, Hem in staat achten, ons hulp te geven *"ter bekwamer tijd"*. (Hebreeën 4 : 16) Bidden is niet een zwakte, integendeel. De zwakte is als je je zwak voelt en niet de moed of behoefte hebt om dat te delen met onze hemelse Vader. Vandaar de oproep om *"met vrijmoedigheid toe te gaan tot de Troon der genade"*. Een mens heeft het nodig om bij gelegenheid zich uit te spreken, om zijn gedachten op rij te zetten, ze te kunnen formuleren, om ze uit te spreken. Dat kun je beter doen bij ons hemelse Vader. Hij nodigt ons inderdaad daartoe uit. Dat is wat de Here Jezus gedaan heeft, want wat hier staat is tegelijkertijd ons tot voorbeeld. Hij heeft *"in de dagen Zijns vleses"* leren geloven.

De Bijbel zegt: *"Bid zonder ophouden"*. (1 Thessalonicenzen 5 : 17) Dit betekent dat ons hele leven in afhankelijkheid van Hem zou moeten zijn en dus in een ontvankelijke positie naar de Heer toe. Met ons hart opengesteld voor Hem, opdat hij ons zal geven. Dat is een afhankelijke positie. De bedoeling is dat heel ons leven een gebed is. Daar gaat het om. Het gaat niet alleen om een gebed, dat we bij tijd en wijle uitspreken dus niet alleen dat we onze woorden aanbieden, maar dat we heel ons leven aan Hem aanbieden. Niet alleen dat we hier of daar ergens een gaatje hebben in ons leven, waarvan we vinden dat Hij het misschien wel zou kunnen vullen, maar het gaat erom dat de Heer heel ons leven zou vullen. Gebed is in de eerste plaats een levenshouding

en dat is veel belangrijker dan een incidenteel gebed. De Here Jezus heeft het goede voorbeeld gegeven. Hij bad als hij het erg benauwd had, maar in de eerste plaats dat deed Hij dit door Zijn leven te wijden aan de roeping waarmee Hij geroepen was. In Efeze 4 : 1 worden wij als Gemeente, als gelovigen, opgeroepen te wandelen *"waardig de roeping waarmee wij geroepen zijn"*.

Hebreeën 5 : 7 zegt dat de Here Jezus bad en smeekte tot *"Degene die hem uit de dood kon verlossen"*. (Zie o.a. Jona 2 en vele Psalmen) Ter bevestiging van zijn geloof in die God bad hij om verlossing uit de dood. Geloof in God is geloof in een God die uit de dood, uit het niets dus, leven tot stand kan brengen. Die uit de dood kan verlossen. Als men bidt tot God, dan kan dat alleen als men gelooft dat die God in staat is om uit de dood te verlossen. Dood is de werking van het verderf in het algemeen. Verlossing uit de dood is ook verlossing van zondaren en verlossing van ongeloof, met als climax de verlossing uit het dodenrijk. Dat is inderdaad gebeurd.

Wat geloofde de Here Jezus dus? Hetzelfde wat Abraham geloofde, namelijk in de opstanding. Daarmee wil ik niet zeggen dat het dan eenvoudig is om de dood in te gaan, daar geloof ik niks van. Maar het is wel zo dat het te dragen valt wanneer men weet dat daarna de definitieve verlossing tot stand komt. Dat is de enige echte troost die we hebben bij leven en bij sterven. Dat wij een God hebben die ons uit de dood al verlost hééft. Sommige mensen zeggen: waarom zou je er voor bidden als je toch gelooft dat God het doet? Het antwoord is: om God kenbaar te maken dat je dat gelooft. Om door het uit te spreken je eigen geloof zelf te versterken. In een gebed kun je rustig vragen om dingen waarvan je zeker weet dat God ze geeft. Dat zijn eigenlijk de enige dingen waar je om zou moeten vragen. Want dat is een gebed waarvan je weet dat het naar de wil van God is.

1 Johannes 5 : 14

14 En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort.

Het gebed van de Here Jezus was *"met sterke roeping en tranen"*. Dat wil zeggen met *"hard schreeuwen"*. Ook dit wordt al in de Psalmen verteld. Bijvoorbeeld in Psalm 86 : 3: *"Zijt mij genadig, HEERE! want ik roep tot U den gansen dag."* Of Psalm 130 : 1 *"Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!"* Dit wordt met kracht geschreeuwd tot God. Het is een noodkreet uit het hart. Er is niks verkeerd aan om dat inderdaad nogal herkenbaar te maken. Zolang het in geloof gebeurt.

Zijlijn 42

De vertaling in Hebreëen 2 : 10 zou in dit verband beter zijn: "volkomen maken", "volmaakt maken" of "volmaakt stellen".

Het gebed van de Here Jezus werd verhoord "uit de vrezen". "Vrezen" is in de eerste plaats "rekening houden met". God vrezen wil niet zeggen dat men bang zou moeten zijn voor God, want er is juist gezegd dat men met vrijmoedigheid tot hem zou naderen. Bovendien, als men God liefheeft, en zich bewust is van de liefde Gods, dan wordt daardoor "de vreze" buitengesloten. Dat gaat over vrezen in de negatieve zin, in de zin van angst en bang zijn. In de positieve betekenis is vrezen "rekening houden met" en is het dus synoniem voor geloof. Of iemand God gelooft, of iemand God vreest, is in principe hetzelfde.

Hebreëen 5 : 9

9 En geheiligd zijnde, is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden;

Het woord "geheiligd" staat niet in de Grieks grondtekst. **Zie zijlijn 42** Er staat "volmaakt". "Volmaken", het "doen volgroeien", het "doen volwassen" worden, gebeurt alleen aan de heiligen en dat proces heet elders "heiliging". Het zijn dus wel synoniemen. Het is weliswaar een verkeerde vertaling, maar een die voor de hand ligt, omdat de termen rechtstreeks met elkaar in verband staan. Het wordt soms genoemd heiliging, dan heeft het de gedachte van afzondering van de wereld en verbinding met God. Dat kan alleen als een mens in het Woord Gods gelooft. Dát zondert hem af van de wereld en van de mensen en verbindt hem met God. De andere manier om dat te beschrijven is te zeggen het gaat om "volmaking", "volgroeien". "Geheiligd zijnde" is dus een zwakkere term.

De sterke term is "volwassen zijnde", "volmaakt zijnde". Daarin zit de gedachte dat het einddoel bereikt is. Dat is definitief. Daar komt niks meer bij. Dat zeg ik met nadruk, omdat er nog altijd zijn die zeggen dat Christus het einddoel nog niet bereikt heeft. Als dit woord gebruikt wordt, dan zegt het wel tot hoever, namelijk "volkomen". Hij zou Hem door lijden volkomen maken. Hij zou hem door lijden volmaakt stellen en dat is dus ook gebeurd. Zo komt deze uitspraak volstrekt overeen met het gedeelte waar we nu mee bezig zijn.

Hebreëen 5 : 10

10 En is van God genaamd een Hogepriester, naar de ordening van Melchizédek.

God heeft Hem die Naam (positie) gegeven nadat de Heer het proces heeft doorgemaakt. waarbij Hij aan het einde werd aangesteld tot Zoon, tot Volwassene, tot Volmaakte Man, want dat is hetzelfde.

Het is mogelijk om rechtstreeks vanuit Hebreëen 2 : 10 naar hoofdstuk 5 : 9 te gaan. De apostel Paulus was in hoofdstuk 2 al op hetzelfde punt gekomen als nu weer aan het einde van hoofdstuk 5. In plaats van dat hij in hoofdstuk 2 de gedachtegang verder ontwikkelde, deed hij diverse stappen terug en begon opnieuw over Mozes en Christus, enzovoorts. In plaats van verder te gaan met de Hogepriester en Koning naar de ordening van Melchizédek, maakt hij een omweg en spreekt over de rust in gaan onder Mozes, maar dat - de meesten - dit niet deden. Aan het eind van hoofdstuk 5 is hij weer op hetzelfde punt en kan hij twee dingen doen, doorgaan of weer een paar stappen terug doen. Hij doet allebei niet, maar zegt wel wat zijn probleem is.

Hebreëen 5 : 11

11 Van Denwelken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen, dewijl gij traag om te horen geworden zijt.

Hetzelfde probleem van de apostel staat in de beide Korinthe-brieven. Paulus zou zo graag die Korinthiërs, een gemeente die door zijn eigen bediening gesticht is, het een en ander willen vertellen over Hem die in de hemel gezeten is. Aan Degene waaraan zij deel hebben gekregen. Maar hij kan het niet kwijt aan de Korinthiërs, die lang nog steeds kinderen zijn. Jonge kinderen in Christus, die met melk gevoed moeten worden, omdat zij geen vaste spijs kunnen verdragen. (1 Korinthe 3 : 2) In de Korinthe-brieven wil de apostel zoveel zeggen, maar kan hij slechts spreken over aardse dingen. Hier in de Hebreëen-brief, waarin hij werkelijk over de hemelse dingen zou spreken, is hij zich bewust dat er waarschijnlijk nauwelijks iemand luistert. Nu staat hij op precies hetzelfde punt. Spreken over de heerlijkheid van Christus en dat in de wetenschap dat maar een enkeling het zou oppakken.

De gelovigen te Korinthe wilden in werkelijkheid niet horen wat hij echt te zeggen had. Vandaar dat die Korinthe-brieven zich bezighouden met aardse omstandigheden. De apostel doet heel veel moeite om tussen die dingen door dan toch even die blik te richten op Hem die in heerlijkheid gezeten is aan de rechterhand Gods. Want dat is wat in beide brieven gebeurt. Aan het eind van 2 Korinthe zegt hij ongeveer, met eigen woorden: "Ik heb zoveel dingen gezien, maar jullie staan me niet toe ze te vertellen." Hij zegt in 12 : 4 "die het een mens niet geoorloofd is te spreken". Want, zegt hij, ik heb "een scherpe doorn in het vlees", (12 : 7) waardoor het niet kan. Hij zegt: ik heb er net zo vaak voor gebeden als dat ik van plan was naar jullie te komen. Dat was in beide gevallen drie keer, staat er. Dan weet je toch wat die

scherpe doorn in het vlees is? Dat moet zijn dat die Korinthiërs Paulus niet toestonden te spreken over werkelijk belangrijke dingen. Over een verheerlijkte Christus. Ze stonden hem wel toe te praten over de armetierige situatie van de gelovigen hier op aarde. Eveneens over hun aardse problemen, zoals "ik ben van die en ik ben van die". (1 Korinthe 1 : 12) En over wat ze moeten met een of andere broeder, die niet zo netjes leeft. Wat ze moeten met het Avondmaal, of ze al of niet een hoedje op hun hoofd moeten hebben in de samenkomst. En dat soort dingen meer. Het is een heel laag niveau en dat is Paulus' probleem. Hij had een grote aarzeling, een grote drempel over te gaan, om over die dingen te spreken, terwijl dat toch zijn opdracht was.

Hier in Hebreeën, waar het werkelijk ook over die hemelse dingen gaat, gebeurt precies hetzelfde. In hoofdstuk 2 is hij al lang op het punt van "Christus met eer en heerlijkheid gekroond", maar dan gaat hij meteen weer terug en neemt weer de aanloop van, ja, er waren in Israël velen die ook niet in gingen; ze waren ongelovig. In hoofdstuk 5 wordt verteld dat de Here Jezus wordt aangesteld tot Zoon, maar dat stond al in hoofdstuk 1, vers 1, 2 en 3. Met andere woorden: we zijn op dit punt geen stap verder. En nu moet hij de drempel over en uit vers 11 blijkt dat Paulus het er moeilijk mee heeft om het te verklaren. Waarom? "Omdat gij traag om te horen geworden bent."

Hebreeën 5 : 12

12 Want gij, daar gij leraars behoortet te zijn vanwege den tijd, hebt wederom van node, dat men u lere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden, als die melk van node hebben, en niet vaste spijsze.

Met andere woorden: Je hebt tijd genoeg gehad, niet alleen om je studie te voltooien, maar om zelf leraar te zijn, zegt hij. Het probleem is echter dat het "wederom", dus opnieuw, nodig is dat zij uitgelegd krijgen "welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods". "Eerste" en "beginselen" is twee keer hetzelfde. Want een "beginsel" is een "eerste". "Dubbel eerste" en dus "allereerste begin", zouden wij zeggen. Aan hen moest nógmaals verteld worden wat de allereerste dingen zijn in het Woord van God. De meest elementaire Schriftuurlijke waarheden waren hen onbekend, dat wil zeggen dat ze vergeten waren. As je die dingen vergeet, kun je kennelijk niet met Paulus mee op deze gedachtengang naar de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. Als je weer "melk van node" hebt, omdat je die kwijt bent, omdat je die kennelijk niet gebruikt hebt om op te groeien, kun je niet verder mee met het denken van de apostel. ^{Zie zijlijn 43}

Hier staat niet eens dat zij liever "de melk" verkiezen boven "de vaste spijs", hoewel dat ongetwijfeld zo is, maar hier staat dat zij het ook daadwerkelijk nodig hebben, want er staat "en gij zijt geworden ..." Ze krijgen melk en nog eens en nog eens; ze blijven dat nodig hebben. Maar bij kinderen, waar dat zo is, is er iets grondig mis. ^{Zie zijlijn 44} Dan klopt er iets niet met die stofwisseling. Het voedsel (melk) dat men in het begin inderdaad nodig heeft, heeft dan zijn uitwerking niet, waardoor men het nodig blijft hebben. Daar is dus iets grondig mis en daarom kan Paulus niet verder.

"Melk" (het gaat over "moedermelk") is nog steeds gewoon het "eerste beginsel der woorden Gods". Er is dus niets mis met de melk. Maar als een kind van God niet opgroeit door die melk, dan is er met een kind van God iets niet in orde. Dan werkt het niet uit. Daar gaat het hier werkelijk over en dat is het dilemma van de apostel Paulus. Dat is het dilemma van iedereen die zich bezig houdt met de bestudering van het Woord van God. Gaan we verder of stoppen we? Gaan we verder voor degenen die geïnteresseerd zijn? Of stoppen we terwille van degenen die gewoon niet verder mee willen of kunnen? Of die te veel andere dingen om handen hebben? Die dan dus niet meegenomen kunnen worden in wat volgt op de eerste "melk".

"Melk" komt van de moeder, maar de "vaste spijs" komt van de vader. Dat is wat vader verschaft, als het goed is. Want de vader is het hoofd van het gezin. Niet de moeder is het belangrijkste, maar de vader. Ik kan het ook niet helpen, maar in de Bijbel is dat zo. Op tal van plaatsen staat dat de vrouw zonen voortbrengt, dat doet ze voor de man. "Zij baarde hem ..." De vaste spijs heeft van doen met de Man, waaruit wij wedergeboren zijn, dat is God zelf. Het heeft te maken met geestelijke dingen, want wij zijn uit de Geest geboren. De vaste spijs, als uitbeelding van Bijbelse leer, staat voor lering die niet over de zienlijke dingen gaat (het vrouwelijke), maar over de onzienlijke dingen. Het heeft niet van doen met aardse omstandigheden, maar met de hemelse positie van de gelovigen.

Een gelovige heeft een moeder en een vader. Zijn vader is God in de hemel en zijn moeder is gewoon zijn eigen oude mens. Deze oude wereld, de schepping, neem het maar breed. Smal genomen is het gewoon je oude natuur. Een gelovige hoort uiteindelijk niet gevoed te worden door wat zijn oude mens nodig heeft, maar door wat God hem aanbiedt, omdat God weet wat wij nodig hebben. Hij maakt dat uit en hij vindt dat wij gevoed moeten worden met het woord van Christus en niet met het woord van - of met betrekking tot - de mens.

Zijlijn 43

Er zijn mensen, die vinden zich zo geleerd in het woord van God, maar kennen de meest eenvoudige Bijbelse waarheden niet. Ze doen interessant met een heleboel boeken, handboeken bij de Bijbel enz., en vooral Grieks en Hebreeuws, want dat begrijpt de gewone mens niet. Het staat allemaal zeer geleerd, maar ze zijn wel "de eerste beginselen" vergeten, bijvoorbeeld dat een mens alleen door geloof gerechtvaardigd wordt. Vervolgens hebben ze vergeten dat een mens, een rechtvaardige, uit genade leeft, want ze leren dat als een mens daarna niet goed genoeg zijn best doet, niet hard genoeg werkt, hij alsnog weer verloren gaat. Ik ken er die zeggen: de Christus is gestorven, opgestaan, daardoor zijn wij behouden, maar ze zijn het toch ook vergeten, want nou zeggen ze dat het nog een keer moet gebeuren. Dan zijn ze dus "het eerste begin" vergeten. Als je dat kwijtraakt, zelfs weggooit of gewoon maar vergeet, uit gebrek aan interesse, dan kun je niet verder mee.

Zijlijn 44

Alleen maar melk als voedsel krijgen is niet gezond. Dan krijg je "Engelse ziekte". Ingezakte botten, slappe botten. Dan heb je geen ruggengraat, dan wordt het beendergestel niet ontwikkeld, dan word je nooit stevig.

Zijlijn 45

Helaas, sommigen komen inderdaad nooit verder. Dat kan alleen maar uit onwil zijn en uit ongelof. Vele gelovigen zouden in de praktijk eenvoudiger als ongelovigen beschreven kunnen worden, omdat maar de vraag is wat men eigenlijk gelooft. Als men maar weinig gelooft van het Woord Gods, dan kan men, als men tenminste gelooft in de dood en opstanding van Christus, wel als gelovige (wedergeboren) worden aange-merkt. Maar als men daarna van het Woord Gods verder niks of weinig meer gelooft, dan gedraagt zo iemand zich toch als ongelovig. Dat is het probleem dat niet alleen hier besproken wordt, maar wat ook tamelijk uitgebreid besproken wordt in met name 1 en 2 Korinthe en tot op zekere hoogte in Galaten.

Petrus heeft het ook over melk voor "nieuwgeboren kinderkens".

1 Petrus 2 : 2

- 2 En, als nieuwgeborene kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen;

"Nieuwgeboren" staat hier niet voor "wedergeboren", maar voor "pasgeboren", onlangs geboren. Als kort geleden wedergeborene zou men zeer begerig zijn naar "*de redelijke onvervalste melk*". Dit wordt echter niet tot alle gelovigen gezegd. Redelijk is de vertaling van het Griekse woord "logikos", dat betekent "het woord betreffende", het komt van "logos", het woord. De "onvervalste melk" is dan namelijk het Woord van God. Het onvervalste Woord, dat in de voorgaande verzen genoemd is, ook als oorsprong van onze wedergeboorte. Daarbij gaat het uiteraard om melk en dus om de eerste beginselen, dat is de uitdrukking van Paulus in Hebreeën 5. Petrus zegt hier dat "nieuwgeborenen" (alleen de "kinderkens" dus) zeer begerig zouden zijn naar de eerste beginselen der woorden Gods. Het begint met de melk. Het moet wel "echte melk" zijn, de "onvervalste" dus, want er is ook heel wat dat voor "eerste beginselen" doorgaat, terwijl het in werkelijkheid helemaal geen melk is. Verdunde, "vervalste melk" werkt uiteraard niet. We komen er op terug, want in de Hebreeën-brief wordt gezegd wat er zoal onder die melk verstaan zou moeten worden.

Dit geldt dus ook voor degenen die nog kinderen zijn, hoewel ze al lang geleden zijn wedergeboren, maar op een of andere wijze te weinig melk tot zich genomen hebben. Of die wel genoeg melk tot zich genomen hebben, maar die niet of niet goed verwerkt hebben. Die zullen dus alsnog melk moeten hebben en die melk inderdaad zich eigen moeten maken. Daar staat echter een beperkte tijd (of hoeveelheid) voor en dan zou de baby aan de vaste spijs moeten.

Paulus noemt de melk in 1 Korinthe 3, waar hij het uitgebreider bespreekt. Dat begint al in hoofdstuk 2. De apostel zegt dat hij niet gekomen is om de "verborgenheid" ("mysterion") van God te verkondigen aan de Korinthiërs. De verborgenheid is kort voor wat in Mattheüs 13 : 11 heet "*de verborgenheden van het Koninkrijk Gods*". Paulus zegt: die dingen heb ik je niet verteld. Wat heeft hij ze dan wel verteld? Als hij niet gesproken heeft over het feit dat Christus en zijn Koninkrijk - en dus de gelovigen - verborgen zijn in de hemel, dan heeft hij slechts gesproken over aardse omstandigheden. Hij heeft die Korintiërs slechts melk toegediend. De apostel zegt dus in feite: ik heb

u niet met vaste spijs gevoed, maar met melk. Dat zegt hij ook een hoofdstuk verder. ^{Zie zijlijn 45}

1 Korinthe 3 : 2

- 2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met *vaste* spijs; want gij vermocht *toen* nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog niet.

Het zal duidelijk zijn dat "de melk" een aardse zaak is. Gen zondige zaak of een verwerpelijke zaak, maar een aardse. Dat neutrale begrip betekent dat het gaat om dingen die zich op aarde hebben afgespeeld en die betrekking hadden op de aarde. Aan het kruis werd de wereld en daarmee, de aarde, maar ook de hele mensheid, gekruist. Het kruis spreekt immers over het definitieve oordeel over de hele oude schepping en over de natuurlijke mens. Maar dit is het eerste begin van de woorden Gods, want als het woord Gods ons iets leert, dan is het dat deze zichtbare wereld voorbij gaat en geoordeeld zal worden. In Hebreeën 6 zegt Paulus, dat "het eeuwig oordeel" onderdeel is van de melk. Daar komen we later op terug. Paulus heeft gepredikt "*Jezus Christus en Dien gekruisigd*". Terwijl hij dat zegt, in vers 2 van 1 Korinthe 2, "*... ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan ...*", heeft hij al gezegd dat er iets anders was dat hij hen nog niet gepredikt had. Daar was hij eenvoudigweg nog niet aan toegekomen.

De woorden van Paulus 1 Korinthe 2 kunnen niet opgevat worden als een aanbeveling. Vers 1 zegt namelijk dat de apostel nog wat anders had om te prediken, maar dat had hij tot dan toe niet gedaan. Je moet wel bij het begin beginnen, immers. Het begin is "*Jezus, Christus en Dien gekruisigd*". Het begin is dat de oude mens, de oude schepping, voor God dood is, sinds het kruis. Sinds de dood van de Here Jezus. Als men dat niet begrijpt, dat niet slikt, ik bedoel ik heb het over melk... Als men dat zich niet eigen maakt, heeft het vervolgens geen enkele zin om te spreken over de opstanding van Christus. Laat staan over zijn hemelse positie aan de rechterhand Gods, als de Koning en Hogepriester naar de ordering van Melchizédek. Melk heeft men gehad als men begrepen heeft dat wij gestorven zijn voor God. Dat we na de oude mens gewoon niet meer bestaan, er niet meer zijn. God heeft er juridisch mee afgedaan. Onze namen staan niet meer in de bevolkingsregister van de mensheid hier op aarde. Als we dat niet beseffen, kunnen we nooit verder naar, laten we zeggen, Hebreeën 7. Daar kom je nooit aan vaste spijs toe. Want daar kijk je nog altijd tegen die oude mens aan, je eigen oude mens. Wie de Korinthe-brieven kent, weet dat de Korinthiërs dat in het algemeen dus niet begrepen hadden. Zij hadden daarom nodig dat hen melk werd toegediend.

Daarom vinden we een uiteenzetting over de opstanding en verhoging van Christus. Over de hemelse positie van Christus. Niet aan het begin van de Brief, zoals in Efeze 1 en in Hebreeën 1, maar in Korinthe vind je dat pas in het één-na-laatste hoofdstuk.

De Efeze-brief levert "vaste spijs". Die begint gewoon met "Christus, gezeten in de hemel" en de consequentie dat wij met hem gezegend zijn in de hemel. Met elke geestelijke zegening, enzovoorts. Met die vaste spijs kun je niets als je niet begrepen hebt dat de oude mens voor God dood is en blijft. De prediking moet zijn dat een mens voor God dood is, geen recht van bestaan heeft en dus niet bestaat. Als hij God zoekt, zal hij wedergeboren moeten worden. Vertel het maar eens dat hun oude leven niet alleen helemaal niet deugt, maar dat het voor God zelf voorkomen heeft afgedaan, definitief. Dat is moeilijk. Op zich is dat ook niet de blijde boodschap. Maar je komt niet aan een blijde boodschap toe vóór dit gezegd is, dat in de Here Jezus Nieuw Leven beschikbaar is voor een ieder die gelooft in de opgewekte Christus.

Hebreeën 5 : 13, 14

13 Want een ieder, die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is een kind.

14 Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

Als je een onervaren autorijder bent, kun je misschien wel autorijden, maar niet goed genoeg. Als je onervaren bent in het "woord der gerechtigheid", weet je er wellicht wat van, maar niet voldoende. Dat staat ook meteen achter: "want hij is een kind". Een kind is per definitie onervaren. De volmaakte (volwassene), degene die wel ervaren is in het "woord der gerechtigheid", is het tegenovergestelde van kind. Voor die volwassene is de vaste spijs, de verborgenheid Gods, om het met 1 Korinthe te zeggen.

Wie zijn die volwassenen? Dat zijn diegenen die door "gewoonheid (door gewenning) de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding, beide des goeds en des kwaads". Zij wennen zich aan vaste spijs, dat moet met baby's ook. Als je baby's voor het eerst vaste spijs geeft, komt daar nog niet zoveel van terecht. Die wordt niet verwerkt, maar het kind went eraan, als het gezond is. Wat eerst niet gaat, gaat later wel. Men dient dat dan ook letterlijk mondjesmaat toe in het begin. Het kind neemt het ook maar mondjesmaat in. Door "de gewoonheid" moeten "de zinnen (zintuigen) geoefend" worden.

Zo geldt het ook voor de gelovige. Die moet er langzamerhand aan gewend raken, dat zijn aardse omstandigheden niet van primair belang zijn. Dat God geïnteresseerd is in andere dingen, zoals in het leven van Christus in ons. In het werk van Christus in ons. In de werking van de Geest des Heeren in ons. Daar gaat het werkelijk om. Maar door de gewoonheid zouden wij onze zintuigen moeten oefenen. En er staat "tot onderscheiding", zodat we het verschil weten tussen goed en kwaad.

Dan denkt men - zeker als men nog aan de melk is - bij goed en kwaad aan gerechtigheid en aan zonde. Iemand die "onervaren" is in het "woord der gerechtigheid" zal uit dit vers de conclusie trekken dat het dus toch gaat om het eten "van de boom der kennis, des goeds en des kwaads". (Genesis 2 : 9) Want hier staat toch dat we moeten komen "tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads". Dan moeten we toch weten wat wel en niet mag; wat zonde is en wat geen zonde is; wat de Heer wel toestaat en wat de Heer niet toestaat. Maar de apostel zet in de Korinthe-brief uiteen dat het in het leven van de gelovigen niet gaat over zonde of geen zonde. Het gaat om nuttig of niet nuttig. Het gaat er om of dingen opbouwend zijn of niet. Zijn de dingen waar wij ons mee bezig houden, tot stichting van de Gemeente of niet? (1 Korinthe 10 : 23) Als ze zijn tot opbouw van het Lichaam van Christus, dan is het "goeds". Is het dat niet, dan heet het "kwaads". Of iets zonde is of niet, is dus helemaal niet aan de orde. **Zie zijlijn 46**

De gelovigen moeten leren dat heel dat onderscheid tussen goed en kwaad volkomen anders ligt. Dat is wat de volwassenheid van de gelovigen kenmerkt. Dat het namelijk gaat om de dienst aan de Heer en de onderwerping aan Hem, het kennen van onze ware positie in de ware positie van Christus. Dat onderscheid tussen goed en kwaad is voorbehouden alleen aan volwassen gelovigen. De niet-volwassen gelovige heeft in zijn beschouwing, in zijn visie, alleen maar de aardse omstandigheden. Niet die van de wereld als zodanig, maar de aardse omstandigheden van de gelovige. Hoe iemand met zijn leven aan moet, hoe het met zijn gezin aan moet, hoe je staat in de Gemeente, met name in de plaatselijke gemeente dan. Waar het om gaat is dat wij als gelovigen ons bewust zijn van wie wij geworden zijn in Christus. Dan blijken die andere aardse omstandigheden, waar we ons altijd zo druk over gemaakt hebben, niet eens meer van belang te zijn. Dit denken kun je oefenen. De bestudering van een brief als deze oefent onze zintuigen. Dat maakt ons bewust van die hemelse roeping. (Hebreeën 3 : 1) De apostel is daar - op dit punt van de Brief - dan ook terecht keihard in.

Zijlijn 46

Kwaad is lang niet altijd zonde. Dat begrijpen sommigen niet, want er zijn er die lezen in Jesaja 45 : 7 dat er staat dat God zegt, ik schep het goed en ik schep het kwade, en dan zeggen ze dat God de zonde heeft geschapen. Maar dat staat daar niet. Er staat bij wat het is. Het goede is namelijk de terugkeer uit het ballingschap en het kwade is het gaan in de ballingschap. Want het kwade, het sturen in de ballingschap, breekt Israël af. Het goede is uiteraard als het uit de ballingschap gebracht wordt en weer in het land geplaatst wordt, door God overigens. Dan heb je precies dezelfde gedachten. Goed is dat wat sticht, kwaad is dat wat niet sticht. En dat zal de gelovigen moeten leren, want het is niet zo dat alleen een volwassen gelovige onderscheid zou kunnen maken tussen dat wat zondig is en wat niet zondig is.

Zijlijn 47

“Leggende het fundament” is een verkeerde vertaling. In het Grieks staan twee termen. De tweede is “fundament”, maar het eerste woord is niet “leggen”. Dat moet “weg-” of “verwerpen” zijn, als vertaling van “katabole”, dat wij ook kennen van de uitdrukking “nederwerping der wereld”. De correcte vertaling zou derhalve moeten zijn: “niet wederom wegwerpende (of verwerpende, of afbrekende) het fundament”.

Zijlijn 48

De vertalers hebben “ook” ingevoegd. Doordat het schuingedrukt staat, komt de klemtoon er op en leest men alsof er staat: “maar, dat zal ik ook doen. Ik zal ook spreken over geloof in God, en de bekering van dode werken, van de oplegging in handen van de opstand in het doden van het eeuwige oordeel”. Maar dan staat er ineens precies het tegenovergestelde van wat er echt staat. Er staat namelijk: “dit zullen wij doen”. Wat? Het “begin nalaten en daarentegen tot de volmaaktheid voortvaren”.

6. Hebreeën 6

Hebreeën 6 : 1-3

- 1 Daarom, nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fundament *Zie zijlijn 47* van de bekering van dode werken, en van het geloof in God,
- 2 Van de leer der dopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der doden, en van het eeuwig oordeel.
- 3 En dit zullen wij *ook* doen, indien het God toelaat. *Zie zijlijn 48*

Direct in het volgende vers zegt Paulus “*daarom..., laat ons tot de volwassenheid voortvaren*”. Laat ons het begin der leer van Christus nalaten. Laat ons de melk nalaten, laat ons ons niet langer druk maken over die zienlijke dingen. Laten we ons nou eindelijk eens bezighouden met de dingen die voor God werkelijk van belang zijn, die werkelijk tot stichting van de Gemeente zijn. Of nog anders: laten we ons bezighouden met de dingen die goed zijn.

Paulus schreef, in vers 14 van het vorige hoofdstuk, dat het gaat om onderscheid tussen goed en kwaad. Het kennen van het onderscheid heeft natuurlijk alleen zin als men zich vervolgens met het goede bezighoudt. In het volgende vers zegt hij dan waar hij zich mee gaat bezighouden, dat moet het goede zijn. Hij zegt ook waar hij zich niet mee gaat bezighouden en dat moet dus het kwade zijn. Maar het gaat dan over “de melk”. Waar gaat hij zich niet mee bezighouden? Met het “begin der leer van Christus”. Hij zegt hier: ik ga het begin der leer van Christus nalaten, want ik ga nu verder in de volwassenheid. Uit het verband met het voorgaande vers zou je moeten concluderen, dat hier het begrip “kwaad” staat voor het “begin der leer van Christus” en het begrip “goed” voor de “volwassenheid” en dus de hemelse positie. Volgens de Korinthe-brief is het kwade dat wat niet tot stichting van de Gemeente is. Het “begin der leer van Christus” is niet tot stichting van de Gemeente. De prediking dat Jezus Christus gestorven is en zelfs de prediking dat Jezus Christus is opgewekt en het geloof in die prediking is niet zodanig tot stichting van de Gemeente.

De Gemeente wordt gebouwd door de prediking van de opgewekte Christus, die dus opgestaan is, gezeten is aan de rechterhand Gods en daar zich met een bepaald werk bezighoudt. De heiliging, de roeping, de volmaking, dát is het werk, de bediening dus, tot opbouw van het Lichaam van Christus. Dat is tot stichting van de Gemeente.

Paulus zegt: laten we ons nu bezighouden met het goede, namelijk met de “vaste spijs”. Voor de mens geldt het ook. Melk mag dan goed zijn voor een baby, maar als een volwassen mens niet anders krijgt, dan gaat hij dood uiteindelijk. Met een gelovige is dat ook zo. Er zijn er die in geestelijke zin min of meer doodgaan, die hun interesse in de Bijbel en in de Heer compleet verliezen, omdat ze nooit anders horen dan, in het gunstigste geval, “*Jezus Christus en die gekruisigd*” en natuurlijk de opstanding, daar geloven ze ook in. Maar meer niet. Daar wordt geen geestelijk leven mee gebouwd. Daar wordt het geestelijk leven mee verhinderd. In plaats dat het nuttig zou zijn, is het dan “een kwaad” geworden.

Vervolgens noemt Paulus wat zoal deelt uitmaakt van het “begin der leer van Christus”.

1. De bekering van dode werken.

“Bekering van dode werken” is melk. Dat heeft met aardse omstandigheden te maken. Geloof in God is melk. Daar begint het mee. Als je de mensen altijd maar blijft prediken, dat ze in God moeten geloven, dan betekent dat ze nooit tot geestelijk leven zullen komen.

2. Het geloof in God.

Natuurlijk moet je in God geloven. Dat is uiteraard ook “begin”. Maar als je denkt dat je er daarmee bent, vergis je je. Geloof in God veronderstelt dat men weet wie God is. De Schepper van hemel en aarde, enzovoorts. Maar geloof in de Here Jezus Christus veronderstelt ook dat men weet wie Hij is en wat Christus nu doet. Geloof in God is melk, net als de discussie over wie Hij is. Het gaat erom of we geloven in Hem die door God werd opgewekt uit de dood en gezet is aan zijn rechterhand als Middelaar van het Nieuwe Verbond. Hij die de oorzaak is van de eeuwige zaligheid, de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek. Daarin zou men moeten geloven en dat is vaste spijs.

3. De leer der doop.

“Dopen” staat er niet. Het is geen meervoud. Er staat “doop”, dat staat voor de oudtestamentische rituele wassingen. De reinigingen van het lichaam, die voorgeschreven werden. Het zijn uiterlijke tekenen. Ook de doop in het Nieuwe Testament is een uiterlijk teken van dood en opstanding. Doop is melk, dat is gewoonlijk iets van het begin, daar begint alles mee. Doop als uitbeelding van wedergeboorte.

4. De oplegging der handen.

Dit is geen magie, het is alleen symboliek. De gedachte is dat "oplegging der handen" onder alle volken, en in de Bijbel dus ook, de weergave is van hoe bepaalde functies werden overgedragen van de een naar de ander. Naar de opvolger. Vandaar dat het overdragen van zegeningen van vader op zoon, ook met oplegging der handen gepaard ging. Het draagt feitelijk niks over, het is een uiterlijk teken, als een demonstratie voor het "publiek". Het is ook in dit geval "melk" en niet van essentieel belang. Je kunt het doen, je kunt het niet doen. Het wordt nergens verboden, het wordt ook niet aanbevolen in de Schrift. In het begin van onze bedeling had het de zojuist beschreven functie, maar sinds de Bijbelboeken van het Nieuwe Testament er zijn, is dat "teken voor het publiek" niet meer nodig.

5. De opstanding der doden, en van het eeuwig oordeel.

Er waren Korinthiërs die niet eens in opstanding geloofden. **Zie zijlijn 49** De opstanding der doden in het algemeen, is ook iets van "het begin", de melk dus. Het "eeuwig oordeel" wijst op de kruisiging van de Here Jezus, waarbij er een oordeel over de gehele schepping kwam, voor altijd, voor eeuwig, een definitief oordeel. Dit eeuwig oordeel is dus al lang begonnen en wordt voltooid - afgerond - op de bekende Jongste Dag. Het is melk, ook dat wat geleerd wordt over een eeuwig oordeel. De opstanding van Christus is de basis. Dat is daarom ook geen onderwerp waar we over van mening kunnen verschillen. Het is het werkelijke fundament waarop gebouwd wordt.

Paulus houdt er echter mee om over "het begin", het fundament, te spreken. Hij zegt: ik praat er niet meer over. Hij zegt dus niet dat hij het fundament verwerpt. Nee, hij bouwt daar juist verder op, via de "vaste spijs". Het toedienen van melk echter is altijd maar weer "fundament leggen" en dat is toch een keer afgelopen. Wat er nu in deze volgende hoofdstukken uiteengezet wordt, is het normale voedsel voor de gelovigen, dat is namelijk "vaste spijs". Het heet niet zo omdat het moeilijk te begrijpen zou zijn. Integendeel, het spreekt namelijk over het verzoeningswerk van Christus, vooral in verband met de positie en het werk van Christus nu in onze dagen. Als wij leren dat de Here Jezus Christus alle werk dat gedaan moet worden inderdaad in onze dagen verricht, ten behoeve van ons, dan houdt het vanzelfsprekend in dat van ons niks meer verwacht wordt. Dat is niet zomaar een conclusie die je trekt, want in de Schrift staat gewoon vele malen expliciet, dat van ons wat dat betreft niks meer verwacht wordt.

Hebreeën 6 : 4-6a

- 4 Want het is onmogelijk, degenen, die (eens verlicht geweest zijn, en de hemelse gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,
- 5 En gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw,
- 6 En) afvallig worden, *die, zeg ik, wederom te vernieuwen tot bekering, ...*

In de praktijk is het eenvoudiger om een mens tot geloof in de Here Jezus te brengen, dan om een gelovige zover te brengen dat hij werkelijk leeft uit de rijkdom van Gods genade, dag in dag uit. Met andere woorden, het is een heel bekende uitdrukking: "het is een Christelijk werk om een heiden te bekeren, maar het is een heidens werk om een Christen te bekeren." Dat is het thema van dit Schriftgedeelte. Er staat namelijk, zonder omstreken tussenzin en zonder het schuingedrukte:

Want het is onmogelijk, degene die afvallig worden, wederom te vernieuwen tot bekering. **Zie zijlijn 50**

Waarom zegt de apostel dit? In het kader van de voorgaande verzen is dat duidelijk genoeg. Hij zei namelijk: jullie zijn geworden als die opnieuw melk van node hebben. Maar ik ga toch verder met de vaste spijs, want daar kun je je het beste mee bezig houden. Waarom zal hij tot de vaste spijs "voortvaren"? Het antwoord is: "Want het is onmogelijk, degene die afvallen, wederom te vernieuwen tot bekering." Waarmee meteen het antwoord gegeven is op de meest gestelde vraag in verband met dit Schriftgedeelte: gaat het hier over gelovigen of over ongelovigen? Wie zijn die lui die afvallig worden? Dat zijn degenen die melk ontvangen hebben, en niet doorgaan naar de vaste spijs, die bij de melk blijven, en dan wordt men afvallig. Dan valt hij af van het beginsel dat hij eerst aanvaard heeft. Dat is toch afval? Hij valt niet af van zijn eeuwig leven. Want dat is per definitie onmogelijk. Eeuwig leven is namelijk, volgens de Schrift, onvergankelijk leven en dat betekent net zo goed dat het niet weggegeven kan worden, dat men het niet kwijt kan raken. Op geen manier.

Kan een wedergeborene dus afvallig worden? Het antwoord is ja, maar de vraag is: wat bedoel je ermee? Hij kan niet afvallig worden in de zin van dat hij zijn eeuwig leven kwijtraakt, want dat hoeft hij zelf niet vast te houden, dat kan hij niet eens vasthouden. Hij heeft het zich niet verworven en dus hij kan het ook niet kwijtraken. Hij heeft het niet

Zijlijn 49

De apostel Paulus heeft daar al mee afgerekend in 1 Korinthe 15. Hij zegt: jullie geloven niet in de opstanding. Als je dat niet doet, dan is Christus niet opgestaan. Als er geen opstanding der doden is, ben ik een leugenaar. Dan is Christus niet opgestaan en als Christus niet opgestaan is, dan is je geloof ijdel, leeg dus, dan geloof je namelijk niks. Dan ben jij nog in je zonden en nog steeds verloren. Dan zijn allen verloren die geloofden, maar reeds gestorven zijn.

Zijlijn 50

Bekering is namelijk dat men een andere weg inslaat en slaat op de levenswijze. Ik bedoel daarmee: wat hij denkt en eventueel waarom hij iets doet. Redenen, motivering. Levenswandel zit in de gedachten, in de harten van de mens. Mijn vader zei altijd, aan de lunchtafel: dat hij tot geloof gekomen is, geloof ik wel. Maar of hij tot bekering gekomen is, dat zien we over een paar jaar. Dat zal nog moeten blijken.

door een levenswijze gekregen of verdiend, hij kan het dus ook niet door een bepaalde levenswijze verspelen. Als het anders is, zou ik geen dag rust meer hebben en u ook niet.

Wat wel kan, is dat mensen net doen alsof ze gelovig zijn. Later blijkt dan dat ze het niet zijn. Wij kunnen dikwijls het onderscheid niet maken, want dat weten wij niet. Als iemand zegt dat hij gelovig is, dan zullen we dat maar moeten aanvaren dat het zo is. Jakobus zegt, er is wel een manier om het te zien, dat blijkt uit de werken. Uit de levenswandel namelijk. Niet uit werken der wet. Want Jakobus neemt het voorbeeld van Abraham, die tot geloof kwam en zijn geloof bleek uit zijn werken. Niet uit zijn werken der wet uiteraard. Want de goede man was niet in het bezit gesteld van de wet. Die was er in nog geen 430 jaar, dus dat kan niet. (Galaten 3 : 17)

De apostel zegt dat hij aan mensen die tot geloof zijn gekomen, en daarna het leven uit het geloof en dus uit genade, loslaten, niks te vertellen heeft. Hij zegt niet dat "vernieuwen tot bekering" onmogelijk is. Er staat niet dat deze afvalligen niet opnieuw tot bekering kunnen komen. Ook niet dat zij alsnog "de loopbaan des geloofs" (1 Korinthe 9 : 24) zouden kunnen gaan lopen. Er staat dat hij niet in staat is, iemand anders ook niet, om zo iemand te vernieuwen tot bekering. Dat is duidelijk genoeg. Stel nou dat ik iemand het Evangelie gepredikt heb en zo iemand is behouden geworden. Als ik het gedaan heb, heb ik ze in ieder geval geweest op het feit dat men enkel uit genade en door geloof gerechtvaardigd wordt. Zo iemand is tot geloof gekomen en na verloop van tijd blijkt dat hij "die loopbaan des geloofs" niet loopt. Wat moet ik dan nog zeggen? Dan zwijgt de spreker stil. Er valt dan niks nieuws te vertellen. Dat is wat de apostel zegt. Wat moet je ze nog zeggen? Dat leidt tot niks en daarom zegt de apostel: "Laat ons de melk nalaten, laat ons tot de vaste spijs voorgaan, want wij kunnen hen niet wederom vernieuwen tot bekering".

"Wederom" en "vernieuwen" is twee keer hetzelfde. "Opnieuw tot bekering" komen, of "wederom bekeren", waarmee maar gezegd is dat het hier gaat over mensen die wel bekeerd waren. Het gaat dus om wedergeboren mensen. Diezelfde mensen als uit Korinthe, maar die in de praktijk afvallig geworden waren en niet in overeenstemming met de wil van God uit de rijkdom van zijn genade wensen te leveren. Dat is het verhaal. In die tussenzin staat bovendien welke mensen dat zijn. Ik persoonlijk ben van mening dat die hele tussenzin, die we net ter zijde gezet hebben, eigenlijk volkomen overcompleet is. Want er staat al in de voorgaande verzen dat het gaat om mensen die melk

ontvangen, maar die wel degelijk "*nieuwgeboren kinderkens*" zijn. Dus zijn het wedergeboren mensen. In het deel ná de haakjes staat dat het onmogelijk is hen "*wederom te vernieuwen tot bekering*". In het tussenliggende deel, tussen haakjes, staat in wezen precies hetzelfde. Want er staat dat het gaat om mensen "*die eens verlicht geweest zijn*". De Here Jezus Christus is dat Licht. Het is ook het Nieuwe Verbond. Ze hebben eens dat Licht ontvangen. Ze zijn wedergeboren. Degene die wedergeboren wordt, wordt overgezet "*van de duisternis in zijn wonderbaar licht*". (1 Petrus 2 : 9) Licht is hetzelfde als leven, en wonderbaar wil zeggen dat het eeuwig leven is, onvergankelijk leven. Eens verlicht geweest, hebben zij "*de hemelse gave gesmaakt*", namelijk, want dat betekent "en" hier, "*des heilige geestes deelachtig geworden*". Ze zijn verlicht geworden, hebben de hemelse gave gesmaakt, namelijk de Heilige Geest ontvangen. Ze zijn verzegeld met de "*Heilige Geest der belofte*". (Efeze 1 : 13) Een verzegeling wordt niet verbroken.

Ze hebben "*gesmaakt het goede Woord Gods*" en "*de krachten der toekomstige eeuw*". Dat is ook eeuwig leven, want "de toekomstige eeuw" blijft altijd bestaan, die is onvergankelijk. De kracht van die toekomstige eeuw is eeuwig leven. Inmiddels is nu 5 x hetzelfde gezegd: Verlicht geweest, hemelse gaven gesmaakt, Heilige Geest deelachtig geworden, gesmaakt het goede Woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw. "Vijf" staat voor de verborgen dingen en voor genade. Vijf is het getal van de genade.

Hebreeën 6 : 6b

6 als welke zichzelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.

Dit is eigenlijk het hoogtepunt van de gedachtegang: die voor zichzelf als het ware de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk tot schande maken. Dan heb ik het nog niet eens over degenen die openlijk prediken dat de Heer a.h.w. opnieuw gekruisigd moet worden. Die zeggen dat glashard. Waar ik het wel over wil hebben, is dat als wij, nadat wij "gestorven, begraven en opgestaan zijn met Christus" en dus wedergeboren zijn tot een levende hoop, nog problemen hebben in onze relatie met de Heer, en nog problemen hebben met onze zonden, met onze leefwijze, met wie wij eigenlijk zijn, en met hoe wij zijn, dan kruisigen we de Heer opnieuw. Die problemen zijn namelijk al opgelost door het lijden en sterven van de Here Jezus aan het kruis van Golgotha. Een leven dat er zo uitziet, is een ontkenning van de dood en opstanding van Christus. Het mag dan zo zijn dat iemand het

met de mond belijdt dat het zo is, als een historisch feit, dat hij gelooft dat het waar is, maar de praktische levenswijze is dan een ontkenning daarvan. Een leven onder de wet is volstrekt hetzelfde. Namelijk de ontkenning dat de Heer gestorven is en opgestaan, want door Zijn dood en opstanding maakte Hij een einde aan de wet. Als we er nu alsnog onder leven, zou het alleen maar betekenen dat Hij opnieuw gekruisigd moet worden.

De apostel zegt het hier scherp om eindelijk maar eens een keer van het probleem af te zijn. Hij wil nou wel eens verder naar die vaste spijs, waar de volgende hoofdstukken over gaan, hoofdstuk 7 t/m 10. Waar uitdrukkelijk uiteengezet wordt hoe de oudtestamentische hogepriester geen eeuwige verzoening tot stand kon brengen, maar hoe de nieuwtestamentische Hogepriester eeuwige verzoening tot stand gebracht heeft en ons volkomen zalig maakt. Van deze afvalligen staat dat zij de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken en dat is waarom wij zoveel problemen hebben met zulke gelovigen. Het is fijn dat ze wedergeboren zijn, maar ze zijn in de praktijk bezig om mijn verheerlijkte Heiland, in wie ik geloof en waaruit ik leef, openlijk te schande te maken. Dat is wat er echt gebeurt. Dat is de grootste tragedie, denk ik, niet alleen in het leven van de apostel Paulus, maar ook binnen het Christendom. Ze zeggen te geloven in iemand die leed en stierf voor de zonde, ze zeggen te geloven in iemand die de dood overwon en zo een Nieuw Verbond tot stand gebracht heeft, terwijl het in de praktijk van hun leven geen fluit uitmaakt. Omdat ze nog net zo goed leven onder de eerste beginselen van de wereld, eventueel zelfs onder de wet, en daar zeer tevreden mee zijn. Maar in de praktijk maken zij hun Heiland te schande. Christus is hen "niet tot nut", aldus Paulus in:

Galaten 5 : 2

2 Ziet, ik Paulus zeg u, zo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.

De prediking dat de gelovige zichzelf moet reinigen en heilig en acceptabel maken voor God, is de ontkenning dat Christus gezegd heeft dat Hij Zijn Gemeente reinigt en heiligt en zonder vlek of rimpel aan zijn Vader voorstelt. (Efeze 5 : 27) Dan is Christus ons "niet nut". Als men niet naar de vaste spijs wil, dan heeft men de melk nooit gegrepen, begrepen, verteerd, aangenomen, verwerkt. ^{Zie zijlijn 51}

Hebreeën 6 : 7, 8

7 Want de aarde, die den regen, menigmaal op haar komende,

indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;
8 Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

Wij worden gewaarschuwd door de apostel Paulus. Als de gelovige niet volwassen wil worden, en dus in de praktijk geen vrucht draagt, dan draagt hij verkeerde vruchten. Dat zijn "*doornen en distelen*", en die worden verbrand. De gedachte zelf is negatief. Hij zegt immers, dat er zijn "*die doornen en distelen dragen*" en er staat, dat wie dat doet, op zich "*verwerpelijk, en nabij de vervloeking*" is. Dat wil zeggen, die gelovige, die doornen en distelen draagt, en dus voortbrengt, die zal niet vervloekt worden, maar hij is wel erg dicht in de buurt, hij is "*nabij de vervloeking*". Dan staat er: "*welker einde is tot verbranding*" en dat gaat over de doornen en distelen. Want het einde van doornen en distelen is uiteraard verbranding. Onkruid wordt uitgerukt en wordt verbrand. Wat hier gezegd wordt, komt ook volstrekt overheen met de wat meer bekendere gedachtegang uit 1 Korinthe 2 en 3, waar het gaat over de natuurlijke mens. Paulus zegt dat uiteindelijk de werken van de gelovigen in het vuur geworpen zullen worden, en wat er aan "*hout, hooi en stro*" aanwezig is, zal verbrand worden. Alleen "*goud, zilver en kostelijke stenen*" zullen het vuur doorstaan.

Hebreeën 6 : 9

9 Maar, geliefden! wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzo spreken.

Hij zegt dus dat hij zeker is van dat zij, deze Hebreeën, wie het dan ook zijn mogen, dat zij deel hebben aan "*betere dingen*". Betere dingen dan doornen en distelen, dan hout, hooi en stro. Dat is goud, zilver en kostelijke stenen. (1 Korinthe 3 : 12) De "*betere dingen die met de zaligheid gevoegd*" zijn. Dat klinkt wat vreemd, maar dat komt omdat de uitdrukking de tegenstelling is van vers 8. Het staat tegenover "*nabij de vervloeking*". Maar, zegt Paulus, van u weet ik betere dingen, u bent niet nabij de vervloeking, maar bij "*de zaligheid gevoegd*". Dus er zijn twee mogelijkheden, of men is "*gevoegd bij de vervloeking*", dicht in de buurt, of men is "*gevoegd bij de zaligheid*" en heeft daar deel aan. Paulus richt zich vanaf hier alleen nog maar op degenen die de "*betere dingen*" hebben en die vaste spijs nodig hebben i.p.v. melk. De rest laat hij liggen. Vervolgens zegt hij "*hoewel wij al zo spreken*". Paulus richt zich dus tot geestelijk ingestelde gelovigen, die niet in zichzelf geïnteresseerd zijn, maar in hun Heiland. Over Hem spreekt hij vervolgens uitgebreid in de volgende drie hoofdstukken.

Zijlijn 51

In het gedeelte van Hebreeën 6 tot nu toe, en eigenlijk ook in het einde van hoofdstuk 5, is de apostel nogal tekeer gegaan tegen de onvolwassenheid van de gelovigen. Uiteraard in geestelijke zin, en in ieder geval heeft hij dat gedaan om daarmee te verklaren waarom hij zo aarzelt om rechtstreeks op zijn onderwerp in te gaan. Hij is er zich namelijk van bewust dat velen nou eenmaal traag om te horen geworden zijn, en meer geïnteresseerd zijn in zichzelf en hun eigen omstandigheden. Misschien ook zelfs wel hun eigen gemeentelijke omstandigheden, in plaats van in Degene die hun leven geworden is en Die hun oorzaak is voor eeuwige zaligheid, zoals hij aan het einde van hoofdstuk 5 naar voren gebracht heeft.

Hebreeën 6 : 10

10 Want God is niet onrechtvaardig dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan Zijn Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en *nog* dient.

De apostel zegt dat hij op de hoogte is van hun omstandigheden via: *"want God is niet onrechtvaardig dat hij uw werk zal vergeten"*. De *"arbeid der liefde"*, is de liefde voor de Here Jezus, dat wil zeggen "gemeenschap met", want liefde is gemeenschap. Het gaat om de gemeenschap met de Here Jezus Christus. Van de arbeid der liefde staat ook niet: *"die hij aan de broeders bewezen heeft"*, maar *"die gij aan Zijn Naam bewezen hebt"*. Als men liefde bewijst aan Hem, dan dient men de heiligen. Dat staat er meteen achter. Zij dienden zijn Naam, ze dienden dus de Here Jezus Christus, door in de praktijk de heiligen, de leden van het Lichaam van Christus, te dienen.

Paulus trouwens waarschuwt ons bij gelegenheid geen dienaar van mensen te worden, maar dienaren van Christus Jezus te zijn. Hij zegt zelf ook regelmatig dat hij dat is. (o.a. Romeinen 15 : 16) Op een andere plaats zegt hij, dat hij de Gemeente dient, maar zegt er dan bij: *"Zijn Lichaam, hetwelk is de Gemeente"*. (Kolossenzen 1 : 24) Het in de praktijk dienen van de Here Jezus Christus, gebeurt door het dienen van de Gemeente als zodanig. Bijvoorbeeld:

1 Korinthe 12 : 28

28 En God heeft er sommigen in de Gemeente gesteld, ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpzels, regeringen, menigerlei talen.

Het "dienstwerk" is tot opbouw van het Lichaam van Christus. Het gebeurt aan de heiligen, maar niet zozeer terwille van hen, maar terwille van het Lichaam. Het is een werk tot "volmaking", dat in Hebreeën steeds gebruikt wordt in verband met "volwassen worden", "volgroeien". Het zijn dezelfde termen als in de Korinthe-brieven, 1 Korinthe met name, gebruikt worden. Daar wordt gezegd dat het maar om één ding gaat, namelijk de "stichting", dat is de "opbouw", van de Gemeente. Dat is de norm in het leven van de gelovige. Niks anders heeft hij aan zijn hoofd, geen andere verantwoordelijkheid, dan alleen die ten opzichte van de Here Jezus Christus, om bij te dragen aan de opbouw van dat Lichaam. Zo komen wij allen *"tot de eenheid des geloofs en der kennis van de Zoon Gods, tot een volkomen man tot de mate van de grootte der volheid van Christus."* (Efeze 4 : 13)

Hebreeën 6 : 11

11 Maar wij begeren, dat een ieder van u dezelfde naarstigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;

De uitdrukking *"tot het einde toe"* wordt over het algemeen slecht begrepen. Het einde van wat? Hoezo einde? Als er in de Statenvertaling staat "einde", dan zou je moeten beginnen met het te vervangen door het woord "doel". Dat doel hoeft helemaal niet in de tijd, in de toekomst te liggen. Dat "einde" kan ook nu zijn. Want het streven naar het einde heeft geen enkele zin natuurlijk. Als dat einde gewoon op een bepaalde datum in de toekomst ligt, kun je daar niet naar streven. Daar kom je vanzelf wel of niet terecht. Daar kun je niks aan doen. Maar het streven naar dat doel, naar dat einde of naar "het wit", "doelwit", (Filippenzen 3 : 14) kan heel goed in onze dagen, omdat dit "einde" niet aan een datum verbonden is. Dat doel is gewoon de vervulling, de voltooiing. Het bereiken van het doel van het leven uit geloof. Dat "einde des geloofs" wil niet zeggen dat, als hij dat bereikt heeft, alles ophoudt. Integendeel hij heeft dan een gesteld doel bereikt, maar dat is niet het einde van zijn leven of van zijn bestaan. Wat is het *"einde des geloofs"*?

1 Petrus 1 : 9

9 Verkrijgende het einde uws geloofs, *namelijk* de zaligheid der zielen.

"Zaligheid der zielen" veronderstelt een zaligheid voor de gehele mens. Het doel van het leven uit geloof is dat de mens deel krijgt aan de zaligheid. Niet alleen in zijn hart, niet alleen in de inwendige mens, maar in zijn gehele leven als zodanig, in heel zijn doen en laten. Dat is het doel. Het is de bedoeling dat *"een ieder naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop tot het einde toe"*. Dan leeft men uit die hoop, is zeker van die blijde toekomst, van de vreugde, van de heerlijkheid, die voorgesteld is, en houdt die vast.

As wij tot geloof komen, hebben we niet het einde bereikt, maar staan we aan het begin. De bedoeling is dat wij volwassenheid komen en via de vaste spijs naar Hem toe groeien, want Hij is dat doel. Christus is die Heerlijkheid waarop wij gericht dienen te zijn. Wij zien op Hem, Hij is ons einde, ons wit, ons doel. Daar heeft de apostel het toch in al deze voorgaande hoofdstukken over? Dat de gelovige moet leren Wie de Here Jezus Christus is. Wat Hij doet en hoe het in de toekomst verder zal gaan. Hem ten volle leren kennen dus.

Hebreeën 6 : 12

12 Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.

Wij die leven uit de rijkdom van Gods genade, leven niet onder de wet. Wij hebben geen voorschriften. Maar hoe zouden wij dan leven? Uit geloof. Hoe doe je dat? Gewoon door degenen die voor ons diezelfde loopbaan gelopen hebben na te volgen. Als wij de beloften willen erven, zullen we gewoon degenen die ons voorgingen na moeten volgen. Waarna de vraag is: wie zijn dat dan zoal? Later in Hebreeën 11 worden er een aantal genoemd. Wij zouden in ieder geval navolgers van Paulus zijn, die zegt: doe maar als ik.

Filippenzen 3 : 17 en 1 Korinthe 11 : 1

17 Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alsoo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

1 Weest mijn navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.

Na Christus krijgen we Paulus en zijn wij dus navolgers van Paulus en daarmee navolgers van Christus. Wij krijgen in hoofdstuk 7 t/m 10 een uiteenzetting over wie Christus is, opdat we Hem zouden leren kennen. Daarna wordt er gezegd: nu ken je Hem en weet je hoe je moet leven uit geloof. Want hoofdstuk 10 eindigt met: *“de rechtvaardige zal uit het geloof leven”*. We leven namelijk uit het geloof in Jezus Christus, en zelfs uit het geloof van Jezus Christus. (o.a. Galaten 3 : 22) Hoe leven we dan uit geloof? Dat vertelt hoofdstuk 11. Niet door regels voor de gelovigen te geven, maar via de voorbeelden van gelovigen die het waard zijn om na te volgen. Zoals Abel, Henoeh, Noach, Abraham Sarah, Izak, Jakob, Jozef, Mozes.

Hebreeën 6 : 13

13 Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zo zwoer Hij bij Zichzelven,

Leven dus uit wat God gesproken heeft, want God heeft *“de belofte”* zelfs gezworen, op Zichzelf. **Zie zijlijn 52** Daarom kun je er rustig op vertrouwen. Sterker (hoger) dan uit God, kan het niet gedaan worden. God zelf heeft *“een zegel gezet”*. We hebben een testament, een eenzijdige juridische overeenkomst van God afkomstig. *“Testament”* is de term die later, met name in hoofdstuk 9, uitgebreid gebruikt wordt. We hebben zo'n testament en dat ligt vast.

Hebreeën 6 : 14, 15

14 Zeggende: Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.

15 En alsoo, lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

Dit zei de Heer, met eedzwering, tot Abraham i.v.m. de komst van de Izak, de zoon van Abraham. Dat was een belofte van God en die kan niet sterker zijn dan zo gedaan. Als we dit vergelijken met de uitspraken in Romeinen 4 en Galaten 3, waar uitgelegd wordt dat elke gelovige deel heeft aan de belofte die God aan Abraham gedaan heeft, zijn dit dus ook beloften die aan ons gedaan zijn. Ook wij worden gezegend en vermenigvuldigd.

Heeft Abraham de belofte verkregen? Hier staat van wel. Wat is *“de belofte”*? Het Zaad. Hij kreeg niet het land dat hem door God beloofd was; nog niet tenminste. (Genesis 12 : 1) De belofte aan Abraham is in de eerste plaats niet de belofte van het land, maar die van het Zaad. Dat heeft hij gekregen inmiddels. Dat was niet Izak maar Christus. En voor zover het Izak is, is hij een type van Christus. Het verkrijgen van die belofte heeft lang geduurd, maar het komt wel! En als dat zo is, dan geldt dat voor ons ook. Het mag dan lang duren, maar er staat niet voor niks dat wij *“door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven”*, in vers 12. Het gaat hierbij om de overeenkomst tussen de twee termen. Als men *“gelovig”* is, is men per definitie *“lang moedig”*. Abraham deed dit en heeft de belofte verkregen, want de Christus is inmiddels verschenen. God maakt waar wat Hij beloofd heeft.

Hebreeën 6 : 16

16 Want de mensen zweren wel bij den meerdere *dan zij zijn*, en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreken;

“De eed tot bevestiging”, betekent *“een bevestigende eed”* en dat is voor de mensen, *“denzelven”*, *“een einde van alle tegenspreken”*. Zo is het bij God dus ook. Hij die gezworen heeft bij de Hoogste die er is, bij Zichzelf, betekent dat het einde is van alle tegenspreken. *“Tegenspraak”* is tegenspraak van zondaren, van degenen die het Woord Gods bestrijden. De eerste tegenspreker in de Bijbelse geschiedenis was de slang in de hof. De duivel, de leugenaar en de *“de vader derzelve leugen”*. (Johannes 8 : 44) Later, vooral in Christelijke kring, heeft juist deze tegenspreker veel navolgers gehad. Niet zozeer ontkeners, maar tegensprekers. Atheïsten doen dat niet,

Zijlijn 52

Men moet een eed zweren bij iemand die hoger is. De strekking van de eedzwering is dat men zweert bij iemand en die iemand wordt daarbij aangesteld als toezichhouder op de uitvoering van dat wat men zweert. Van wat gesproken wordt dus. De eedzwering in Nederlands gaat ongeveer met: *“Zo waarlijk helpe mij God almachtig.”* Men zweert bij God, maar dat betekent dat men een oordeel van God afroept, als men zich niet aan zijn belofte en dus zijn eedzwering houdt.

die nemen het gewoon niet aan. Tegensprekers zijn degene die het Woord Gods min of meer aanpakken en dan ijverig bezig gaan om het te bestrijden, om het tegen te spreken. Die zeggen: Ja, dat staat er wel, maar zo is het niet bedoeld. Bijvoorbeeld de voorganger die zei: "er staat wel de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen" - *keurig gelezen uit de Statenvertaling* - "maar dat betekent niet dat we dat ook mogen aanpakken." Zo iemand is een tegenspreker. De "strijd des geloofs" is een strijd waarbij men die tegensprekers heeft te verdragen, zo blijkt uit Hebreëen 12. God heeft gezworen met een eedzwering. Daar is niks tegen in te brengen en dat is het einde van alle tegenspraak. Naar die tegenspraak hoeven wij dus ook niet te luisteren, want wij kennen een God die inderdaad niet alleen beloofd heeft, maar dat ook bevestigd heeft door een eedzwering.

Hebreëen 6 : 17

17 Waarin God, (willende den erfgenamen der belofenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad,) met een eed daartussen is gekomen;

Als je de tussenzin weg laat staat er "*Waarin God met een eed daartussen is gekomen*". Voordat de belofte werd vervuld, heeft God die bevestigd met een eedzwering. Waarom? Om "de onveranderlijkheid van Zijn raad overvloediger te bewijzen aan degene die erfgenamen zijn der beloften." Aan ons dus. Het lijkt moeilijk, maar het is een betrekkelijk eenvoudige zin. "Bewijzen" is al een term die gebruikt wordt in verband met de rechtspraak. Er moet iets bewezen worden.

Het woord "raad" is officieel de uitspraak van een rechtbank. De hoogste rechtbank heet ook "de hoge raad". De uitspraak die ze doen is "de hoogste raad". Zodat hier gezegd wordt dat het niet alleen zomaar een belofte onder elkaar was, een onderhandse overeenkomst of zo, maar een officiële, juridische, rechtskundige uitspraak. Daarop wordt later ingegaan, als die belofte een "testament" blijkt te zijn. Een Nieuw Testament zelfs. Een testament is een juridisch document. Gods belofte is dus juridisch vastgelegd en dat wordt uiteengezet in de volgende hoofdstukken, waarbij eerst gesproken wordt over het Oude Testament (Oude Verbond) en daarna over het Nieuwe. Er wordt verteld over de wijze hoe dat in elkaar grijpt, hoe dat in elkaar overgaat, in elkaars verlengde ligt en dat het de juridische basis vormt voor de vervulling van de beloften die God met eedzwering heeft bevestigd.

Hebreëen 6 : 18

18 Opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk*, die de toevlucht genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden;

God is met een eed daartussen gekomen, opdat wij door "*twee onveranderlijke dingen sterke vertroosting zouden hebben*". Dat is de hoofdzin.

"Onveranderlijk", want het is onmogelijk dat God liegt. Wij hebben die vertroosting (bekrachtiging) omdat wij "*de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden*". Dat woord van God waarin wij geloven, wordt op deze wijze bevestigd. Eenmaal doordat God de belofte deed, tweemaal doordat hij die belofte herhaalde en bij een eedzwering voegde. Zo hebben we hier "*twee onveranderlijke dingen*", namelijk belofte Gods en een eedzwering Gods.

Hebreëen 6 : 19, 20

19 Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste van het voorhangsel;
20 Daar de Voorloper voor ons is ingegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening van Melchizédek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

Er is geen specifiek commentaar op deze twee teksten van hoofdstuk 10 beschikbaar in de opnamen van deze Bijbelstudie over de Hebreëen-brief. (nr. B050) In de tijd dat deze studie uitgesproken werd, kon er niet meer opgenomen worden dan de band toeliet.

7. Hebreeën 7

Hebreeën 7 : 1

- 1 Want deze Melchizédek was koning van Salem, een priester des allerhoogsten Gods, die Abraham tegemoet ging, als hij wederkeerde van het slaan der koningen, en hem zegende;

Nadat het hele geschiedenis aangehaald is, en ook gefundeerd is op oudtestamentische Schriftplaatsen, komt de apostel nu dan eindelijk bij het onderwerp van dat Hogepriesterschap van Melchizédek, en daarmee bij de figuur van Melchizédek. Het moet duidelijk zijn, dat als in deze brief gesproken wordt over de Here Jezus, er tegelijkertijd gezien wordt op het feit dat Hij uit de hemel afkomstig was. Dat Hij vernederd is geworden, tot beneden de engelen, en vervolgens leed en stierf, maar daarna met eer en heerlijkheid tot Hogepriester gekroond werd, en gezeten is aan de rechterhand Gods. Het gaat weliswaar over de Messias, maar niet zozeer over Degene die uit de stam van Juda is, de Erfgenaam van David, maar in de eerste plaats over de uit de hemel afkomstige Messias. Er wordt niet zozeer gewezen op zijn afstamming, maar op zijn wezenlijke oorsprong, naar Zijn pre-existentie, Zijn vóórbestaan in de hemel. De positie die Hij inmiddels ontvangen heeft, is mede gebaseerd op de positie die Hij tevoren, vóór zijn menswording, reeds had.

De gedachte is, dat de Here Jezus ouder is dan Abraham. Daar gaat het hier over. Vandaar dat er ineens over Abraham en zijn tijdgenoten gesproken wordt. In het Johannes-evangelie wordt de Here Jezus op voorhand getoond als de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. En ook dat de HEERE spreekt over Abraham, met wie hij een ontmoeting gehad heeft.

Johannes 8 : 56-58

- 56 Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest.
- 57 De Joden dan zeiden tot Hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt Gij Abraham gezien?
- 58 Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Eer Abraham was, ben Ik.

De vraag is dan wanneer die ontmoeting met Abraham plaatsvond? Dat was de ontmoeting tussen Abraham en Melchizédek. Ik geloof dus dat Melchizédek niemand anders is dan de Here Jezus zelf. Dat staat

hier ook in dit Schriftgedeelte. Wij worden daarbij geacht consequent te lezen en ook de juiste conclusies te trekken. We zullen dat ook wel zien in dit Schriftgedeelte.

Hebreeën 7 : 2

- 2 Aan welken ook Abraham van alles de tienden deelde; die vooreerst overgezet wordt, koning der gerechtigheid, en daarna ook was een koning van Salem, hetwelk is een koning des vredes; *Zie zijlijn 53*

De apostel wijst er hier op dat er in de dagen van Abraham iemand was die hoger was dan Abraham en die niet van Abraham afstamde. Dat was Melchizédek. Dat hij hoger was dan Abraham, bleek uit het feit dat Abraham inderdaad "tienden" betaalde aan Melchizédek. Zoals blijkt uit de volgende verzen betaalde heel het Levietische priesterschap tienden aan Melchizédek. Er had net zo goed "de Here Jezus" kunnen staan, want in de praktijk was dat ook zo. Dat komt in de verschillende uitspraken in dit Schriftgedeelte duidelijk naar voren.

In het verleden is er de vraag gesteld: wie was Melchizédek? Wat betekent "*Gij zijt priester naar de ordening van Melchizédek*". Daar zijn een paar antwoorden op gegeven. De Joden zeggen: het was in ieder geval een groot vorst, want ze moeten toegeven dat Abraham tienden betaalde aan Melchizédek, dus moet hij een belangrijk man geweest zijn in die dagen. Maar... waarom horen we er dan niks meer van? Om dat probleem op te lossen, heeft men uitgevonden dat het Sem geweest moet zijn. Want Sem is ouder dan Abraham. Die stamt van Sem af. Sem is de stamvader van de Semitische volken, waarvan het volk Israël officieel de eerstgeborene is. Dus als je zegt, Melchizédek is Sem, dan heb je verklaard waarom Abraham tienden betaalde aan Sem. Want eigenlijk was Sem dan het hoofd van de familie. Theoretisch zou het kunnen, want kennelijk heeft hij in die dagen nog geleefd.

Origenes, een bekende figuur uit de oudheid van het Christendom, zegt dat het óf een engel was, óf het was Henoeh. Henoeh leefde voor de zovloed. Hij moet dan na de zovloed nog een keer verschenen zijn, maar dat los je op door te zeggen, dat Henoeh "werd weggenomen". (Genesis 5 : 24) Dan is hij niet gestorven, maar zal ten hemel opgevaren zijn en kon dus ook opnieuw verschijnen. Daar stammen Abraham en de zijnen vanaf. Henoeh is ouder dan Abraham en moet dan belangrijker zijn dan Abraham, zo komt men er dus weer uit.

Zijlijn 53

Genesis 14: "*En Melchizédek, koning van Salem, bracht voort brood en wijn; en hij was een priester des allerhoogsten Gods.*" Hij kwam Abraham tegemoet, toen hij "*wederkeerde van het slaan der koningen.*" Melchizédek zegende Abraham, die de overwinning had behaald; de vijand was verslagen. Dat op zichzelf is een beeld van de dood en opstanding van de Here Jezus, waarbij de vijand, dat is "*degene die het geweld des doods had.*" (Hebreeën 2 : 14) verslagen werd. Genesis 14 spreekt over de aanvang van het Nieuwe Verbond. Daar verschijnt de Hogepriester van het Nieuwe Verbond.

De Hebreeuwse naam "Melchizédek" betekent "Koning der gerechtigheid", ofwel "rechtvaardige Koning". Maar er is niemand rechtvaardig: "*Er is geen mens rechtvaardig, er is ook niet tot één toe.*" (Romeinen 3 : 10) Dit is een rechtvaardige Koning, dat kan dan toch alleen maar de Heer zelf zijn?

"Koning van Salem" moet vertaald worden met "Koning des vredes", want "Salem" bestaat niet. Men zegt wel dat het Jeruzalem is, maar dat kan niet. Jeruzalem bestond niet in de dagen van Abraham en Melchizédek. Dat was toen nog Jebus, zodat Melchizédek nooit koning van Jeruzalem geweest kan zijn, of van een stad met de naam "Salem".

Zijlijn 54

Er staat hier niet dat de geslachtsrekening onbekend was. Er staat niet dat men niet wist wie zijn vader en moeder waren. In Johannes 1 heeft de Heer ook geen geslachtsrekening, in tegenstelling tot het Evangelie van Mattheüs en dat van Lukas. Er staat alleen: "In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God en het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond!"

Er werd ook geleerd dat Melchizédek de Heilige Geest zou zijn. Dat kan technisch gesproken niet, want geest is niet zichtbaar en tastbaar. Dus wordt het dan een materialisatie, een incarnatie, vleeswording, een verschijning van de Heilige Geest in een menselijke gedaante. Mooi bedacht, want de Heilige Geest is hoger dan Abraham. En eigenlijk moet Melchizédek trouwens ook hoger zijn dan Christus, want Die was "Hogepriester naar de ordening van Melchizédek". Als je dan zegt: dan is het de Heilige Geest, dan heb je dat aardig opgelost.

In de derde eeuw was er een groep, de "Melchizédekianen", van mening dat men Melchizédek meer moest aanbidden dan de Here Jezus. Waarom ook niet? Want de Here Jezus wordt beschouwd als opvolger van Melchizédek. Hij krijgt het priesterschap van Melchizédek. Als de Here Jezus het Hogepriesterschap ontvangt van Melchizédek, dan is deze laatste de grondlegger daarvan, de eerste, en dus hoger dan de Here Jezus. Was het een Engel? Ja, het was een Engel. Was het de Heilige Geest? Ja, het was de Heilige Geest. Henoch laat ik buiten beschouwing, dat was hem niet. Was het Sem? Nee, maar in de Joodse gedachte kan dat dus wel. "Sem" betekent "naam". De uitdrukking in het Hebreeuws is "Hashem", "de naam", dus "de Sem", en die wordt gebruikt voor Jehovah zelf.

Bijna zonder uitzondering zeggen Joden, die vanuit het Jodendom, vanuit het Judaïsme, tot geloof komen, zondermeer dat Melchizédek Christus is. De Zoon van God. Heel eigenaardig, maar het is zo. Ik geloof dat ook. Het kan niet anders. Als Abraham zich aan hem onderwerpt, dan moet het een verschijning geweest zijn van Christus Zelf. In het Oude Testament worden heel wat verschijningen van de Here Jezus Christus genoemd. In ieder geval de verschijning van de "Engel des Verbonds", de verschijning van de "Engel des HEEREN", de "Engel des Aangezichts", de "Engel Gods" en de "Vorst van het Heir des HEEREN". Al die namen zijn aanduidingen van wat wij gemakshalve een "engel" noemen. Dat betekent "een boodschapper". Het zijn [Theofanieën](#), dat wil zeggen "verschijningen van Theos", van de Godheid in een min of meer menselijke gedaante. Maar aangezien in de Christelijke leer de Here Jezus Christus de verschijning is van de Godheid in menselijke gedaante, noemt men de verschijningen een "Christofanie", in plaats van een "Theofanie". Dan zegt men: het is een verschijning van de Christus. Of men spreekt van een "voorverschijning van de Christus". Dat is een menselijke verschijning, vóórdát Hij mens werd door zijn geboorte uit Maria. Dat is de algemeen Christelijke leer. Men gelooft dus in het algemeen dat de Here Jezus Christus in het Oude Testament verschenen is in de gedaante van een

mens. Hoewel zo'n gedaante dan in veel gevallen als Engel beschreven wordt, of als man. Als er drie mannen staan voor Abraham, (Genesis 18 : 2) dan blijkt dat de HEERE Zelf te zijn.

Als dat kan, en we hebben in ieder geval vijf verschillende uitdrukkingen in de Schrift ter aanduiding van zo'n pre-incarnatie van de Here Jezus Christus, waarom zou je er dan niet nog een kunnen hebben onder de naam Melchizédek? Want de HEERE (Jehovah) is Koning in het Oude Testament. Hij wordt aangeduid als de Rechtvaardige. Er is maar één die Rechtvaardig is, dat is God zelf. Als hij Rechtvaardig is én Koning is, dan is hij dus "Rechtvaardige Koning". In het Hebreeuws wordt het dan "Melchizédek". Want "Melech" is "koning" of "engel". "Tzadik" is de term voor "de rechtvaardige" of "rechtvaardigheid". Het blijkt toch zeer wel mogelijk te zijn dat Melchizédek een verschijning was van de Heer Zelf. Uit het commentaar in Hebreeën 7 blijkt dit zondermeer.

Hebreeën 7 : 3

- 3 Zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, **Zie zijlijn 54** noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon van God gelijk geworden zijnde, blijft hij een priester in eeuwigheid.

Er staat in minstens tot twee keer toe van Melchizédek dat Hij leeft. Hier wordt gezegd dat Hij de Zoon van God gelijk geworden is en dat hij (*de vertalers hebben "hij" correct met een kleine letter geschreven*) een priester in eeuwigheid blijft. Het woordje "een" moet je zoveel mogelijk weglaten, dat bestaat namelijk niet in die oude talen. Er staat gewoon: "De Zoon van God gelijk geworden zijnde, blijft hij priester in eeuwigheid". De vertalers zijn het dus met mij eens, dat "hij" slaat op Melchizédek. In dat geval: als Melchizédek nog steeds hogepriester is, naar de ordening van Melchizédek, hoe kan dan iemand anders hogepriester worden, naar diezelfde ordening? Pas als hij verdwijnt, wordt hij opgevolgd. Hoe kan dit? Omdat Hij dezelfde is. Dat kan niet anders. Melchizédek leeft nog steed en dan zijn er maar twee mogelijkheden. Óf de Here Jezus is geen Hogepriester naar de ordening van Melchizédek, want dan moet hij wachten op het verdwijnen van Melchizédek. Óf de Here Jezus is dezelfde als Melchizédek. Dat betekent dan ook dat de woorden van vers 3 een erg sterke betekenis hebben. Er staat namelijk "maar den Zoon van God gelijk geworden zijnde". Melchizédek is de Zoon van God. Melchizédek is Christus. De Schrift leert dat het Melchizédekse Hogepriesterschap nooit eindigt en nooit overgedragen wordt.

De verschijning van Melchizédek aan Abraham had tot doel vast te stellen dat er hogere - waardevollere - dingen zijn, dan alles wat daarna uit Abraham, en vervolgens Mozes, zou voortkomen. De verschijning van Melchizédek spreekt over de opstanding en hemelvaart van Christus. Daar begint het Nieuwe Verbond. Dit maakt het mogelijk om het Nieuwe Testament in verband te brengen met dingen die er al waren in het Oude Testament. De Hebreeën-brief leert dat er een ander Hogepriesterschap is, dat niet tot stand kwam in de dagen van Mozes, maar in de dagen van Abraham, van de belofte dus. Daartoe verscheen Melchizédek. Toen later, onder Levi, Aäron tot eerste Levietische hogepriester werd aangesteld, stond al vast dat het nooit zo kon blijven, want er was eerder al iemand met oudere rechten verschenen.

Hebreeën 7 : 4-6

- 4 Aanmerkt nu, hoe groot deze geweest zij, aan denwelken ook Abraham, de patriarch, tienden gegeven heeft uit den buit.
- 5 En die uit de kinderen van Levi het priesterdom ontvangen, hebben wel bevel om tienden te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hun broederen, hoewel die uit de lenden van Abraham voortgekomen zijn.
- 6 Maar hij, die zijn geslachtsrekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tienden genomen, en hem, die de beloftenissen had, heeft hij gezegend.

Wie zou men aanmerken? De Hogepriester van het Nieuwe Verbond, de Here Jezus Christus. Degene met een merkteken, zodat Hij terug te vinden is. Abraham, de patriarch, de aartsvader, de "eerste vader", degene waar we allemaal van afstammen, gaf aan Hem tienden uit de oorlogsbuit. Sommige van de zonen van Levi ontvangen priesterschap en die hebben bevel om tienden te nemen van het volk, omdat ze hoger zijn dan het volk. Dat is ontleend aan Numeri 18. Maar, er is iemand die helemaal niet van Abraham afstamt, (Vers 6) **Zie zijlijn 55** en dus zeker niet van Levi, en die "heeft van Abraham tienden genomen". Zodat historisch vast staat dat er ergens iemand moet zijn die niet eens van Israël afstamt, maar die wel meer (hoger) is dan Abraham. Zo is het met Christus. Die is hoger dan Abraham, vanwege het feit dat Hij de Zoon van God is. Hij heeft helemaal geen geslachtsregister, (Johannes 1), net als Melchizédek, staat hier.

In Johannes 1 vind je Melchizédek al, want daar staat "In Hetzelve was het Leven". Melchizédek bracht "Brood des levens" voort. En wijn, het leven van het Nieuwe Verbond. (Lukas 22 : 20) Onvergankelijk leven, in de "ware wijnstok" en "brood des levens". (Johannes 15 en 6)

Wat er hier in Hebreeën gebeurt is de openbaring van "de verborgene dingen". Daaronder vallen ook de uitspraken in Genesis 14 over Melchizédek. De apostel Paulus, die door God geïnspireerd was, openbaart op deze wijze de onder het Oude Testament, in Melchizédek, nog "verborgene" Christus.

Hebreeën 7 : 7-10

- 7 Nu, zonder enig tegenspreken, hetgeen minder is, wordt gezegend van hetgeen meerder is.
- 8 En hier nemen wel tienden de mensen, die sterven, maar aldaar *neemt* ze die, van welken getuigd wordt, dat hij leeft.
- 9 En, om zo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven;
- 10 Want hij was nog in de lenden des vaders, als hem Melchizédek tegemoet ging.

De priesters naar de ordening van Aäron zijn sterfelijke mensen en ze worden beschouwd als hoog, want ze nemen tienden. Maar "aldaar" neemt Melchizédek, Die leeft, tienden van Abraham en van Levi. Die "was nog in de lenden des vaders", als "hem Melchizédek tegemoet ging". Hij was nog niet geboren, betekent dat. Hij was dus "nog in Abraham" en heeft ook tienden betaald. Daarmee werd hij eveneens onderworpen. Waarmee gezegd wordt dat het Levietische priesterschap zo groot niet is. Dit heeft eveneens in zich dat het maar tijdelijk zou zijn. Een ander Priesterschap is veel groter én altijd blijvend. De wet werd onderwezen door het Aäronitische priesterschap. Als dat verdwijnt, dan verdwijnt ook de wet en dus het Oude Verbond, het Mozaïsche verbond. Dat is het betoog van de schrijver van de Hebreeën-brief. Er wordt vastgesteld dat Abraham zichzelf onderwierp aan Melchizédek. De mindere wordt door de meerdere gezegend, zodat Melchizédek in Genesis 14 een hogere rang, een hogere plaats inneemt dan Abraham. De apostel zegt dat dit eveneens geldt voor Levi, de achterkleinzoon van Abraham. Die heeft ook tienden betaald aan Melchizédek. Levi werd door Melchizédek gezegend, terwijl hij nog lang niet geboren was. Voor de apostel maakt dat niks uit.

Hebreeën 7 : 11

- 11 Indien dan nu de volkomenheid door het Levietische priesterschap ware (want onder hetzelve heeft het volk de wet ontvangen), wat nood was het nog, dat een ander Priester naar de ordening van Melchizédek zou opstaan, en Die niet zou gezegd worden te zijn naar de ordening van Aäron?

Zijlijn 55

Natuurlijk stamt de Heer van Abraham af. Het punt is echter dat dit geslachtsregister helemaal geen rol speelt. Hij is hoger dan Abraham, want hij is de Zoon van God. In die hoedanigheid is hij al aan Abraham verschenen, ver voordat hij uit Abraham geboren werd.

Zijlijn 56

Een beeld daarvan is de zoutpilaar van de vrouw van Lot. Zout is een beeld van het woord van God. *"Uw woord zij te allen tijde in aangenaamheid, met zout besprengd"*, (Kolossenzen 2 : 4) betekent dat, als wij spreken, dat het Woord Gods gesproken zou worden. Bij de verwoesting van Sodom wordt het einde van het Oude Verbond uitgebeeld. In Sodom woonde Lot en zijn naam betekent dat hij een sluier droeg. Niet zozeer letterlijk, maar het betekent dat hij een beeld is van leven onder de wet. Met een sluier, een bedekking, over het aangezicht. Hij werd verlost, de HEERE leidde hem uit, maar zijn vrouw, d.w.z. de aardse kant van hem, keek om. Zij wilde wel graag terug naar Sodom en op dat moment veranderde ze in een zoutpilaar, in een gedenkteken, een standbeeld. Het is de uitbeelding van de situatie van het Jodendom (van het Judaïsme) in onze dagen. Het Joodse volk heeft de wet nog en wilde daar niet van verlost worden. Dus nam men de wet mee, zelfs in de verstrooiing, buiten het land, buiten de stad die "geestelijk genaamd wordt Sodoma", (Openbaring 11 : 8) buiten Jeruzalem dus. Het Judaïsme is tot een zoutpilaar geworden. D.w.z. het bestaat, maar het heeft geen enkele uitwerking. De vrouw van Lot was dood en alles wat onder de wet is, is dood. Dat is dezelfde gedachtegang.

De vraag is, als door het Levietische (Aäronitische) priesterschap "de volkomenheid" tot stand gebracht was, waarom wordt er dan een andere Priester naar de ordening van Melchizédek aangekondigd, met name in Psalm 110? Toch alleen omdat het oude niet voldoet. Er wordt een Nieuw Verbond, in plaats van het Oude, aangekondigd. Dat wordthier naar voren gebracht en dat staat er ook uitdrukkelijk bij in de tussenzin: *"want onder hetzelfde, namelijk onder het Levietische priesterschap, heeft het volk de wet ontvangen"*. Dit betekent dat de wet via het Levietische priesterschap tot het volk kwam. Als het Levietische priesterschap wordt weggenomen, dan verdwijnt daarmee de wet. Want er is ook niemand meer die het kan of mag bedienen. Dat is de gedachtegang. Daarom een andere Priester "naar de ordening van Melchizédek". Daarmee is de wet beëindigd. Door Wie? Door Christus, zegt Paulus in Romeinen 10 : 4: *"Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een ieder, die gelooft."*

Hebreeën 7 : 12

12 Want het priesterschap veranderd zijnde, zo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der wet.

Zo, dat is vastgesteld. Levi en Aäron konden vertrekken, omdat Melchizédek (Christus) ervoor in de plaats kwam. Met het Levietische (Aäronitische) priesterschap verdwijnt de oude wet, het Oude Verbond. Het priesterschap is veranderd en daarmee de wet. Het is dus onmogelijk als Christen onder de heerschappij van die wet te leven. Wie dat doet, beseft niet wat Christus geworden is in onze dagen. Namelijk Hogepriester naar de ordening van Melchizédek. Het is onmogelijk voor een gelovige, die beheerst wordt door wat dan ook, te begrijpen wat Christus voor hem of haar nu betekent. Wat het inhoudt dat Christus Hogepriester geworden is. Om van dat probleem af te komen, heeft men kennelijk uitgevonden dat Christus nu geen Hogepriester is naar de ordening van Melchizédek. Maar dat Hij dit nog moet worden in de toekomst. Als men zegt dat Christus niet, of nog niet, Hogepriester is, dan is het vervolg daarop dat men zegt, dat wij niet onder het Nieuwe Verbond leven. Er zijn er die dat officieel leren.

Hebreeën 7 : 13, 14

13 Want Hij, op Wien deze dingen gezegd worden, behoort tot een anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeven heeft.

14 Want het is openbaar, dat onze Heere uit Juda gesproken is; op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap.

De Schrift zegt dat het is openbaar is, het is voor iedereen bekend, dat onze Heer uit Juda voortgekomen is. Over die stam heeft Mozes niks gezegd met betrekking tot het priesterschap. De Heer is dus geen Hogepriester naar de ordening van Aäron. Hij is dat nooit geweest. Hij kan dat niet zijn, want hij is niet uit Levi, laat staan uit Aäron. Onder Melchizédek komt er een ander verbond, een andere wet. Deze gedachte wordt in de volgende hoogstukken verder ontwikkeld.

"Verandering" in de Bijbel is "vervanging" en niet wijziging. Elke keer als je in de Statenvertaling leest over verandering, dan komt er iets anders in de plaats. Dus als een andere priester komt, en dus vervanging van wet, dan komt er een andere wet. Dat werd in vers 13 en 14 toegelicht, maar daarna ook in vers 15. Je zou vers 15 meteen achter vers 12 kunnen lezen.

Hebreeën 7 : 15, 16

15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zo er naar de gelijkenis van Melchizédek een ander Priester opstaat:

16 Die *dit* niet naar de wet des vleselijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

Het idee van verandering van wet is nog veel meer openbaar, nog meer voor de hand liggend, als er *"naar de gelijkenis van Melchizédek een ander Priester opstaat"*. Een andere Priester, die Aäron vervangt. Een verandering van priesterschap, een ander Priester, die dat niet is geworden volgens *"de wet des vleselijken gebods"*, dat het Oude Verbond, de Mozaïsche wet, maar die dit is geworden *"naar de kracht des onvergankelijke levens"*. De *"wet des vleselijken gebods"* heeft van doen met de dood, met vergankelijke dingen, vleselijke dingen. De wet van geboden, of van gebod, is op het vlees gelegd. Dat staat in Romeinen 7 en 8. Deze wet is krachteloos, omdat de wet gelegd is op krachteloos vlees, dat zich niet aan de wet Gods kán onderwerpen.

De *"wet des vleselijken gebods"* staat hier kennelijk tegenover *"kracht des onvergankelijken levens"*, want het Oude Verbond is een bediening des doods, vanwege het zwakke vlees, maar het Nieuwe Verbond is een bediening des geestes, dan wel des levens. Alle termen die ik nou gebruik staan in 2 Korinthe 3. Dat houdt automatisch in dat het priesterschap niet ten dienste is van het vlees, maar van de wet. Het Oude Verbond, de wet van Mozes, is gelegd op en wordt gedragen door de oude mens, door "vlees". **Zie zijlijn 56** Het Nieuwe Verbond wordt gelegd op en wordt gedragen door "Geest". Door de wedergeborene, door de Nieuwe Mens.

Hebreeën 7 : 17

17 Want Hij getuigt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek.

De nadruk ligt deze keer op "in der eeuwigheid". In vers 16 lag de nadruk op "onvergankelijk". De uitspraak uit Psalm 110 : 4: "Gij zijt priester in de eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek", wordt meerdere malen in Hebreeën aangehaald, maar telkens ligt de klemtoon in de zin wat anders. Hier ligt de klemtoon op die onvergankelijkheid, want het Oude Verbond en het priesterschap van Aäron zijn vergankelijk, die zouden eindigen. Christus is Hogepriester geworden en is dat in onze dagen "krachtens het onvergankelijk leven". "Priester in der eeuwigheid" is onvergankelijk leven. Dat leven blijft altijd. Hier gaat het om eeuwigheid en dat wordt in de volgende verzen ook gezegd. Iets wat altijd blijft, is het grote contrast tussen het Oude en het Nieuwe Verbond. **Zie zijlijn 57**

Hebreeën 7 : 18

18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheids en onprofijtelijkheids wil;

Het gaat in deze verzen om de vergankelijkheid van het Oude Verbond tegenover de onvergankelijkheid van het Nieuwe Verbond. Het "voorgaande gebod", het oude, wordt vernietigd, omdat die wet "zwak en onprofijtelijk" is. De wet brengt geen profijt, brengt geen nut, het dient tot niks, wordt hier gezegd door de apostel Paulus. Dat is wat hoor. Je ziet hoe weinig bekend deze dingen zijn onder de Christenen. Ik ben blij dat ik het niet zelf geschreven heb. De wet is "bediening des doods", (2 Korinthe 3 : 7) Hoe kun je dan spreken van nut? De wet heeft geen nut. Haar werking is onkracht. Het leidt niet meer tot iets. Het bestaat nog wel, maar doet niets meer, het heeft geen effect meer, geen nut meer. De wet kunnen we lezen. Je kunt er zelfs onder gaan leven. Ik zou niet weten waarom iemand dat zou willen, maar het zou kunnen. Het leidt echter tot niks. Het Oude Verbond is "vernietigd". Dat wil letterlijk zeggen: "tot niets gemaakt". God heeft het afgesloten en er een Nieuw Verbond voor in de plaats gezet.

Hebreeën 7 : 19

19 Want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van een betere hoop, door welke wij tot God genaken.

"Volmaakt" heeft de betekenis van "volgroeid", of "volwassen". Dat wil zeggen: de dingen die de wet heeft, zijn niet volgroeid. Ze zijn

onvoltooid. De aardigheid daarvan is, dat de onvolgroeide dingen wel degelijk aangeven hoe het volgroeide eruit zou moeten zien. Maar het punt is, dat de wet "geen ding volgroeid of volmaakt heeft". Het is mooi, dat priesterschap onder de wet, maar het is niet volmaakt, want de priester stierf. Grote Verzoendag is ook mooi, maar het was niet volmaakt, want het moest elk jaar opnieuw. Onder de wet worden het nooit volmaakt, integendeel en dat staat er ook.

Wat de wet wel heeft, is dat het een uitbeelding is van het Nieuwe Verbond. "De aanleiding van" wil zeggen dat het ergens naartoe leidt. De wet, dat zelf niet het doel is, geeft hoop, want onder de wet zijn beloften gedaan. De wet geeft aanleiding "van een betere hoop", door welke wij inderdaad tot God naderen. Die gedachtegang ontgaat ons wellicht. Het normale Bijbelse begrip dat wij kennen als "offer", het Hebreeuwse "korban", betekent "naderen". De gedachte is, dat als men tot God komt, dan nadert men met het offer, om Hem iets aan te kunnen bieden. Het één is een uitbeelding van het ander. Men nadert tot God, doordat het offer tot God nadert. Als men in oudtestamentische tijd de Heer zoekt, dan kan dat alleen door naar de tempel te gaan. Men neemt een offer mee, een offerdier, en dat wordt dan geofferd. Als dat offerdier opstijgt, en dus nadert tot God, wordt dan degene die offert geacht tot God te naderen. De gedachte in de Hebreeën-brief is, dat dit niet werkelijk gebeurt. Men kan door te offeren niet tot God naderen. Men kan niet tot God naderen door de bediening en het priesterschap van het Oude Verbond. Maar, zegt Paulus, het Oude Verbond heeft wel een aanleiding tot "een betere hoop", tot het Nieuwe Verbond namelijk, door welke wij wel degelijk, in vrijmoedigheid, tot God naderen. (Hebreeën 4 : 16)

De Hogepriester van het Nieuwe Verbond offerde Zichzelf en daardoor kunnen wij tot God naderen. Want onze Hogepriester, die ons als volk vertegenwoordigt bij God, heeft eenmaal een volmaakt offer gebracht, dat inderdaad tot God genaderd is. Hij offerde namelijk Zichzelf, want Hij was volmaakt. En volmaakt gesteld zijnde is Hij voor allen die in hem geloven "oorzaak der eeuwige zaligheid geworden". (Hebreeën 5 : 9) Door deze volmaakte Hogepriester, en door zijn volmaakte offer, wat strikt genomen hetzelfde is, naderen wij inderdaad tot God. Daarvan hebben we een uitbeelding in de oudtestamentische dienst en dat is aanschouwelijk onderwijs. Dat vinden wij ook terug in de tafel met brood en wijn. Dat is een zichtbaar beeld om de gedachten ergens bij te kunnen bepalen. Die tekenen in ons midden zijn er opdat we ons zouden realiseren dat wij die Hogepriester hebben naar de ordening van Melchizédek, die brood en wijn voortbrengt. Maar het gaat niet

Zijlijn 57

Onder het Oude Verbond kende men het principe van de vrijstad. Dat hield in dat, als iemand door zijn schuld iemand gedood had, dan zou die "doodslager" naar de vrijstad moeten vluchten. (Numeri 34; Deuteronomium 4 en 19; Jozua 20) Er waren er zes, niet bestuurd door de koning, maar door de hogepriester. Voor die hogepriester zou hij dan moeten verschijnen. Als hij terecht had moeten staan voor de koning, zou hij "des doods schuldig zijn", maar voor de hogepriester, en dus in de vrijstad, zou hij vrijgesproken worden. Hij zou daar vrij zijn, zolang als die hogepriester leefde. Het is een bekend beeld van de positie van het Joodse volk nu. Dat wordt beschouwd als doodslager, omdat het de Here Jezus gedood heeft. Wellicht niet met opzet, maar het is wel door het volk als zodanig gebeurd. Dit volk kan vluchten naar de vrijstad, waarin de hogepriester regeert en vrij spreekt. Die vrijstad is de Gemeente, met Christus als Hogepriester, die nooit sterft. Het Joodse volk heeft daarom geen andere keuze dan te komen tot de Hogepriester in de vrijstad. Dus te komen tot de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek, en daardoor binnen "de muren" van de Gemeente te komen.

om deze letterlijke dingen. Dat blijkt uit de Schriftplaats zelf. (1 Korinthe 10) Het gaat niet om het samenkomen rond brood en wijn, maar dat we gezamenlijk zouden naderen tot die Troon der genade.

De Korinthiërs hadden dit soort uiterlijke tekenen nodig. In de Efeze-brief, waar dat wel op z'n plaats was geweest, komt het onderwerp niet aan de orde, hoewel men daar ook zeker rond brood en wijn zal zijn samengekomen. Ook in Hebreëen vindt de apostel het helemaal niet nodig om brood en wijn te vermelden, hoewel dat heel goed had gekund. Melchizédek, veel genoemd in Hebreëen, was toch de man die brood en wijn voorbracht, maar in de hele Hebreëen-brief wordt van brood en wijn geen melding gedaan. Als dat onderwerp zo belangrijk was, dan zou het hier toch op zijn minst gestaan moeten hebben. Een gelovige zou zich niet concentreren op de zichtbare dingen, maar zich met de geestelijke dingen bezighouden.

In Hebreëen gaat het niet om zienlijke, maar om onzienlijke dingen. De wet was vol met zienlijke dingen, ook met brood en wijn. Maar Paulus zegt dat het om veel belangrijker waarden gaat. De ellende is dat onder de wet de geestelijke dingen bedekt werden, door de wettische zichtbare dingen en rituelen. Het risico is, ook voor een gelovige van vandaag, dat het opnieuw gebeurt. De hele strijd rond de kerkhervorming ging in de eerste plaats over de rituelen, de zienlijke dingen, [ritualisme](#) in de Rooms-katholieke kerk en in de Anglicaanse kerk bijvoorbeeld. Het draaide om zichtbare dingen, dat moest nou eenmaal zo gaan, zo moest dat eruit zien, zo moest dat gedaan worden, zo moest dat gekleed zijn; daar moet de tafel staan, daar moet een Bijbel liggen, daar moet een kaars branden, enzovoorts. De hervormers hadden gelijk, al die zienlijke dingen leidden de aandacht niet tot de Heer, maar er alleen maar vanaf. Ze fungeerden als bedekking.

Hebreëen 7 : 20-22

- 20 En voor zoveel het niet zonder eedzwering *is geschied*, (want genen zijn wel zonder eedzwering priesters geworden;
21 Maar Deze met eedzwering, door Dien, Die tot Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek).
22 Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden.

Die "genen", oudtestamentische priesters, dat waren er nogal wat, zijn dat "zonder eedzwering" geworden. Dat is zwakker, want onder het Nieuwe Verbond is de Here Jezus Christus Priester geworden mét

eedzwering. (hoofdstuk 6) Dat is veel krachtiger. Dat is een veel officiëlere, veel sterkere instelling, staat er.

Vers 22, is de samenvatting van het voorgaande: het Nieuwe Verbond, vervangt het Oude Verbond. Christus is de middelaar van "een zoveel beter verbond". Wij zijn geneigd te denken dat in vers 22 "Christus" had moeten staan. Dat had ook gekund. Maar er staat "Jezus", omdat het aansluit bij de gedachte dat de Hogepriester "genomen wordt uit de mensen en gesteld wordt bij God voor de zaken die daar voor de mensen te doen zijn". (Hebreëen 5 : 1) Die Hogepriester is de mens Jezus. Hij is in de hemel geplaatst. Dat is juist de borgstelling. "Borg" wil zeggen dat er garantie is. Zekerheid. De zekerheid die we hebben, is dat een mens door geloof werd opgewekt uit de dood en aangesteld werd tot Priester in het algemeen en tot Hogepriester in het bijzonder. Die garantiestelling (borg) voor ons als gelovige mensen is op dezelfde grond. Daardoor krijgen wij zelfs deel aan zijn priesterschap. Dat staat hier niet, maar dat staat wel in het laatste hoofdstuk van deze brief. De Mens, die Middelaar is geworden van dat Nieuwe Verbond, (1 Timótheüs 2 : 5) vertegenwoordigt de gehele mensheid. Daarom kunnen wij met vrijmoedigheid achter deze Borg aan.

Dit vers is toch een soort climax en conclusie van het hele hoofdstuk. Het staat echter niet aan het einde. De apostel gaat verder met nog enige dingen waarin het Nieuwe Verbond beter is dan het Oude.

Hebreëen 7 : 23, 24

- 23 En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;
24 Maar Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap.

Onder het Oude Verbond waren zoveel meer (hoge)priesters. Niet omdat dat beter was, maar omdat ze allemaal niet "deugden", want ze bleven niet, zoals dat hier zo mooi uitgedrukt wordt: "door den dood verhinderd werden altijd te blijven". De formulering impliceert dat het niet de bedoeling was dat ze zouden sterven. De bedoeling van de priester was dat hij altijd zou blijven leven. Maar ja, dat waren nu eenmaal priesters, die met "zwakheid omvangen" waren, dus zij stierven. Het Nieuwe Verbond heeft maar één Hogepriester. Nu al negentien eeuwen lang, zal ik maar zeggen. Dat bewijst dat deze Hogepriester wel "deugt". Zijn deugden verkondigen wij dan ook. (1 Petrus 2 : 9) De deugden van de Hogepriester van het Nieuwe Verbond, van die Ene, die bewijst dat Hij Volmaakt is. Daarom hoeft

er niemand bij om Hem te ondersteunen of iets dergelijks. Er hoeft geen ander te komen om Hem te vervangen, "omdat hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk priesterschap". "Onvergankelijk" wil niet alleen zeggen dat het niet qua tijd een keer verdwijnt, maar dat het volmaakt is, of anders gezegd: volkomen is. Het heeft de overwinning op alles en niet alleen op de tijd en de dood.

Hebreeën 7 : 25

25 Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden. Zie zijlijn 58

Geldt dat "volkomenlijk zalig" voor iedereen? Nee, alleen voor "degenen die door Hem tot God gaan". Men moet "gehoor geven" aan het Woord, dat "gehoorzamen", "geloven". Degenen die buiten Hem (de Hogepriester) proberen tot God te gaan, worden níet zalig gemaakt. Ze komen dus niet tot God. Door Mozes, de middelaar van het Oude Verbond, door de wet, kan men ook niet volkomen zalig gemaakt worden of tot God naderen. Hij kan wel "volkomenlijk zalig maken", want Hij heeft toch tijd genoeg. Hij leeft toch eeuwig. Dat is echter niet de gedachtegang hier. Deze wel: Hij kan dat, omdat Hij alle dingen overwonnen heeft. Inclusief de vergankelijkheid en de tijd. "Eeuwig" betekent dat alle dingen overwonnen - overtroffen - worden. Dat gaat veel verder dan alleen de factor tijd. Hij is altijd Hogepriester en op grond van dat altijd blijvende feit zijn wij volkomen zalig gemaakt.

Vervolgens: "Hij leeft altijd om voor hen te bidden" sluit in elk geval het idee uit dat er in de toekomst ooit nog eens een keer iets verkeerd zou kunnen gaan. Dat is voor degenen die daarover filosoferen. Die zeggen: in het verleden was alles prachtig en zonder zonde. Toen kwam de zonde en nu is alles weer goed. Maar wie garandeert mij dat het niet alsnog verkeerd zal gaan? Het antwoord daarop is "een zoveel beter verbond", waarvan "Jezus Borg geworden" is. Daarom kan het niet verkeerd gaan. Een dergelijk idee wordt daarmee volledig buitengesloten. De mogelijkheid dat het weer verkeerd zou gaan bestaat niet, omdat Hij die eeuwige Hogepriester is. Die garantie hebben we. De vraag is of er dan altijd gebed voor ons nodig is? Nou, nee. Het gaat er niet om dat het nodig is. Dat staat er ook niet. Er staat ook niet dat Hij altijd voor ons bidt. Er staat dat Hij altijd voor ons leeft! Mocht het nodig zijn dat er voor ons gebeden wordt, wat dat ook wezen mag, dan kan Hij dat doen, omdat Hij altijd leeft.

Hebreeën 7 : 26

26 Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden;

Zo'n Hogepriester hadden wij nodig en daar is al veel over gezegd in het voorgaande. "Onnozel" betekent "onwetend". De gedachte bij onnozel is niet dom, want dat betekent het niet, maar "onwetend van het kwaad". De Heer heeft geen bijgedachten en Hij wil geen weet van de zonde hebben. Als Christus voor "ons volkomen zalig maakt" en onze zonden wegneemt, dan is dat omdat de zonden die wij doen per definitie allemaal in onwetendheid gedaan zijn. In elk geval heeft God er geen weet van. Onder het Nieuwe Verbond heeft God die zonden weggedaan. Die zijn "onwetend", wellicht niet bij ons, maar in ieder geval bij Hem. Hij doet ze weg en rekent ze niet. Zodanig een Hogepriester hebben wij nodig, die niet oude dingen oprakelt, geen bijgedachten heeft. Je kunt zo bij Hem terecht, vandaar "onwetend" en daardoor ook "onbesmet". Want als je weet van andermans zonden hebt, ben je er mee besmet en deze Hogepriester heeft er geen weet van en is er dus ook niet mee besmet. Wij hebben een Hogepriester, waarvan vijf keer hetzelfde wordt gezegd: "heilig", "onnozel" (onwetend), "onbesmet", "afgescheiden van de zondaren" en "hoger dan de hemelen". Uiteraard is dat nummer 5, want als in de Bijbel een 5 voorkomt, dan gaat het over geestelijke dingen en dat is hier ook zo. Juist vanwege de hoogste positie in de hemelen is Hij heilig, onnozel, onbesmet en afgescheiden. Daar in de hemel is geen ruimte voor de zonde. Zo'n Hogepriester, in die uitermate verhoogde positie, (Filippenzen 2 : 9) had de gelovige mens dus nodig.

Hebreeën 7 : 27

27 Dien het niet allen dag nodig was, gelijk den hogepriesters, eerst voor zijn eigen zonden slachtofferen op te offeren, daarna, voor de zonden des volks; want dat heeft Hij eenmaal gedaan, als Hij Zichzelven opgeofferd heeft.

Voor deze Hogepriester is het niet elke dag nodig, zoals dat wel was voor de hogepriesters van het Oude Verbond, om eerst "voor zijn eigen zonde slachtofferen op te offeren" en daarna voor die van het volk. Hij heeft dat namelijk éénmaal gedaan. Eénmaal voor Zichzelf en daarmee gelijk "voor de zonde des volks", zonder daar verschil tussen te maken. Het hoeft ook nooit meer herhaald te worden, zoals bij de hogepriesters van het Oude Verbond wel het geval was. Dit is niks nieuws op deze plaats in Hebreeën; dat stond al in hoofdstuk 5 : 3.

Zijlijn 58

De NBG-vertaling heeft voor "bidden" het woord "pleiten", want het veronderstelt het pleiten voor de rechtbank. Het gaat om een juridische zaak. Dit woord, "entygchanō", (Engels: "Intercession" = "voorspraak") hier vertaald met "bidden", heeft de betekenis van wat in Nederlands de advocaat doet voor de verdachte en dat is "pleiten". Zo'n man heet een "strafpleiter" of "pleiter". Hij spreekt voor de belangen van wie hij vertegenwoordigt. In principe is dat een priesterlijke taak, net als het handhaven van de wet. Advocaten in het oude Israël waren per definitie Aäronitische priesters. De rechtbank en de rechter bestonden ook uit priesters. Zij zouden recht hanteren en spreken. Als men een probleem had, moest men naar de priesters gaan. Die functie wordt hier beschreven in dit woord, dat vertaald is met "bidden".

Zijlijn 59

Er wordt wel eens verteld dat Christus helemaal niet onze Hogepriester is. Wel dat Hij ons reinigt van onze zonden; dat wordt niet ontkend, maar hij is niet onze Hogepriester, want heidenen hadden nooit een Hogepriester. Alleen Israël had een Hogepriester en priesterschap werd alleen aan Israël gegeven. Vervolgens zegt men: wij zijn niet Israël, wij zijn heidenen, dan wel de Gemeente en dus hebben wij helemaal geen Hogepriester nodig. Men zegt ook dat er nergens in de brieven van Paulus staat dat Christus onze Hogepriester is. Maar dat staat juist wel in alle brieven van Paulus, alleen de uitdrukking staat er zo niet. Efeze 5 : 27 zegt bijvoorbeeld: *"Opdat Hij haar Zichzelven heerlijk zou voorstellen, een Gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk."* In Hebreëen heet Hij Hogepriester en dus wordt Zijn functie uiteengezet aan de hand van wat over priesters en hogepriester in het Oude Testament gezegd wordt. Dat gebeurt in de andere brieven niet op dezelfde manier. Uit Galaten 6 : 16 blijkt dat de gelovigen in deze bedeling het "Israël Gods" vormen. In de Bijbel wordt de naam "Israël" ook aan de Gemeente gegeven en de profetieën over Israël worden op de Gemeente toegepast. Wij zijn dus Israël in onze dagen; het enige echte volk van God.

Dat verklaart ook de woordkeus, want het gaat terug naar Leviticus 9.

Leviticus 9 : 7

- 7 En Mozes zeide tot Aäron: Nader tot het altaar, en maak uw zondoffer, en uw brandoffer toe; en doe verzoening voor u en voor het volk; maak daarna de offerande des volks toe, en doe de verzoening voor hen, gelijk als de HEERE geboden heeft.

Toen waren er nog twee verschillende offers nodig. Eén voor de hogepriester en één voor het volk. De gedachte is dat dít Offer zo krachtig is, dat het alle zonden kan wegnemen. Daarmee wordt vastgesteld dat het eenmalige Offer onder het Nieuwe Verbond veel krachtiger is dan alle offers van het Oude Verbond bij elkaar. Christus Hogepriester zal in de toekomst zeker Hogepriester voor het letterlijke, het aardse, volk Israël zijn. God heeft Hem echter aangesteld bij Zijn opstanding uit de dood en dat is als eerste ten behoeve van "het volk" dat wij kennen als de Gemeente. ^{Zie zijlijn 59} Daarvoor doet Hij sindsdien, en dus ook nu, "offerande".

Hebreëen 7 : 28

- 28 Want de wet stelt tot hogepriesters mensen, die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is gevolgd, stelt den Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is.

Dat "stellen van de Zoon" hebben we eerder gezien. Dat was op de dag van *"heden heb ik U gegenerend"* (Handelingen 13 : 33; Hebreëen 1 : 5 en 5 : 5) dus op de dag van Zijn opstanding, van Zijn verhoging. Waarbij *"Hij Zichzelven opgeofferd heeft"*, zoals in vers 27 staat. Waaruit overigens blijkt dat die "opoffering" gaat over Zijn Werk sinds de opstanding en aanstelling tot Zoon. Het spreekt op dit punt in de Heilsgeschiedenis niet over het lijden en sterven van de Here Jezus aan het kruis.

8. Hebreëen 8

Hebreëen 8 : 1-3

- 1 De hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, *dat* wij hebben zodanigen Hogepriester, Die gezeten is aan de rechter *hand* van den troon der Majesteit in de hemelen:
- 2 Een Bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mens.
- 3 Want een iedere hogepriester wordt gesteld, om gaven en slachtofferen te offeren; waarom het noodzakelijk was, dat ook Deze wat had, dat Hij zou offeren.

Dit is de samenvatting en bovendien wordt er nog iets aan toegevoegd. Er wordt in Hebreëen 8 niet meer zozeer gesproken over de aankondiging dat er een Hogepriester zou opstaan naar de ordening van Melchizédek, maar er wordt nu ronduit en zeer uitgebreid geciteerd uit het Oude Testament, uit Jeremia 31. Daar werd niet die Hogepriester aangekondigd, maar wel het Nieuwe Verbond. Waarna vastgesteld moet worden dat de aankondiging van "een priester naar de ordening van Melchizédek" en de aankondiging van het "Nieuwe Verbond" in de praktijk hetzelfde is. Het één vloeit uit het andere voort. Dat is de gedachte die in hoofdstuk 7 en 8 ontwikkeld en vastgesteld wordt. Vandaar dan ook dat wij zo'n uitgebreid citaat vinden, want vanaf vers 8 t/m 12 wordt hier bijna letterlijk geciteerd uit Jeremia 31 vanaf vers 31. Dat is in het Nieuwe Testament het langste citaat uit het Oude Testament en het belangrijkste citaat uit zowel het Oude als het Nieuwe. Dan kan het niet missen, want het Nieuwe Testament is niks anders dan het Nieuwe Verbond. Het leidt geen twijfel dat in het Nieuwe Testament uitdrukkelijk gezegd wordt dat dit Nieuwe Testament in het Oude Testament werd aangekondigd. Het Oude Verbond begint niet zomaar ergens. Er gaat het een en ander aan vooraf. In elk geval de verschijning van Melchizédek.

Een ander ding dat naar voren gebracht wordt in de eerste verzen van Hebreëen 8, is dat het Oude Verbond niet op zichzelf stond, niet nieuw was, toen het in de dagen van Mozes tot stand kwam. Dat is een heel bijzondere waarheid, waar we lang niet alle dagen bij stilstaan. De gedachte is dat het Oude Verbond een schaduw was van iets wat er eigenlijk al was. Want wat sinds hoofdstuk 1 naar voren gebracht wordt, is dat vóórdat het Oude Verbond in werking trad in de dagen van Mozes, er al iets anders was. Aan Abraham verscheen Melchizédek en waren er beloften gedaan in de vorm van een verbond. Beloften die niet vervuld zijn bij de uittocht uit Egypte en bij de komst van de wet.

Dat staat niet zozeer hier in het Hebreeën, maar wel heel uitgebreid in Galaten. Daar staat uitdrukkelijk dat de wet die 430 jaar kwam na de beloften aan Abraham, dat die wet die beloften niet teniet doet.

Galaten 3 : 17

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die na vierhonderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de beloftenis te niet te doen.

Die beloften zijn altijd blijven bestaan. De wet stond daarnaast, want die was daarbij gesteld en niet het vervolg op de beloften aan Abraham. Die worden vervuld in de komst van het Zaad van Abraham, hetwelk is Christus. Dat is allemaal Galaten 3. Het Nieuwe Verbond is dus níet gebaseerd op het Mozaïsch Verbond, niet op de wet, niet op het Oude Verbond. Het is gebaseerd op de beloften die aan Abraham gedaan zijn. Het betekent dat de grondslagen voor het Nieuwe Verbond ouder zijn dan voor het Oude Verbond. Voor zover de wet een illustratie geeft van het Nieuwe Verbond, de wet is *“de schaduw der toekomstige goederen”*, (Hebreeën 10 : 1) moet die wet op een of andere wijze afgeleid zijn van de beloften die aan Abraham gedaan zijn. Als wij de wet bestuderen, komen wij tot de conclusie dat die heel wat beloften kent, die in de toekomst vervuld zouden worden, maar die niet in de wet zelf een oorsprong vinden, maar in de beloften aan Abraham.

Wat hier in Hebreeën 8 gezegd wordt, is dat men niet al te zeer aan het oude moest vasthouden, want dat is slechts een afbeelding van het Nieuwe. Het is slechts een type, waardoor de gedachten en de hoop van de mens bepaald wordt bij wat later zou komen. Dat is *“de hoofdsom”* van wat de apostel Paulus hier spreekt en opschrijft. Zijn conclusie is weer: Christus is Hogepriester niet in het heiligdom hier beneden onder het Oude Verbond, maar in de Ware Tabernakel. Die heeft de Here opgericht en niet de mens. Vers 3 zegt nogmaals dat ook deze Hogepriester zou offeren. Hij offerde namelijk Zichzelf.

Hebreeën 8 : 4

4 Want indien Hij op aarde ware, zo zou Hij zelfs geen Priester zijn, dewijl er priesters zijn, die naar de wet gaven offeren;

Het argument daarvoor stond al in hoofdstuk 7 : 14: *“Want het is openbaar, dat onze Heere uit Juda gesproten is; op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap.”* De Heer was uit Juda, dus Hij kon op aarde en onder het Oude Verbond geen priester zijn.

Als Hij op aarde zou zijn, *“zou Hij zelfs geen priester zijn”*, want zulke priesters waren er al lang. Ook in de dagen van de Here Jezus, waren er hogepriesters en priesters. Daar hoefde de Heer niet voor te komen, maar dat Hij kwam als Priester, was juist om Priester bóven de wet te worden. In het verband van dit Schriftgedeelte niet op aarde, maar in de hemel. Van die priesters die *“naar de wet gaven offeren”* wordt gezegd in vers 5:

Hebreeën 8 : 5

5 Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelse dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, als hij den tabernakel volmaken zou: Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg getoond is.

Aan Mozes is de waarheid van het Nieuwe Verbond bekend gemaakt. Dat kan niet missen, want hij zal toch onderwezen zijn in het Werk Gods. Dat Werk is niet de wet, maar de verlossing van zondaren. Het is het Werk waardoor Hij het zondeprobleem oplost, de dood overwint en genade op de Troon zet, in plaats van de wet. Hier in Hebreeën 8 wordt uitdrukkelijk vastgesteld dat toen, onder de verantwoordelijkheid van Mozes, de tabernakel en daarmee de hele oudtestamentische eredienst gemaakt en ingericht moest worden, tot hem werd gezegd: *“Zie dat gij het alles maakt naar het voorbeeld of naar de afbeelding die u op de berg getoond is.”* De tabernakel, maar daarmee heel de wet, is een uitbeelding van wat Mozes gezien heeft toen hij op de berg Horeb met de HEERE was. Die heeft hem daar niet een schaalmodel laten zien van de tabernakel, maar het Nieuwe Verbond. Wat zie je dan? Christus of Melchizédek. God heeft aan Mozes iets laten zien, waardoor Mozes inzicht had in het Nieuwe Verbond. De bedoeling was dat hij op die basis het Oude Verbond zou inrichten.

Toen Mozes van de berg kwam ^{Zie zijlijn 60} en de tabernakel gebouwd moest worden, stelde Mozes twee man aan, die onder leiding van de Geest Gods in staat waren om al die kunstige dingen te maken. Zij hadden verstand van hoe ze goud, zilver en koper en meer moesten bewerken. Dat waren Bezáleël en Aholiab. Dat waren kunstenaars met capaciteiten om abstracte en ontastbare zaken in een vorm uit te drukken. Dat heet *“beeldende kunst”*. Die zien kans om abstracte dingen, zelfs gemoedsgesteldheden, vorm of kleur te geven of zelfs gestalte te geven. Die dingen, die wel met het verstand of met het gevoel te begrijpen zijn, zetten zij om in zichtbare beelden. Ze zijn onderwezen in het Nieuwe Verbond en hebben die nieuwtestamen-

Zijlijn 60

In het Oude Testament, en in al die beelden van de wet, gaat het eigenlijk allemaal over hoe leven tot stand komt uit de dood. Dat kun je op een veel verschillende manieren uitbeelden. Bijvoorbeeld door een dood dier te leggen op een altaar, op het vuur, waardoor het verbrandt en opstijgt tot God. Zoiets heet een *“brandoffer”* in de Bijbel. Dat moet je toch kunnen herkennen als een uitbeelding van hoe iets dat dood is, alsnog tot leven komt en opstijgt, naar omhoog gaat. Hoe zienlijke dingen overgaan in onzienlijke dingen, hoe ze omgezet worden. Of de hogepriester, die binnen gaat, sterft en weer tevoorschijn komt. Dat is toch ook een beeld van dood en opstanding? Of wat dacht u van die hogepriester die alle dagen dat gewaad van had? Als hij dan echt iets moet doen dat alleen de hogepriester kon doen, dan moet hij dat gewaad zelfs afleggen en in plaats daarvan een wit linnenkleed aantrekken. Wit en linnen zijn een beeld van een Nieuwe Schepping en van opstanding uit de dood.

Zijlijn 61

Ook Elia kwam op die berg (1 Koningen 18) en ook aan hem werd het Nieuwe Verbond getoond, zo blijkt uit wat daar gebeurt en de opdracht die hij krijgt. Dat is letterlijk een uitbeelding van het Nieuwe Verbond. Elia zal daar de Heer gezien hebben en hem zal nieuwtestamentische waarheid bekend zijn gemaakt. Dat verklaart goed dat Mozes en Elia na de "opname van de Gemeente" eerst zullen verschijnen om het Nieuwe Verbond te prediken. In de eerste plaats aan en in Jeruzalem.

Er is nog een man die op dezelfde plek, de "berg in Arabië", de Sinai, (Galaten 1 : 17; 4 : 25 en 2 Korinthe 12 : 2-4) is geweest. Dat was toen het Nieuwe Verbond aanbrak, maar verborgen bleef. De man die doorkneed was in de wet en in het Oude Verbond, Saulus van Tarsen, moest na zijn bekering (Handelingen 9) en nadat hij van zijn blindheid genezen was, maar vóórdat hij zijn openbare optreden begon, eerst naar de Sinai. Daar zag hij hetzelfde als Mozes gezien had. Met dit verschil dat Mozes er een aanschouwelijk voorbeeld van moest maken. Maar Paulus predikte de dingen waar hij inzicht in gekregen had. De dingen die hij dus gezien had. De hemelse positie van Christus en van de Gemeente. De tegenwoordige situatie van het Nieuwe Verbond. En dat het Oude Verbond definitief beëindigd is. Hij zet dat in Galaten 4 uiteen.

tische Waarheid gestalte gegeven in de vorm van de tabernakel en wat daar zoal bij hoort. En dat binnen de beschrijving die God zelf ervan gegeven heeft v.w.b. lengte, breedte, hoogte en de materialen. Wie ooit geprobeerd heeft om uit de beschrijving een model, een maquette, te maken, weet dat de beschrijving in de Schrift lang niet compleet is. Wat er beschreven staat is niet genoeg om zo'n ding te bouwen of na te bouwen. Er zijn dus heel wat dingen die naar eigen inzicht zouden gedaan moeten worden. Vandaar dat elk model, elke tekening, van de tabernakel altijd anders is. Het ontbrekende deel werd ingevuld door deze twee kunstenaars, die inderdaad wisten wat het moest uitbeelden en daarom ook, op grond van hun kunstenaarschap, in staat waren om dat te doen.

De priesters, in hun dienst in tabernakel en tempel onder het Oude Verbond, dienden het voorbeeld en de schaduw der hemelse dingen. Zij dienden slechts de afbeelding in plaats van het wezenlijke. Zij dienden een afbeelding van het Nieuwe Verbond, maar de bedoeling is uiteraard dat dit Nieuwe Verbond zelf bediend zal worden. Zij dienden in een afbeelding van de tempel, want de echte tempel is de hemel en eventueel een Nieuwe Schepping. Hetzelfde kan ik ook zeggen in verband met de wet. Dat is maar een afbeelding van de echte wet, die in "vlezen harten" geschreven zou moeten zijn en niet op "stenen tafelen". God zou in het hart van de mens schrijven, in plaats van op stenen. Die zou de mens namelijk in zijn handen moeten houden en dan zijn het lasten die hij moet dragen.

2 Korinthe 3 : 3

- 3 Als die openbaar zijn geworden, dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet in stenen tafelen, maar in vlezen tafelen des harten.

Het Oude Verbond en ook de tabernakel en de tempel werden vernietigd, maar daar kwamen alle nieuwtestamentische geschriften voor in de plaats. Die ons rechtstreeks, in klare taal, de Waarheid met betrekking tot de verheerlijking van Christus openbaren. Dat was in het Oude Testament zeker niet het geval.

Het moet duidelijk zijn dat de afbeelding niet belangrijker is dan het origineel. En dus is de wet, en heel de dienst onder de wet, niet belangrijker dan het origineel. Dat origineel is niet de wet, namelijk het Oude Verbond, maar dat is het Nieuwe Verbond. En dat is wat God kennelijk aan Mozes getoond heeft. **Zie zijlijn 61**

Hebreeën 8 : 6

- 6 En nu heeft Hij zoveel uitnemender bediening gekregen, als Hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

Christus heeft "nu" (= inmiddels) in de hemel een "zoveel uitnemender bediening gekregen". Zo wordt dat Nieuwe Verbond beschreven. Dat zijn de "betere beloften", dan die van het Oude Verbond. Onder het Nieuwe Verbond zijn ook beloften gedaan, want aan ons zijn beloften gedaan m.b.t. hemelse dingen. Een hemelse erfenis, hemels vaderland, een hemelse roeping. Dat soort beloften waren er ook onder het Oude Verbond, maar dan i.v.m. een aardse bestemming. Een aards vaderland, aards Jeruzalem, een aardse roeping en erfenis. Maar het Nieuwe Verbond kent betere beloften, op dit moment niet aards in de openbaring van het Koninkrijk, maar hemels in de zin van de verborgenheden van het Koninkrijk. Daarvan is Christus de Middelaar, hetgeen een "zoveel uitnemender bediening" is.

Als er wat beters bestaat, dan was het Oude Verbond in de praktijk dus niet onberispelijk.

Hebreeën 8 : 7, 8

- 7 Want indien dat eerste *verbond* onberispelijk geweest ware, zou voor het tweede geen plaats gezocht zijn geweest.
8 Want *hen* berispende, zegt Hij tot hen: Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls, en over het huis van Juda een nieuw verbond oprichten;

Juist omdat het "eerste", het Oude Verbond, niet volmaakt, niet "onberispelijk" was, want het bracht niet het hoogste wat er is, juist daarom is er ruimte of "plaats gezocht" voor het tweede verbond. Dat wordt in de afbeelding weergegeven. Het "Heilige der Heiligen" is de plaats van het Nieuwe Verbond. Achter dat gordijn, het voorhangsel is die plaats verstopt. Dat is ongeveer de gedachte. Er is in meer dan één opzicht "plaats gezocht".

"Want *hen* berispende", is commentaar op het eerste verbond, dat niet onberispelijk is. Er wordt daarmee op de fouten gewezen van het volk dat onder de wet leefde, zowel de tien (huis van Israël) als de twee stammen (huis van Juda). Er wordt het een of ander gecorrigeerd. De correctie bestaat hieruit, dat het Oude Verbond vervangen zal worden door het Nieuwe, want het Oude Verbond kon niet gehouden worden. "Hen berispende" wil niet in de eerste plaats zeggen dat Hij

hen bestraft, dan zou dat er wel gestaan hebben. Maar “berispende” wil zeggen “corrigeren”. Berispende is in principe alleen het wijzen op de tekortkomingen, op ontbrekende dingen in het Oude Verbond. De wet was aan de ene kant heilig en goed, maar tegelijkertijd ook zwak, omdat het voor de wet onmogelijk was om tot stand te brengen wat er tot stand gebracht moest worden. De wet is namelijk zwak, omdat die op het vlees gelegd is. Er mag dan aan de wet zelf niks mankeren, maar het neemt niet weg dat er aan het vlees, waarop de wet gelegd is, heel wat mankeert. De “berisping”, de “correctie” is dat er voor hen dagen zullen komen waarin de Heer een Nieuw Verbond zal oprichten. Dat wordt meteen in het volgende vers gezegd.

Hebreeën 8 : 9-12

- 9 Niet naar (= *in overeenstemming met*) het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage, als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in dit Mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.
- 10 Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.
- 11 En zij zullen niet leren, een ieder zijn naaste, en een ieder zijn broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen van den kleine onder hen tot den grote onder hen.
- 12 Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

Vanaf vers 8 t/m vers 12 is een citaat uit de profetie van Jeremia 31 : 31-34, vrijwel letterlijk aangehaald. Helemaal letterlijk gaat dat nooit, omdat het Hebreeuws van Jeremia 31 naar het Nederlands vertaald is. Daarnaast werd het Hebreeuws van Jeremia 31 eerst naar het Grieks vertaald in de Septuaginta, daarna wordt daaruit geciteerd door de schrijver van de Hebreeën-brief en vervolgens weer vertaald naar het Nederlands, zodat de kans groot is dat we hier en daar wat andere woorden tegenkomen. Niettemin is het vrijwel letterlijk geciteerd.

Jeremia 31 : 31-34

- 31 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken;

- 32 Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE;
- 33 Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.
- 34 En zij zullen niet meer, een ieder zijn naaste, en een ieder zijn broeder, leren, zeggende: Kent den HEERE! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.

Het feit dat het Nieuwe Verbond uitdrukkelijk het Oude vervangt, wordt ontleend aan Jeremia 31. Daar wordt naar toe gewerkt in de voorgaande hoofdstukken van de Hebreeën-brief. Wat er ook naar voren wordt gebracht, het wordt altijd ontleend aan oudtestamentische Schriftplaatsen. Er worden redeneringen wel aan toegevoegd. Wat de apostel hier doet, is redeneren op grond van bepaalde oudtestamentische uitspraken, maar hij vergelijkt bij gelegenheid de conclusies die hij trekt steeds opnieuw met het Oude Testament. In dit geval was hij tot de conclusie gekomen dat, als er een andere Hogepriester is gekomen op grond van wat het Oude Testament aankondigt, dan moet er ook noodzakelijk een verandering van verbond hebben plaatsgevonden. Het moet betekenen dat er een eind gekomen is aan “*het voorgaande gebod*”, zoals het in hoofdstuk 7 : 18 heet. Vervolgens checkt hij dat en in Jeremia 31 staat dat inderdaad heel uitgebreid.

In onze dagen kennen velen het verschil niet tussen het verbond der belofte met Abraham, het verbond der wet met Mozes en het Nieuwe Verbond, waarvan Christus de Middelaar is. ^{Zie zijlijn 62} Gewoonlijk doet men dan wat de Joden deden in de dagen van de Here Jezus. In plaats van zich te beroepen op het verzoeningswerk van Christus, als de Middelaar van het Nieuwe Verbond, beroept men zich op Mozes en de wet. Net zo goed als dat de Joden in de dagen van de Here Jezus, voordat het Nieuwe Verbond aanbrak, zich beriepen op de wet, in plaats van op het verbond met Abraham. Het is juist dat de Heer Zich distantieert van Mozes. Niet vanwege de man natuurlijk, maar wel vanwege het Oude Verbond, want dat zou vervangen worden door het Nieuwe Verbond. Niet aangevuld, niet uitgebreid, maar vervangen. De gedachte is dat het verbond met Christus, het Nieuwe Verbond, de

Zijlijn 62

De zogeheten “verbondstheologie” gaat ervan uit dat elk verbond in de Bijbel een voortzetting, dan wel een verdere uitbouw van het voorgaande verbond is. Het Nieuwe Verbond is in die redenering een aanvulling op het Oude Verbond. Dat zou betekenen dat wij een stuk of zeven verbonden in de Schrift hebben, maar uiteindelijk is er toch maar één verbond. Het probleem daarbij is dat zij niet niet geleerd hebben onderscheid te maken tussen de verschillende verbonden die de Bijbel kent. Men zingt bijvoorbeeld over het verbond met Abraham, dat Hij van kind tot kind bevestigde, maar in de praktijk bedoelt men ermee het verbond met Mozes, het Mozaïsch Verbond. Men ziet er geen tegenstrijdigheid in, omdat men meent dat dit de voortzetting, dan wel de uitbreiding, is van het verbond met Abraham. De nadruk ligt dan niet op het verbond met Abraham, maar op het “bevestigen van kind tot kind”. Met daarbij de gedachte dat God het verbond met Abraham ook bevestigd heeft aan Mozes en dat is nou juist niet waar.

Zijlijn 63

God beloofde dat aan de gelovige Abraham. Niet op voorwaarden van geloof. Over voorwaarden werd zelfs niet gesproken. God beloofde het gewoon aan een gelovige. Hij zei niet: als je Mij gelooft, dan zal Ik je dat geven. Nee, Abraham geloofde al, en dus deed de HEERE een belofte aan hem. Het was dus letterlijk onvoorwaardelijk. Daarmee is het Nieuwe Verbond in overeenstemming met het verbond met Abraham, omdat het een belofte was, die later vervuld zou worden, maar niet in overeenstemming met de wet. Die was namelijk wel voorwaardelijk. Onder de wet werd gezegd: als jij deze dingen doet, zul jij *"door dezelve leven"*. (Romeinen 10 : 5) Juist omdat er voorwaarden gesteld worden aan de mens, is de wet zwak. De mens kan nou eenmaal niet aan die voorwaarden voldoen. Aan de mens mankeert van alles. Zijn geest wil het goede wel doen, zei Paulus, die zoveel jaren onder de wet geleefd had. In gedachten wil men van alles wel, maar het vlees is zwak, zei hij: "Als ik het goede wil doen, want dat wil ik wel, ligt het kwade mij bij". (Romeinen 7 : 21)

vervulling is van het verbond met Abraham, want dat was een belofte. De wet staat daar tussenin en daarnaast. Die kwam pas na 430 jaar en verdween weer toen het verbond met Abraham vervuld werd.

Vers 9 begint met *"Niet in overeenstemming met ("naar") het verbond dat ik met hun vaders gemaakt heb"*. Die "vaders" zijn niet Abraham, Izak en Jakob, want het is juist wel naar het belofte-verbond dat God met hen gesloten had. **Zie zijlijn 63** Het is echter niet in overeenstemming met het verbond dat ten dagen van de uitleiding uit Egypteland gesloten werd. De Bijbelse geschiedenis vertelt dat Abraham, inwoner van Ur der Chaldeeën, in God geloofde. (Hebreeën 11 : 8, 17) Bij die gelegenheid sloot de Heer in feite al een verbond met hem. Het werd in ieder geval gesloten toen hij uiteindelijk in Kanaän aankwam. Dat verbond was een verbond met betrekking tot het "zaad van Abraham", dat dit land erfelijk zou bezitten. (Genesis 15 : 7) Dat is nog nooit gebeurd, want dat zal juist gebeuren als die beloften vervuld worden en dat is onder het Nieuwe Verbond. Dat is het Verbond der genade. Onder het Nieuwe Verbond heerst de genade over degene die zich onder die Troon stellen, en die dus met vrijmoedigheid daar toegaan, leert de Hebreeën-brief. Het Nieuwe Verbond kan slechts verschijnen waar het Oude daadwerkelijk verdwenen is. Dat is de strekking van de Hebreeën-brief en ook van de brief aan de Galaten.

Israël bleef niet in het "verbond der wet bij de uittocht uit Egypte". De tien stammen hebben zich nooit iets van het Oude Verbond aangetrokken. De twee stammen eigenlijk ook nooit, in de praktijk dan. In Hebreeën 8 : 9 staat het nog heel voorzichtig, maar in Jeremia staat dat zij dit verbond verbroken (*"vernietigd"*) hebben. In de praktijk betekent dit dat het verbond al niet meer van toepassing was. Het Oude Verbond werkte al niet meer in de dagen van Jeremia 31, toen het Nieuwe Verbond werd aangekondigd. Maar juist in die dagen, na de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap in Babel, "herstelde" men ineens - uit een soort van dankbaarheid - het Oude Verbond. Een zogenaamd herstel althans, via het Judaïsme, de Joodse godsdienst. Toen het niet meer hoefde, deed men het wel. Eigenaardig toch? Nog eigenaardiger is, dat mensen in onze dagen, die van die wet, die alleen aan het volk Israël gegeven was, nooit gehoord hebben en die tot geloof komen, daarna op een of andere wijze onder de wet gebracht worden. Wij als gelovigen in de Here Jezus Christus, uit de heidenen, die die wet nooit gekend hebben en leven onder het Nieuwe Verbond, moeten dus oppassen dat we niet onder het al lang geleden vervangen Oude Verbond gebracht worden.

Dat Israël het verbond vernietigd heeft, was zo erg niet, want de mens wordt toch niet door de wet gerechtvaardigd, maar door de genade. Bovendien heeft, door dit feit, dat Oude Verbond wel degelijk zijn doel bereikt. Het toonde namelijk aan dat niemand het kan dragen, omdat elk mens een zondaar is. Er staat ook geen woord van verwijt bij hier. Het is gewoon een vaststelling van een feit en wat er dan nog meer bij staat is, *"hoewel ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE"*. (Jeremia 31 : 32) Waarbij het uiteraard gaat over het huwelijk, zoals het ook in het Nieuwe Testament zelfs nog beschreven wordt, het huwelijk tussen Jehovah en Israël. Dit Oude Verbond was een huwelijksverbond. Waar dat vernietigd, dan wel gebroken is, daar is een herstel niet mogelijk. Dat staat ook in de wet. Een huwelijk dat gebroken is, kan niet hersteld worden, althans niet onder de wet. En toch roept de HEERE Israël op en zegt: *"Keer nochtans weder tot mij."* (Jeremia 3 : 1) Dat verwijst echter niet naar een herstel van het Oude Verbond, maar naar de vervanging daarvan, naar een Nieuw Verbond. Dit leidt tot een nieuw huwelijk tussen de Heer en Israël. De HEERE zelf is wedergeboren, gestorven en opgestaan.

Romeinen 7 : 2

- 2 Want een vrouw, die onder den man staat, is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

In vers 4 staat zelfs, maar dat is iets moeilijker lezen, dat die vrouw zelf ook gestorven is: *"Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus..."* Want "het einde der wet" betekent het einde aan het nationale bestaan van Israël. Toen Israël als volk geboren werd, ging dat gepaard met de komst van de wet en als dan de wet weer verdwijnt, betekent dat het einde van het natuurlijke Israël. En dus is de vrouw ook gestorven. Maar als men tot geloof komt, in het bijzonder een Israëliet is de gedachte uit Romeinen 7, wordt men in die Nieuwe Schepping verbonden met de levende Christus. Specifiek toegepast op Israël, is dat aardse volk de bruid die zich verbindt met de Bruidegom. In Romeinen 7 wordt in ieder geval de Jood opgeroepen zich te verbinden met de Man, die gestorven is, maar inmiddels uit de dood is opgestaan. Opdat een Nieuw Verbond, en dus een nieuwe huwelijksrelatie, tot stand zou komen.

Waar het Nieuwe Verbond op ons van toepassing is, wordt het soms ook als huwelijksrelatie beschreven. Daarna wordt de band nog nauwer gemaakt, want onder het Nieuwe Verbond kan dat huwelijk niet verbroken worden, omdat het meer is dan een huwelijk alleen, toe-

gepast op de Gemeente in elk geval. Dan gaat het om de Eenheid, niet tussen man en vrouw in de eerste plaats, maar in de allereerste plaats tussen Hoofd en Lichaam.

Hebreeën 8 : 10

10 Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

In vers 8 staat: "... en Ik zal over het huis Israëls, en over het huis van Juda een Nieuw Verbond oprichten;" Precies zo staat het in Jeremia 31 : 31: "... dat ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een Nieuw Verbond zal maken." **Zie zijlijn 64** Het opmerkelijke is dus dat er staat "Israël én Juda", terwijl hier in vers 10 alleen staat "het huis Israëls". Dat is hier n Hebreeën 8 : 10 de aanduiding voor de 12 stammen van Israël. Hier wordt er dus op gewezen dat de Here Jezus Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, rijk is met Zijn Genade over allen over allen die in Hem geloven. Dat geldt dus voor Jood en Heiden. Daar horen vanzelfsprekend de 10 stammen bij, voor het geval die er nog zijn. Die zijn er nog, dat kan niet missen. Bij de wederkomst van Christus wordt daarom gesproken over 12 stammen van Israël, die alle 12 naar het land gebracht zullen worden. Dat wordt zelfs genoemd in zowel het Oude als het Nieuwe Testament. Als aan Jeremia een Nieuw Verbond wordt aangekondigd, dan wordt uitdrukkelijk gezegd dat dit Nieuwe Verbond zowel voor de 10 als voor de 2 stammen is. Daarom heet het hier dus, in Hebreeën 8 : 10, "het huis Israëls". Het Nieuwe Verbond is bestemd voor de 12 stammen. Veel later spreken zowel Paulus als Jakobus over hun bediening aan 12 stammen van Israël, dus moeten ze er zijn.

Er staat: "Na die dagen" Na welke dagen? Na de dagen van het Oude Verbond uiteraard. Na die dagen die begonnen met de uittocht uit Egypte en eindigden met de dood van die HEERE, die hen uit Egypte verlost. De dood van de Here Jezus dus, want Hij was het "einde der wet". (Romeinen 10 : 4) Dat zijn "onze dagen". **Zie zijlijn 65**

De gedachte is, dat die wet zou ingeschreven worden, niet "in stenen tafelen", maar "in vlezen tafelen". (2 Korinthe 3 : 3) Het gaat niet om een opgelegde wet, met een groot gewicht, om stenen tafelen, maar om het Woord Gods. "Wet" is "onderwijzing". Het Woord Gods zou geschreven worden in de harten van de mensen. Een hart waarin het woord, of de wet Gods, de onderwijzing, dan wel "de geboden des

Heren", geschreven zijn, is een gelovig hart. Dat is een hart dat hoort bij "zalig zijn de zachtmoedigen". (Mattheüs 5 : 5) Waarom? Omdat ze een zacht gemoed hebben, een zacht hart, zodat de Heer daar Zijn Woord in kan schrijven. Ze zijn bereid om te luisteren. "Zachtmoedigen" is een ander woord voor "gelovigen". Mensen met een "hard gemoed" daarentegen laten dat niet inschrijven, die willen dat Woord niet aannemen. Ze stellen meestal hun eigen gedachten boven die van een ander en ook boven die van de Heer.

"Verstand" en "hart" zijn synoniem. Beide zijn uitdrukkingen van het "inwendige van de mens". Er zijn nog andere woorden voor, zoals "gemoed". Het is de beschrijving van geloof en dat is waar het om gaat. God geeft ons Zijn Woord in ons hart. Het Woord is Licht. Het is niet alleen een "lamp voor onze voeten, een licht op ons pad", (Psalm 119 : 105) maar Het schijnt ook in ons hart.

2 Korinthe 4 : 6

6 Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenken heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.

Over dat inschrijven in het hart werd onder de wet al gesproken. Als je de wet wil doen, dan moet je dat doen met je hart en met je mond. Dit wordt later aangehaald in Romeinen 10 : 10.

Deuteronomium 30 : 6 en Romeinen 10 : 10

6 En de HEERE, uw God, zal uw hart besnijden, en het hart van uw zaad, om den HEERE, uw God, lief te hebben met uw ganse hart en met uw ganse ziel, opdat gij levet.

10 Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met den mond belijdt men ter zaligheid.

De hoofdgedachte van dit Schriftgedeelte is dat God Zelf Zijn onderwijzing in hun verstand en in hun harten zou schrijven. Niet langer in een zichtbare stenen tafel, in een wetboek of iets dergelijks, maar direct en onzichtbaar in de harten van mensen.

Vers 10 besluit met: "Ik zal hen tot God zijn, en zij zullen mij tot volk zijn." In het Hebreeuws heet dat volk "Ammi". Dat woord, die naam, komt o.a. in Hosea 1 : 9, 2 : 1 en 2 : 23 aan de orde. "Ze zullen mijn volk zijn", betekent tegelijkertijd dat waar men onder het Nieuwe

Zijlijn 64

Als die twee termen naast elkaar genoemd worden, zoals in vers 8, dan staat de naam "Israël" voor de 10 stammen van Israël en de naam "Juda" voor de 2 stammen van Israël.

Zijlijn 65

Het probleem in onze dagen, is dat velen geïnteresseerd zijn in de algemene Bijbelse waarheid, in Christelijke dingen als zodanig. Maar hen zover te krijgen, dat ze geloven in de Here Jezus Christus, is heel moeilijk, omdat in de praktijk zal blijken, dat ze vast zitten aan de wet. Het heet alleen niet altijd "wet", het heet ook "praktisch leven". Er zijn er genoeg, die het compleet met ons eens zijn, en zeggen: inderdaad, de gelovige leeft niet onder de wet. Maar als wij ons bezighouden met de heerschappij van de genade, dan zeggen ze: is er niet wat beters te doen? We hadden ook traktaatjes kunnen verspreiden, in ieder geval iets van werk kunnen doen, want er is nog zo'n nood in de wereld, en bovendien ook onder de gelovigen. Daar zit in werkelijkheid het probleem. Mensen willen het allemaal zelf doen. Gelovigen willen zich aangenaam maken voor mensen, willen geprezen worden om wat ze tot stand brengen in hun leven en geloven dan dikwijls in alle ernst ook nog dat de Heer hen daarvoor in de toekomst zal prijzen.

Verbond ook leeft, dáár is men Gods volk. Waar men niet leeft onder het Nieuwe Verbond, is men niet het volk van God. Waarna de vraag is, is de Gemeente Gods volk? Is de Gemeente Ammi? Ja, en dat legt Paulus in Romeinen 9 uit. Petrus zegt:

1 Petrus 2 : 9

9 Gij, die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden.

De volgende vraag is, is Israël Gods volk? Nee, Israël is niet Gods volk. Nee, Israël was wellicht Gods volk. Israël zal ook Gods volk zijn. Israël is bovendien ook het uitverkoren volk, in de zin van dat God er een bestemming mee heeft. Maar Israël is nu niet Gods volk. Dat kan niet, want de enigen die nu tot Gods volk behoren, zijn degenen die, uit geloof, onder het Nieuwe Verbond leven. Het natuurlijke Israël leeft niet onder het Nieuwe Verbond. Degenen uit dat natuurlijke Israël, die dat wel doen, maken deel uit van de Gemeente. Dus het enige volk Gods dat er nu is, is de Gemeente. In Galaten 5 en 6 wordt dat uitgelegd. Daar wordt gezegd dat waar de wet voorbij is, men elkaar kan liefhebben. En dus: waar de wet geldt, kan men elkaar niet lief hebben. Want daar *"bijt en vereet men elkaar"*. (Galaten 5 : 15) Het is een verklaring voor de haat en nijd onder gelovigen. Het echte volk Gods, onder de naam Israël, is de Gemeente. Zij leven niet onder de wet, maar uit de genade en onder het Nieuwe Verbond. Ongeacht of ze Joden of Heidenen zijn. (o.a. Romeinen 10 : 12) God is in onze dagen de God van de Gemeente, en dat blijft altijd zo. Er komt alleen nog wat bij in de toekomst. Dan zal Israël ook Gods volk zijn en zal Hij de God van Israël zijn en zelfs ook de God der Heidenen. Dat kan niet anders, want er is maar één God. (Efeze 4 : 3)

Hebreeën 8 : 11

11 En zij zullen niet leren, een ieder zijn naaste, en een ieder zijn broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen van den kleine onder hen tot den grote onder hen.

Dit vers begint met de verwijzing naar de situatie onder de wet. Dat is een uitspraak die over het algemeen slecht begrepen wordt, heb ik gemerkt. Er staat dat ze tot elkaar zeiden *"ken de Heere"*. Dat zullen ze niet meer zeggen, omdat die uitdrukking in de praktijk betekent *"ken de wet des Heren"*. Het spreekt over het elkaar wijzen op wat de wet zegt dat je doen en laten moet. Dat is iets wat het leven onder de wet automatisch met zich mee brengt. Als wij onder de wet zouden

leven, dan hebben we ook de verplichting om elkaar te wijzen op onze tekortkomingen. In de praktijk is dat: dit doe jij niet goed en dat doe jij niet goed. Waarna die ander tot ons zegt: maar jij doet zus niet goed en jij doet zo niet goed. Zodat we elkaar vervolgens gaan haten en daarom is het onmogelijk om onder de wet elkander lief te hebben, zoals Galaten 5 zegt. Waar de wet voorbij is, daar kan die andere regel gelden, namelijk dat we elkaar zouden lief hebben. Onze naasten liefhebben als onszelf, kan alleen onder de genade.

"Want zij zullen Mij allen kennen" betekent: *"Zij hebben allen deel aan mij, want Mijn Woord zal in hun binnenste zijn."* Ken je de Heer? Heb je deel aan Hem? Woont Hij in je? Dat is de beschrijving van de situatie onder het Nieuwe Verbond. Ze zullen niet met elkaar zeggen: je moet dit en je moet dat, maar in plaats daarvan zullen allen Hem kennen *"van de kleine onder hen tot de grote onder hen"*. Er zijn namelijk *"kleine en grote"*; dat verschil bestaat, net zo goed als dat er onder de wet verschil bestaat. Maar het gaat om de algemene gedachte, dat wij als gelovigen de Heer in ons hebben, dat Zijn Woord in ons woont, en de bedoeling is zelfs dat het *"rijkelijk in ons zou wonen"*, zoals Kolossenzen 3 : 16 zegt en ook de variant in Efeze 3 : 17. De bedoeling is dat we met de Geest vervuld worden. Kan dat? Jawel, volgens de woorden van Paulus in het één-na-laatste vers van Hebreeën 8.

Hebreeën 8 : 12

12 Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

In Jeremia staat: *"want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken."* En hier: *"Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn"* en *"hun zonden en hun overtredingen zal ik geenszins meer gedenken."* Dat betekent dat *"genadig zijn"* hetzelfde is als *"vergeven"* en dat laatste betekent in de Bijbel *"negeren"*. Als je in het Nieuwe Testament leest over *"laten"*, over *"achterlaten"*, dan is dat hetzelfde woord dat ook vertaald wordt met *"vergeven"*. Het hangt maar af vanaf in welke zin het staat, want aan de hand van de zin kiest men een vertaling. *"Vergeven"* is niet iemand ter verantwoording roepen, opdat hij zijn zonden zou opbiechten en wij dan kunnen zeggen: ik zal het je vergeven. Zo kunnen we een demonstratie maken van onze genade en barmhartigheid, maar dat is niet de bedoeling. Integendeel, genade geven, en dus zonden vergeven, wil zeggen dat we iemands zonden laten voor wat ze zijn. Als iemand zijn zonden eerst zou moeten opbiechten, aan wie dan ook, zal toch eerst vastgesteld

moeten worden of het wel zonden zijn of niet. Dit betekent dat we dus fanatiek zullen moeten "eten van de boom der kennis" (Genesis 2 : 17) om te bepalen dat is goed, dat is kwaad. Dan zijn we nog onder de wet. Wat de Heer doet ten opzichte van ons, is onze zonden laten, namelijk onze zonden vergeven. "Vergeven" wil dus zeggen: "met rust laten", ze niet hoeven rekenen. Dit geldt voor onszelf, als wij gezondigd hebben. Anderen worden dan geacht ze niet te rekenen, maar aan de andere kant geldt het net zo goed als anderen gezondigd hebben. Wij verkeren in de bevoorrechte positie dat wij er niet mee hoeven te rekenen. Wij mogen ze met rust laten.

Hebreeën 8 : 13

13 Als Hij zegt: Een nieuw *verbond*, zo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en verouderd, is nabij de verdwijning.

Dit is de clou van het verhaal. "Als Hij zegt" kan verwijzen naar de Heer, uit vers 8, maar ook naar Jeremia. Dat maakt echter niks uit. Als de Heer spreekt over "een nieuw", dan betekent dat automatisch, dat Hij het eerste oud gemaakt heeft. Op hetzelfde moment dat de Heer zegt: "een Nieuw Verbond" wordt automatisch de uitdrukking "Oud Verbond" geïntroduceerd voor het eerste verbond, voor het Mozaïsch Verbond. Het Oude Verbond werd zo automatisch "oud gemaakt". Waarna er staat "en verouderd", een langere uitdrukking voor "oud", dat wil zeggen dat het nergens meer toe dient, niet meer van toepassing is, daarom heette het oud en zal het binnenkort verdwijnen. Het was overigens nauwelijks 600 jaar in gebruik geweest.

Dat verdwijnen was slechts een kwestie van tijd. Jeremia leefde pakweg vijf-, zeshonderd jaar voor de dood en opstanding van de Here Jezus. De HEERE trekt zich in die tijd al terug. Hij neemt het koninkrijk van de stam van Juda, en dus van David, weg. De HEERE geeft het volk over in ballingschap. Dat betekende het einde van het Oude Verbond. Maar het Nieuwe Verbond was er nog niet, want dat zou op een vaste datum komen. Daarom kondigde de Heer wel degelijk het Nieuwe aan op het tijdstip dat God zelf het Oude tot verouderd verklaarde.

Alleen het probleem is, wat ik eerder al noemde, (blz. 63) dat daarna het Joodse volk enige tientallen jaren later terugkwam uit de Babylonische ballingschap en ineens dat Oude Verbond van stal haalde, en aanpaste voor dagelijks gebruik. Men ging toen onder de wet leven. Zo is de Joodse godsdienst - het Judaïsme - ontstaan, waar de Heer zelf nooit een goed woord voor over gehad heeft.

9. Hebreeën 9

Hebreeën 9 : 1-5

- 1 Zo had dan wel ook het eerste *verbond* rechten van de *gods* dienst, en het wereldlijk heiligdom.
- 2 Want de tabernakel was toebereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel, en de toonbroden, welke genaamd wordt het heilige;
- 3 Maar achter het tweede voorhangsel was de tabernakel, genaamd het heilige der heiligen;
- 4 Hebbende een gouden wierookvat, en de ark des verbonds, alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik, daar het Manna in was, en de staf van Aäron, die gebloeid had, en de tafelen des verbonds.
- 5 En boven over deze *ark* waren de cherubijnen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

Het eerste verbond had, volgens de inzettingen, in ieder geval de tabernakel. Die was in tweeën verdeeld. De eerste tabernakel, namelijk het "Heilige", (vers 2) met daarin de kandelaar, tafel en de toonbroden. Voor alle duidelijkheid zouden wij de zin zo lezen: "Want de tabernakel was toebereid, de eerste, welke genaamd wordt het Heilige, in welke was de kandelaar, en de tafel, en de toonbroden." Een kandelaar is licht, brengt licht. Licht is nodig voor de communicatie en is een beeld van leven. De tafel met brood staat voor ook leven. De tafel met brood is ook een beeld van gemeenschap, maar het is leven, communicatie. Leven is gemeenschap onder het Nieuwe Verbond. Het licht kondigt aan dat er ooit leven zou zijn, maar het vervelende is dat in het Heilige deze lamp door menselijke arbeid brandend gehouden moest worden. Het brood op de tafel moest elke week, op de sabbat, ververs worden. Kortom, het moest in stand gehouden worden. Het positieve is dus dat het een uitbeelding is van leven, maar het negatieve is dat het niet zichzelf in stand hield. Het moest door de mens in stand gehouden worden, dat is precies de wet.

Dat andere bevond zich achter het "tweede voorhangsel", wat wij gewoon het "voorhangsel" noemen. Daar heette de tabernakel "Heilige der Heiligen". Dat was echt een uitdrukking van eenheid. Dat had ook maar één maat, namelijk 10. Een kubus van 10 lang, 10 breed, 10 hoog, 10 diep. "Tien" staat voor het "Woord van God". Alleen door het Woord van God komt het tot stand. Van het "Heilige der Heiligen" wordt gezegd in vers 4: "*hebbende een gouden wierookvat*".

Zijlijn 66

De Griekse betekenis van het hier gebruikte voorzetsel "in" (*ἐν* - Strongnr: G1722) is die van "nauwe verbondenheid". Dwz. het hoort bij elkaar, maar het zegt niks over de exacte plaats waar de dingen zich bevinden. In het Nederlands wel, maar in het Grieks niet. Het kan dan ook niet anders vertaald worden. Het staat er dus nu zo, maar het wekt de verkeerde indruk. "In" had ook anders gebruikt kunnen worden. Ik zal een voorbeeld geven. De Bijbel leert dat wij "in Christus" zijn. Dat betekent dat we "één plant" met Hem zijn geworden, in de gelijkmaking van Zijn dood en opstanding. In de "gelijkmaking Zijn dood" en in de "gelijkmaking Zijner opstanding". (Romeinen 6 : 5) In Efeze 2 : 6 staat dat wij één met Hem zijn in Zijn hemelvaart: "... mede gezet in den hemel in Christus Jezus". Vele malen staat in die Brief dat wij gezegend zijn in Christus en dus in Christus zijn. Dat betekent met hem verbonden zijn. We horen erbij.

Er staat niet: "daarin was een gouden wierookvat". Sommigen trekken de verkeerde conclusie, helaas. In de praktijk stond dat gouden wierookvat er niet in. Er staat "een gouden wierookvat en (= namelijk) de Ark des Verbonds". Dus "hebbende de Ark des Verbonds", want die stond er wel in. Uit het Oude Testament blijkt namelijk hoe het precies was. Hier staat het wat algemener. De Ark des Verbonds stond in het Heilige der Heilige en het gouden wierookvat stond vóór het Heilige der Heilige, in "het Heilige". Tegen het voorhangsel aan. Zo dicht mogelijk bij de Ark des Verbonds. Het gouden wierookvat stond op het gouden reukoffer-altaar. Het is dus eigenlijk het gouden reukoffer-altaar. Dat stond in het Heilige. Maar in het midden, voor het voorhangsel. Zo dicht mogelijk bij de Ark. Wierook, of reukwerk, dat staat voor aanbidding die in het Heilige gebracht werd, stond in het Heilige der Heilige. Ofwel, de aanbidding (dienst) die onder het Oude Verbond in het algemeen gebracht werd, werd eigenlijk gebracht aan de Middelaar van het Nieuwe Verbond. De dienst aan Hem die verscheen op de Sinai, is een dienst aan Hem die later zou verschijnen op Sinai. Dat is een voorafschaduwing daarvan. Daarom stond het reukoffer-altaar weliswaar in het Heilige, maar was het bestemd voor het Heilige der Heilige. Paulus vindt een formulering waarbij hij dat bij elkaar kan zeggen: "het Heilige der Heilige hebbende een gouden wierookvat en de Ark des Verbonds."

Officieel lagen er in de Ark des Verbonds enkel en uitsluitend de twee stenen tafelen. Verder niks. (1 Koningen 8 : 9) Maar hier wordt er over gesproken dat daarin "de gouden kruik, daar het Manna in was, en de staf van Aäron, die gebloeid had", zich bevonden. We hebben al gezien dat het reukoffer-altaar ook voor de Ark des Verbonds stond, maar dan in het Heilige. Het lijkt mij waarschijnlijk dat ook deze attributen zich in het Heilige bevonden en niet in het Heilige der Heilige. Ze werden in ieder geval als herinnering bij de Ark des Verbonds gelegd en daarbij hoorden ze bij elkaar. **Zie zijlijn 66** De gouden kruik met Manna hoort erbij, omdat het verwijst naar het Brood dat uit de hemel is nedergedaald. (Johannes 6 : 58) Maar normaal is het de Hogepriester, naar de ordening van Melchizédek, die brood voortbrengt. Zodat deze attributen bij elkaar meer verwijzen naar Melchizédek, dan naar iets anders. De staf en de kruik met Manna, is priesterschap en brood. Dat is Melchizédek. Dat kan niet missen en dat is ongetwijfeld ook de reden waarom het hier wordt aangehaald. De Ark des Verbonds, in basis een kist van sittimhout, waarin de Woorden Gods bewaard werden, is een type van Christus. "Met goud overtrokken" wil zeggen: "opgestaan uit de dood". Christus is dus de Opgewekte en Verhoogde, die op grond van Zijn geloof gezeten is in "het binnenste heiligdom".

Hebreeën 9 : 6, 7

- 6 Deze dingen nu, aldus toebereid zijnde, zo gingen wel de priesters in den eersten tabernakel, te allen tijde, om de gods diensten te volbrengen;
- 7 Maar in den tweeden tabernakel ging alleen de hogepriester, eenmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelf en voor des volks misdaden.

In vers 6 gaat het om de dienst in het Heilige, waarin de priesters in gingen. Continu, altijd maar door. Dat is in overeenstemming met de aard van het Oude Verbond. "Wet der werken" is nooit genoeg. Men komt daar nooit tot rust. Tot de Sabbat gekomen is. Kan niet missen. De Sabbat is een beeld van het Nieuwe Verbond.

"In de tweede (vers 7) kwam alleen de hogepriester, "eenmaal des jaars". In de eerste dus altijd en in de tweede éénmaal. Om die vergelijking gaat het. Waarbij uitgelegd wordt waarom in de tweede tabernakel maar éénmaal per jaar dienst gedaan werd. Die dienst bracht namelijk werkelijk wat tot stand. Ik bedoel uiteraard niet de dienst op de Grote Verzoendag, maar ik heb het over de dienst van de echte Hogepriester van het Nieuwe Verbond. Die is eenmalig, omdat het een volmaakte dienst en een volmaakt priesterschap is en zelfs een volmaakt offer. Dat is wat de Here Jezus Christus tot stand brengt. Deze jaarlijkse dienst op Grote Verzoendag was een uitbeelding daarvan, omdat het een uitbeelding is van de dienst van de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. Daarom gebeurde dit in het Heilige der Heiligen en in verband met de Ark des Verbonds. De eenmalige dienst van Christus brengt tot stand wat de continu uitgevoerde dienst door de priesters niet tot stand kon brengen. De dienst in het Heilige der Heiligen is, omdat het gedaan wordt door de Hogepriester, een belangrijkere dienst dan de dienst in het Heilige.

De hogepriester ging éénmaal des jaars, mét bloed, dat Heilige der Heiligen in. Bloed is leven, want als je geen bloed hebt, heb je geen leven. Als je je bloed kwijtraakt, raak je je leven kwijt en als je je bloed ontvangt, dan ontvang je leven. Waar staat "niet zonder bloed", staat dus in feite: "Niet zonder leven", want de Hogepriester van het Nieuwe Verbond is dat geworden "naar de kracht des onvergankelijke levens". (Hebreeën 7 : 16) Dat is precies wat dat bloed uitbeelde. Het is dus leven dat voor God wordt voortgebracht. "Hetwelk Hij offerde voor Zichzelf en voor des volks misdaden", is volgens de voorschriften m.b.t. de dienst op Grote Verzoendag. Voor zichzelf én voor het volk, zoals we eerder al besproken hebben.

Hebreeën 9 : 8-10

- 8 *Waarmede* de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel nog stand had;
- 9 Welke was een afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slachtofferen geofferd werden, die dengene, die den dienst pleegde, niet konden heiligen naar het geweten;
- 10 *Bestaande* alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wassingen en rechtvaardigmakingen des vleses, tot op den tijd der verbetering opgelegd. *Zie zijlijn 67*

De "weg des heiligdoms" is de weg tot het Heilige der Heiligen. De weg tot het Nieuwe Verbond was nog niet bekend ("openbaar") gemaakt, zolang het Oude Verbond nog stand hield. Dat is in onze dagen nog steeds zo. Want waar men onder het Oude Verbond leeft, komt men niet tot het Nieuwe Verbond. Waar men onder de wet leeft, hoopt of verwacht men ooit nog eens genade te mogen ontvangen. "Genade" is in de Bijbel de term voor het Nieuwe Verbond. Wet tegenover genade is Oud Verbond tegenover Nieuw Verbond. Als een mens onder de wet niet voldoende kan geven, omdat de eisen van de wet voor een mens te hoog zijn, komt de genade dus nooit. Hier staat het ook. Als het Heilige er nog is, dan is de weg naar het Heilige der Heiligen afgesloten. D.w.z. "niet geopenbaard", "verborgen" dus. Je kunt het zo lezen dat "de weg des heiligdoms nog verborgen was".

Al de inzettingen van het Oude Verbond, "zijn tot op de tijd der verbetering". (Vers 10) Als die tijd aanbreekt, breekt het Nieuwe Verbond aan. Als zodanig was dat echter niet onbekend of verborgen in oudtestamentische tijd. Het was aangekondigd en min of meer beschreven. Onze bedeling echter, tussen de eerste en de tweede komst van Christus, was uitdrukkelijk wél verborgen. De apostel Paulus zegt in Efeze 3 dat Gemeentelijke waarheid in oudtestamentische tijd verborgen was, maar nu wel geopenbaard is.

Efeze 3 : 2-5

- 2 Indien gij maar gehoord hebt van de bedeling der genade Gods, die mij gegeven is aan u;
- 3 Dat Hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige woorden te voren geschreven heb;
- 4 Waaraan gij, dit lezende, kunt bemerken mijn wetenschap, in deze verborgenheid van Christus),

- 5 Welke in andere eeuwen den kinderen der mensen niet is bekend gemaakt, gelijk zij nu is geopenbaard aan Zijn heilige apostelen en profeten, door den Geest;

Op Grote Verzoendag deed alleen de hogepriester dienst. (Leviticus 16) De dienst door de priesters in het Heilige werd dan nagelaten. Het Heilige wordt dan geacht er niet meer te zijn. Dat was natuurlijk niet zo, het bleef er wel, maar de normale dienst in het Heilige op Grote Verzoendag wordt helemaal niet genoemd. Of die er ook werkelijk niet was, is nog maar de vraag, maar dat is ook het punt niet, het gaat erom dat de Schrift er niks over zegt. Die ene dag in het jaar werd de dienst verplaatst van het Heilige naar het Heilige der Heiligen. Zo staat het hier ook: "de weg des heiligdoms was nog niet openbaar gemaakt, zolang de eerste tabernakel nog stand had"; er nog stond. Dat betekent dus, leerstellig en symbolisch, dat het Heilige geacht werd er niet er niet meer te staan op het moment dat de dienst gedaan werd op Grote Verzoendag in het Heilige der Heiligen. Als het gordijn open gaat, als het voorhangsel verdwijnt, of open gaat, dan behoort alles wat deel uitmaakt van het Heilige, bij het Heilige der Heiligen. Dan ineens is er nog maar één tabernakel en niet meer een eerste en een tweede. De eerste wordt weggenomen, de tweede wordt gesteld. Die wordt wel uitgebreid.

Alle attributen van het Heilige horen vanaf dat moment bij het Heilige der Heiligen. De betekenis daarvan is, dat alles wat we in het Oude Testament tegenkomen, op een of andere wijze deel uitmaakt van nieuwtestamentische waarheid. Alles wat wij in het Oude Testament vinden, spreekt feitelijk over het Nieuwe Verbond. Werkelijk helemaal álles, dat bedoel ik echt. Dat weten wij, omdat wij inmiddels het Nieuwe Verbond kennen. Omdat die "weg naar het heiligdom" inmiddels wel aan ons geopenbaard is. Onder andere hier in Hebreeën, waar de apostel laat zien hoe al die voorwerpen van de tabernakel, alles wat ermee samenhangt, op een of andere wijze spreekt over Christus en over het Nieuwe Verbond. Vandaar dat wij als nieuwtestamentische gelovigen ons ook uitgebreid bezighouden met het Oude Testament. *Zie zijlijn 68*

De eerste tabernakel, het Heilige, was volgens vers 9, een afbeelding van de toenmalige tijd. Niet van déze tegenwoordige tijd, maar van die tegenwoordige tijd. De "toenmalige tijd" was de tijd van het Oude Verbond, waarin "gaven en slachtofferen geofferd werden", want dat gebeurde onder de wet. Er staat dat toen weliswaar allerlei offers gebracht werden, die geacht werden de mens te heiligen, maar in de

Zijlijn 67

"Tijd der verbetering" betekent "een betere tijd". In Hebreeën wordt meermaals gesproken over een betere dit en een betere dat. Ik heb het eens geteld; het waren er 14. Dat hoort ook zo, want het getal 14 verwijst naar Melchizédek. Veertien "betere dingen" worden genoemd in de Hebreeën-brief en één daarvan is deze. De "betere tijd."

Zijlijn 68

[Het stilstaande water van Bethesda](#) (Johannes 5) is een beeld van het Oude Verbond. Als je 38 jaar kreupel bent en je valt daarin, dan genees je niet, maar dan verdrink je. Pas als Christus, de "Engel des Heeren", in dat water gezien wordt, en je in het water terecht komt, dan blijkt dat water niet langer "een bediening des doods" te zijn, maar "des levens". Zulke beelden hebben we meer dan genoeg.

Zijlijn 69

Het is alles genageld aan het kruis. [Lied 698 uit de bundel van Joh. de Heer](#), met als titel: "Er was Een, Die gewillig Zijn leven eens gaf", zegt in het derde couplet: "Als de satan mij wijst op mijn schuld zeg ik: Ja, maar 't is alles genageld aan 't kruis. 'k zie niet meer op mijn zonden, 'k volg Jezus slechts na." (Kolossenzen 2 : 14)

praktijk gebeurde dat niet. Heiliging (reiniging) naar het lichaam, de uitwendige mens, was het soms wel, want er waren allerlei wassingen voorgeschreven. Heiliging naar het geweten was een onmogelijke zaak. Als men als zondaar zich van zijn schuld bewust was, en men bracht de voorgeschreven offers, dan was men zich daarna nog steeds bewust dat men een zondaar was. De dood (het leven) van stieren en bokken kan zonden niet wegnemen, zoals verderop gezegd wordt. Dat kan geen behoudenis brengen.

Het lichaam kan gereinigd worden. Dat kun je wassen bij het koperen wasvat, maar als je niet weet dat deze wassing een beeld is van hoe wij inwendig gereinigd worden door Christus, dan heeft het geen enkele zin. Dan kun je hooguit, via "verscheidene wassingen", de buitenkant van het lichaam schoonmaken, maar dat is niet bepaald blijvend. Deze reinheid des vleses, of "rechtvaardigmaking des vleses" - die dienst - bestond alleen in spijsen en dranken. Het is dienst m.b.t. wat men wel en niet mocht eten en mocht doen, want dat is feitelijk hetzelfde. Het een is een beeld van het andere. "Spijs en drank" staat voor "heel het leven". Wat wij tot ons nemen en wat wij niet tot ons nemen, wordt uitgedrukt in de spijswetten van het Oude Verbond. In ieder geval is het zo dat mens zich aan de buitenkant mooi kan voordoen, maar aan de binnenkant wordt hij niks beter van de "rechtvaardigmaking des vleses" en dat is de situatie onder de wet.

De wet brengt acteurs voort. Hij heeft dan een masker op, zodat die mens aan de buitenkant er wel aardig uitziet, in zijn levenswandel, maar aan de binnenkant is het anders en de Heer spreekt hen onvermijdelijk toe met "Gij adderengebroad, gij geveinsden." (Mattheüs 23) Als ons altijd wordt voorgehouden dat wij zus en zo moeten doen of juist niet, vooral elkaar liefhebben en aardig zijn, dan zullen wij proberen aan die eisen te beantwoorden, en dan worden we huichelaars. Het wordt van binnen namelijk niet anders. Zo'n boodschap verandert de mens niet. Je kunt de mens kunstjes leren, maar hij verandert daar niet mee. Je kunt de mens leren zich aangepast te gedragen, dat is prettig voor de samenleving in het algemeen, zelfs voor onze geloofsgemeenschap, maar die mens zelf wordt er niks beter van. In zijn relatie tot de Heer wordt het er niet beter op, want hij wordt een huichelaar. Naar de mens kun je zoiets lang volhouden, maar naar de Heer niet. Bovendien kun je je dat niet permitteren om je anders voor te doen naar de Heer, dan dat je werkelijk bent. De wet heeft dan ook een averechtse uitwerking op de mens. Het maakt hem een leugenaar. Niet alleen in zijn woorden, maar zelfs in zijn daden, omdat hij zich daarmee anders gaat voordoen dan hij in werkelijkheid is.

Noodzakelijk is dat de mens inwendig gereinigd wordt. In de eerste plaats zouden zijn zonden werkelijk moeten worden weggenomen. Maar i.v.m. de praktische levenswandel van de mens is het van belang dat ook zijn schuldgevoel weggenomen wordt. Dat zijn geweten gereinigd wordt van "dode werken" zegt vers 14. Hij moet niet alleen vrij zijn van schuld, maar zelfs vrij zijn van schuldgevoel. Het probleem van de mens is, als hij met schuldgevoelens rondloopt, dat hij een last te dragen heeft. Dat zit hem in zijn hart, in zijn hoofd, maar in ieder geval in zijn geweten, en dat zou gereinigd moeten worden. (Hebreeën 10 : 2) Als hij weet dat hij rein staat ten opzichte van God, dat God hem gereinigd heeft en alle schuld is weggedaan, pas op dat moment kan die mens zich permitteren zich niet anders voor te doen dan hij werkelijk is. Dan hoeft hij niet te huichelen. Dit geldt niet alleen voor gelovigen, dat geldt in heel de samenleving. Wat de Schrift ons leert is dat onze schuld inderdaad is weggedaan, **Zie zijlijn 69** dat er iemand is die ons gereinigd heeft, niet naar de buitenkant, maar naar de binnenkant.

De strekking van de Hebreeën-brief is dat de "tijd der verbetering" aangebroken is, omdat de hogepriester van het Nieuwe Verbond gekomen is en ingegaan is in het Ware Heiligdom.

Hebreeën 9 : 11-14

- 11 Maar Christus, de Hogepriester der toekomstige goederen, gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakten tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,
- 12 Noch door het bloed der bokken en kalveren, maar door Zijn eigen bloed, eenmaal ingegaan in het heiligdom, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende.
- 13 Want indien het bloed der stieren en bokken, en de as der jonge koe, besprengende de onreinen, hen heiligt tot de reinigheid des vleses;
- 14 Hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door den eeuwigen Geest Zichzelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken, om den levenden God te dienen?

Naar de wet, "door het bloed der stieren en bokken, en de as der jonge koe", ([Zie studie nr. 68 "De rode vaars"](#)) kan een mens hooguit gereinigd worden naar het vlees, maar "de Hogepriester der toekomstige goederen", de Hogepriester van het Nieuwe Verbond, de Hogepriester van die Nieuwe Tempel, heeft door Zijn "eenmaal ingaan

in het Heiligdom" een "eeuwige verlossing teweeggebracht". Een eeuwige rechtvaardigmaking dus ook, een eeuwige heiligmaking, oftewel volmaking. Dat zijn termen die we in de voorgaande hoofdstukken besproken hebben. Die andere tabernakel, die "meerderen en volmaakten tabernakel, niet met handen gemaakt", is natuurlijk de hemel zelf. Het is de verwijzing naar het échte Heiligdom, namelijk de Hemel der Hemelen ("de derde hemel"). Daar is Christus ingegaan, in een volmaakte tabernakel. Door dát werk van Christus zijn onze gewetens gereinigd van dode werken. Niet: zijn onze levens gereinigd van dode werken, en zeker niet dat ons vlees gereinigd is van dode werken. Onze oude mens wordt niet verbeterd. Niet de buitenkant, niet het leven, niet het vlees, maar het geweten, de inwendige mens, de geest, is gereinigd van dode werken. Als dat geweten gereinigd is, als wij ons bewust zijn dat we zonder schuld staan voor God, pas dan zijn wij in staat God te dienen. Dat is een keiharde en heel praktische waarheid. Iemand die meent voor God schuldig te staan, is daardoor niet in staat God te dienen, wat hij of zij ook probeert of doet. God is er niet mee, en niet van gediend. De reiniging (wassing) van de buitenkant onder de wet is een type, een beeld, van de reiniging van de binnenkant onder de genade. Net als de doop door onderdompeling in water, in deze bedeling.

1 Petrus 3 : 21

21 Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt, niet die een aflegging is der vuiligheid des lichaams, maar die een vraag is van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus;

Sommigen beweren dat de doop oudtestamentisch is, maar dat is niet zo, want onder het Oude Testament moest men het zelf doen, moest men zichzelf via verschillende wassingen reinigen. Helemaal reinigen, of alleen de handen, dan wel de voeten. Het bijzondere van de doop, zoals we die in het Nieuwe Testament tegenkomen, is dat men dat juist niet zelf moet doen. Men láát zich dopen. Paulus vertelt wat er tegen hem werd gezegd in:

Handelingen 22 : 16

16 En nu, wat vertoeft gij? Sta op, en laat u dopen, en uw zonden afwassen, aanroepende den Naam des Heeren.

Men zou die doop moeten laten doen door Hem die daartoe beschikbaar gesteld is. Door Christus dus, want Hij is de Enige die verzoening met God tot stand kan brengen.

2 Korinthe 5 : 20

20 Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen.

De Here Jezus Christus laat dit principe heel treffend zien in de voetwassing van Zijn discipelen, in Johannes 13. Dat doet Hij namelijk Zelf. Hij reinigt letterlijk de voeten van de discipelen. Het grote verschil tussen Oude Verbond en Nieuwe Verbond is dat Christenen zich laten reinigen, ook hun "voeten", d.w.z. hun dagelijkse wandel. Dat laten reinigen is een uitbeelding van hoe wij onze gewetens hebben laten reinigen door de Heer. Het geweten wordt in de praktijk gereinigd door geloof. Want als je niet gelooft dat het gebeurd is, heb je er niks aan. Vandaar dat het noodzakelijk is te weten dat de Heer ons gereinigd heeft. Vervolgens is het noodzakelijk om het te geloven en pas dan heeft men er in de praktijk iets aan.

1 Johannes 1 : 7, 9

- 7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.
- 9 Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.

Jezus Christus, Zijn Zoon", verzoent ons niet, reinigt ons niet, omdat wij dat aan Hem vragen, maar Hij doet dat, omdat God Hem daartoe heeft aangesteld en Hij is aan God getrouw. Als wij als gelovigen tot Hem naderen, en inderdaad onze zonden belijden, dan is Hij getrouw en rechtvaardig om dat te doen. Hij is getrouw aan Degene die Hem gesteld heeft, en Hij is rechtvaardig, en daarom moet Hij onze zonden vergeven, omdat onze zonden al een rechtvaardige straf hebben ondergaan. Het oordeel over onze zonden is al gedragen, en het is onrechtvaardig als dezelfde zonden tweemaal geoordeeld zouden worden. Dus het vloeit voort uit Gods trouw en rechtvaardigheid, dat Hij nu onze zonden vergeeft. Niet op grond van onze belijdenis, maar op grond van Zijn trouw en rechtvaardigheid.

In feite speelt het geen rol of wij onze zonden belijden of niet. Maar waarom staat er dan "*Indien wij onze zonden belijden?*" Omdat je er altijd nog een vraagteken bij kunt zetten of je dat eigenlijk wel mag. Als we eerst geleerd hebben dat onze zonden rechtvaardige vergelding ontvangen hebben, en dat "Hij de reinigmaking onzer zonden

teweeg gebracht heeft”, (Hebreeën 1 : 3) mogen wij dan nog met onze zonden tot die Heer gaan? Hij heeft immers Zelf gezegd dat ze weggedaan zijn. Dat is dus maar maar de vraag. Ik hoop niet dat u mij dat kwalijk neemt, maar ik ben er zelf van overtuigd, dat er gevallen zijn waarin mensen hun zonde belijden aan de Heer en vergeving daarvoor vragen, die beschouwd moeten worden als uitdrukking van ongelof. Omdat men niet werkelijk gelooft dat God die zonden vergeeft. Omdat men denkt dat het van de mens zelf afhangt. Als men maar voldoende berouw heeft. Als men precies weet welke zonden het zijn, dan kan men ze bij de Heer brengen. Maar in werkelijkheid kan dit dus, dat is het ook soms, een uitdrukking zijn van ongelof.

Waarna we de vraag stellen: “Maar je mag toch wel je zonden belijden?” Ja dat mag, maar de vraag is wanneer en waarom zou je dat doen? Daar is een goede redenering voor, maar die dringt niet altijd tot ons door. Als gelovigen hebben we in ieder geval geen schuld, maar wat wel kan is schuldgevoelens hebben. De vraag wordt dan: hoe kom je van die schuldgevoelens af? Dan ga je zelf rechtstreeks naar de Heer en breng je het bij de Hem. Daarmee doe je een beroep op Zijn trouw en rechtvaardigheid. Dát is leven uit gelof. Dat wil zeggen, men hoeft in het algemeen niet zonden te belijden, want als het waar zou zijn, dat wij al onze zonden zouden moeten belijden, omdat ze anders niet vergeven worden, dan zit er niks anders op, dan onder de wet te gaan leven, want we moeten dan precies weten welke zonden er beleden zouden moeten worden. Dat is geen leven, dan leef je onder de wet en dat is “*bediening des doods*”. (2 Korinthe 3 : 7) Daarvan zijn wij nou juist verlost. Schuldgevoelens hebben is voor een gelovige dus ten onrechte. Tegenover God staat een gelovige, die in de “*Uitverkorene Gods*” (Lukas 23 :35) is, niet schuldig!

Romeinen 8 : 33

33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt.

Het is echter wel degelijk een Bijbelse gedachte dat zondaren hun zonden aan God belijden. Het is de bedoeling dat wij mensen ooit één keer tot God gaan, onze zonde belijden, onze zonden wellicht ook, maar in ieder geval belijden dat wij zondaren zijn voor God, dat wij schuldig staan voor Hem, dat wij instemmen met het oordeel dat God uitgesproken en gebracht heeft over de mens, via de Here Jezus Christus. Vervolgens komen wij tot aanvaarding van de rechtvaardigheid en van “*de verlossing, die in Christus Jezus is*”. (Romeinen 3 : 24)

Er zijn gelovigen die een probleem van henzelf bij andere gelovigen neerleggen, met de vraag om daarvoor tot de Heer te bidden. Maar in die redenering zit een fout. Is het niet zo dat de Schrift leert dat elke gelovige individueel rechtstreeks verbonden is met de levende God, met de levende Christus dus, en dat Hij ons altijd hoort? Hoezo hebben we dan een broeder of zuster nodig als middelaar om onze problemen bij de Heer te brengen? Met welk recht bovendien belasten wij anderen met onze problemen? De Rooms-katholieken wordt kwalijk genomen dat ze tot Maria bidden, zodat zij als middelaar op kan treden. Gelovigen doen soms hetzelfde als de problemen bij broeders en zusters neergelegd worden. Die problemen worden hierdoor altijd alleen maar ingewikkelder. Als wij onze problemen namelijk bij onze broeders en zusters leggen, hebben zij die problemen vervolgens ook. Die brengen ze weer bij andere broeders en zusters, in plaats van naar de Heer. Het gaat altijd om een rechtstreekse verbinding met de Heer. Wanneer wij gezondigd hebben tegen een broeder of zuster, is er ook maar één ding aan te doen. Dat is rechtstreeks naar die broeder of zuster gaan en die zonden belijden. Iets anders is er niet. Dat heeft niks te maken met onze relatie tot de Heer. Dat is een relatie die door niets, maar dan ook helemaal niets, ook niet door onbeleden zonden, verbroken kan worden. (Romeinen 8 : 38, 39)

Gelovigen staan dus rein voor God en dat betekent meteen dat álle dingen voor “*de reinen*” rein zijn. Er hoeft dus geen discussie te zijn over wat rein en wat onrein is. Dat laatste is overigens een kenmerk van “*bevleken*”, van “*verstand en geweten*”, namelijk “*ongelovigen*”. Paulus schrijft het zo aan Titus:

Titus 1 : 15, 16

15 Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevleken en ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en geweten zijn bevlekt.

16 Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzo zij gruwelijk (= *afgodisch*) zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ongeschikt.

Spreken over dingen, en die onrein verklaren, terwijl God ze rein verklaard heeft, is het introduceren van onreinheid in de Gemeente, terwijl God zegt: Ik maak die Gemeente rein, dat is Mijn Werk, in Christus de Hogepriester. Als er gepredikt wordt dat dingen onrein zijn, dan is men meteen “*tot alle goed werk ongeschikt*”. Vanuit een bevlekt geweten en verstand, wordt ook het hart van anderen bevlekt en ook die worden daarmee ongeschikt tot alle goed werk.

Onderling zouden gelovigen daarom niet bezig zijn met "rein of onrein". Aansluitend op het voorgaande schrijft Paulus aan Titus namelijk:

Titus 2 : 14

14 Die Zichzelfen voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelfen een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.

Als Christus dit doet, dan hoeven wij elkaar in ieder geval niet voor "ongerechtigheid" te waarschuwen. Christus Zelf zort voor Zijn Gemeente, aldus Paulus in de Efeze-brief.

Efeze 5 : 25-27

- 25 Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de Gemeente liefgehad heeft, en Zichzelfen voor haar heeft overgegeven;
- 26 Opdat Hij haar heiligen zou, *haar* gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord;
- 27 Opdat Hij haar Zichzelfen heerlijk zou voorstellen, een Gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk.

Stel dat er inderdaad onreine dingen zijn, die voor ons gevaarlijk zijn, dan nog is het voor ons geen probleem, omdat er staat dat Christus ons heiligen en reinigen zal. Daarom heeft het ook geen zin om erover te praten of iets rein is of niet. Het maakt namelijk niks uit. Wij zouden niets anders doen dan ons laten vullen met het Woord Gods, want dat staat hier, opdat "*Hij haar heiligen zou*". Het woord Gods leidt tot "*zaligheid der zielen*", wat het doel is van ons geloof. (1 Petrus 1 : 9) Christus reinigt ons t.b.v. Zichzelf, staat er in vers 26 en 27. Dan weten we toch zeker dat Hij die reiniging doet? Een beter argument is niet denkbaar. Als hier staat dat Hij de Gemeente Zichzelf als "*heerlijk*" zou voorstellen, zonder "*vlek of rimpel*", en je zegt vervolgens dat de Gemeente wél vlek en rimpels heeft, dan zeg je dus dat Christus Zijn Werk niet goed doet!

Hebreeën 9 : 15

15 En daarom is Hij de Middelaar des nieuwen testaments, opdat, (de dood *daartussen* gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen, die onder het eerste testament waren,) degenen, die geroepen zijn, de belofenis der eeuwige erve ontvangen zouden.

Ook in vers 15 wordt gesproken over de dienst aan de levende God. Alleen daar is het niet de dienst van ons als gelovigen, maar daar is het uiteraard de dienst van de Here Jezus Zelf "*en daarom is Hij de Middelaar van het Nieuwe Testament*". De Here Jezus heeft Zich aan God, "*onstraffelijk opgeofferd*" (vers 14) om vervolgens onze gewetens te reinigen. Hij is "*Middelaar des Nieuwe Testaments*" om ons te reinigen, om ons te kunnen stellen tot dienstknechten van die levende God. Dat sluit aan bij de hoofdzin van vers 15: "*Daarom is Hij de Middelaar des Nieuwe Testaments, opdat degenen die geroepen zijn de belofenis der eeuwige erven ontvangen zouden.*" Je kunt het ook andersom zeggen: "Wij ontvangen die belofenis der eeuwige erven door deze Middelaar van het Nieuwe Testament."

Het Oude Testament, het Oude Verbond kende ook een middelaar. (Hebreeën 3) Dat is Mozes. Door de middelaar van het Oude Verbond, of door de wet, ontving men geen "*belofenis der eeuwige erven*". Daar gaat het nou juist om in die Hebreeën-brieven. Op deze plaats, in vers 15, wordt éérs gesproken over de "*Middelaar des Nieuwen Testaments*". Daarna wordt in de tussenzin gezegd dat "*de dood er tussen gekomen is*", "*tot verzoening der overtredingen die onder het eerste testament waren*". Van overtredingen is alleen sprake als er een wet is. Het waren overtredingen dus van de wet, en die moesten verzoend worden. Pas daarna wordt gesproken over degenen die geroepen zijn om de belofte van de eeuwige erfenis te ontvangen. Er zit een volgorde in: 1. de Middelaar van het Nieuwe Testament, 2. Oude Testament en 3. Het Nieuwe Testament. De vervulling van die belofenis, in eerste instantie aan Abraham gedaan, komt uiteraard tot stand onder het Nieuwe Verbond. De wet, die 430 jaar later kwam (Galaten 3 : 17) staat daar wel tussenin, maar die doet niks toe of af aan de oorspronkelijke belofenis. Het doet ook niks toe of af aan de vervulling van de belofenis, nadat de wet verdwenen is.

Romeinen 4 : 13

13 Want de belofte *is* niet door de wet aan Abraham of zijn zaad *geschied*, namelijk, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, maar door de rechtvaardigheid des geloofs.

Vanaf Abraham heeft men moeten wachten op de verschijning van het beloofde Zaad, "*hetwelk is Christus*". (Galaten 3 : 16) Die kwam voorlopig niet. De belofte aan Abraham bleef in de dagen van de wet gewoon bestaan. Die belofenis waren al die eeuwen door ook bestemd voor een ieder die net zo geloofde als Abraham. Geloof werd gerekend tot gerechtigheid, ook ten tijde dat men onder de wet leefde. Men

Zijlijn 70

In het Oude Testament, o.a. In Jesaja 49 : 26, staat: "... dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige Jakobs." In het Nieuwe Testament zegt de apostel Paulus in Romeinen 3 : 24: "... uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is."

kon in oudtestamentische tijd niet wedergeboren worden en nog geen eeuwig leven ontvangen, want de Here Jezus was "de Eerstgeborene onder vele broederen". (Romeinen 8 : 29) Maar men werd, voorafgaand aan Zijn opstanding, wel degelijk rechtvaardig gerekend door God op grond van geloof, net als Abraham. (Jakobus 2 : 23)

Een "eeuwige erfenis" wordt niet aan een zondaar gegeven. Die moet eerst van zijn zonden verlost worden, zodat er geen zondaar meer is. De zonden (overtredingen) moeten worden weggedaan, opdat die gereinigde mens inderdaad eeuwig leven zou ontvangen, dat is de gedachte. Onder de wet namen de overtredingen alleen maar toe. Het was de bedoeling dat de dood daar "tussen zou komen", opdat na de dood pas het Nieuwe Verbond in werking zou treden. Onze zonden (van gelovigen) zijn weggedaan en daarom kunnen wij eeuwig leven ontvangen, van Gods kant uit bezien.

Romeinen 4 : 16

16 Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij; ten einde de belofte vast zij al den zaden, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke een vader is van ons allen;

De belofte, en dus de erfenis, is "uit het geloof, opdat zij naar genade zij", niet uit werken der wet, "ten einde de belofte vast zij". De belofte die tevoren bevestigd is op Christus, is vervolgens vast, omdat die belofte niet afhankelijk is van de werken van de mens, maar van geloof. Binnen het kader van zowel Romeinen, als Galaten, als Hebreeën, moet ik zeggen dat de belofte uit het geloof van Jezus Christus is.

In Romeinen 9 wordt ongeveer hetzelfde uiteengezet, namelijk dat men geen erfgenaam is van Abraham op grond van natuurlijke afstamming, maar uit geloof. Waarna wordt vastgesteld, dat dus geloof alléén voldoende is. Wie zijn diegenen "die geroepen zijn", in vers 15 van Hebreeën 9? Dat hebben we nu net beantwoord. Degenen die geloven, want die krijgen deel aan die erfenis.

In vers 15 wordt bevestigd dat door de dood van de Heer Jezus een einde kwam aan de dienst in het Heilige. Er kwam een einde aan het Oude Verbond. Pas toen kon de voorhang open en kon de dienst in het Heilige der Heiligen beginnen en kon dus het Nieuwe Verbond aanbreken. Dat staat hier ook. Daarna wordt de gedachte naar voren gebracht, dat het Nieuwe Verbond een testament is. Dat treedt pas in werking bij of na de dood van de testamentmaker.

Hebreeën 9 : 16

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers *tussen* kome;

Degene die in het testament genoemd worden, zitten in feite te wachten op de dood van het testamentmaker. Beide testamenten waarover in Hebreeën gesproken wordt, zijn gemaakt door de Heer Zelf. Het Oude Testament was alleen een beeld, een "schaduw". Maar het Nieuwe Testament is het "ding" zelf en dat betekent dat het Nieuwe Verbond alleen in werking kan treden als de testamentmaker letterlijk overlijdt. Wie was die testamentmaker? Dat was Jehovah Zelf. Via Jeremia (hoofdstuk 31) kondigde Hij dat Nieuwe Verbond aan. Het was ook Jehovah, die de belofte aan Abraham deed. Deze zou dus sterven, om vervolgens Zijn belofte en Zijn Nieuw Verbond te bekrachtigen.

Dat is wellicht voor sommigen ondenkbaar, maar toch is dit de Bijbelse gedachte. Jehovah (HEERE), uit het Oude Verbond, die van Zichzelf zei, in ieder geval via Jesaja: "Ik ben de Heilige Israëls, Ik ben de Verlosser van Israël", **Zie zijlijn 70** "Ik zal hun Koning zijn, Ik ben hun goede Herder". Hij stierf later aan het kruis van Golgotha. Hij is God in het vlees. Kortom, het is de Here Jezus Christus, maar even met de nadruk op "Here", "Jehovah Jehoshua Masiach", dat wil zeggen, diezelfde HEERE, die in het Oude Verbond sprak, werd mens. Hij "ontledigde" Zich en "heeft, "de gestaltenis eens dienstknecht aangenomen." Hij werd slaaf onder de wet en "gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, den dood des kruises", "heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is." (Filippenzen 2 : 7-9) Die Hoogste Naam is de Naam "Jehovah". (Handelingen 2 : 36)

Alleen zo kan een oprechte Jood behouden worden, want die heeft maar één Heer, en maar één Naam die aanbeden mag worden. Dat is niet de Naam Jezus, maar Jehovah; en toch is dat ook de Naam van Jezus. "Jehoshua", "Jehovah Jehoshua Masiach". Jezus is Jehovah, alleen kreeg Hij de Naam Jezus pas bij Zijn menswording. Met Hem stierf ook de Naam. Maar heel kort daarna, bij zijn opstanding op de derde dag, erfde deze Jezus, de Naam Jehovah (Hebreeën 1 : 4) en ontving Hij de titel Messias, toen "deze Jezus tot Jehovah en tot Christus gesteld werd, aldus Petrus op de eerste Pinksterdag. Degene die het Nieuwe Verbond aankondigde aan Abraham, aan David, aan Jeremia en Jesaja, is Degene die stierf aan het kruis van Golgotha. Als dit niet zo is, als Jehovah niet sterven kan, zoals velen zeggen, dan breekt het Nieuwe Verbond nooit aan. Want dan kan Hij wel een

testament gemaakt hebben, maar als Hij toch niet sterft, heeft zo'n testament geen enkele zin. Het sterven van Jehovah aan het kruis op Golgotha is dus niet ondenkbaar. In de Bijbel in ieder geval niet. Het is zelfs noodzakelijk. Dit is dé grote Bijbelse gedachte, namelijk dat God Zelf mens werd en Zelf de dood in ging om verzoening te doen voor Zijn Eigen schepping. Hij is de enige die het recht heeft om dat te doen. Hij moest lijden en sterven én uit de dood opstaan om de rechtvaardigheid Gods, zodat Hij Zelf niet onrechtvaardig zou worden. Dus niet in eerste plaats voor ons, hoewel wij er zeker bij gebaat zijn.

2 Korinthe 5 : 19-21

- 19 Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.
- 20 Zo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus wege: laat u met God verzoenen.
- 21 Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

In de rest van hoofdstuk 9 wordt uiteengezet dat het Oude Verbond ook werd ingewijd via bloedstorting. Iemand moest sterven voordat het in werking kon treden.

Hebreeën 9 : 17-23

- 17 Want een testament is vast in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft.
- 18 Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.
- 19 Want als al de geboden, naar de wet van Mozes, tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wol, en hysop, besprengde beide het boek zelf, en al het volk,
- 20 Zeggende: Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.
- 21 En hij besprengde desgelijks ook den tabernakel, en al de vaten van den dienst met het bloed.
- 22 En alle dingen worden bijna door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving.
- 23 Zo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldingen der dingen, die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelve door betere offeranden dan deze.

"Zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving". Het gaat hierbij niet om de dood. De gedachte is, dat het Oude Verbond ingewijd werd door het overdragen van leven door dood en opstanding, door de dood van "kalveren en bokken". Hun bloed, namelijk het leven, werd gesprengd op en dus overgedragen op het woord zelf, een stenen tafel dus, op het boek en op alle voorwerpen die bij het Oude Verbond hoorden. In ieder geval op heel het volk en daarom zegt Petrus dat wij ook besprengd zijn, maar niet met het bloed van het Oude Verbond, maar met het bloed van Christus. (1 Petrus 1 : 2) Het bloed waarmee het volk in oudtestamentische tijd besprengd werd, was bloed van stieren en bokken. Die staan zo in de plaats van de middelaar van het Oude Verbond, namelijk Mozes.

Vers 20 zegt: *"Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden"*. Als de Here Jezus de beker neemt en zegt: *"dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments ..."*, (Mattheüs 26 : 28) dan is die wijn een beeld van het bloed van het Nieuwe Verbond. Wat is dan dat "bloed van het Nieuwe Verbond"? Dat is het Leven van de opgewekte Christus, van de Nieuwe Schepping, dat wordt overgedragen op ons, gelovigen van ná de opstanding. Het is uitdrukkelijk niet het bloed dat op het kruis vergoten werd. Het bloed dat daar gestort werd, niet het letterlijke bloed, is strikt genomen het bloed van de gekruisigde Heiland. Het bloed van de Here Jezus is het bloed van het Oude Verbond, van de oude schepping. Het bloed van het Nieuwe Verbond is het leven van het Nieuwe Verbond. Dat leven is in Christus, de opgewekte, en het is dát bloed, het leven, waaraan wij deel hebben gekregen.

1 Petrus 1 : 2

- 2 Den uitverkorenen naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus; genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

"Besprenging des bloeds" (Vers 21) gebeurt aan de buitenkant en het drinken van wijn, als beeld van het "bloed van het Nieuwe Testament" is een zaak van de binnenkant, maar de uitbeelding is dezelfde, namelijk dat wij deel hebben aan het Leven van Christus, het leven in de Nieuwe Schepping. Wijn, dat van water gemaakt is, beeldt uit dat vanuit een oude schepping de Nieuwe Schepping tot stand gebracht wordt. Het uitgieten van de wijn door de Heer drukt de overdracht uit van het Leven van Christus. Het "breken van het brood", is in dat verband ook *"gemeenschap des Lichaams van Christus"*. (1 Korinthe 10 : 16)

De "voorbeelden der dingen" (Vers 23) hebben in de Hebreeën-brief normaal gesproken betrekking op het Oude Verbond. Het oude is dan het voorbeeld van het nieuwe. In dit vers gaat het echter over de voorbeelden "die in de hemelen zijn". De nadruk komt zo op een hoger niveau te liggen dan bij de dingen die met het Oude Verbond te maken hebben. De gedachte is, dat later in de Heilsgeschiedenis de "hemelse voorbeelden", zoals de "betere offeranden", vanuit de hemel op aarde "geprojecteerd" zullen worden. Bijvoorbeeld een "hemels Jeruzalem", dat op aarde zal neerdalen. (Openbaring 21 : 2) In Hebreeën 12 : 22 komt dat ook aan de orde. In ieder geval zijn de hogere dingen (hemelse) een voorbeeld geworden voor de lagere (aardse) dingen. Het Nieuwe Verbond was beloofd voor de aarde, maar krijgt eerst een verborgen toepassing in de hemel. Pas daarna komt het op de aarde. Wij als gelovigen behoren ook tot die "hemelse dingen", die vallen onder de "betere offeranden", namelijk niet de reiniging door het "bloed der kalveren en bokken", maar de reiniging door "het bloed van Christus". Niet alleen ons geweten, maar ook onze praktische levenswandel, waarover in hoofdstuk 10 gesproken wordt. Het gaat dan om de offers die wij, "die Zijn Naam belijden", brengen, namelijk ons hele lichaam en de tong in het bijzonder. Dat is de "de vrucht der lippen". (Hebreeën 13 : 15)

Hebreeën 9 : 24

24 Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons;

Hier wordt gezegd wordt dat Christus niet is ingegaan in "het heiligdom dat met handen gemaakt is", de tabernakel dus en eventueel de tempel. Hij is daarentegen ingegaan "in de hemel zelve", waarvan het Heiligdom het "tegenbeeld" (= een afbeelding) is. Waarmee gezegd wordt dat het Heilige der Heiligen ("Heiligdom") niet alleen een type is van het Nieuwe Verbond, zoals eerder uiteengezet is, maar tegelijkertijd ook een beeld is van de hemel zelf. Het Nieuwe Verbond heeft een hogere toepassing en daar gaat de Hebreeën-brief over. Die hogere toepassing is niet op de aarde, maar in de hemel. Daarmee zijn we op het hemelse niveau terechtgekomen van dit Nieuwe Verbond, dat een toepassing zal hebben op aarde, in de openbaring van het Koninkrijk van Christus, maar wat tot op heden slechts een toepassing vindt in de hemel, in het nog verborgen Koninkrijk van Christus. Daaraan hebben wij deel gekregen, want dat is de gedachte, die nog uitgebreider uiteengezet wordt in Hebreeën 12.

Vers 24 zegt dat Christus verschenen is voor het aangezicht van God, in de "hemel der hemelen" (de "derde hemel", 2 Korinthe 12 : 2) Dat is de hemel "die van ouds is", beschreven in:

Psalm 68 : 33

33 Dien, Die daar rijdt in den hemel der hemelen, Die van ouds is; ziet, Hij geeft Zijn stem, een stem der sterkte.

Dat "verschijnen voor het aangezicht van God" is afgeleid van dat de hogepriester van het Oude Verbond, wanneer die het Heilige der Heiligen binnenging op Grote Verzoendag, naderde voor de Ark des Verbonds, voor het Verzoendeksel en voor de Cherubim. De gedachte is dat daar op het Verzoendeksel, tussen de Cherubim, de HEERE zelf aanwezig was en sprak tot de hogepriester en daarmee tot het volk. Zo is Christus daar voor God verschenen ten behoeve van Zijn volk, dat bestaat uit al diegenen (= alle gelovigen) die daar toegaan.

Hebreeën 9 : 25, 26

25 Noch ook, opdat Hij Zichzelve dikwijls zou opofferen, gelijk de hogepriester alle jaar in het heiligdom ingaat met vreemd bloed;
26 (Anders had Hij dikwijls moeten lijden van de grondlegging (= nederwerping) der wereld af) maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door Zijnszelfs offerande.

Vers 25 sluit aan bij de aanhef van vers 24. Je kunt dus lezen: "Want Christus is niet ingegaan in het Heiligdom, opdat Hij zichzelf dikwijls zou opofferen." Dat deed de hogepriester van het Oude Verbond wel. Die ging vele malen in, al was het éénmaal per jaar. Er worden twee vergelijkingen gemaakt. Onder het Oude Verbond ging de hogepriester elk jaar, en dus dikwijls, in en bovendien met vreemd bloed, maar "nu is Hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen door Zijnszelfs offeranden."

Christus is éénmaal het Heiligdom ingegaan en dat niet met "vreemd bloed", maar mét Zijn eigen bloed en dóór Zijn eigen bloed. De gedachte in de tussenzin van vers 26 is dan: "Anders had Hij dikwijls moeten leiden van de nederwerping der wereld af", want als dat ingaan herhaald zou moeten worden, het werk van Christus, dan zou dat elk jaar hebben moeten gebeuren vanaf "de nederwerping der wereld". Dat staat er niet voor niks bij, want het heeft alles van doen met de oorspronkelijke zondeval, niet die van Adam, maar die van de satan.

Dat was het moment van de "intrede van de zonde", niet zozeer in de mensenwereld, maar in de schepping als zodanig.

Voor "in de voleinding der eeuwen geopenbaard", is een eenvoudige verklaring. Door de opstanding van Christus begonnen "de toekomstige eeuwen" en worden "de tegenwoordige eeuwen" voleindigd. Dit gebeurde echter niet op één en dezelfde dag. In de praktijk is er sprake van een overlappingsperiode. Op een bepaalde dag, op een zeker "heden", toen de Here Jezus Christus tot Koning en Hogepriester werd aangesteld, de dag van Zijn opstanding, begon "de toekomstige eeuw" en die is blijvend. Dit betekent tegelijkertijd dat er een eind komt aan "de tegenwoordige eeuw". Aan de voorafgaande eeuw dus. Dat neemt een bepaalde tijd in beslag. Aan de ene kant zijn "de toekomstige eeuwen" begonnen en aan de andere kant duren "de tegenwoordige boze eeuwen" (Galaten 1 : 4 met "aion" **Zie zijlijn 71**) nog voort. De Schrift maakt onderscheid, tussen "de tegenwoordige boze eeuw", en "de toekomstige eeuw", en gebruikt dan termen in het enkelvoud, maar ook in het meervoud. De term "toekomstige eeuw" of "eeuwen", komen we tegen in Markus 10 : 30, Efeze 1 : 21, 2 : 7 en Hebreëen 6 : 5. Of er nou staat "eeuw" of "eeuwen", maakt geen enkel verschil, want wij weten toch niet hoe lang een eeuw is. Als er "eeuwen" staat, dat is dit eventueel een onderverdeling van de "eeuw" als zodanig. Wat ons betreft in drie verschillende bedelingen, die elkaar min of meer opvolgen.

Het woord "eeuw" is oorspronkelijk geen tijdsaanduiding. Het wordt alleen als tijdsaanduiding gebruikt. Een "eeuw", "olam" in het Hebreeuws, betekent "iets van onbekende afmeting". Eventueel zelfs onbepaald, dat blijft een beetje in het midden, want het woord is synoniem met verberging, verborgenheid, geheime dingen. "Olam" wil zeggen dat er iets onbekend is. Als het gebruikt wordt als tijdsaanduiding, wat lang niet altijd het geval is, dan is de tijdsduur in ieder geval onbekend en misschien ook zelfs onbepaald. Misschien is er helemaal geen beperking en weet men daarom niet hoe lang het duurt. Maar in veel gevallen is "olam", vertaald met "eeuw", "eeuwig", "eeuwigheid", "eeuwigheden", een plaatsaanduiding en geen tijdsaanduiding. Dat ontgaat ons echter in het Nederlands. In het geval van een plaatsaanduiding wil het zeggen dat de afmeting van de plaats niet bekend, of zelfs niet eens bepaald is. Als van het feest van ongezuurde broden gezegd wordt dat het "een eeuwige inzetting" is, (Exodus 12 :17) dan kan dit nooit betekenen "altijd durend", want het feest van ongezuurde broden maakt deel uit van het Oude Verbond. Het zou gevierd moeten worden, zolang als het Oude Verbond bestaat.

Als het Oude Verbond ophoudt, houdt ook het vieren van het feest van ongezuurde broden op, hoewel ervan staat, dat het "een eeuwige inzetting" is.

In Exodus 12 : 17 staat: "... onder uw geslachten, tot een eeuwige inzetting". Dit betekent dat al "uw geslachten" dat feest zouden vieren. Voor hoe lang staat er niet bij. Wel wie het zouden moeten vieren, "al uw geslachten" namelijk, want het is een eeuwige inzetting en dus geldt het voor iedereen. Dan betekent het dus niet "het geldt altijd, maar "het geldt voor iedereen", of het betekent "het geldt overal". Als van het Koninkrijk van Christus staat dat het "een eeuwig Koninkrijk" is, dan wordt er bij andere gelegenheden bij gezegd dat het als een tijdsaanduiding opgevat moet worden. Dan staat er bij dat het geen einde zal nemen, of dan staat er "eeuwiglijk en altoos". Dan is het "eeuwig in "eeuwiglijk" gelijk aan "altoos" oftewel "altijd blijvend". Daarnaast kan "eeuwiglijk" ook betekenen "overal" of "voor iedereen". Het eeuwige Koninkrijk van Christus is zowel "voor altoos", als "voor iedereen" en dus "overal". Dat zal het in de toekomst zijn. De betekenis van de term "eeuw" of "eeuwig" blijkt dus uit het verband.

De "tegenwoordige boze eeuw" staat voor de satan en "de toekomstige eeuw" voor Christus. Er zijn twee van die machthebbers naast elkaar, de een is satan, de ander is Christus. Daarin zit gedurende een bepaalde tijd een overlapping. Het woord "eeuw" is in zijn hoogste betekenis de aanduiding van iemand, die heerst over een bepaalde omstandigheid, of gedurende een bepaalde tijd. De satan regeert ergens over en gedurende een zekere tijd. Daaraan zijn wij onttrokken, aldus Galaten 1 : 4: "Die Zichzelfen gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, naar den wil van onzen God en Vader;" Wij zijn onder de macht gebracht van Degene die gezeten is "ten rechterhand Gods". Hij heeft ons uit de tegenwoordige boze "ajon" getrokken en dus onttrokken aan de macht van satan. Uit "de tegenwoordige eeuw" en die is in de macht van satan. In "de toekomstige eeuw" heerst "het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde", en die eeuw is in de macht van Christus.

Kolossenzen 1 : 13

13 Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde;

Hier worden "de tegenwoordige eeuw" (koninkrijk van satan) en "de toekomstige eeuw" (Koninkrijk van Christus) naast elkaar genoemd, hoewel de uitdrukkingen hier niet zo gebruikt worden. Er is echter geen

Zijlijn 71

Het Hebreeuwse "olam" wordt in de Septuaginta naar het Grieks vertaald met "aion". Daarmee krijgt dit Griekse woord dezelfde betekenis als het oorspronkelijke Hebreeuwse woord. Ons woord waar het mee vertaald wordt, "eeuwig", krijgt dus ook diezelfde betekenis. "Aion" heeft ook in het Grieks de betekenis van "iets wat verborgen is". Het wordt gebruikt ter aanduiding van machten die verborgen zijn. Onzienlijke machten, die op een of andere wijze heerschappij hebben of invloed uitoefenen op de gang van zaken in de schepping. In het algemeen wordt in het Grieks "aion" gebruikt ter aanduiding van overheden en machten en boosheden in de lucht. (Efeze 6 : 12) Bijv. in Efeze 2 : 2: "In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid;" "De eeuw deze wereld", is "de overste van de macht der lucht". De "tegenwoordige eeuw" is satan. Wij worden, net als de Grieken en de Hebreëen, geacht te begrijpen dat het woord "eeuw" niet uitsluitend een tijdsaanduiding is, maar net zo goed een aanduiding van plaats, dan wel van bepaalde omstandigheden kan zijn.

Zijlijn 72

Dat een eeuw een periode van honderd jaar is, hebben ze betrekkelijk recent afgesproken. Maar in het normale spraakgebruik wordt de term niet zo gebruikt. Ook in het Nederlands gebruiken wij het woord "eeuw" ter aanduiding van de periode waarin iemand, of een bepaalde gedachte heerste of bekend was. Bijvoorbeeld "de eeuw van Rembrandt". Of we hebben het over "de middeleeuwen". Die worden zo genoemd vanwege de heerschappij der duisternis. Daarna kreeg je "de eeuw der verlichting".

Zijlijn 73

Dit is een van de weinige teksten waarin het offeren van Christus in verband gebracht wordt met zijn letterlijk sterven.

verschil in. "Eeuw" is de aanduiding van een macht, die zich verbergt, die niet gezien kan worden. Een geestelijke macht dus en de tijd waarin die heerst heet "de eeuw". Wij staan dus onder de macht van Christus en daarvan zegt Paulus in de Efeze-brief:

Efeze 2 : 6, 7

- 6 En heeft *ons* mede opgewekt, en heeft *ons* mede gezet in den hemel in Christus Jezus;
- 7 Opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen den uitnemenden rijkdom Zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

Met Christus "gezet in de hemel" hebben wij dus deel aan de toekomstige eeuw, aan het Koninkrijk van Christus. Tot op heden is dat in de hemel. In ieder geval leven wij al in die "toekomstige eeuw". Wanneer zal de "voleinding der eeuwen" (Vers 26) zijn? Officieel en volledig aan het einde van de zesde bedeling. Dat is bij de aanvang van de duizend jaren.

Mattheüs 24 : 3

- 3 En als Hij op den Olijfberg gezeten was, gingen de discipelen tot Hem alleen, zeggende: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn, en welk *zal* het teken *zijn* van Uw toekomst, en van de voleinding der wereld? ("*aion*", "eeuw")

Uit de verklaring die de Heer geeft, blijkt wanneer die eeuw beëindigd zal zijn. Dat is bij de aanvang van "de duizend jaren", want dan wordt de satan - hij is die "eeuw" - gebonden. (Openbaring 20 : 2) Dan eindigt de tijd van de heerschappij van de satan.

1 Timótheüs 6 : 17

- 17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, ("*aion*", "eeuw") dat zij niet hoogmoedig zijn, noch *hun* hoop stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, Die ons alle dingen rijkelijk verleent, om te genieten;

Leven wij nu in "de tegenwoordige boze eeuw" of niet? Wat de tijd betreft wel, maar wat de heerschappij betreft niet. Want wij leven onder de heerschappij van Christus. Wij leven dus momenteel tegelijkertijd in twee "eeuwen". Voor God leven we in "de toekomstige eeuw" en naar de mens, in ons lichaam, leven we in "deze tegenwoordige eeuw". **Zie zijlijn 72** Daar ondervinden we veel problemen van en daarom worden we opgeroepen om niet de een, maar juist de ander te dienen. Wij

zouden leven onder de heerschappij van "de toekomstige eeuw". Onder de heerschappij van "de toekomstige dingen", onder de "toekomstige goederen" (Vers 11) namelijk onder het Nieuwe Verbond. Dat zijn allemaal hemelse dingen, zoals in tweede deel van Hebreëen 9 naar voren gebracht wordt. Wij worden echter geacht niet de conclusie te trekken dat het Nieuwe Verbond uitsluitend een hemelse zaak is. Het zal wel degelijk ook aards zijn. Daarom staat er, als een soort onderbreking van het betoog:

Hebreëen 9 : 27, 28

- 27 En gelijk het den mensen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel; **Zie zijlijn 73**
- 28 Alzo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde, om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid.

Dit is een ingewikkelde manier om te zeggen dat deze Hogepriester niet alleen het Heilige der Heiligen binnen ging, maar dat Hij er ook weer uit komt. Op Grote Verzoendag, als de hogepriester weer naar buiten kwam, waren de zonden vergeven. Het volk wordt bij die gelegenheid gezegend. Dan komt deze Hogepriester tot zegen, oftewel tot zaligheid. Van de Here Jezus staat dat Hij, als Mens, weer uit die hemel zal verschijnen. Op aarde dus, want meer mogelijkheden zijn er niet. Dat Hij dan dus tot zaligheid komt. Wat Hij in de hemel tot stand gebracht heeft, zal ook op aarde zijn uitwerking hebben. Het Nieuwe Verbond zal ook een aardse toepassing hebben in de toekomst, zoals de verwachting zou zijn. Wij verwachten "het duizendjarig rijk". en het eeuwig Koninkrijk van Christus op aarde, met als hoofdstad Jeruzalem, conform de Bijbelse beloften. De belofte uit het Oude Testament, dat is het Nieuwe Verbond, wordt toegepast op de Gemeente in onze dagen. Dat is heel duidelijk uit de Schrift aan te tonen. Diezelfde beloften zullen in de toekomst van toepassing zijn op Israël en de volkeren, in "de openbaring van het Koninkrijk". Het is allebei waar. De Here Jezus zei niet voor niets:

Lukas 11 : 2

- 2 En Hij zeide tot hen: Wanneer gij bidt, zo zegt: Onze Vader, Die in de hemelen *zijt!* Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, *alzo* ook op de aarde.

De algemene gedachte in verband met de mens is, dat hij eenmaal sterft en daarna is het oordeel. Let op dat er niet staat: en daarna

zullen zij geoordeeld worden. Er staat gewoon "daarna het oordeel". Dat klopt. Want eerst sterven ze en daarna volgt pas het oordeel. Toegepast op Christus betekent het niet dat Hij geoordeeld zal worden, daar wordt dan ook niet over gesproken in vers 28, maar dat Hij zal oordelen. Maar het staat anders verwoord. Er staat namelijk "Hij zal ten andere malen", dat is "ten tweede malen". In zijn wederkomst dus. Hij werd "de eerste maal" gezien met zonde. Want toen kwam Hij "in gelijkheid des zondigen vleses". (Romeinen 8 : 3) Maar als hij de tweede keer komt, wordt Hij zonder zonde gezien. Dan zal Hij "ten andere malen zonder zonde gezien worden". Door wie? Door diegenen die "Hem verwachten tot zaligheid". Want de gedachte is dat Christus in Zijn wederkomst het oordeel brengt, maar aan de andere kant zaligheid brengt aan de gelovigen. Dit betekent dat Hij dan Zijn Koninkrijk op aarde zal oprichten. Het staat er niet echt uitgebreid, maar ik ben blij dat het er hier bij staat. Want anders zou je misschien denken dat de Hebreeën-brief het einde van de Bijbelse geschiedenis beschrijft en dat is niet het geval.

De gedachte is namelijk dat Degene "die eenmaal is ingegaan in het Heiligdom" wel degelijk in de toekomst zal verschijnen. Aan de andere kant moet vastgesteld worden dat Hij nu onze Hogepriester is en dat in dit vers eigenlijk ook gezegd wordt, dat als Hij wederkomt, Hij nog steeds de Hogepriester is die verzoening doet "voor de zonde des volks". (Hebreeën 7 : 27) Voor degenen die "Hem verwachten tot zaligheid" dus.

De zaligheid over de levende mens houdt in dat de nog in het vlees levende mens, ook daadwerkelijk verlost wordt van "de boze". In de toekomst zullen deze gelovigen, die zalig worden en dus "de duizend jaren" binnen gaan, daadwerkelijk definitief verlost worden van de macht van de satan. Bij ons gebeurt dat doordat wij met Christus gezet worden in de hemel. Maar bij hen gebeurt dat doordat satan in het dodenrijk - in de afgrond - geworpen wordt. (Openbaring 20 : 3) Hij zal in ieder geval duizend jaren gebonden zijn.

Dus in de toekomst gaat het om een samenwerking van zijn Hogepriesterschap, zoals we het nu kennen, uitgebreid met het Koningschap. Dat alles "naar de ordening van Melchizédek".

10. Hebreeën 10

Het eerste deel van Hebreeën 10 spreekt over het eenmalige offer van Christus Zelf, dat voldoende is, afdoende, "algenoegzaam". Dit woord, dat je alleen tegenkomt in de theologische handboeken, beschrijft dat het offeren van de Here Jezus Christus voor alles, en voor "het al", genoeg is en dat genoegdoening heeft plaatsgevonden. Daarom hoeft het offer niet herhaald te worden en dat wordt hier uiteengezet.

Hebreeën 10 : 1

- 1 Want de wet, (hebbende een schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken,) kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaren geduriglijk opofferen, nimmermeer heiligen degenen, die daar toegaan.

De hoofdzin is: "Want de wet kan met dezelfde offeranden nimmer meer heiligen degenen die daar (= de wet) toegaan." De wet (of de Ark des Verbonds) kan nooit degenen onder de wet heiligen.

Romeinen 3 : 20 en 8 : 3

- 20 Daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden, voor Hem; want door de wet is de kennis der zonde.
- 3 Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees.

De wet kan "nimmermeer" heiligen. Die offers konden niet heiligen en het bewijs daarvoor is dat het offeren altijd doorging. Als het wel gewerkt had, zouden zij namelijk "opgehouden hebben".

Hebreeën 10 : 2, 3

- 2 Anderszins zouden zij opgehouden hebben, geofferd te worden, omdat degenen, die den dienst pleegden, geen geweten meer zouden hebben der zonden, eenmaal gereinigd geweest zijnde;
- 3 Maar nu geschiedt in dezelve alle jaren weder gedachtenis der zonden.

Dat men "geen weten" meer heeft inzake de zonden, kan alleen na de eenmalige reiniging, het eenmalige offer, van de Here Jezus, daar gaat het om in de Hebreeën-brief. In vers 3 wordt er op gewezen dat in het brengen van deze offers onder de wet in feite de zonden herdacht

Zijlijn 74

Psalm 40 is volgens vers 1 van de hand van David. De apostel Petrus zei dat David een profeet was, in Handelingen 2 : 30. David wist dat God iemand uit zijn zaad voor eeuwig op de troon zou zetten en David heeft deze dingen geschreven "ziende" of "vooruitziende op Christus"; op Degene die uit zijn lijf voortkomen zal, zegt Petrus. David spreekt over "zijn Zoon". Ook in deze Psalm wordt uiteengezet dat de oudtestamentische dienst in het Heilige een uitbeelding is van het latere eenmalige werk van Christus.

Zijlijn 75

God gaf die opdracht tot offeren niet in de hoop dat het zou werken, waarna helaas achteraf duidelijk werd dat het niet werkte. Zo zit het uiteraard niet. Ze werden gegeven als heenwijzing naar Christus.

worden. Het werkt verkeerd om, staat hier, net als bij het belijden van zonden het geval is. Je vindt er namelijk steeds meer en in plaats van dat je er van gereinigd wordt, word je steeds meer besmet. Met de "gedachtenis der zonden" worden de zonden in feite geëerd. De bedoeling is uiteraard niet dat onze gedachten bepaald worden bij de zonden. Onze denken zou bepaald worden bij de Heer, o.a. uitgebeeld in de "brood en beker" en de gedachten die wij daarbij hebben aan het gereinigde Leven in Christus. (o.a. 1 Korinthe 11 : 24, 25) Elkaar wijzen op de zonden, en zelfs op onbeleden zonden, is precies het tegenovergestelde van wat de Schrift ons leert. Wij zouden elkaar "het Woord des levens" moeten voorhouden. (Filippenzen 2 : 16) We zouden "ziende op Christus" (Efeze 5 : 32) moeten zijn en dus niet ziende op de oude mens. Hem zouden we moeten kennen van Hem zouden wij weet hebben, maar van onze zonden niet. We zouden van het kwaad zoveel mogelijk onwetend zijn. Daartegenover zouden wij alles van de rechtvaardigheid Gods, en dus van Christus, moeten weten.

Hebreeën 10 : 4

- 4 Want het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

Dit is de derde keer in de Hebreeën-brief dat wij lezen wat onmogelijk is voor het bloed van stieren (of kalveren) en bokken.

Hebreeën 10 : 5, 6

- 5 Daarom, komende in de wereld, zegt Hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid;
6 Brandofferen en offer voor de zonde hebben U niet behaagd.

Wat er na "Daarom" komt, is een commentaar op Psalm 40. **Zie zijlijn 74** Ook nu weer worden oudtestamentische gedachten of woorden gebruikt om het nieuwe te beschrijven. Dat het de Here Jezus is, de Zoon, die "in de wereld komt", is een duidelijke zaak. De inleiding "komende in de wereld" is een toelichting op die Psalm. Er wordt mee gezegd dat deze woorden in feite gesproken worden door de Here Jezus, door de Zoon van God, in verband met Zijn komst in de wereld. Hij zegt vervolgens "slachtoffer en offerande heb Gij niet gewild, maar gij hebt Mij het lichaam toebereid". "Slachtoffer en offerande" zijn een uitbeelding van het lichaam van Jezus, want daar komt het op neer. Het gaat er namelijk om dat die slachtoffers en offers in het algemeen de uitdrukking zijn van het latere offer van de Here Jezus. "Het lichaam"

is het Zijne, dat zou geofferd worden. De Heer stelt dus Zichzelf en daarmee Zijn Lichaam in de plaats van die slachtoffers en offers, die God niet had gewild. **Zie zijlijn 75** Wat God werkelijk wilde, was de Here Jezus Christus. Die gedachte wordt meteen herhaald met andere woorden, in vers 6: "brandoffer", of "offer voor de zonde". Alleen nu staat er dat God dit niet "behaagd" heeft. Wat heeft God dan wel behaagd? Dat zegt vers 7.

Hebreeën 10 : 7-10

- 7 Toen sprak Ik: Zie, Ik kom (in het begin des boeks is van Mij geschreven), om Uw wil te doen, o God!
8 Als Hij te voren gezegd had: Slachtoffer, en offerande, en brandoffers, en offer voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch hebben U behaagd (dewelke naar de wet geofferd worden);
9 Toen sprak Hij: Zie, Ik kom, om Uw wil te doen, o God! Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen.
10 In welken wil wij geheiligd zijn, door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied.

Die "Ik", die "sprak", heeft God dus wel behaagd. Hij sprak dat Hij zou komen "om Uw wil te doen, o God." Daarin heeft God uiteraard Zijn welbehagen.

De tussenzin over "in het begin des boeks is van Mij geschreven" vind ik de mooiste uitspraak die erbij staat, want daarmee zegt de Here Jezus Zelf dat al in het begin van het Boek geschreven werd over Hem. Dat is in ieder geval in het eerste deel, de Thora, de vijf boeken van Mozes. Want de gedachte is dat de daar beschreven offers niet over stieren en bokken spreken, maar over het offer van de Here Jezus Christus. Maar ook in de geschiedenis van Abraham en Izak werd er al over "Mij" geschreven. Net als daarvoor in Genesis 3, waar God Zelf verscheen aan de zondige mens Adam. Hij kleedde de mens in dieren-vellen ter vervanging van de vijgenbladeren. Zo werd de mens overdrachtelijk bekleed met de gerechtigheid van een lam. We kunnen nog verder terug, want in Genesis 1 : 3 staat: "Daar zij licht". Daar werd al geschreven over Christus, die het Licht der wereld is. Licht kwam uit de duisternis en dat is een beeld van Hem die opgewekt werd uit de dood. We kunnen zelfs nog verder terug. Genesis 1 : 1 zegt dat God in het begin de hemelen en aarde schiep. In Hebreeën 1 staat dat de Zoon hemelen en aarde schiep. Vers 10: "Gij, Heere! hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken Uwer handen." De gedachte is dat heel het Oude Testament spreekt over Christus. ("in de rol des boeks"; Psalm 40) Letterlijk werd er op

dat moment niet over Hem geschreven, maar overdrachtelijk - en vol typologie - zeker wel en dat is precies wat hier uiteengezet wordt in dit Schriftgedeelte. De Here Jezus Christus kwam om Gods wil te doen en daarmee nam Hij "het eerste weg om het tweede te stellen". De gedachte is, dat Christus sowieso het eerste, wat het ook is, wegneemt en daar het tweede, wat het ook is, voor in de plaats stelt. Zo neemt Hij de oudtestamentische offers weg en stelt Zijn eigen offer daarvoor in de plaats. Hij neemt heel het Oude Verbond weg en stelt het Nieuwe Verbond er voor in de plaats. Hij neemt heel de Oude Schepping weg en stelt er de Nieuwe Schepping voor in de plaats. Hij neemt vlees weg en stelt er Geest voor in de plaats.

1 Korinthe 15 : 42-44

- 42 Alzo zal ook de opstanding der doden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in verderfelijheid, het wordt opgewekt in onverderfelijheid;
- 43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.
- 44 Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam, en er is een geestelijk lichaam.

Hij neemt de Eerste Adam weg en stelt er de Tweede Adam voor in de plaats. (1 Korinthe 15 : 47) Hij neemt de eerste Noach weg en stelt er de Tweede voor in de plaats. Hij neemt de eerste Abraham weg en stelt er de Tweede voor in de plaats. Hij neemt Mozes weg en stelt er "de Profeet als Mozes" voor in de plaats. (Handelingen 3 : 22; 7 : 37) Hij neemt Salomo weg en stelt er "meer dan Salomo" voor in de plaats. (Mattheüs 12 : 42) Hij neemt Ezau weg en stelt er Jakob voor in de plaats. Hij neemt Ismaël weg en stelt er Izak voor in de plaats. Hij neemt Sara weg en Hagar en stelt er Sarah voor in de plaats. Hij neemt Sinaï weg en stelt er Sion voor in de plaats. Hij neemt Israël weg om er de Gemeente voor in de plaats te stellen. Hij neemt weer Salomo weg en stelt er nu Nathan voor in de plaats, maar die is minder bekend.

Daarna zegt vers 10 "in welke wil wij geheiligd zijn ..." Waarmee nog eens gezegd wordt dat de offers niet naar de wil van God waren. De komst en het offeren van Christus was wel naar de wil van God. En in die wil zijn wij "geheiligd". Dat heeft geleid tot onze heiliging, nu al. "Geschied" staat schuin gedrukt en verzwakt de uitdrukking, hoewel het niet onjuist is. Dat eenmalige offer van de Here Jezus Christus heeft

te maken, met Zijn lijden en sterven. Maar de term "offer" is in werkelijkheid pas van toepassing op wat daarna komt. Het offer van Christus werd voorbereid in Zijn lijden en sterven. Daarna was Hij geschikt om geofferd te worden. Dat is ook gebeurd. Hij werd uitermate verhoogd, of: "Hij steeg op tot God". Eénmaal en daarom ging het uiteraard. Al de rest ging daaraan vooraf.

Met vers 10 zijn we terug in Hebreëen 2, in vers 9, waar gezegd wordt dat Hij "... een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen den dood smaken zou." Zoals gezegd, dat is dus niet Zijn offer, maar de inleiding daartoe. Vers 10 van Hebreëen 2 spreekt over die heiliging en daarna wordt er gezegd waaruit die heiliging bestaat. In ieder geval uit verlossing uit de dood. (Vers 15) Daarmee ook verlossing uit slavernij, uit dienstbaarheid. Daartoe werd eerst Christus geheiligd. Daarna werden wij geheiligd door Hem, door Zijn bediening, door Zijn werk. Hebreëen 10 zegt hetzelfde. Vers 10 is het einde van dit betoog. Daarna wordt de vergelijking met de situatie onder het Oude Verbond nog een paar keer gemaakt.

Hebreëen 10 : 11, 12

- 11 En een iedere priester stond wel allen dag dienende, en dezelfde slachtofferen dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;
- 12 Maar Deze, een slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechter *hand* Gods;

In vers 11 gaat het over de dienst van de gewone priesters. Alle dagen, dag in dag uit, dezelfde offers, die ze alle jaren "geduriglijk opofferen", omdat "die de zonden nimmer meer kunnen wegnemen". (Vers 1) "Heiligen" uit vers 1 is hetzelfde als "zonden wegnemen" uit vers 11. Onreinheid wegnemen namelijk.

In vers 12 staat niet "een slachtoffer" of "één slachtoffer". Er staat gewoon "slachtoffer". De nadruk binnen "is in eeuwigheid gezeten aan de rechter hand Gods", ligt op "Hij is in eeuwigheid gezeten". Dat "zitten" drukt uit dat Hij Zijn werk volbracht heeft. Dat Hij Zijn loopbaan gelopen heeft. Beide dingen liggen opgesloten in het oorspronkelijk Hebreeuwse woord "Yashab" (ישב, Strongnr. 03427) in Psalm 110. Deze gedachte komen we later tegen in Hebreëen 12 vers 1 en 2. Want daar staat dat hij die loopbaan gelopen heeft en gezeten is aan de rechterhand Gods. Zijn werk zit erop.

Het werk van de Hogepriester van het Nieuwe Verbond is niet bestemd voor de ongelovigen, voor de zondaren, voor de onrechtvaardigen. Het is geen functie om behouden te worden, maar ten behoeve van degene die behouden is. Voor degene die gelooft, die een kind van God is. Het verzoeningswerk tot behoudenis van mensen, werd door de Here Jezus aan het kruis gedaan. Dat deed Hij niet in de hoedanigheid van Hogepriester, want dat was Hij toen nog niet. Dat is ook niet de functie van de Hogepriester.

Hebreeën 10 : 13

13 Voorts verwachtende, totdat Zijn vijanden gesteld worden tot een voetbank Zijner voeten.

De bijzonderheid van onze bedeling is, dat de Here Jezus Christus gezeten is op de Troon, in eeuwigheid. Dat is niet het einde van het verhaal, want we hebben in onze bedeling nog steeds met vijanden van Christus van doen. In de toekomst zullen ook die vijanden aan Hem onderworpen worden. Zodat de vijandschap dan teniet gedaan zal zijn. Dat proces, want het neemt tijd in beslag, zal plaatsvinden in de dagen van de openbaring van Zijn Koninkrijk, zeg maar bij de wederkomst van Christus. Dat zijn ook de dagen van de "grote verdrukking" over de volkeren, (Openbaring 7 : 23) de "[33 jaar](#)" die voorafgaan het aanbreken van Zijn Koninkrijk, te beginnen met de "[1000 jaren](#)". Maar dit is niet het onderwerp van de Hebreeën-brief. Dus wordt het meteen weer losgelaten.

Hebreeën 10 : 14

14 Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.

De grote nadruk ligt op "*één offerande*". Degenen "*die geheiligd worden*" zijn zelfs "*volmaakt*", staat hier. De "*broeders*" uit hoofdstuk 2 worden volmaakt gesteld, in Christus. Niet in de toekomst, nee, dat is al gebeurd. Naar God toe mankeert ons niks, omdat wij een Hogepriester hebben. Hij houdt ons met God in die levende verbinding en zorgt ervoor dat onze zonden, onze tekortkomingen, naar God toe geen rol spelen. De Kolossenzen-brief spreekt eigenlijk over niks anders, dan over deze Hogepriester van het Nieuw Verbond, naar de ordening van Melchizédék. Die term wordt echter niet gebruikt in Kolossenzen. Hij heet daar "*de Eerste*", van zowel een oude schepping als van een Nieuwe Schepping. (Kolossenzen 1 : 18) Hij, in Wie "*al de volheid der Godheid lichamelijk woont*" (Kolossenzen 2 : 9) is de Eerste van de Gemeente. En dan wordt er gezegd:

Kolossenzen 2 : 10

10 En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht;

Over dat "volmaakt zijn van de heiligen" getuigt de Heilige Geest. Paulus spreekt daarover in Romeinen 8, dat wij als "zonen Gods" met die levende God verbonden zijn. In Hebreeën 10 wordt dat zo gezegd:

Hebreeën 10 : 15-18

15 En de Heilige Geest getuigt het ons ook;

16 Want nadat Hij te voren gezegd had: Dit is het verbond, dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten geven in hun harten, en Ik zal die inschrijven in hun verstanden;

17 En hun zonden en hun ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geen offerande meer voor de zonde.

Gelovigen ontvangen "*Mijn wetten*", het Woord Gods, met geopende oren en vervolgens worden ze definitief, blijvend dus, in onze harten en in ons verstand geschreven. Dit "handschrift" wordt nooit uitgewist, in tegenstelling tot het "handschrift" van het Oude Verbond, "*dat tegen ons was*". (Kolossenzen 2 : 14) Ook hier is dus sprake van: "*Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen*". (Vers 9)

Vers 16 verwijst naar Jeremia 31, want daar zei de HEERE dat Hij een Nieuw Verbond zou maken.

Jeremia 31 : 33, 34

33 Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

34 En zij zullen niet meer, een ieder zijn naaste, en een ieder zijn broeder, leren, zeggende: Kent den HEERE! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.

Het Woord Gods, Gods onderwijs, is in het binnenste geschreven, op zodanige wijze dat het niet uitgewist kan worden. Er hoeft dus ook niks meer aan veranderd te worden. Bovendien zegt Jeremia er

achteraan, dat Hij hun "zonden", hun "ongerechtigheid", "niet meer gedenken" zal. Als het Woord in het hart geschreven is, dan wordt aan de zonden niet meer gedacht. Nooit meer. De Hebreeën-brief haalt dit aan, precies in datzelfde verband, i.v.m. het éénmalige werk van Christus.

Waar de zonden vergeven zijn, (Vers 18) en niet gedacht worden, zijn niet langer offers voor de zonden nodig. Dat is geheel logisch. Wat de Hebreeën-brief leert over de Here Jezus Christus, als "Hogepriester naar de ordening van Melchizédék", leer je overigens in al de nieuwtestamentische Bijbelboeken, hoewel de uitdrukking zo niet gebruikt wordt. Die nieuwtestamentische Bijbelboeken spreken over de positie en de functie van Christus nu, namelijk dat Hij inmiddels gezeten is aan de rechterhand Gods. Ten bate van degene die in Hem geloven, opdat zij, levend als eerstelingen van de Nieuwe Schepping, hun Schepper zouden dienen. Dat gaat via Christus. Een andere mogelijkheid is er niet!

Hebreeën 10 : 19, 20

19 Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, **Zie zijlijn 76**

20 Op een versen en levenden weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, door Zijn vlees;

Hiermee zijn wij terecht gekomen bij de grote climax en samenvatting van de voorafgaande hoofdstukken. In het bijzonder hoofdstuk 7 t/m het eerste deel van hoofdstuk 10, waarin met vrijmoedigheid en vrijuit gesproken werd over de Here Jezus Christus. Deze waarheid omtrent Christus wordt niet alleen ontleend aan Psalm 110, maar met name aan het hogepriesterschap van Aäron. Het inwijden van die weg (sprengen van het bloed) is ontleend aan het werk van de hogepriester naar de ordening van Aäron. Uiteengezet wordt hoe het oudtestamentische priesterschap in het algemeen, en het hogepriesterschap in het bijzonder, uitdrukking geven aan de tegenwoordige positie van Christus als Hogepriester. Net als Aäron, maar niet naar dezelfde "orde". In Hebreeën vinden we dus niet alleen een geweldige illustratie omtrent onze Heiland, maar tegelijkertijd de sleutel tot de oudtestamentische typologie in het algemeen. Die is bijzonder groot en de terminologie in Hebreeën 10 vanaf vers 19 is dan ook volledig ontleend aan de oudtestamentische instellingen. Waarom wij "vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom", wat het "heiligdom" is en waarom wij daarin zouden gaan, wordt enkel ontleend aan de oudtestamentische typologie, zoals we in voorgaande hoofdstukken hebben gezien.

Het gaat steeds om het Nieuwe Verbond, dat tot op heden slechts een hemelse toepassing heeft. Degenen die delen hebben aan het Nieuwe Verbond hebben tegelijkertijd deel aan de hemel en aan de Middelaar, de Eersteling en het Hoofd van het Nieuwe Verbond, die ook de Eersteling in de hemel is.

Er staat in eenvoudiger Nederlands: "Laten wij dan met vrijmoedigheid ingaan in het Heiligdom." D.w.z.: "Laten wij ons met vrijmoedigheid stellen onder het Nieuwe Verbond". "Laten wij onze hemelse positie innemen". Is dit een oproep aan de mens om tot geloof te komen in en tot de Here Jezus? Of is het een oproep aan gelovigen, vanwege de vaste spijs, om daadwerkelijk die hemelse positie in te nemen? In werkelijkheid is dat één geheel, want of wij nou die hemelse positie van de gelovigen in onze dagen op prijs stellen of niet, als wij tot geloof komen en dus wedergeboren worden, worden wij tegelijkertijd met Christus in de hemel gezet. (Efeze 2 : 6) Of we dat leuk vinden of niet, dat heeft er niks mee te maken. We kunnen dus niet zeggen dat wij wel tot geloof komen, en ook wel onder het Nieuwe Verbond willen leven, maar niet naar de hemel willen.

De Here Jezus Christus heeft, door Zijn ingaan, dat Heiligdom in de hemel geopend. De bedoeling is dat wij ons vertrouwen in Hem stellen, in Hem geloven, om met vrijmoedigheid diezelfde "versen en levenden weg" te gaan, "welke Hij ons ingewijd heeft". Dat gebeurde door "het bloed van Jezus". D.w.z. door Zijn sterven (van Jezus) hebben wij de toegang tot de dood. Door Zijn opstanding en hemelvaart hebben wij toegang tot die Nieuwe Schepping, tot het Nieuwe Verbond, en zelfs in onze dagen tot de hemel. Dat alles is door Zijn leven. Maar Christus heeft ons Zijn leven gegeven, niet in de dood, want daar hebben we het niet over. Hij heeft Zijn leven aan ons ter beschikking gesteld.

De "verse en levende weg" loopt door het voorhangsel. Er staat niet dat Hij de weg heeft ingewijd "door middel van het voorhangsel". Er staat "dwars door het midden van het voorhangsel", tot achter het "voorhangsel" dus. Het voorhangsel wordt hier beschreven als "Zijn vlees". Het is een beeld van de Here Jezus Zelf. Toen Hij stierf, en daarmee de wet vervulde, werd het Oude Verbond beëindigd en werd dus theoretisch de dienst in het Heilige stilgelegd. Daarna kon de Hogepriester dwars door het Heilige heen, dwars door het voorhangsel, tot in het Heilige der Heiligen gaan. Dat is ook de reden dat het voorhangsel letterlijk scheurde toen de Here Jezus stierf. (o.a. Markus 15 : 38) Op diezelfde dag scheurde de laatste hogepriester van het Oude Verbond (Kajafas) zijn priesterlijk kled. (Markus 14 : 65) Dat

Zijlijn 76

De naam "Jezus" alleen, wordt gebruikt als er gesproken wordt over hoe het e.e.a. zo gekomen is. De nadruk ligt dan op Zijn mens-zijn. Het is daarom "Jezus gezeten ten rechterhand Gods". Maar als puur gesproken wordt over wie Hij nu is, wordt Hij niet "Jezus" genoemd, maar "Christus".

Zijlijn 77

Niet veel eerder deed Kajafas een merkwaardige uitspraak. Dat bleek een profetie te zijn. Hij was een hogepriester, dus God gebruikte hem. Johannes 11 : 49-52: *"En een uit hen, [namelijk] Kajafas, die deszelven jaars hogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets; En gij overlegt niet, dat het ons nut is, dat een mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga. En dit zeide hij niet uit zichzelf; maar, zijnde hogepriester deszelven jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk; En niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zou vergaderen."*

geeft het einde van het Aäronitisch priesterschap aan, want het kleed drukte het priesterschap als zodanig uit en de wet schreef voor dat het kleed onder geen beding gescheurd mocht worden. De rok van de hogepriester moest speciaal verstevigd worden en was bovendien uit één stuk gemaakt. Kajafas, **Zie zijlijn 77** veroordeelde de Here Jezus ter dood en samen met het scheuren van zijn kleed is dat een uitbeelding van het einde van het Oude Verbond. En daarmee een einde van de dienst in het Heilige, zodat de Hogepriester daar doorheen kon gaan naar het Heilige der Heiligen, om dat in te wijden. Om dat aan te geven scheurde het voorhangsel in de tempel, ter gelegenheid van de dood van de Here Jezus. Volgens de typologie kun je van het voorhangsel zeggen dat dit "Zijn vlees" is, van de Here Jezus. Het sloot a.h.w. het Heiligdom. Pas bij Zijn dood ging het open.

Hebreeën 10 : 21-23

- 21 En dewijl wij hebben een groten Priester over het huis Gods;
- 22 Zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigt zijnde van het kwaad geweten, en het lichaam gewassen zijnde met rein water.
- 23 Laat ons de onwankelbare belijdenis der hoop vast houden; (want Die het beloofd heeft, is getrouw);

Een "groten Priester" is hetzelfde als "Hogepriester". Er zijn namelijk twee termen voor. (Hebreeën 4 : 14) Het "huis Gods", wordt al in Hebreeën 3 : 6 genoemd. Dat bestaat uit allen die de Zoon erkennen en die zich onder de genade, barmhartigheid en hulp stellen van deze Zoon. De gedachte "laat ons toegaan met een waarachtig hart" vinden we ook in de Efeze-brief, waar, net als in Hebreeën, gesproken wordt over de tegenwoordige positie van Christus. Hij heet daar echter "het Hoofd der Gemeente", dat Zijn Lichaam is. Dat wordt in Efeze 2 ook "woonstede Gods in den Geest" genoemd. De Gemeente als "Huis" dus. De ware aard van de Gemeente wordt daar besproken, namelijk dat die gevormd wordt door de gelovigen uit Jood, zowel als heiden, en dat op grond van geloof. Waarbij gezegd wordt dat die Gemeente er is opdat nu, "bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods." (Efeze 3 : 10) De Gemeente zou aan de overheden en machten in de hemel, de "veelkleurige" (dat is het woord wat gebruikt wordt) wijsheid Gods bekend maken en dat is in overeenstemming met Gods eeuwig voornemen. God heeft een "Plan der eeuwen" gemaakt. Van tevoren uiteraard en dat voert Hij uit. In Efeze 3 : 11 heet dat "Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere."

Net als in Hebreeën benadrukt Paulus vervolgens in vers 12 dat gelovigen de vrijmoedigheid hebben om "toe te gaan" (Hebreeën 4 : 16; 10 : 1) door het geloof van "Christus Jezus onze Heere". (Vers 11)

Efeze 3 : 12

12 In Denwelken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan (= van) Hem.

"Vertrouwen" en "geloof" zijn synoniemen. In het Engels worden deze woorden vertaald met "faith". Die vrijmoedigheid e.d. hebben wij door het geloof van Hem, want dat is wat er in het Grieks staat. "Geloof aan" is een hardnekkige zetfout in de Statenvertaling. Dus wij hebben de toegang met vertrouwen, met geloof, door het geloof van Hem en dat is volstrekt wat de Hebreeën-brief ons leert. Die spreekt namelijk over het geloof, dan wel de gehoorzaamheid, van de Here Jezus Christus, waardoor het Nieuwe Verbond in werking is getreden.

Een "waarachtig hart" wil zeggen een "hart dat de waarheid is toegedaan". Of: "een hart waarin de Waarheid woont". Dat onderscheidt een gelovige - als het goed is - van de wereld. Het betekent dat wij niet zoals de hele wereld leugens zouden bedenken voor ons eigen bestwil, maar de waarheid zouden zoeken, ook als dat niet tot eigen bestwil zou zijn. De ongelovige zoekt zijn eigen belangen te behartigen en past "zijn waarheid" daaraan aan. Die kent geen waarheid, zoekt dat ook niet, heeft er geen belang bij. Gelovigen zouden daarentegen de waarheid zoeken. Wellicht zijn wij tot geloof gekomen, juist omdat wij de waarheid zochten, want wie de waarheid zoekt, zal de waarheid vinden.

"In volle verzekerdheid des geloofs" betekent "in volle verzekerdheid, namelijk gelovig", want geloof is volle zekerheid. De uitdrukking wordt als het ware onderstreept door de uitdrukking "volle verzekerdheid", want geloof in de Bijbel is niet een vermoeden of iets voor waar houden, omdat er nou eenmaal niks anders op zit. Geloof is vastigheid en vast vertrouwen. Dus ook wat betreft het feit dat onze "harten gereinigt zijnde van het kwaad geweten". Daar ging zowat heel hoofdstuk 9 en het eerste deel van hoofdstuk 10 over. Met dat gereinigde geweten kunnen wij tot God naderen. De mogelijke aarzeling die wij hebben om tot God te naderen, ongeacht wat we eronder verstaan, ligt gewoonlijk in het feit dat wij zwak zijn in het geloof. Dat we daarom niet echt in volle verzekerdheid des geloof staan en dus ons niet echt bewust zijn van een rein geweten. Dan bestaat wellicht het idee dat we niet helemaal rein staan tot God, omdat we zoveel fouten in ons

hebben. Hoe zouden wij met onze fouten zomaar naderen tot die rechtvaardige God, die heilige God? Eigenlijk is dat ongeloof.

Vers 22: "... het lichaam gewassen zijnde met rein water". Het zal duidelijk zijn dat dit niet letterlijk bedoeld is, maar dat het de verwijzing is naar "de leer der dopen" in Hebrëeën 6 : 2. Het is de verwijzing naar de wassingen, zoals die onder het Oude Verbond waren voorgeschreven. Dat waren "wassingen en rechtvaardigmakingen des vleses". (Hebrëeën 9 : 10) De als eerder besproken gedachte dat de reiniging van de uitwendige mens onder het Oude Verbond een type was van de reiniging van de inwendige mens onder het Nieuwe Verbond, is precies zo'n zelfde omschakeling als in vers 19 en 20. Het gaat om de typologie in deze Brief, die steeds verwijst naar oudtestamentische instellingen. De wassing, de reiniging, van het lichaam met rein water, is de uitbeelding van de harten die gereinigd zijn van een kwaad geweten.

Vers 23 zegt: "Laat ons de onwankelbare belijdenis der hoop vast houden". Dat is bijna hetzelfde als in Hebrëeën 3 : 6: "... indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hoop tot het einde toe vast behouden". Dat kunnen we doen vanwege: "Die het beloofd heeft is getrouw". Hierin zou je moeten geloven, dat moet je vasthouden, want Hij is onze Hogepriester. Vertrouw op Hem, ga Hem na. Er kan niks mis gaan. Hij heeft het namelijk beloofd en Hij is trouw. Let op dat er niet staat dat wij trouw zouden moeten zijn of zoiets. Daar is niks verkeerd mee overigens, maar het staat er niet. Er staat: "Hij is trouw", want heel onze zaligheid al onze zegeningen liggen niet vast in ónze trouw of iets dergelijks, maar in de trouw van Hem die trouw is aan het Woord dat Hij gesproken heeft.

Hebrëeën 10 : 24, 25

24 En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar *elkander* vermanen; en *dat* zoveel te meer, als gij ziet, dat de dag nadert.

Hiermee is in één keer gezegd dat liefde kenmerkend is - of zou moeten zijn - en ook de basis is voor onze levenswandel te midden van onze broeders en zusters. Dat is de Bijbelse gedachte bij "op elkander acht nemen". De relatie van de gelovige onderling, waar wij naderen tot die "Troon der genade", namelijk tot Christus, daar ontmoeten wij elkaar en dus staat er "laat ons op elkander acht nemen". Niet om

elkaar te bekritisieren, maar om elkander te "vermanen", staat er in de Statenvertaling. Dat moet echter " vertroosten " zijn, in de zin van "laat ons elkaar bemoedigen". Dat is ook wat hier staat: "op elkander acht nemen tot opscherping der liefde" met als doel om "de gemeenschap" (een zwakker, maar wellicht duidelijker woord voor "liefde") van de gelovigen te bevorderen en dat is uiteraard "opscherping der goede werken". Dat zijn de priesterlijke werken van de gelovige.

"Der liefde" is een tamelijk abstract begrip en "der goede werken" is dat totaal niet. Dat is een zeer concrete en praktische aangelegenheid, die hier overigens in de volgende verzen niet wordt toegelicht. Niet meteen tenminste, maar wel in de volgende hoofdstukken en met een hele lange inleiding in hoofdstuk 11. Wij die wedergeboren zijn, zijn Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus, en wij zijn dat geworden "tot goede werken welke God voorbereid heeft opdat wij daarin zouden wandelen". (Efeze 2 : 10) De gedachte in de Hebrëeën-brief is dat we niet alleen tot geloof komen, maar vervolgens ook uit geloof zouden leven. Dat dit in de praktijk dikwijls twee verschillende dingen zijn, valt te betreuren. Dat is zeker niet de bedoeling. We zouden ons realiseren dat, als wij tot geloof komen, wij niet alleen behouden zijn voor de eeuwigheid, maar dat we daarmee ons leven ook in dienst gesteld hebben van onze Heer. God heeft ons bekwaam gemaakt om dienaren van het Nieuw Verbond te zijn. (2 Korinthe 3 : 6) Dat werd geschreven aan gelovigen te Korinthe, omdat juist zij niet verder kwamen dan alleen maar dat "bekwaam gemaakt" zijn. In de praktijk dienden de vleselijk gerichte en aardsgezinde gelovigen van Korinthe de Heer niet onder het Nieuw Verbond. Paulus deed dat wel en daarom lagen de Korinthiërs overhoop met Paulus. In de Hebrëeën-brief wordt het onderscheid tussen tot geloof komen en daaruit leven dus niet gemaakt en wij zouden het ook niet moeten kennen. De gedachte is namelijk, als wij tot die Hogepriester en Middelaar van het Nieuwe Verbond komen, wij automatisch God dienen onder dat Nieuwe Verbond. Zoals dat automatisch ook onder het Oude Verbond het geval was en daarom wordt het verschil niet gemaakt.

God dienen onder het Nieuwe Verbond heeft tot doel die liefde, die gemeenschap, die eenheid van de geloven, van dat "huis Gods", te bevorderen. Alles wat wij doen zou tot "stichting" van de Gemeente zijn. Dat legt Paulus bijvoorbeeld uit in 1 Korinthe 10 als hij zegt: "Alle dingen zijn mij geoorloofd, ..., maar alle dingen stichten niet." Dat is "niet alle dingen zijn nuttig". De nuttige dingen zijn de "stichtende" dingen en "stichten" is het oude Nederlandse woord voor "bouwen". Dat is in overeenstemming met de opbouw van de Gemeente op het

fundament wat Paulus, dan wel de apostelen gelegd hebben (Efeze 2 : 20) en waarop zou gebouwd moeten worden met "goud, zilver en kostelijke stenen". (1 Korinthe 3 : 12) De bedoeling voor de mens Gods, de wedergeboren mens, die met Christus is levend gemaakt, is dat wij onze lichaam beschikbaar stellen.

Romeinen 12 : 1

- 1 Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige *en* Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst.

Waarom leren we deze dingen over Christus? Waarom wordt dat Woord in ons geplant? Waarom moet het Woord van Christus rijkelijk in ons wonen? Waarom moeten wij dat met zachtmoedigheid ontvangen? Waarom moeten we onderwezen worden in de rechtvaardigheid? Opdat we zouden wandelen in die goede werken en niet alleen bekwaam zouden zijn om God te dienen onder het Nieuwe Verbond, maar ook daadwerkelijk "daders des Woords" (Jakobus 1 : 22) zouden zijn. Waar wij ons door het Woord Gods laten onderwijzen en "wandelen in goede werken" maar de Heer in de praktijk toch niet dienen, daar heeft onderwijs geen enkele zin. Het leidt dan niet tot gemeenschap, maar tot verdeeldheid. Het doel is, dat door dat Woord Gods, de mens Gods "volmaakt zou zijn toegerust tot alle goed werk". (1 Timótheüs 3 : 7) Vandaar dat we hier in Hebreeën 10 nog een keer de oproep krijgen, dat "doel der zaligheid" vast te houden en ons onder Hem stellen, alwaar wij elkaar ontmoeten. De bedoeling is dat wij onze mogelijkheden gebruiken "tot opscherping der liefde" en dus "der goede werken".

Met dit in gedachten lees je direct verder in vers 25 "... en laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten". De klemtoon, ligt op "niet nalaten". We moeten dus "onderling bijeenkomen". Waar? In het "Heiligdom", bij de "Troon der genade" uiteraard, want daar heeft de apostel het steeds over in de Hebreeën-brief. Sommigen hebben kennelijk wel de gewoonte om die "onderlinge bijeenkomst" na te laten. Uit het verband blijkt duidelijk dat het om onze bijeenkomst gaat bij de Here Jezus Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Als wij die bijeenkomst - in de hemel - "nalaten", in de eerste plaats door niet tot geloof te komen, en daarna door dat geloof niet te leven en vast te houden, dan bereiken we het doel i.v.m. onze zaligheid niet. Wanneer wij bij die Troon der genade weer vandaan lopen, en onze onderlinge bijeenkomst dus alsnog nalaten, dan heet dat "verachtere van de genade Gods". (Hebreeën 12 : 15)

De enige andere Schriftplaats waarin deze "bijeenkomst" (Grieks: "episunagoge"; Strongnr. G1797) genoemd wordt, is:

2 Thessalonicenzen 2 : 1

- 1 En wij bidden u, broeders, door de toekomst van onzen Heere Jezus Christus, en onze toevergadering tot Hem,

Paulus zegt hier in deze brief te gaan spreken over "de toekomst van onze Here Jezus Christus". Met daaraan toegevoegd "onze toevergadering tot Hem". Dat heeft uiteraard te maken met Zijn wederkomst. Onze "toevergadering tot Hem" is in dat verband de "opname van de Gemeente", dat kan niet missen. Het gaat over onze lichamelijke toevergadering tot Hem: wij "zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met den Heere wezen". (1 Thessalonicenzen 4 : 17) De toevergadering in 2 Thessalonicenzen spreekt over onze letterlijke lichamelijke bijeenkomst rondom de Here Jezus Christus, waar wij inderdaad elkaar zullen ontmoeten. Hebreeën 10 spreekt niet over de opname van de Gemeente, maar over onze huidige bijeenkomst rondom Christus. Nogmaals: punt 1: de "bijeenkomst" met onze geest, wanneer we tot geloof komen en daarna punt 2: de "bijeenkomst" inzake onze praktische levenswandel, waarin wij ons "benaarstigen de eenheid des geestes te bewaren". (Efeze 4 : 3)

"Episunagoge" wordt in Hebreeën en Thessalonicenzen gebruikt als zelfstandig naamwoord. Als werkwoord - "bijeenvergaderen" - komt het ook twee keer in de Schrift voor.

Mattheüs 23 : 37 en 24 : 31

- 37 Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de profeten doodt, en stenigt, die tot u gezonden zijn! hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkterwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild.

- 31 En Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van *het ene* uiterste der hemelen tot het *andere* uiterste derzelve.

De Heer wilde hen - "uw kinderen" - in Zijn dagen op aarde vergaderen, zegt Hij sprekend over de inwoners van Jeruzalem, maar eigenlijk daarmee over heel Israël. Dat ging niet door. Mattheüs 24 : 31 zegt

dat de Heer in de toekomst wel degelijk "Zijn uitverkorenen" zal "bijeenvergaderen". Daar wordt gesproken over de bijeenvergadering van een gelovig Israël, in de dagen van de wederkomst van Christus, dus na de 70-ste week van Daniël. Van wat hier gesproken wordt over Israël, is afgeleid dat in onze bedeling de Gemeente tot de Messias bijeenvergaderd (verzameld) wordt. De waarheden over Israël, bekendgemaakt in het Oude Testament, hebben namelijk ook een geestelijke, een hogere, toepassing op de Gemeente in onze bedeling. Het was de bedoeling dat de inwoners van Jeruzalem, en daarmee heel Israël, bijeenvergaderd zouden worden op grond van geloof. Hij zou hen dan bijeenzetten, verzamelen, terugbrengen uit de volkeren en voor altijd in het beloofde land brengen. Deze gedachte wordt in onze dagen op de Gemeente van toepassing gebracht.

De Hebreeën-brief gaat over het verschil tussen het Oude en het Nieuwe Verbond. Onder het Nieuwe worden wij bijeengebracht, bijeenvergaderd, en is er sprake van onze "onderlinge bijeenkomst" rond Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, maar dan op hemels niveau. Wij worden verzameld rondom de Troon der genade, feitelijk in de hemel zelf. Dat is onze "onderlinge bijeenkomst". Uiteraard is onze plaatselijke bijeenkomst op zondagmorgen niet onze "onderlinge bijeenkomst" in de Bijbelse betekenis van het woord. Dus als u Bijbelteksten nodig hebt, waarin staat dat we vooral regelmatig moeten samenkomen, hier ergens op aarde, dan kunt u deze Schriftplaatsen niet gebruiken, maar toch wordt dat regelmatig gedaan. De ellende is dat daarmee de echte betekenis van deze Schriftplaats volkomen zoekraakt. Want wij worden geacht "elkander aan te sporen", "te vermanen", niet om de plaatselijke bijeenkomst te bezoeken, hoewel dat nooit weg is, maar om "elkaar te bemoedigen" en "aan te sporen en op te scherpen" om onze levens te stellen in de hand van de Here Jezus Christus. Om dus te leven onder de rijkdom van Gods genade. Wij naderen tot de Troon der genade en dus worden we opgeroepen om elkaar juist daarin in alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid "te vermanen", "te bemoedigen", "te vertroosten", want dat is het goede vertaling van dit Griekse woord "paracleo". Er zijn er die weliswaar ooit tot die troon genaderd zijn, maar die van het onderlinge bijeenkomen zich niets aantrekken. Die hun eigen leven leven en die absoluut zich er niet toe uitstrekken om "te wandelen waardiglijk de roeping waarmee gij geroepen zijt". (Efeze 4 : 1) Zij dragen niet bij aan het behoud en de bevordering van de eenheid van de Gemeente. Maar dat is nou juist wat ons eerste levensdoel zou moeten zijn. Dat staat los van onze plaatselijke gemeente, of hoe je dat maar noemt.

Vers 25 zegt vervolgens dat we dat zouden doen "zoveel te meer, als gij ziet, dat de dag nadert". Dat is dus zeker niet de dag waarop we afgesproken hadden samen te komen. Het is de dag van "onze onderlinge bijeenkomst", in 2 Thessalonicenzen 2 : 1. In onze gedachten en harten, hebben wij maar één hoop voor de toekomst. Dat is niet ons lichamelijk overlijden en ook niet dat over vele jaren wellicht de Heer terug zal komen. Onze zalige hoop is "de verschijning van onze grote God en Zaligmaker", (Titus 2 : 13) die immers, volgens Filippenzen 3 : 21, onze "vernederde lichamen veranderen zal en gelijkvormig maken aan Zijn Heerlijk Lichaam". Dat is de voltooiing van "onze onderlinge bijeenkomst".

Hebreeën 10 : 26, 27

26 Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden;

27 Maar een schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

"Zondigen", "het doel missen", is in dit vers het "niet onderling bijeenkomen". Als je in vers 25 denkt dat het over onze wekelijkse bijeenkomst gaat, en we lezen dan vers 26 en verder, meteen in één adem mee, dan staat er ineens dat het niet onderling bijeenkomen in de plaatselijke kerk of samenkomst er voor zorgt dat "er geen slachtoffer meer overblijft voor de zonde". Erger nog: "... een schrikkelijke verwachting des oordeels", wacht hen. Wie de onderlinge bijeenkomst volgens deze gedachte nalaat, komt in het oordeel, staat er dan. Maar dat kan natuurlijk niet de betekenis van dit vers zijn.

Wanneer wij niet tot geloof komen (er geen "onderlinge bijeenkomst" is) dan ontvangen wij geen Nieuw Leven en dan blijft er inderdaad een "schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs dat de tegenstanders zal verslinden". **Zie zijlijn 78** Er staat echter dat dit zo zal zijn "nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben". De Bijbelse gedachte is en blijft namelijk dat iemand die de waarheid kent, maar afwijst - dat is ongelooft - absoluut voor eeuwig en altijd verloren is. Het vers zegt zelfs dat de "hitte des vuurs de tegenstanders zal verslinden". Het lijkt me duidelijk wat dat betekent. Ik zeg met nadruk dat ongelovigen in de Bijbelse zin van het woord niet mensen zijn die de waarheid niet kennen, maar mensen zijn die de kennis der waarheid ontvangen hebben, maar afwijzen. Dát zijn ongelovigen en die zijn zeker verloren zolang ze bij dat ongelooft blijven. De andere gedachte is, dat die "onderlinge bijeenkomst" ook te maken heeft met onze

Zijlijn 78

De grootste tegenstand tegen het leven uit geloof komt van mensen die zeggen dat ze gelovigen zijn en die Christenen zijn, godsdienstige mensen. Daar komt de tegenstand vandaan. Dat zijn meestal ook nog erg nette mensen. En ik geloof dat het hier gaat over die tegenstanders. Niet zozeer in de zin van niet-wedergeboren mensen, daar kan het wel op slaan, maar dat valt niet zo binnen het kader van dit Schriftgedeelte. Het gaat juist over degene die de onderlinge bijeenkomst nalaten, die "verachten van de genade Gods". Die niet het Nieuwe Verbond, de genade, maar die het Oude Verbond wellicht dienen, want daar komt het in de praktijk gewoonlijk op neer. Dat is de reden waarom ze zich wel met gemak Christenen noemen, omdat ze menen toch een Bijbelse filosofie of levenswijze erop na te houden. Maar die is niet Christelijk in de zin van nieuwtestamenteel, maar die is oudtestamenteel en dus wettisch. Dat is niet tot eer van God, integendeel.

Zijlijn 79

Dit Schriftgedeelte wordt - onterecht uiteraard - gebruikt ter ondersteuning van de zogeheten 'leer van de afval der heiligen'. Er is een Bijbelstudie (audio) beschikbaar over dit onderwerp: ["Afval der heiligen" - C016](#)

Zijlijn 80

Als we straks in de hemel zijn, bij de Heer, nadat we Hem niet gediend hebben onder het Nieuwe Verbond, staan we daar met lege handen. Je staat dan te kijk. Niet alleen voor de Heer, maar ook voor "de broeders" en dat is niet leuk. Zo ga je dan wel de eeuwigheid in. De rest van de jaren, en dat zijn er héél veel, sta je met lege handen. Wat het niet te licht op, want er wordt in de Schrift heel zwaar geoordeeld over deze totale afwijzing van onze bedeling. Terwijl het de grootste, mooiste en de rijkste is uit de hele reeks.

praktische dienst aan de Heer. Als wij die praktische dienst nalaten, dan is dat te beschouwen als zonde. Ook in de Hebreeën-brief is "zonde" met name "ongeloof". Toegepast op het praktische leven dan wil dat "zondigen" zeggen dat men niet leeft uit het geloof. Wie zich aan die onderlinge bijeenkomst "onttrekt" (Vers 38) en dus "willens zondigt", heeft maar één verwachting, en dat is "een schrikkelijke verwachting", namelijk dat de "tegenstander" verslonden zal worden door oordeel, door "hitte des vuurs". **Zie zijlijn 79**

Wat wordt er dan verslonden? De geest van die wedergeboren mens? Zijn nieuwe leven? Absoluut niet, want we zijn ervan verzekerd dat dat onaantastbaar is. (Romeinen 8 : 38, 39) Wat verslonden wordt is "zijn ziel", zijn praktische leven. Daar blijft namelijk niks van over. Dat praktische leven bleek in de praktijk dus wel degelijk "tegenstander" te zijn. Dat wilde de Heer niet dienen en dat komt in het oordeel. Niet in het oordeel van de Jongste Dag, met "de poel des vuurs" (Openbaring 19-21) maar het "oordeel van het vuur" uit 1 Korinthe 3 : 13 waar "een ieders werk" in het vuur gebracht wordt. Dat gaat over het praktische leven van de gelovige. Als dat "hout, hooi, stoppelen" is, dan wordt het verbrand. Er blijft niks van over. "... maar zelf zal hij behouden worden, doch alzo als door vuur." **Zie zijlijn 80**

Voor een wedergeborene is er de vraag wat er daarna met dat Nieuwe Leven gedaan wordt. Voor een niet-wedergeborene is de vraag eerst om tot geloof te komen, "nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben", ofwel gehoord hebben. Wat hier besproken wordt, geldt dus voor iedereen die ooit de Hebreeën-brief leest en "zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden". Dat slachtoffer is het offer waarmee de zonden weggedaan worden. Maar wanneer wij de zaligheid, en dit offer, waarover in de voorgaande hoofdstukken gesproken werd afwijzen, of daar in de praktijk niet uit leven, dan is er geen andere mogelijkheid meer. Er wordt niet opnieuw geofferd! Er wordt ook niet opnieuw "gekruisigd". Daar is geen genoegdoening voor, zo iemand komt in het oordeel en dat is wat hier gezegd wordt.

Het wordt bevestigd in de volgende verzen, want in vers 28 wordt gesproken over de situatie onder het Oude Verbond. Dat is niks nieuws. Heel de Hebreeën-brief gaat over Oude Verbond tegenover de situatie en gang van zaken onder het Nieuwe Verbond. In dit hoofdstuk ligt de nadruk op de praktische dienst van de gelovige. Die vindt niet plaats binnen het kader van het Oude Verbond, de wet, waarover zoveel hoofdstukken gesproken is, maar het is een praktische dienst onder het Nieuwe Verbond.

De apostel stelt dat het de bedoeling is dat ook onze praktische levens, als gelovigen hier op aarde, bewaard zouden blijven. Dat het vrucht kan dragen, een uitwerking, een blijvend resultaat, zou hebben voor de eeuwigheid. Zodat ons bestaan hier op aarde niet zinloos geweest is, maar resultaat heeft voor wat hierna komt. De bedoeling (het doel, het "einde" is, nu wij kinderen geworden zijn, dat wij ook inderdaad onze levens, en meer in het bijzonder onze lichamen, geven aan de Heer, opdat Hij die lichamen, en dus onze levens, zou gebruiken. Dat heet "zaligheid der zielen". Dat priesterlijke werk van de gelovige ontvangt loon voor die "goede werken" uit vers 24, wanneer wij geopenbaard zullen worden voor de rechterstoel van Christus.

2 Korinthe 5 : 10

10 Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een ieder wegdrage, hetgeen door het lichaam *geschiedt*, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.

De goede werken vallen binnen - of onder - de dienst van het Nieuwe Verbond. Die zullen dan openbaar worden en beloning ontvangen. Het gaat hierbij om de persoonlijke dienst van de individuele gelovige aan de Heer. Aangezien wij allen verschillende leden zijn, hebben we dus onze eigen hoogstpersoonlijke verantwoordelijkheid. Een ieder "... staat, of valt zijn eigen Heer...". (Romeinen 14 : 4) Dat kan alleen in een levende gemeenschap met de Heer en daarover gaat het.

Efeze 2 : 10

10 Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

In die "goede werken" zouden wij wandelen. Voor zover wij daar buiten wandelen, zijn er geen goede werken, maar kwade. Niet in de zin van dat ze wellicht zondig zijn, maar dat ze niet beloond worden. De kwade werken zullen verbrand worden, daar blijft niks van over.

Hebreeën 10 : 28

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, die sterft zonder barmhartigheid, onder twee of drie getuigen;

Paulus geeft hier eerst een voorbeeld uit het Oude Verbond. Het zijn citaten uit de wet. (Numeri 35 : 30; Deuteronomium 17 : 6; 19 : 15) Het gaat daarbij om iemand die "de wet van Mozes teniet gedaan

heeft". Dat moet dan iemand zijn die onder de wet van Mozes leefde en dus bij dat volk hoorde. Die zich daardoor gesteld had onder de wetten en regels van dat volk. Van zo iemand wordt gezegd dat, als hij die wet waaronder hij zich gesteld heeft overtreedt, hij sterft "zonder barmhartigheid, onder twee of drie getuigen". De gedachte is, als er iemand onder de wet van Mozes geoordeeld wordt, dan is dat omdat hij zelf, min of meer vrijwillig, bewust zich onder die wet gesteld heeft.

Als hij door de wet geoordeeld werd, kon dat betekenen dat hij zou sterven. Hij hoefde de sabbatswet maar te overtreden. Er stond altijd de doodstraf op. Ik zou het risico niet nemen om daaronder te leven. Dat was dus onder de wet. Wat denkt u wat onder het Nieuwe Verbond gebeurt? Precies hetzelfde. Waar wij de Heer niet dienen en de regels van het Nieuwe Verbond overtreden, dus niet leven onder het Nieuwe Verbond, wordt ons leven inderdaad weggenomen. Ons praktische leven, nogmaals, ik hoop dat dat goed duidelijk is, daarom herhaal ik het steeds. Ons praktische leven wordt weggenomen. Daarmee zijn we onze eeuwige zaligheid als zodanig niet kwijt, maar de "zaligheid der zielen" wel. Zodat onze levens onnuttig geweest zijn. Net als dat van de ongelovigen. "Tezamen zijn zij onnut geworden". (Romeinen 3 : 12) De Korinthe-brief leert dat hetgeen nuttig is, dat is wat tot opbouw van de Gemeente is. Als wij daaraan niet bijdragen, dan is ons leven net zo onnuttig. Net zo onnuttig als dat van de Korinthiërs.

Hebreeën 10 : 29

29 Hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

Het vers is een vraag met betrekking tot het leven van het Nieuwe Verbond, want dat staat er: "bloed des testaments". Als je het eerste deel van het vers leest, dan denk je nog, nou, dat gaat over een ongelovige. Maar het tweede deel van het vers gaat over degenen die "geheiligd was" en dat is een wedergeborene, iemand die tot persoonlijk geloof in de Here Jezus Christus is gekomen. Natuurlijk moet het een zwaardere straf zijn, want het Nieuwe Verbond is veel sterker, veel groter, veel grootser, veel heerlijker dan het Oude. Het gaat om het "vertreden van de Zoon van God". Dat is in de praktijk het afwijzen van de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek en het onrein achten van het leven van dat Nieuwe Verbond. Over wie dat doet, komt een zwaarder oordeel (straf), staat hier.

"Zonder barmhartigheid" uit vers 28, is van toepassing op de "Wet van Mozes". Op dat ontbreken van barmhartigheid wordt niet teruggekomen. De gedachte is namelijk dat onder het Nieuwe Verbond wel degelijk barmhartigheid is in de zin van dat de dienstknacht, die de dienst niet vervuld heeft, want daar hebben we het nu over, wel degelijk behouden wordt. Dat is het verschil tussen [de gelijkenis van de talenten en de gelijkenis van de ponden](#). De strekking daarvan is gelijk. De bedoeling is dat gelovigen verantwoordelijkheid dragen inzake de "dienst" die zij hebben ontvangen. Wanneer zij dat doen is daar beloning voor. Het grote verschil is dat de man, die met dat ene talent niks gedaan had, niet alleen zijn talent kwijtraakt, maar zichzelf ook. Hij wordt "geworpen in de buitenste duisternis waar wening is en knersing der tanden". (Mattheüs 25 : 30) Hij is niet behouden. Hij wordt gedood en is "zonder barmhartigheid". In de gelijkenis van de ponden raakt die dienstknacht, die een pond ontvangen had, en er ook niks mee gedaan had, eveneens zijn pond kwijt. Maar hij ging wel dat Koninkrijk in. Hij was wel behouden, omdat de gelijkenis van de ponden op onze bedeling betrekking heeft, waarbij zelfs de meest ontrouwe dienstknacht toch behouden is. Dat is genade en dus toch barmhartigheid. Maar helaas wel met lege handen. Hij heeft niks meer.

Dus onder de wet "zonder barmhartigheid", maar onder het Nieuwe Verbond wel degelijk met barmhartigheid.

Hoe heeft degene "die de Zoon van God vertreden heeft", "de Geest der genade smaadheid aangedaan"? De Geest woonde in hem en was hem gegeven, opdat die Geest hem door het leven heen zou leiden. De Geest van Christus, dan wel de Geest Gods, Christus Zelf, de "Geest der Waarheid" zal ons "in al de Waarheid leiden". (Johannes 16 : 13) Dat wijst op de Troon der genade. De Geest onderwijst ons zodanig, dat wij veranderen naar het beeld van Gods Zoon. (2 Korinthe 3 : 18) De "Geest der genade", Christus als Hogepriester van het Nieuwe Verbond, leidt tot "zoonschap" (Romeinen 8 : 14) Het is de bedoeling dat wij - kinderen Gods - dat worden. Wij zijn geroepen uit de tegenwoordige wereld en bestemd om tot Zoon te worden aangesteld, straks in "de dag van Christus", bij onze "openbaring voor de rechterstoel van Christus", (Romeinen 14 : 10) bij de "verlossing onzes lichaam". (Romeinen 8 : 23) De bedoeling is dat wij in de toekomst tot erfgenamen worden aangesteld op grond van dat bewezen is dat we verantwoordelijkheid kunnen dragen en trouw zijn. Maar die "Geest der genade", die over de gelovige zou heersen, i.p.v. dat de wet dit zou doen, (Romeinen 6 : 14) wordt "smaadheid aangedaan" doordat die Geest wordt afgewezen. Dat is uiteraard tamelijk beledigend. Dat

Zijlijn 81

Waarover gaat dit laatste stukje van Hebreëën 10, en daarmee ook wellicht het laatste gedeelte van wat wij zouden noemen het "leerstellige gedeelte"? Op basis van de 10 hoofdstukken kunnen we begrijpen waar dit laatste stukje van Hebreëën 10 feitelijk over gaat. De Brief spreekt namelijk over wat de Heer in onze dagen doet en meer in het bijzonder wat Hij doet voor ons. De positie van Christus nu, en wat daarvan de consequentie is voor ons. Bijvoorbeeld dat wij zelf voor onze eigen zaligheid als zodanig zouden moeten zorgen. Daarbij kunnen wij - voor de "Troon der genade" - vragen om "geholpen te worden ter bekwamer tijd", leert Hebreëën 4: 16. De Brief leert dus dat het de bedoeling is dat Hij ons zou helpen. Deze hulpvraag aan de Heer, die is gezeten aan de rechterhand Gods, is er omdat wij God zouden dienen en daarbij hulp zouden krijgen "ter bekwamer tijd".

is smaadheid. Daar komt dan ook een zwaar oordeel over.

Hebreëën 10 : 30

30 Want wij kennen Hem, Die gezegd heeft: Mijn is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: De Heere zal Zijn volk oordelen.

Wij weten wie Hij is. Degene die het talent ontvangen had, zei: "... Heer, ik kende u, dat gij een hard mens zijt, maaiende, waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, waar gij niet gestrooid hebt." (Mattheüs 25 : 24) Daar zouden wij dus rekening mee houden. Dat wordt hier, door de herhaling, met nadruk gezegd. Want de Heer heeft gezegd: "Mijn is de wraak. Ik zal het vergelden." In Romeinen 12 : 19 wordt deze uitspraak uit Deuteronomium 32 : 35 aangehaald: "Mij komt de wraak toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere."

Hebreëën 10 : 31

31 Vreselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

Omdat hij oordeel brengt over alles wat uit de oude schepping, uit de natuurlijke mens, voortkomt. En dus ook over alles wat voortkwam uit het natuurlijke, het vleeselijke, het zielijke leven van de gelovigen. Het enige dat overblijft, zijn de werken die in geloof gedaan werden. Dat wil zeggen in gehoorzaamheid aan de Heer. De Bijbel doet daarover uitspraken (vaak de korte zinnetjes) die ons adviseren over dat leven uit geloof. Dat wandelen "waardiglijk de roeping, met welke gij geroepen zijt". (Efeze 4 : 1) Bij die praktische dienst van de gelovigen moet u niet meteen van die heel hoge gedachten hebben. Iedereen krijgt de verantwoordelijkheden te dragen, die hij dragen kan. Niemand zal meer hoeven dragen. Wat wij allemaal zouden moeten doen, is in de praktijk brengen wat Romeinen 12 : 1 zegt: "Stel uw leven tot een levend heilig Gode welbehagelijk offer." Wij zouden ons leven in de hand van de Heer stellen. Dat is een vanzelfsprekende zaak. Wat de Heer er vervolgens mee doet, is Zijn zaak. Onze verantwoordelijkheid is het om Hem te dienen, onder alle omstandigheden van het leven. In het normale dagelijkse leven dus. Bijvoorbeeld omtrent de omgang met elkaar of de algemene levenshouding. Er zijn veel adviezen op dat gebied gegeven in de Bijbel. Bijvoorbeeld:

1 Petrus 3 : 7

7 ... zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

Geestelijk opgroeien, naar Zijn Woord luisteren, is uiteraard volledig naar de wil van de Heer. Wij dienen zo de Heer en dat kan iedereen doen, ook als je wegens gezondheidsredenen beperkt bent. Net als dat wij altijd kunnen spreken over "de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht". (1 Petrus 2 : 9) Het spreken van de Woorden Gods is in wezen de hoogste priesterlijke taak. Die dienst onder het Nieuwe Verbond is heus veelzijdig, véél meer dan wij wellicht denken.

Hebreëën 10 : 32-34

- 32 Doch gedenkt de vorige dagen, in dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen.
- 33 Ten dele, als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt; en ten dele, als gij gemeenschap gehad hebt met degenen, die alzo behandeld werden.
- 34 Want gij hebt ook over mijn banden medelijden gehad, en de roving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat gij hebt in uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen.

Er is geen specifiek commentaar op deze drie teksten van hoofdstuk 10 beschikbaar in de opnamen van deze Bijbelstudie over de Hebreëën-brief. In de tijd dat deze studie uitgesproken werd, kon er niet meer opgenomen worden dan de band toeliet.

De Hebreëën-brief ^{Zie zijlijn 81} vertelt dat Christus Zichzelf heeft geofferd, dat wij deel aan Hem hebben en dat Hij ons dus ook geofferd heeft. Hij heeft Zichzelf, als de Opgewekte uit de dood, als de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek, tot altijd blijvende dienst voor God aangeboden, want "aanbieden" is wat het woord "offeren" in de Bijbel betekent. Ook in onze Nederlandse taal. De verwarring zit er in dat men bij het woord "offer" bijna als vanzelfsprekend denkt aan de dood, maar dat is niet correct. De essentie van het offer is namelijk dat, wat er ook geofferd wordt, "het gegeven" wordt (zegt ook het Woordenboek der Nederlandse taal) ofwel "ter beschikking gesteld" wordt van bij voorkeur God. Op een lager niveau kan dat ook.

Het offer - dat wat aangeboden werd - heeft als consequentie dat Zijn leven gesteld werd in de Hand Gods, zodat God het leven van Christus nu gebruikt voor een bepaald doel. Aangezien wij deel hebben aan de Hogepriester, en wij dus priesters zijn, moet van ons hetzelfde gezegd worden. Wij zouden onze levens daarom in Zijn Hand stellen, ofwel ons leven ter beschikking stellen. De bedoeling is dat wij nu ook

weten wie wij geworden zijn en wat dit wil zeggen. Als priesters onder het Nieuwe Verbond is het de bedoeling dat we naderen tot de Hogepriester en zeggen: *"Heere wat wilt Gij, dat ik doen zal."* (Handelingen 9 : 6) Als we dat niet doen, dan naderen wij dus niet tot die Troon der genade. Dan is dat een kwestie van het "nalaten van onze onderlinge bijeenkomst", zoals vers 25 zegt. In dit verband wordt in vers 35 gezegd:

Hebreeën 10 : 35

35 Werpt dan uw vrijmoedigheid niet weg, welke een grote vergelding des loons heeft.

Als wij "de onderlinge bijeenkomst" wél onderhouden en dus onze "vrijmoedigheid" niet wegwerpen, dan wacht ons "loon". Ja, zelfs een "grote vergelding des loons" in "de openbaring van Jezus Christus", Dan zullen ook wij geopenbaard worden, in elk geval voor de rechterstoel van Christus. Dat loon is niet onze wedergeboorte, want "loon" is het resultaat van "arbeid" (1 Korinthe 3 : 8) en dat is totaal niet aan de orde bij het - uit Zijn genade - wedergeboren worden tot kind van God. Daar heeft God Zelf voor gezorgd (1 Petrus 1 : 3) en daarvoor is van onze kant geen "arbeid" nodig, en zelfs niet eens mogelijk. Het gaat dus om "loon naar werken". Niet voor "de werken van het vlees", (Galaten 5 : 19) want daar heeft nog nooit iemand loon voor ontvangen, en dus niet voor de werken onder het Oude Verbond. Het gaat om de werken onder het Nieuwe Verbond, omdat wij "Zijn maaksel in Christus Jezus zijn".

Efeze 2 : 10

10 Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

Dat "maaksel, geschapen in Christus Jezus", zijn wij "tót goede werken", zegt dit vers. Het doel van onze wedergeboorte is dat wij nu in de praktijk van ons leven, in onze wandel dus, de Heer zouden dienen om zo de door God voorbereide "goede werken" te doen. We zouden onszelf daarom ter beschikking stellen om ons priesterschap ook daadwerkelijk te praktiseren. De bedoeling is dat onze levens nú gebruikt worden tot eer van God en dat onze zondige sterfelijke lichamen, (Romeinen 6 : 13) desondanks gebruikt zouden worden in Zijn dienst, en dus tot eer van Zijn Naam. De bedoeling is, van Gods kant uitgezien, dat dit oude schepsel Hem zou dienen, en dus niet voor niks geleefd heeft. Van onze kant uit geredeneerd is het de

bedoeling dat onze levens "vrucht zouden dragen" (Johannes 15 : 16) en dat wij loon zouden ontvangen voor het feit dat wij onze levens, waarover we zelf de beschikking hadden, in Zijn Hand gesteld hebben, zodat Hij ons zou gebruiken. Dát is Hem dienen en het enige dat wij zouden doen. Daarmee "werkt" de gelovige: "uws zelfs zaligheid met vreze en beven". (Filippenzen 2 : 12) Het gaat om "de zaligheid van uzelf", van "uw ego", van "uw ziel". De "ziel" heeft te maken met de wandel van de gelovige. Het volgende vers van de hand van de apostel Paulus zegt dan:

Filippenzen 2 : 13

13 Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.

God werkt in ons, via Zijn Geest, zowel het willen als de uitwerking van dat willen en dát zijn de werken in ons praktische leven. Je had kunnen lezen: "Bewerkt de zaligheid van uw ziel met vrezen en beven want het is God die door zijn Geest in u werkt." Dat moet de gedachte zijn. Daarna staat er in vers 14: "Doet alle dingen zonder murmureren en tegenspreken". God Zelf, want "Hij werkt in u beide het willen en het werken" zouden wij niet tegenspreken. Wij zouden die "vrijmoedigheid niet wegnemen" of: "die onderlinge bijeenkomst niet nalaten".

Hebreeën 10 : 36

36 Want gij hebt lijdzaamheid van node, opdat gij, den wil van God gedaan hebbende, de belofenis moogt wegdragen;

Vers 36 zegt hetzelfde als vers 35, maar dan met andere woorden. Het ene vers legt het andere uit. "De belofenis" van vers 36 is de "grote vergelding" uit vers 35.

Hebreeën 10 : 37, 38

37 Want: Nog een zeer weinig tijds en Hij, Die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven.

38 Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven; **Zie zijlijn 82** en zo iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen.

Vanuit God gezien is er "zeer weinig tijd" tot aan het brengen van dat loon. Het is de bedoeling dat wij ("rechtvaardige" = gelovige), in de tijd dat Hij er nog niet is, "uit het geloof leven" en daarbij blijven. Zo stellen wij ons leven afhankelijk van God Zelf en wijden dat in de praktijk aan de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek. God heeft "geen behagen" in de gelovige die zich hieraan onttrekt, wordt

Zijlijn 82

Dit is een citaat uit het Oude Testament. Uit Habakuk 2 : 4: "Ziet, zijn ziel verheft zich, zij is niet recht in hem; maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven." Uit de context blijkt dat het in Habakuk ook gaat over een praktische aangelegenheid van de gelovige (de rechtvaardige).

nogmaals gezegd. Waar tegenover gezet wordt:

Hebreeën 10 : 39

39 Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die geloven tot behouding der ziel.

"Ten verderve" van wat? Want Johannes 3 : 15 leert: *"Opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."* Hoe kan een gelovige zich *"onttrekken ten verderve"*? Het gaat hier over het praktische leven uit geloof, zoals het voorgaande vers zegt, want daar staat *"de rechtvaardige zal uit het geloof leven"*. Daarmee is dat een conclusie van wat de gelovige (de rechtvaardige) zou doen, namelijk uit geloof leven. Het gaat hier niet om de rechtvaardiging van de zondaar, maar om degene die al door geloof gerechtvaardigd is. Die wordt geacht, omdat hij rechtvaardig is, in de praktijk te leven uit geloof en dat in afwachting van de komst van *"Hij die te komen staat"*. (Vers 37) Het verderf waar Paulus over schrijft is de beschrijving dat er van de praktische levenswandel ("de ziel") van zo'n gelovige helemaal niets overblijft, als de gelovige zich *"onttrekt"*.

De oproep aan het einde van hoofdstuk 10, ook ter inleiding van de volgende hoofdstukken, is dus dat wij zouden geloven *"tot behouding der ziel"*, in de tijd dat de Here Jezus Christus *"vertoeft"*, (Vers 37) d.w.z. *"elders verblijft"*. Geloof is de basis voor ons praktische leven. De Bijbelse gedachte is dat een mens uit geloof en uit genade gerechtvaardigd wordt. Daarna is het de bedoeling dat de gerechtvaardigde mens vervolgens bij dat geloof blijft. Dat wil zeggen, in de praktijk van zijn leven daaruit leeft. Dat hij leeft uit de beloften die met betrekking tot het leven gedaan zijn. En ook is het zo dat de Heer Zijn werk in ons praktische leven wil doen, nadat wij eenmaal tot geloof gekomen zijn. Dat leven uit geloof is het vanzelfsprekende doel van de wedergeboorte. Het is zoals Jakobus zegt in Jakobus 1 : 18: *"Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn eerstelingen Zijner schepselen."* Door en naar Gods wil en *"door het Woord der waarheid"* zijn wij wedergeboren. Ook in de Galatenbrief, die over de praktische levenswandel gaat, wijst de apostel Paulus er op dat wij als gelovigen niet zouden leven onder het Oude, maar onder het Nieuwe Verbond.

Galaten 3 : 11

11 En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

"De rechtvaardige zal uit het geloof leven", heeft de betekenis van: *"Het is de bedoeling dat de gelovige uit het geloof zal leven"*. Al die Brieven behandelen enige theorie, omdat dit de basis is voor ons leven, maar ze eindigen ook met te spreken over wat daar de consequenties van zijn. Dat het de bedoeling van de Heer is, dat hij ons leven zou gebruiken. Wij zouden daar blij mee moeten zijn, want dat betekent dat wij onze tijd hier op aarde als gelovigen op nuttige wijze kunnen besteden. Dat er wat van ons leven terecht komt. Dat is ook een gedachte van de natuurlijke mens, alleen komt daar nooit wat van terecht. Maar wat de gelovigen betreft, kan dat dus wel. Daarvoor ontvangen wij als beloning *"een beter en blijvend goed in de hemelen"*, aldus het einde van vers 34, herhaald aan het einde van vers 35 met: *"een grote vergelding des loons"* en vers 36: *"de belofenis moogt wegdragen"*. Het om gaat dus om loon. Om een resultaat van wat de Heer, dan wel de Geest, in en door ons lichaam heeft kunnen doen. Wanneer wij uit geloof leven is dat tot lof, eer en heerlijkheid van de Here Jezus Christus en dat is ook de reden waarom wij er voor beloond zullen worden.

We mogen niet vergeten dat wij niet alleen wedergeboren worden, maar ook dat wij Zijn eigendom zijn. Terwijl we vroeger gevangenen waren van de zonde, van de dood en van de wereld, zijn wij nu *"gevangenen geworden van Christus Jezus"*. (Efeze 4 : 8) De bedoeling is dat Hij zou doen met ons wat Hij wil en dat wij Hem zouden dienen. Als wij dat doen, en onze levens in de praktijk aan Hem geven, dan zorgt Hij voor ons en zal Hij ons *"voorzien van hulp ter bekwamer tijd"*. (Hebreeën 4 : 16) Aan de andere kant is dit ook waar: als wij Hem verloochenen, ons *"onttrekken"*, de *"onderlinge bijeenkomst nalaten"*, d.w.z. als wij kinderen Gods zijn, maar blijven leven naar de *"begeerte des vleses"*, dan heeft de Heer geen enkel belang bij ons leven als zodanig. Als wij in de problemen komen, wat voor belang heeft Hij er dan bij om ons te helpen? Welk recht hebben wij dan op Zijn hulp? Want naar die oude mens, waaruit wij dan blijkbaar leven, zijn wij voor God gestorven en begraven; zijn wij dood dus. *"Wij zijn dan met Hem begraven, door den doop in den dood"*, aldus Romeinen 6 : 4. Hoe zal de Heer ons dan en daarin helpen? Dat staat ook niet in de Schrift, maar dat is helaas wel een wijdverbreid misverstand. Wat er wel geleerd wordt is dat de Heer zich verantwoordelijk stelt voor degenen die Hem dienen. Wij dienen Hem en Hij zorgt voor ons. Hij geeft ons genade van dag tot dag, opdat wij uit, in, en door, die genade Hem zouden dienen. Dat is de gedachte. Deel 2 van Romeinen 7 : 4 zegt: *"... opdat, gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden."*

Het gaat om de praktische zaken. Het gaat niet om geest, het gaat om ziel. Het gaat om de wandel. Dat blijkt ook uit:

Jakobus 5 : 19, 20

- 19 Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,
20 Die wete, dat degene, die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, een ziel van den dood zal behouden, en menigte der zonden zal bedekken.

Hier staat niet "de dwaling van zijn geloof", of "van zijn gedachten". Jakobus spreekt hier over de "dwaling zijns wegs". Daarmee is gezegd dat het over het praktische leven van de gelovige gaat. Bekering (omkering) van die dwaling is mogelijk en daardoor zal "een ziel", dat is het praktische leven, "van den dood behouden worden". Want waar wij "de waarheid" verlaten, "nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben", (Vers 26) wordt ons leven, voor God althans, inhoudsloos. Waar wij weer bij die waarheid terugkeren, en dus weer leren leven uit geloof en uit genade, waar we weer de Heer dienen onder het Nieuwe Verbond, daar wordt onze ziel behouden.

Wanneer wij bij een ander invloed hebben op dat proces, dan hebben wij daardoor "een ziel van de dood behouden". Een "geest" behouden kunnen wij niet, maar we kunnen wel betrokken zijn bij een "ziel" behouden en dat zal een "menigte der zonden bedekken". De Heer zelf bedekt de zonden, uiteraard. Hij heeft ze weggedaan. Maar de gedachte is dat hier gesproken wordt over een broeder die afdwaalt van zijn weg, die niet leeft uit geloof, en "al wat uit het geloof niet is, dat is zonde", (Romeinen 14 : 23) zodat als hij weer teruggebracht wordt tot leven uit geloof, er heel wat zonde voorkomen en daarmee weggenomen wordt.

Wie afdwaalt van "de weg der waarheid", is daar volledig persoonlijk verantwoordelijk voor. Waar wij Hem dienen, helpt Hij ons, waar wij Hem trouw zijn, is Hij ook ons trouw. Wij staan daarbij niet onder het oordeel van een ander, maar Paulus leert in 1 Korinthe 4 : 4: "Die mij oordeelt, is de Heere."

11. Hebreeën 11

Hebreeën 11 is commentaar op, of een illustratie, van de waarheid zoals die in hoofdstuk 10 naar voren gebracht wordt, namelijk dat de rechtvaardige uit het geloof zal leven, tot "*behouding der ziel*". De gedachte uit de vorige hoofdstukken, dat wij tot die Hogepriester van het Nieuwe Verbond en tot de Troon der genade zouden naderen, komt hier tot een climax. Dan blijkt dat de gelovigen uit oudtestamentische tijden, onder het Oude Verbond dus, inderdaad uit geloof geleefd hebben. Zij namen Zijn Woord serieus en maakten dat tot de basis van hun praktische levenswandel. Dat wordt in dit hoofdstuk geïllustreerd.

Hebreeën 11 : 1

- 1 Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet.

Dit vers staat algemeen bekend als "definitie van geloof". Het is alleen enigszins te betreuren dat het vers een beetje onduidelijk vertaald is. Misschien was dat 350 jaar geleden niet zo, maar in onze dagen komt het vers in ieder geval wat onduidelijk over. Zodat het de nodige toelichting behoeft en dat is jammer, want het is juist zo dat het vers de toelichting is op het begrip "geloof" en daarmee de basis is voor alles wat er verder in dit hoofdstuk en in de volgende hoofdstukken volgt. De gedachte is dat hier weliswaar twee zinnen staan, maar dat ze samen één en dezelfde Waarheid naar voren brengen.

Bij "*het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt*" hebben we de eerste toelichting al nodig. Want "hopen" in de Bijbel heeft gewoon dezelfde betekenis als "verwachten". Niet verwachten in de zin "ik gok er maar op", of iets dergelijks. "Hopen" is namelijk naar het oud-Nederlands en dus in de Statenvertaling gewoon het woord voor "toekomstverwachting". Of die verwachting terecht of ten onrecht is, doet niet ter zake. Uit de zinsconstructie blijkt dat "*de dingen die men hoopt*" uit de eerste zin, hetzelfde is als "*de zaken die men niet ziet*". "Dingen" en "zaken" is uiteraard hetzelfde. Dingen die men hoopt, die men verwacht, kan men niet zien, want ze worden geacht te behoren tot de toekomst en die kunnen wij niet zien. Ik ben geneigd om het vers wat uit te breiden. Dat mag natuurlijk officieel niet, maar ik ben geneigd te lezen: "Het geloof nu is vaste grond der dingen die men hoopt en bewijs der zaken ^{Zie zijlijn 83} die men nog niet ziet." Dat is namelijk wel de betekenis. De dingen die men hoopt, ziet men niet. Als ze in de toekomst alsnog komen, zullen we ze wel zien.

Zijlijn 83

Onder "bewijs" verstaan wij in deze dagen wat andere dingen dan vroeger. Als we het nu zouden vertalen zouden we het waarschijnlijk vertalen met "overtuiging". In onze gedachtegang is het zo dat bewijs leidt tot overtuiging. Dus: "geloof is vaste grond van de dingen die men hoopt en de overtuiging van zaken die men nog niet ziet".

In 2 Timotheüs 3 : 16 wordt hetzelfde woord gebruikt, maar daar is het vertaald met "wederlegging". Dat heeft dan wel de betekenis van "overtuiging". De "Schrift is nuttig tot overtuiging". Die betekenis heeft het in Hebreeën 11 : 1 ook, al is het hier vertaald met "bewijs".

Geloof in Bijbels verband, is geloof in het Woord dat God gesproken heeft. De essentie daarvan is altijd dat God spreekt over de dingen die niet, namelijk nóg niet, gezien worden. Dingen dus die Hij aankondigt voor de toekomst en in veel gevallen die Hij belooft voor de toekomst. Alleen de enige echte God kan over de toekomst spreken, omdat Hij niet onderworpen is aan de tijd, maar bóven de tijd staat.

De gelovige op zijn beurt wil weten waarheen hij onderweg is, want dat is in hoge mate bepalend voor het "heden". Alles wat hij vandaag doet, wordt bepaald door de bestemming die voor hem weggelegd is. Dat is voor ons allemaal zo en dit is ook de gedachte die we in alle Brieven tegenkomen. Altijd de blik gericht op de toekomst, hoe die ook verwoord wordt. Zo staat er dat wij "geopenbaard zullen worden voor de rechterstoel van Christus". (Romeinen 14 : 10) Bij een andere gelegenheid staat er dat we allen "de Heer tegemoet zullen gaan in de lucht". (1 Thessalonicenzen 4 : 17) Nog een andere keer staat er dat wij verwachten "de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus". (Titus 2 : 13) Of wij verwachten "de openbaring van onzen Heere Jezus Christus", (1 Korinthe 1 : 7) en dus ook de openbaring van Zijn Koninkrijk. Dit zijn allemaal verschillende aspecten van één en dezelfde toekomst, namelijk dat voor ons een erfenis wordt bewaard in de hemel. (1 Petrus 1 : 4, 5) Die toekomst is bepalend voor ons heden.

God heeft altijd gesproken van toekomstige dingen en dus is geloof (in de Bijbelse betekenis) een vaste grond van dingen die men hoopt. Je kunt het losmaken van de Bijbelse context, want ook de natuurlijke mens neemt bepaalde dingen aan. Daar wordt in geloofd. Hij maakt zich een beeld van, en plannen voor, die toekomst op basis van het heden. Onder alle omstandigheden worden die dingen bepaald door wat men gelooft. Door wat men voor waar houdt. De meeste mensen echter maken zich helemaal niet druk over de vraag of de dingen waar zijn of niet. Ze hóuden ze voor waar. Zij kiezen ze als basis van hun toekomstverwachting. Vervolgens zijn die dingen bepalend voor de beslissingen die zij nemen, voor de stappen die zij in het leven zetten. Ze zijn onderweg naar fictie. Vandaar dat veel mensen in de loop van hun leven zeer teleurgesteld raken. Het beeld wat zij voor ogen hadden, komt helemaal niet en de toekomst die ze zich voorgesteld hadden kunnen zij niet bereiken. Omdat hun toekomstbeeld gebaseerd was op dingen, die ze wel geloofden, maar die niet waar waren.

Wat men gelooft, kan men gewoon zelf kiezen. Er zijn bijvoorbeeld mensen die denken dat de mens van nature goed is. Of dat er in de

mens toch echt wel het een en ander aan goeds woont. Wat doen zij dus, als het idealistische mensen zijn? Proberen dat goede uit de mens naar boven te krijgen en te ontwikkelen. Uiteraard ten koste van het kwade wat erin zou zitten. Er komt gewoon niks van terecht. Paulus zegt in Romeinen 7 : 18: "Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont", dus ik zeg het gewoon zo na. Ik geloof dat namelijk. Er woont in de mens geen goed, dus het heeft ook geen enkele zin om dat goede in de mens te ontwikkelen. Dat gaat dus fout.

Waarmee iemand zijn leven vult, hoe iemand zijn leven vult, gaat uit van wat hij gelooft. Wat hij voor waar houdt. Of het waar is, heeft daar verder weinig mee te doen. Zo is het met het Woord Gods ook. Wij geloven in het Woord Gods en we leven eruit. Dat staat zelfs helemaal los van of het waar is of niet. Begrijpt u me goed, ik ben er van overtuigd dat het Woord Gods "getrouw en waarachtig" is, zegt de Schrift. (Openbaring 22 : 6) Daar hebben we niet de minste twijfel over. Maar waar het om gaat is of wij het ook voor waar houden en het tot basis van onze levenswandel maken. Je kunt wel zeggen dat je in heel de Bijbel gelooft, maar als het daarna je leven niet beïnvloedt, wat voor zin heeft het dan om dat te zeggen? Dan zeg je: de hele Bijbel is het Woord Gods, maar ik hou er niet echt rekening mee. Want voor de bepaling van mijn levensweg ga ik uit van heel andere opvattingen, filosofieën, axioma's of wat dan ook. Veel Christenen doen dat.

Het is of het één of het ander. Je kiest voor het Woord van God, maar dan ook helemaal. Of je kiest voor het woord van mensen. Maar wat moet je dan nog met het Woord van God? Waar het om gaat is, dat als wij geloven in de Here Jezus Christus. Als wij geloven in Zijn Woord, dan is het de bedoeling dat wij ook daaruit zouden leven, op basis van wat God gesproken heeft. Aangaande de toekomst in het algemeen en aangaande onze persoonlijke toekomst in het bijzonder. Zo bezien is geloof dus inderdaad "vaste grond der dingen die men hoopt". Deze uitspraak wordt toegepast op de gelovigen van vandaag, levend onder het Nieuwe Verbond.

Wat vertaald is met "vaste grond", ("hypostasis") wordt in Hebreeën 1 : 3 vertaald met "zelfstandigheid". In Hebreeën 1 gaat het om de wezenlijke inhoud. Christus is namelijk het uitgedrukte Beeld van Gods Wezen. Van wie God inwendig is. Het wezen, het inwendige, het hart, de kern, de essentie, de aard, het karakter, dat is wat men hoopt voor de toekomst. Dat ligt namelijk vast in dat Woord dat God gesproken heeft en daarmee in ons hart. Want met ons hart geloven wij die dingen. Dus het geloof is het wezen der dingen die men hoopt.

Een gelovige in Bijbelse zin neemt niet iets voor waar aan. Die neemt het Woord God aan, dat Waarheid is. Dat is waar en wij houden het ook voor waar. De Evangelie-prediking is in feite niks anders dan de oproep aan de mens om de Waarheid ook voor waar te houden en dus daar in de praktijk uit te leven. Dan ziet u hopelijk meteen hoe krom en inconsequent het is, dat men komt tot geloof in de Here Jezus Christus en daarna weigert om uit diezelfde Waarheid te leven.

Toekomstverwachting is niet alleen maar de verre toekomst, maar ook in verband met morgen of zo. Deze Hebreeën-brief leert ons dat wij onder alle omstandigheden gedurende ons leven onze verwachting zouden stellen op de Here Jezus Christus. Want Hij heeft beloofd om ons "*genade en barmhartigheid*" te geven en "*hulp ter bekwamer tijd*". Dan leven wij dus uit genade en ontvangen wij genade. Wij leven dan onder het Nieuwe Verbond.

Het geloof is dus de kern van de dingen die men hoopt. Waarbij de dingen die men hoopt het uitgedrukte beeld zijn van wat in het hart is. Dat is de gedachte. De tweede zin van vers 1 zegt precies hetzelfde, alleen met weer een andere uitdrukking. Het geloof is een bewijs der zaken die men nog niet ziet en die wij dus voor de toekomst verwachten. Dat staat letterlijk zo in:

Romeinen 8 : 23-25

23 En niet alleen dit, maar ook wij zelve, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen (= *aanstelling tot zonen*), namelijk de verlossing onzes lichaams.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geen hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid.

Vers 24 legt uit dat de hoop die gezien wordt, geen hoop is. Hoop is dus per definitie dat wat niet gezien wordt, volgens de apostel Paulus, dezelfde schrijver als van de uitleg over hoop in Hebreeën 11 : 1. "Verwachten met lijdzaamheid" is hetzelfde als de verwachting van dingen die we nog niet zien. Waar het geloof is in wat God gesproken heeft, is onze toekomstverwachting, onze hoop, inderdaad een zekere toekomstverwachting. We zijn zeker dat die verwachting ook vervuld zal worden. Waarna prompt in de volgende verzen gesproken wordt over toekomstverwachting.

Hebreeën 11 : 2, 3

- 2 Want door hetzelfde hebben de ouden getuigenis bekomen.
- 3 Door het geloof verstaan wij, dat de wereld (= *eeuwen*) door het woord Gods is toebereid, also dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden.

De zin zelf van vers 2 is misschien niet zo duidelijk, maar uit de rest van het hoofdstuk wordt wel degelijk duidelijk wat er onder verstaan wordt. De gedachte is namelijk dat "*de ouden*", zoals ze genoemd worden, inderdaad geloofden en dat God daarvan getuigenis gegeven heeft. "Getuigenis" wil in ieder geval zeggen dat er gesproken wordt. "Getuigenis" veronderstelt niet dat er gezien wordt, hoewel wij zeggen: "er was een getuige bij". Dan bedoelen we dat er iemand was die er bij stond en er naar keek. Maar dat is een misverstand, dat is niet een getuige. Zo iemand is eventueel geschikt om later te kunnen getuigen en vertellen over wat hij gezien had. Het woord is in onze taal nogal wat verschoven van betekenis, maar in de Bijbel is "een getuige" iemand die spreekt over wat hij gezien, dan wel beleefd heeft. De gedachte is dus dat God getuigenis gegeven heeft van het geloof van deze "ouden". Misschien kunt u dat niet lezen in die zin, dat zou ik me kunnen voorstellen. Maar heel de gedachte is dat God over deze ouden en zelfs tot deze ouden gesproken heeft, omdat Hij hun geloof gezien, erkend en ook kenbaar heeft gemaakt. Dat wordt hier uiteengezet en in ieder geval letterlijk zo gezegd in vers 4.

"Door het geloof verstaan wij", anderen verstaan dat niet, dat "*de eeuwen door het Woord Gods zijn toebereid*". Er staat ook bij wat we daaruit hebben te verstaan: "*Alzo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden*." De hele eenvoudige gedachte is dat de dingen die gezien worden, dus de tegenwoordige dingen, niet zijn voortgekomen uit andere voormalige dingen, die toen gezien werden. Natuurkunde bijvoorbeeld is volgepropt met theorieën over hoe de dingen die gezien worden, zijn voortgekomen uit de dingen die gedurende vele miljarden jaren gezien worden. Maar de Schrift is daar kort over. Wij geloven namelijk in het Woord Gods en daarom verstaan wij hoe de dingen geworden zijn. Niet vanzelf, niet uit de dingen die al waren, maar uit het Woord Gods, en daarmee uit de wil Gods. En dat geldt niet alleen in de zin van de schepping als zodanig, maar veel meer in de zin van "de eeuwen", waarbij dus in de loop der tijd, door het Woord Gods, grote veranderingen zijn aangebracht in de schepping. In ieder geval, laat ik het smaller houden, door het Woord van God zijn grote veranderingen aangebracht in de heilsgeschiedenis.

Wij kennen het woord God, wij weten dus dat God op bepaalde tijden heeft ingegrepen in de geschiedenis, dus een keer heeft gebracht in de menselijke geschiedenis, in de geschiedenis van Israël, maar ook in de geschiedenis van de schepping als zodanig. Wij weten niet, of kunnen niet voorspellen, hoe de toekomst eruit ziet. Door Gods Woord, door Zijn wil wordt die toekomst steeds bepaald en wordt elke menselijke verwachting de bodem ingeslagen. Daarom is het zinnig om rekening te houden met de wil van God, want die weet hoe het tot stand zal komen, verder weet niemand dat. Het is ook niet na te speuren of te doorzoeken, aldus apostel Paulus.

Romeinen 11 : 33-36

- 33 O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!
- 34 Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?
- 35 Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergouden worden?
- 36 Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

God heeft Zijn Woord, en dat kunnen we wél naspeuren. Daaruit kennen wij de toekomst. Daar houden we rekening mee, onderwerpen er ons aan, leven naar die toekomst toe en laten dat ons heden bepalen.

In vers 4, begint een reeks van voorbeelden van mensen die uit geloof leefden en waarover God getuigenis gegeven heeft. De eerste die genoemd wordt is Abel, hij opent een reeks, die samengesteld is uit meerdere groepen. Tot en met vers 16 hebben we voorbeelden van mensen die leefden uit geloof en dus dóór geloof de overwinning behaalden. Er zijn anderen waarvan je niet kunt zeggen dat ze overwonnen hebben, evenals er zijn die nederlagen leden, juist omdat zij geloofden. Hun wandel uit geloof had een andere uitwerking. Maar het gaat niet zozeer om die uitwerking. De overeenkomst is steeds dat men onder alle omstandigheden trouw is aan de Heer.

Hebreeën 11 : 4

- 4 Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, also God over zijn gave getuigenis gaf; en door hetzelfde *geloof* spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

In Hebreeën wordt commentaar gegeven op de geschiedenis in Genesis 4. We vinden daar een redelijk gedetailleerde geschiedenis. Beide zonen van Adam bouwden een altaar en brachten offers. Het ene offer werd aangenomen en het andere niet. Dit wordt gebruikt om "de leer der uitverkiezing" te verklaren. Zo van, Abel was uitverkoren, God vond Abel aardig en Kaïn niet. Dus het offer van Abel nam Hij aan en het offer van Kaïn niet. Als we dan vragen waarom? zeggen ze: Dat is de wil van God, dat is uitverkiezing. Dus je kunt het nooit weten. Maar als je helemaal geen offer brengt, dan zul je zeker niet gekozen worden. Dus brengen we toch maar een offer. De kerkelijke mensen die dit zeggen zijn van hun zaligheid niet zeker. Dus men gaat dan wel naar de kerk, maar dat het bijdraagt aan hun zaligheid, dat gelooft men niet. Want Kaïn was ook godsdienstig, net als Abel. Alleen werd Kaïn verworpen. De vraag is waarom God Abel koos en waarom God Kaïn verwierp? Het antwoord eenvoudig: Abel was een gelovige en God verkiest gelovigen. God verkiest geloof. Wanneer wij tot geloof komen, horen wij op grond daarvan bij de uitverkorenen. Wijzen wij de Heer af, dan horen we op grond daarvan tot de niet-uitverkorenen. Zo makkelijk is dat. De verantwoordelijkheid ligt bij de mens.

"God gaf over zijn gave getuigenis", staat er. God heeft gesproken en daardoor, in wat God sprak, heeft hij het geloof van Abel erkend. Abel bracht een offer. God nam dat offer aan en erkende daarmee het geloof van Abel. Dat is heel het idee. Abel spreekt op deze manier, na duizenden jaren, nog steeds tot ons. Hij is ook nu nog een "sprekend" voorbeeld van leven uit geloof. Het verschil tussen Kaïn en Abel moet duidelijk zijn. Het ging om de wijze waarop zij offerden. Abel deed dat volgens voorschrift en Kaïn deed het volgens zijn eigen ideeën. Zoals Abel het deed, werd dat door God aanvaard. Zoals Kaïn het deed, werd dat door God afgewezen. Kaïn geloofde in zichzelf en Abel geloofde de HEERE en dus maakte Abel een altaar en bracht een offer, zoals God het gezegd had. Kaïn deed het zoals hij zelf goed achtte, hij bracht ook een offer, maar dat werd door God afgewezen. Dat getuigenis wat God er van gaf, is dus een getuigenis waarbij Hij de wandel, het doen en laten, van Abel aanvaardde en het doen laten van Kaïn afwees. Zo heeft ook Abel "*getuigenis bekomen*" dat hij rechtvaardig was en ook dat God het offeren van gelovigen aanneemt en dat van ongelovigen niet.

Kaïn staat voor allen die op een zelfgekozen wijze God dienen. Het brengen van een offer is de uitdrukking van dienst aan God. Maar Kaïn geloofde toch dat God bestaat, anders zou hij geen offer gebracht hebben? Ja, maar het gaat er niet zozeer om of wij geloven dat God

bestaat. De duivel en de demonen geloven dat ook, zegt Jakobus 2 : 19: "Gij gelooft, dat God een enig [God] is; gij doet wel; de duivelen geloven het ook, en zij sidderen." Maar door die vorm van erkenning worden zij niet behouden. Zij onderwerpen zich duidelijk niet aan die Waarheid. Kaïn dus blijkbaar ook niet, want anders kon het hier niet zo staan. Kaïn was geen atheïst. Hij geloofde in het bestaan van God, kende Hem als de Schepper, maar hij geloofde niet wat God sprak. God gaf kennelijk voorschriften aangaande de wijze van offeren. Dat staat er niet bij in Genesis. Maar dat wil niet zeggen dat het niet zo was. Hier staat het er namelijk wel bij. Want de vraag is: wat hebben zij dan geloofd? Of waaruit blijkt hun geloof? Heel eenvoudig. Doordat de wijze van offeren van Abel in overeenstemming was met de geopenbaarde wil van God, die kennelijk door God bekend gemaakt was. Abel bracht een bloedig offer. Dus met "bloedstorting" (Hebreeën 9 : 22) Kaïn bracht een offer van de eerste vruchten van de oogst. Dat was kennelijk in strijd met de voorschriften, is de conclusie die we daaruit moeten trekken.

Binnen het Christendom probeert men op een zelfgekozen wijze, bij de menselijke cultuur passende, God te dienen. Het moet namelijk acceptabel en toegankelijk zijn, maar God stoort zich niet aan onze culturele normen. God wordt alleen gediend doordat Zijn Woord gesproken wordt en dat vanuit het gelovige hart, in ootmoedigheid en nederigheid en afhankelijk van Hem.

Kaïn en zijn offer is een uitbeelding van Israël onder de wet en in het bijzonder van het Joodse volk, met name in de dagen van de Here Jezus. Maar niet alleen toen. Kaïn hield er een eigenzinnige godsdienst op na en is zo een type van Israël. Abel is een type van de Here Jezus. Want Hij was de "Zoon des mensen", "de Zoon van Adam", net als Abel. Als de Zoon van Adam diende Hij God in overeenstemming met Gods wil, zoals het hoofdstuk 10 aantoonde. Namelijk: "Zie, Ik kom, om Uw wil te doen, o God!" Hij heeft geofferd. Hij heeft bovendien het leven erbij verloren, net als Abel, die, als gelovige Zoon van Adam, een type is van de Here Jezus Christus, die gedood en verworpen werd door "de broer". Door "zijn naasten", door het Joodse volk namelijk. Was dat volk dan niet godsdienstig, religieus? Jawel. Hadden ze dan geen offers? Jawel. Maar God nam die offers niet aan en dat staat er ook. In de Evangeliën, van Mattheüs t/m Johannes, vinden we daar uitspraken over. Dat heel die dienst van het Joodse volk voor God onacceptabel was. Dat vinden we al in het Oude Testament via de profeten van ná de ballingschap. En zelfs al in hetgeen vóór de ballingschap geschreven werd, dat is nog vóór het Judaïsme.

Hebreeën 11 : 5

- 5 Door het geloof is Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want voor zijn wegneming heeft hij getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde.

Wij weten weinig over Henoch. In Genesis gaan maar een paar verzen over hem. **Zie zijlijn 84**

Genesis 5 : 19-24

- 19 En Jered leefde, nadat hij Henoch gewonnen had, achthonderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
20 Zo waren al de dagen van Jered negenhonderd twee en zestig jaren; en hij stierf.
21 En Henoch leefde vijf en zestig jaren, en hij gewon Methusalach.
22 En Henoch wandelde met God, nadat hij Methusalach gewonnen had, driehonderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.
23 Zo waren al de dagen van Henoch driehonderd vijf en zestig jaren.
24 Henoch dan wandelde met God; en hij was niet *meer*; want God nam hem weg.

Dat Henoch met God wandelde wordt hier twee keer genoemd. Uit Hebreeën 11 blijkt dat iemand moet hebben vastgesteld dat "Enoch Gode behaagde". De mensen die in die dagen leefden, hebben dat vastgesteld. In ieder geval heeft iemand dat opgeschreven in Genesis. Die conclusie trekt Paulus hier ook. Dus heeft Henoch "getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde", doordat hij "wandelde met God" vóórdat hij werd weggenomen. Hoe die "wandel" eruit zag, weet ik niet. Hij leefde met God en in dienst van God. Daarna heeft God hem weggenomen, "opdat hij de dood niet zou zien" en dat betekent overwinning. Je mag aannemen dat men naar hem gezocht heeft, levend of dood, maar Henoch werd niet gevonden.

Daar bestaan nogal wat theorieën over, omdat er niet precies staat wat er gebeurd is. Maar er staat precies genoeg om te weten wat er gebeurd is. God heeft hem weggenomen. Hij was dus niet meer hier en niet meer te vinden. Hij was dus niet meer op aarde. "Opdat hij de dood niet zou zien" betekent niet als "opdat hij niet zou sterven". Dat is niet hetzelfde. Van ons wordt gezegd dat wij wel eventueel zullen sterven, maar ook dat wij de dood niet zullen zien. Dat zegt de Heer

Zijlijn 84

Dikwijls wordt gezegd dat Henoch een type is van de Gemeente. Van "de opname van de Gemeente" met name. Ik wil het niet ontkennen, maar wat zijn de argumenten? Die zijn er niet, want Henoch is de zevende en de Gemeente leeft in de vijfde bedeling. Dus dat komt niet met elkaar overeen. Van de Gemeente wordt gezegd dat ze de Heer tegemoet gaat in de lucht, om voor altijd bij de Heer te wezen, (1 Thessalonicenzen 4 : 17) namelijk in de hemel. Van Henoch staat alleen dat hij van de aarde werd weggenomen. Dat sluit niet echt aan. Dat zijn net twee verschillende aspecten. Voor de Gemeente geldt ook niet dat die van de aarde weggenomen wordt, want dat is het punt niet. Voor de Gemeente geldt: die heeft in de hemel burgerschap ontvangen en heeft daar haar bestemming. Dat is precies wat bij Henoch niet gevonden wordt.

Enoch is eerst een type van wat met heel de schepping gebeurt, maar afgeleid daarvan is hij ook een type van wat met de Gemeente gebeurt. Wat met de Gemeente gebeurt, zal later met heel de schepping gebeuren, namelijk dat het veranderd (vernieuwd) zal worden.

in Johannes 8 : 51. Om de dood te "zien" moet men zich in het dodenrijk bevinden. Als dus van Henoch staat dat hij de dood niet zou zien, dan is hij niet naar het dodenrijk, dat "onder de aarde" is, gegaan. Op de aarde is hij niet gevonden en dus blijft maar één plek over. Dan moet hij omhoog gegaan zijn en dus moet hij in de hemel zijn. Om wat voor reden? Dat weten wij dus niet. We zouden er ook niets voor in moeten vullen. Het enige dat wij nog meer weten van Henoch, naast Genesis 5 en Hebreëen 11, is dat hij geprofeteerd heeft omtrent het aanbreken van het Koninkrijk van Christus. Bovendien weten wij dat hij de zevende was van Adam en dat moet ongeveer voldoende zijn. Want het maakt Henoch tot een type van heel deze oude wereld. Die, als die wandelt met God in "de duizend jaren", daarna zal worden weggenomen.

Judas : 14, 15

- 14 En van dezen heeft ook Enoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen;
- 15 Om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddelozen onder hen, vanwege al hun goddeloze werken, die zij goddelooslijk gedaan hebben, en vanwege al de harde woorden, die de goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben.

Van degene die hiervoor genoemd werden heeft ook Henoch (in het Grieks "Enoch") geprofeteerd, door te zeggen: "*De Heere is gekomen met zijn vele duizenden heiligen.*" Henoch kondigde indertijd al het oordeel over een zondige wereld aan. Via "*de zevende van Adam*" is er verband met het Koninkrijk. Aan het einde van de zevende bedeling, die van het Koninkrijk ([zie overzicht bedelingen in Bijbels Panorama](#)), gerekend vanaf Adam, wordt de hele oude wereld weggenomen. Want hierna komen wij terecht in Openbaring.

Openbaring 20 : 11

- 11 En ik zag een groten witten troon, en Dengene, Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloten, en geen plaats is voor die gevonden.

Die op de Troon zit, zal oordelen, zoals Henoch had aangekondigd. De aarde en de hemel vloten weg "*en geen plaats is voor die gevonden*". Dat zijn dezelfde woorden als Henoch worden toegeschreven in de Brief van Judas. Waar het dus om gaat, is dat de wegneming, dan wel verandering, van Henoch een uitbeelding is van

hoe de hele oude schepping veranderd zal worden. Vandaar dat er niet bij staat waar Henoch naartoe ging. Het heeft enkel een typologische betekenis. Er wordt veranderd, vernieuwd, en dat is de betekenis van de naam van Henoch: "vernieuwing", net als de naam van Noach.

Hebreëen 11 : 6

- 5 Maar zonder geloof is het onmogelijk *Gode* te behagen. Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken.

Dit is een uitspraak ter toelichting op de geschiedenis van Henoch, die "*wandelde met God*", waarvan in dit vers gezegd wordt dat "hij Gode behaagde" door zijn geloof. Vastgesteld wordt dat Henoch een gelovige was. Er wordt tevens gezegd dat het "*zonder geloof onmogelijk is Gode te behagen*". Dus hoe nauwgezet men zich ook zou houden aan de wet, of wat dan ook, als het niet uit geloof is, dan is het niet "Gode welbehaaglijk" en dus eigenzinnig of eigenwillig. Wie tot God komt, moet geloven "*dat Hij is*". Dat Hij bestaat, betekent dat, maar men moet ook geloven "*dat Hij een Beloner is dergenen die hem zoeken*". Nog steeds. Zouden we niet de "Naam des HEEREN aanroepen? (Handelingen 2 : 21; Joel 2 : 32) Ja, men moet Zijn Naam aanroepen, Hem zoeken, tot Hem komen, en dan zal Hij belonen, in de zin van zegenen. Niet in de zin van betalen voor werkzaamheden, want het gaat niet om loon naar werken, maar om beloning voor geloven. Omdat wij geloven dat God een Beloner is van wie Hem zoekt, dienen wij Hem, naderen wij in alle vrijmoedigheid tot de Troon der genade en hebben wij een verwachting voor de toekomst.

Hoofdstuk 11 is te beschouwen als een voetnoot onder het laatste vers van hoofdstuk 10. Dus wie tot God komt, wie met vrijmoedigheid ingaat, wie tot Hem nadert, wie zijn vrijmoedigheid niet wegwerpt, kortom wie zijn "onderlinge bijeenkomst" niet nalaat, want dat is allemaal hetzelfde, gelooft niet alleen dat God bestaat, dat deed Kaïn ook, maar gelooft ook dat "God een Beloner is van degenen die hem ernstig zoeken", maar dat was Abel.

Hebreëen 11 : 7

- 7 Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde van de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke *ark* hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

Dit is de uitgebreide manier om te zeggen: Noach vond genade in de ogen des heren, Noach was een rechtvaardig man in zijn dagen, Noach wandelde met God. (Genesis 6 : 8, 9) Hier staat precies hetzelfde, hij is erfgenaam geworden "van de rechtvaardigheid die naar het geloof is". Van wie heeft hij dan geërfd? Wij erven dat van Christus, maar de andere wijze om het te zeggen is: wij erven dat van Abraham, want Christus is de Zoon en erfgenaam van Abraham. (Galaten 3) En dus staat er dat alle gelovigen "zonen", d.w.z. erfgenamen, zijn van Abraham. Iedere gelovige van Abraham erft de vervulling van die beloften.

Noach geloofde in wat God tot hem zei, namelijk dat na 120 jaar het oordeel zou komen over "de wereld der goddelozen", zoals Petrus het later noemt in:

2 Petrus 2 : 5

- 5 En de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach, den prediker der gerechtigheid, zijn achtstal bewaard heeft, als Hij den zondvloed over de wereld der goddelozen heeft gebracht;

Noach geloofde dat het zou gaan regenen en hij predikte dit 120 jaar lang, want hij was een "prediker der gerechtigheid", zei Petrus. In die tijd bouwde hij ook nog de ark en dat tegen alle weersverwachting in, want het had nog nooit geregend, het klimaat was niet zodanig dat het regende. De mensen van die tijd hebben ongetwijfeld gedacht dat die man gek was. Maar ondanks wat mensen zeiden en ondanks wat de ervaring geleerd had, hield Noach zich aan het Woord Gods. Dat wordt weergegeven in "bevreesd geworden zijnde". Dat wil niet zeggen dat hij bang was, maar dat hij met dat Woord rekening hield. Dat betekent het woord "vrezende" in de Bijbel altijd, namelijk "rekening houden met". Iemand die Godvrezend is, is niet bang (in de zin van angst) voor God, maar houdt rekening ("vreest") met het bekende. Angst daarentegen is bang zijn voor het onbekende. In de praktijk houdt men dus rekening met Zijn Woord. Noach was niet bang voor de zondvloed. Hij geloofde namelijk dat die zou komen en daarom deed hij wat God gezegd had.

God had tot Noach gesproken over dingen die nog niet gezien werden. Noach geloofde dat én hield er ook in de praktijk rekening mee. Genesis 7 : 2: "En Noach deed, naar al wat de HEERE hem geboden had." Hij geloofde ongetwijfeld dat die boot op tijd klaar zou zijn en dat de HEERE hem via die ark zou redden. 120 jaar van zijn leven heeft hij getimmerd aan die ark. Er werden weinigen behouden. Volgens de

apostel Petrus, bestond het "huisgezin" van Noach uit een "achtstal" en dat is inderdaad erg weinig t.o.v. de toenmalige wereldbevolking. Het is een uitbeelding van de tegenwoordige bedeling. Want zoals Noach en zijn achtstal behouden werden in de ark, zo worden wij - een relatief klein aantal - nu behouden door geloof in de Here Jezus Christus en zijn wij het "Huis van Christus". (Hebreeën 3 : 6) Wij zijn één geworden, "gedoopt in", want dat is de term die hij gebruikt.

1 Petrus 3 : 20, 21

20 Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte, in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd; waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.

21 Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt, ...

Petrus vergelijkt de 120 jaren van toen tot aan de zondvloed met de jaren van nu tot aan in elk geval de opname van de Gemeente. "In de dagen van Noach", ("de trooster" betekent dat) "als de ark toebereid werd", dat gaat over Christus en daar gaat ook "de doop" over in vers 21. Dat gaat niet over de doop in water. ^{Zie zijlijn 85} De gedachte is dat die "acht zielen" gedoopt waren in Noach, zoals wij gedoopt zijn in Christus, de echte Trooster, de echte Noach. Dat we deel hebben aan Zijn Lichaam.

Hebreeën 11 : 8, 9

- 8 Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zou.
- 9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren derzelfde belofte.

Abraham wordt in Hebreeën 11 het uitgebreidst besproken, omdat hij degene is op wie het Jodendom zich in die tijd beriep. (Johannes 8 : 33) Abraham staat in de Bijbelse geschiedenis model voor rechtvaardiging uit het geloof. De zin "Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest ...", had anders geformuleerd kunnen worden: "Abraham werd geroepen en door het geloof is hij gehoorzaam geweest ...". Zo staat het er niet, maar precies andersom. namelijk: "door het geloof is Abraham geroepen". Dit is een belangrijke waarheid, die we onder ogen dienen te zien i.v.m. dat er bij God "geen

Zijlijn 85

De Engelse vertalers kwamen erachter dat het Griekse "baptizo" op geen enkele wijze, voor zover zij wisten, in één Engels woord zou kunnen worden uitgedrukt. Omdat het niet gewoon "onderdompeling" betekent. De betekenis is veel groter. Ze hebben het woord dus niet vertaald. Zodat het Engels opgescheept zit met het Griekse woord "baptizo". "to baptize". Doop hoeft niet in een vloeistof te zijn. Je kunt namelijk ook "in Mozes gedoopt" worden. Of "in een wolk", of "in een zee", of "in de dood", of "in Christus". Doop staat voor "éénwording met"; "gemeenschap met". De doop die ons behoudt, is uiteraard onze doop in Christus. (Romeinen 6 : 3)

aanneming des persoons" is. (Romeinen 2 : 11) God kiest niet een mens uit. Abraham als mens werd als zodanig niet uitgekozen. God kiest in de allereerste plaats geloof en daarmee de gelovige. In het Oude Testament heb ik het niet kunnen vinden, maar hier staat dat Abraham éérs een gelovige was. Daarna werd hij geroepen en bewees hij zijn geloof door gehoorzaam te zijn en uit te gaan naar *"de plaats die hij tot erfdeel ontvangen zou"*.

Abraham was een gelovige en daarom werd hij door de Heer geroepen. De verantwoordelijkheid ligt dus bij ons. Er zullen toen meer gelovigen geweest zijn, maar *"van tussen die gelovigen uit"* had God een speciale bediening voor Abraham. God heeft verschillende bedieningen voor verschillende gelovigen. Niet alle gelovigen krijgen dezelfde functie. God heeft een verschillende taak, verschillende verantwoordelijkheid, voor verschillende gelovigen. Dat is wel een kwestie van uitverkiezing. Als er meerdere gelovigen geweest zijn in de dagen van Abraham, dan was het uitverkiezing dat God Abraham koos voor déze bediening. Maar het neemt niet weg dat de roeping van Abraham gebaseerd was op zijn geloof en daar gaat het maar om.

Abraham is *"gehoorzaam geweest"* en dat *"gehoorzamen"* is hetzelfde als *"geloven"*. Juist vanwege wat de Hebreëen-brief over deze term naar voren brengt. Gehoorzaamheid is hetzelfde als geloof. Hier vinden we die beide woorden naast elkaar, omdat ze dezelfde betekenis hebben en om te voorkomen dat hetzelfde begrip twee keer in de zin genoemd zou moeten worden. Het begrip *"geloof"* wordt hier op twee verschillende manieren toegepast. Abraham was een gelovige, maar hij leefde ook uit geloof, door de weg te gaan die de Heer voor hem bestemd had. Dat is precies waar de hele Hebreëen-brief over gaat. Die is gericht aan gelovigen. Een Brief waarin die gelovigen worden opgeroepen om ook in de praktijk te leven uit geloof. Niet te leven onder de wet en/of onder de inzettingen van de wereld, maar onder het Nieuwe Verbond en dus uit de genade. Om niet meer de God deze eeuw te dienen, maar om Christus te dienen, de Hogepriester, de Middelaar, het Hoofd van het Nieuwe Verbond. Diezelfde gedachte vinden we hier in Hebreëen 11 : 8 terug. De gelovige Abraham bleek ook in de praktijk van zijn leven gelovig te zijn, namelijk hij leefde daaruit. Dat is in het bijzonder de strekking van dit hoofdstuk.

De apostel kiest zijn woorden erg zorgvuldig, zodat je ook het recht hebt om die woorden nauwkeurig te interpreteren. Hij zegt namelijk *"uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou"*. Deze woordkeuze duidt aan dat de man er geen flauwe notie van had

waarheen hij onderweg was. Voor alle duidelijkheid staat dat er nog een keer achter: *"niet wetende, waar hij komen zou."*

Dat is wel de plaats *"die hij tot erfdeel ontvangen zou"*. Hij had geen idee of hij het wel als erfdeel zou willen hebben, maar hij ging gewoon. Hij vertrouwde zich toe aan het Woord Gods en ging inderdaad op weg, ondanks dat hij niet wist waar hij komen zou. (Genesis 12 : 1) Ook wij als gelovigen in onze dagen, uit het geloof levend, weten niet waar wij komen zullen. Ik denk dat velen van ons inmiddels op een plek zijn terecht gekomen die zij van tevoren niet bedacht of verwacht hadden. Dat ik hier voor u sta, vind ik nog altijd verbazingwekkend. In ieder geval is het kenmerkend voor de gelovige, dat hij zich onderwerpt aan het Woord Gods. Zijn vertrouwen dus niet stelt in de toekomst als zodanig. Want die kent hij niet en wordt hem ook niet bekend gemaakt. Maar hij vertrouwt op Degene die een toekomst beloofd heeft. Wij weten wel dat ook wij een erfdeel ontvangen zullen. Wij hebben trouwens al een voorschot op de toekomstige erfenis ontvangen. Een *"onderpand"*, zegt Paulus in Efeze 1 : 14. Wij leven daar al uit, hoewel het moeilijk is om een praktische voorstelling ervan te maken. Het hoeft ook niet, omdat ook wij ons toevertrouwen aan de Heer, omdat Hij die beloften gedaan heeft.

Wij leven dus uit geloof en blijven dus onderweg naar dat toekomstige land. Vers 9 zegt: *"Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte"*. In het land dat hem beloofd was, in het beloofde land. Dat wil zeggen, dat het hem beloofd blééf, want zelfs toen hij erin woonde, was het nog steeds niet zijn eigendom en nog niet zijn erfdeel. Tot op heden is het dat ook nooit geworden, niet van hem, nog van zijn nageslacht. Hoewel het land hem beloofd was, leefde hij erin als vreemdeling, terwijl hij rijk genoeg was om misschien wel het hele land te kopen. Maar hij deed het niet. *"Want"*, zegt hij, *"de Heer heeft het mij beloofd, dus ik wacht totdat de Heer het aan mij geeft."* Dit is een voorbeeld dat hij uit geloof leefde. Hoe rijk Abraham ook was, hij woonde niet in een stad, villa of kasteel, hij woonde in tenten: *"in tabernakelen gewoond"*. Het is uitdrukking van de situatie waarin wij ons bevinden. Wij leven vanuit een voorschot op de toekomstige erfenis, zoals Abraham Izak en Jakob ook gedaan hebben. Er bestaat een groot verband tussen de bedeling waarin die mensen leefden en onze tegenwoordige bedeling. Die derde bedeling van toen, die van de belofte, heeft namelijk zijn directe vervolg, en eigenlijke vervulling, in onze tegenwoordige bedeling, de vijfde bedeling der genade. Daar ga ik nu niet verder op in. Wellicht wel bij de bespreking van het volgende hoofdstuk. Dan hebben we er wel reden toe.

Izak en Jakob hebben ook in tenten (*tabernakelen*) gewoond. De twee daarop volgende generaties dus. Izak en Jakob "*waren mede-erfgenaamen van dezelfde belofte*", zodat nog even gezegd wordt, dat aan Abraham die belofte tijdens zijn leven nog niet vervuld is geworden. Ook niet aan zijn directe erfgenaam Izak en ook niet aan diens directe erfgenaam Jakob. Tot in onze dagen is die belofte nog steeds niet letterlijk vervuld. Dat duurt nog even. Wat deze gelovigen zouden leren, is inderdaad vanuit deze belofte te leven. Met het zicht op de dingen die de Heer voor de toekomst beloofd had.

Hebreeën 11 : 10

10 Want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.

Welke stad verwachtte Abraham? Dat is "het Nieuwe Jeruzalem" uit Openbaring 21 : 2. Dat de stad Jeruzalem model staat voor heel het Koninkrijk, is vanuit de Bijbel gemakkelijk aan te tonen. Het Nieuwe Jeruzalem is de beschrijving van de totale Nieuwe Schepping. Als het gaat over "*de stad, die fundamenten heeft*", dan kom je terecht in Openbaring 20 en 21. Dat visioen is niks anders dan de samenvatting van de totale nieuwtestamentische waarheid. "Jeruzalem" **zie zijlijn 86** is het Koninkrijk van Christus, dan wel het Nieuwe Verbond. Dat is er eerst in de hemel, sinds de opstanding en hemelvaart van Christus, en het komt naar de aarde in de dagen van de wederkomst van Christus. Het "nederdalen van het Nieuwe Jeruzalem" (Openbaring 21 : 2) is de openbaring van het Koninkrijk van Christus, dan wel van Hemzelf. Het is de bedoeling dat God in de "*bedeling van de volheid der tijden*", alles onder één Hoofd brengt, Christus uiteraard, God Zelf.

Efeze 1 : 10

10 Om in de bedeling van de volheid der tijden, wederom alles tot een te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;

Dat "alles" bestaat dan uit wat in de hemel is en wat op de aarde is. Het gaat dan over precies hetzelfde, namelijk de oprichting van het Koninkrijk van Christus, eerst in de hemel, in onze tegenwoordige, de 5e, bedeling. In de volgende bedeling ook op de aarde, want in de volgende bedeling, ná de opname van de Gemeente, zal dat Koninkrijk vanuit de hemel ook op de aarde gevestigd worden. Dan zal de Koning van dat Koninkrijk ook daadwerkelijk uit de hemel op de aarde nederdalen. Dan zal Hij Zijn Heerlijkheid, die Hij nu al in de hemel heeft, ook op aarde openbaren. Abraham verwachtte de vervulling van de

beloften die aan hem gedaan zijn. De volledige vervulling is de volledige vestiging van het Koninkrijk van Christus in de hemel, alsook ook op de aarde. (Mattheüs 6 : 10)

Hebreeën 11 : 11

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen, om zaad te geven, en boven den tijd *haars* ouderdoms heeft zij gebaard; overmits zij Hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd had.

Voor de oplettende lezer staat hier dat "door het geloof Abraham kracht heeft ontvangen om zaad te geven". De uitdrukking "*om zaad te geven*" is in het Grieks een wat moeilijke uitdrukking. Een in ieder geval hoogst ongebruikelijke uitdrukking, om het werk van de vrouw te beschrijven in verband met de voortplanting. De gedachte is dat het vers eigenlijk in de eerste plaats spreekt over Abraham. Omdat het zo vanzelfsprekend is, wordt het even buiten beschouwing gelaten. Daar wordt op gewezen dat het niet alleen voor Abraham geldt, maar ook voor Sarah, waarvan in Genesis 18 : 11 staat: "*... het had Sara opgehouden te gaan naar de wijze der vrouwen. Hier heet dat "boven de tijd haars ouderdoms", en dat was ook voor Abraham zo.*"

Romeinen 4 : 19

19 En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alrede verstorven was, also hij omtrent honderd jaren oud was, *noch* ook dat de moeder in Sara verstorven was.

"Verstorven" betekent dat zij niet meer de mogelijkheid hadden om leven voor te brengen, maar toch gebeurde het. Dat was "*overmits zij hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd had*". Met deze uitspraak wordt recht gedaan aan Sarah, die kennelijk de reputatie kreeg dat zij ongelovig was, omdat zij lachte (Genesis 21 : 6) bij de aankondiging dat zij op 90-jarige leeftijd een zoon zou krijgen. Maar zij geloofde wel degelijk in het Woord Gods. Zowel Abraham en Sarah zagen de humor van het verhaal in en hebben gelachen, wellicht ook van blijdschap en waarom ook niet. Want dat "zaad" was Izak en staat model voor hoe het Nieuw Verbond tot stand zou komen. Deze belofte van Abraham, die een Zoon zal hebben, is in het klein de projectie van de veel grotere belofte. Dat uit Abraham eeuwig leven, en dus een eeuwig verbond, tot stand zouden komen. Dat is toch de blijde boodschap! Dus waarom dan niet lachen. Als er iets mis was geweest met dat lachen, dan zou Izak, wiens naam "ik zal lachen" betekent, zo niet geheten hebben.

Zijlijn 86

Onder "Den Haag" wordt verstaan de Nederlandse regering en daarmee dus heel Nederland, heel het Nederlandse volk. De naam van de hoofdstad wordt genoemd, maar heel het rijk wordt daarmee aangeduid. De zin van een hoofdstad is dat het hele koninkrijk door die stad vertegenwoordigd wordt. Bij Jeruzalem gaat het in veel gevallen in de Bijbel om het koninkrijk als zodanig. Als de Heer van Jeruzalem zegt, terwijl hij de stad letterlijk ziet, dat er geen steen op de andere gelaten zal worden, dat de stad verwoest zal worden, is de gedachte dat van dat oude rijk van Juda, het tweestammenrijk van Israël, absoluut niks terecht zou komen.

Zijlijn 88

Het schijnt dat het in sommige manuscripten dat "en geloofd" het er niet hoort te staan, maar er verandert niks mee, want het hele Schriftgedeelte gaat er over, dat zij die dingen geloofd hebben. Dus of je het nou doorstreept of niet, maakt niks uit.

Hebreeën 11 : 12, 13

- 12 Daarom zijn ook van één, en dat een verstorvene, *zovelen* in menigte geboren, als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is, hetwelk ontallijk is.
- 13 Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

Vanwege dat geloof van de "verstorvene" is een "menigte geboren". In Genesis wordt dat al aangekondigd.

Genesis 28 : 14

- 14 En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

"Uitbreken" heeft de betekenis van "vrucht dragen". Uit Abraham zijn "zovelen in menigte geboren, dat het niet te tellen is. Zo zie je hoe vruchtbaar een leven uit geloof kan zijn. Maar "deze allen zijn in het geloof gestorven" en hebben dus "de beloften niet verkregen". Het betekent wel dat aan hen beloften gedaan zijn, maar dat die nog niet aan hen vervuld werden. Het gaat dan om de komst van de Messias en dus het aanbreken van het eeuwige Nieuwe Verbond. Die beloften worden na hun dood vervuld, in hun opstanding.

De vervulling van de beloften hebben zij "van verre gezien", op dezelfde wijze zoals wij zouden "zien op de overste Leidsman en voleinder des geloofs". (Hebreeën 12 : 2) Deze oudtestamentische gelovigen hebben hun verwachting, hun hoop, niet op de vergankelijkheid van dit leven gesteld, maar op onvergankelijke dingen. Op dingen die in de toekomst tot stand zouden komen vanwege de beloften die aan hen gedaan waren. Ze hebben "de beloften geloofd", staat er dan bij. **Zie zijlijn 88** Ze hebben het aangepakt, zich daaraan vastgegrepen. Ze hebben het zich eigen gemaakt, dat is "omhelzen" en dat spreekt over éénwording. Ze hebben daaruit geleefd en hebben zodoende "beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren". "Aarde" zou men vertalen met "land", want daar gaat het juist om. Hoe dicht ze ook bij de vervulling van die beloften waren, het land was niet van hen, de Heer zou het hen geven. Dat moet nog steeds gebeuren. Dat is de situatie in onze dagen, want ook de huidige Joodse staat heeft het beloofde land niet van de Heer zelf ontvangen.

Hebreeën 11 : 14-16

- 14 Want die zulke dingen zeggen, betonen duidelijk, dat zij een vaderland zoeken.
- 15 En indien zij aan dat *vaderland* gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben, om weder te keren;
- 16 Maar nu zijn zij begerig naar een beter, dat is, naar het hemelse. Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun een stad bereid.

De gelovigen die de beloften van verre hebben gezien, hebben dat zelfs mondeling gezegd bij gelegenheid. Ze hebben zichzelf tot vreemdelingen verklaard en geweigerd om land te kopen. Waarna de schrijver van de Hebreeën-brief concludeert dat degenen die zulke dingen zeggen, "betonen", demonstreren, heel helder, "klaarlijk", dat zij een vaderland zoeken. Alleen de moeilijkheid van het verhaal is dat het wel degelijk dat vaderland zou zijn waarin zij leefden. Maar op dat moment was het hun vaderland nog niet, want God had het hen nog niet gegeven. Zij wachtten tot het moment dat God het hen geven zou. Uit de inhoud van het geloof van Abraham blijkt nadrukkelijk dat de man niet verwachtte dat hij dat bij leven zou ontvangen, maar pas in de opstanding, want daar geloofde hij in.

Zij zijn ooit uit een vaderland uitgegaan, namelijk Ur der Chaldeeën. Chaldea, zeg maar Babel, dat onder de naam "Syrië" wordt geschaard. Abraham wordt "een bedorven Syriër" genoemd. (Deuteronomium 26 : 3) De schrijver van de Hebreeën-brief zegt, nou als de man dan zo nodig een vaderland zocht, en dat land dus niet wilde, want hij bleef daar zijn leven lang vreemdeling en gast, dan zou dat het vaderland geweest kunnen zijn waar hij vandaan kwam. Dan zou hij tijd gehad hebben om daarna terug te keren. Maar dat hebben ze niet gedaan. Zij wachtten op dat land dat de Heer hen zou geven.

Vers 15 staat in de verleden tijd, maar nu, in de tegenwoordige tijd, zijn zij "begerig naar een beter" vaderland. Dat moet je dus even nauwkeurig lezen, anders ontgaat je de clou van het vers. Zij waren begerig naar het vaderland, naar een vaderland. Voor zover zij nog verlangen, hoop hadden of wat dan ook, en ik zou niet weten waarom niet, verwachten zij nog steeds datzelfde land dat hun beloofd was, waarin ze als vreemdelingen en gasten geleefd hebben, en wat in die dagen niet hun vaderland geworden is. Dat zal dus het land zijn waarin zij in de toekomst zullen wonen, want het is hen beloofd. Dat land zullen zij ontvangen. Vers 16 suggereert dat zij nu inmiddels begerig

zijn "naar een beter vaderland" dan waar toen hun begeerte naar uitging. Dat is naar het hemelse vaderland. Komen zij daar? Nee, dat staat hier ook niet. Het is een misverstand dat Abraham, Izak en Jakob in de hemel zouden komen. Zij zijn uiteraard behouden en zullen uit de dood opstaan. Zij zullen het aan hun beloofde land daadwerkelijk erven. Maar hier staat dat "zij zijn begerig zijn naar een beter vaderland". De beloften aan Abraham, Izak en Jakob, of breder aan Israël, met betrekking tot een vaderland worden ook toegepast op de Gemeente. Die krijgt ook zo'n vaderland, alleen niet hetzelfde. Die krijgt een "beter vaderland", een hemels vaderland.

Abraham weet - nu dus - dat er een beter vaderland is dan wat hem beloofd is. Ná zijn overlijden is hij begerig naar een "beter vaderland", en dat betekent dat de man weliswaar gestorven is, in het dodenrijk is, maar dat hij weet heeft en dus bij bewustzijn is. Daar denk je niet aan als je het vers leest, maar dat staat er wel. In het dodenrijk weet Abraham van het werk Gods in onze dagen en dus van de roeping van de Gemeente. Ik denk niet dat hij dat wist toen hij nog leefde, want dat staat nergens in de Bijbel en hieruit kun je het niet concluderen, want dit is geschreven na de opstanding van de Here Jezus.

Als je wilt theoretiseren, dan is de kans groot dat de Here Jezus in het dodenrijk een ontmoeting heeft gehad met Abraham. Waarom niet? Als u maar niet meteen zegt dat het in 1 Petrus 3 : 18-20 staat. Dat geloof ik niet, als ik het moet zeggen.

1 Petrus 3 : 18-20

- 18 Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen; Die wel is gedood in het vlees, maar levend gemaakt door den Geest;
- 19 In Denwelken Hij ook, henengegaan zijnde, den geesten, die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft,
- 20 Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte, in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd; waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.

De strekking van die verzen is dat het Evangelie gepredikt werd aan degenen die nu dood zijn. Petrus kreeg problemen met mensen die zeiden: de Heer heeft wel beloofd dat Zijn Koninkrijk zou komen, maar er zijn inmiddels tientallen jaren voorbij en velen van degenen die geloofden zijn inmiddels ontslapen, waar blijft die "belofte Zijner

toekomst"? (2 Petrus 3 : 4) Petrus zegt dat men geduld moet hebben, moet afwachten, want het komt in de toekomst, waarover 1 Petrus 4 : 5 zegt: "Dewelke zullen rekenschap geven Dengene, Die bereid staat om te oordelen de levenden en de doden." Het gaat dus om niet alleen het oordelen van levenden, maar ook van doden. Dat werd al voorzeggd in Jesaja 45 : 23 en tweemaal geciteerd door Paulus.

Jesaja 45 : 23, Romeinen 14 : 11 en Filippenzen 2 : 10

- 23 Ik heb gezworen bij Mijzelf, er is een woord der gerechtigheid uit Mijn mond gegaan, en het zal niet wederkeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren.
- 11 Want er is geschreven: Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.
- 10 Opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn.

Al wat in de hemelen, op de aarde en onder de aarde is, zal aan Christus' oordeel onderworpen worden, met alle consequenties van dien. Petrus verklaart dit verder:

1 Petrus 4 : 6

- 6 Want daartoe is ook den doden het Evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mens in het vlees, maar leven zouden naar God in den geest.

Deze verkondiging gebeurde echter niet in het dodenrijk. Als men "geoordeeld wordt naar de mens in het vlees", wat gebeurt er dan? Wat is de "bezoldiging" der zonden? De dood. (Romeinen 6 : 23) Dan sterft men. Dus aan hen is het Evangelie gepredikt, daarna zijn ze "geoordeeld naar de mens in het vlees", gestorven namelijk, maar zij zullen leven naar God in de geest. Dat geldt uiteraard voor zover men dat gepredikte Evangelie geloofd heeft. Dat was namelijk de bedoeling - "daartoe" - van die verkondiging. Met andere woorden: de gelovigen die inmiddels gestorven en in het dodenrijk zijn, zullen opgewekt worden. Zij zullen opstaan op de Jongste Dag en dat is na "de duizend jaren". (Openbaring 20 : 5)

Dat Christus in het dodenrijk geweest is, is niet wat er staat. Vers 20 van 1 Petrus 3 zegt aan wie er gepredikt is: aan degenen "die eertijds

on gehoorzaam (= ongelovig) waren”, met als voorbeeld de dagen van Noach. Toen is in 120 jaar het Evangelie gepredikt, namelijk de blijde boodschap dat er redding is voor iedereen die gelooft. Er staat over “Hij” (Christus): *“levend gemaakt door de geest”*, in Dewelke, in de Geest, en dat is dus “geestelijk” de “geesten in de gevangenis” predikte. Er staat niet “die wel is gedood in het vlees, en die in de dood ook heen gegaan is en daar gepredikt heeft”. Er staat: *“heeft dat gedaan in de geest”*, dat wil zeggen “geestelijk”. De Heer heeft, geestelijk namelijk, via Noach het Evangelie laten prediken aan de wereld der goddelozen uit de dagen van Noach. Aan hen is dus het Evangelie gepredikt geworden. Zij konden beter weten, niettemin zijn zij gestorven en zitten nu gevangen, want “de dood” heet hier “een gevangenis”, waarin men in voorarrest zit, omdat het uiteindelijke oordeel nog komen moet.

Abraham, Israël en Jakob zijn nu, inmiddels dus, “begerig” naar een “beter vaderland”. Dat is dezelfde dezelfde als in vers 10. Als het daar het Nieuwe Verbond is, dan is het dat in vers 16 uiteraard ook. De hele Brief gaat over het Nieuwe Verbond. God had hen dat Nieuwe Verbond bereid en zij zullen dat ook inderdaad ontvangen. Dat is zeker en aangezien zij daar deel aan zullen hebben, en dus zeker uit de dood zullen opstaan, worden zij, van Godswege, niet geacht dood te zijn. Naar onze normen zijn ze dat zeker wel, maar naar Gods normen, ligt dat anders. (Lukas 20 : 37, 38) Hij beschouwt ze als levend. Nou ja, slapend dan. Tijdens de discussie tussen de Here Jezus en de discipelen over de dood van Lazarus, zeiden de laatsten: hij is dood. Toen zei de Heer: nee, hij slaapt. Wij zijn aan die termen gewend, dus we hebben er geen moeite mee. Later zegt de Heer wel degelijk vrijuit dat Lazarus dood is. (Johannes 11) Dus de oudtestamentische gelovigen bestaan, zij bestaan, zij zijn in het dodenrijk en zullen opgewekt worden. Ze worden ze geacht te slapen in de zin van “ze zijn er even niet”, maar dat gaat voorbij. Ze zullen opstaan uit de slaap, dan wel opstaan uit de dood. De beloften die aan hen gedaan zijn, zullen vervuld worden. Daar staat God Zelf garant voor. *“Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun een stad bereid”*, zegt vers 16. Want God had hen een stad toebereid, en als zij er dan niet meer zijn, en de stad inmiddels wel, dan is al wat nog nodig is een opwekken uit de dood.

Efeze 5 : 14 en Jesaja 60 : 1

14 Daarom zegt Hij: Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten.

- 1 Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op.

Dat is een oproep tot bekering in onze dagen, maar net zo goed kan het de uitdrukking zijn waarmee op de Jongste Dag de rechtvaardigen zullen worden opgewekt om alsnog hun erfenis te krijgen in het aan hen beloofde land op aarde en niet in de hemel.

Hebreeën 11 : 17-19

- 17 Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft *zijn* eniggeborene geofferd,
- 18 (Tot denwelken gezegd was: In Izak zal u het zaad genoemd worden) overleggende, dat God machtig was, *hem* ook uit de doden te verwekken;
- 19 Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

Wij komen nog een keer bij Abraham, maar nu in een reeks met Izak en Jakob en Jozef. Door het geloof heeft Abraham, toen de Heer hem het verzocht, (Genesis 22) Izak geofferd. Hij deed dit *“overleggende dat God machtig was, hem ook uit de doden te verwekken”*. Dat hij dit dacht wisten wij niet, maar het staat hier. Als Abrahams geloof zo vast was en als hij wist dat aan Izak de beloften gegeven werden, overgedragen werden, dan kon hij alleen maar tot de conclusie komen dat God Izak uit de dood zou opwekken. Waarbij de vraag is of dat dan meteen zou zijn gebeurd of pas later.

Genesis 22 verstrekt de nodige details, omdat die geschiedenis typen zijn van toekomstige zaken. Izak, werd *“als het ware”* geofferd zegt vers 19, waar staat *“bij gelijkenis”*. Hij stond als het ware uit de dood op, want zo wordt het verteld. Hij was zelf van het *“zaad van Abraham”*, en daarmee een type van het Zaad van Abraham, *“hetwelk is Christus”*.

Abraham nam hout, twee “jongelingen” en één ezelt mee. Dat hout was uiteraard bedoeld voor de verbranding op het offeraltaar. In de Bijbel is dit overigens de enige keer dat iemand levend en wel op het altaar terecht komt. Dat is namelijk hoogst ongebruikelijk. Hij zou op dat altaar gedood moeten worden door zijn vader, maar dat hoort helemaal niet zo. Normaal wordt een levend offer eerst gedood, voordat het op het altaar komt. Het onvolmaakte, het sterfelijke, kan eigenlijk helemaal niet geofferd worden. De gedachte is dat men eerst sterven moet, voordat men zichzelf *“een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande”* (Romeinen 12 : 1) kan stellen. Offerdieren

werden niet gedood op het altaar, maar op de slachtbank, en dat is niet hetzelfde als een altaar. Daarom was het kruis, waaraan de Here Jezus gedood werd, geen altaar. Het was een slachtbank. Maar het bijzondere is dat de enige uitzondering die we kennen, die van Izak is, Hij wordt gebonden en op het altaar gelegd en vanaf het altaar krijgt Abraham Izak dan weder.

De "twee jongelingen" die erbij waren, inclusief de ezel, zijn een beeld van de Gemeente. Twee mannen zonder naam, of met slechts één naam, zijn sowieso een beeld van de Gemeente. Eigenlijk van het eerstgeboorterecht, want de eerstgeborene telt dubbel. Een ezel, of ezels, in de Bijbel is altijd een beeld van de gelovige(n) in het algemeen. Die ezel had een paard - een edel dier - moeten zijn, maar het is het nog niet. Het dier is nog "het onedele". Alles in de natuur grote oren heeft, bijvoorbeeld de olifant, is een beeld van geloof. De ezel waarop de Heer reed, is een beeld van de Gemeente en droeg de kleding van de discipelen. Daarmee is de ezel in overdrachtelijke zin hetzelfde als de discipelen. In Zacharia 9, waar de Heiland, de Koning "rijdende op een ezel" is, is die ezel het type waarmee Gemeentelijke waarheid in Zacharia verborgen wordt. De ezel is een beeld van de Gemeente, zeker als het een mannetje is en een jong van een ezelin die nog - onder de wet - vastgebonden stond en dus in slavernij was. (Mattheüs 21) Het is een jong waarop nog nooit iemand gereden heeft. Die ezel op de achtergrond in de geschiedenis van Abraham en Izak verwijst naar Gemeentelijke waarheid.

Izak is zelf een beeld van de Gemeente. Nadat hij van het altaar kwam, nadat hij losgemaakt was en als het ware uit het dood opstond, is hij een beeld van Christus, maar ook van de Gemeente. Want "die twee" zijn helemaal niet twee, maar Eén en dat is een vast beginsel. Als de Bijbel spreekt over Christus, zeker in het Oude Testament, gaat het tegelijkertijd over de Gemeente. Die uitspraken over Christus worden in het Nieuwe Testament aangehaald en toegepast op de Gemeente, want Christus is het Hoofd van de Gemeente.

De op het altaar gebonden Izak is een een beeld van hoe het met die tien stammen ging, als "eerstgeboren zoon", want die tien stammen hadden het eerstgeboorterecht boven de twee stammen. Zij eindigden echter gebonden en wel in ballingschap. Zij zouden gestorven zijn, ware het niet dat er toch weer leven uit voortkwam en zo heeft Abraham Izak dus toch als het ware uit de dood teruggekregen. Zo is er uit de dood van die tien stammen toch een volk God geboren, namelijk de Gemeente.

Hebreeën 11 : 20,

20 Door het geloof heeft Izak *zijn zonen* Jakob en Ezau gezegend aangaande toekomstige dingen.

Izak heeft Jakob en Ezau gezegend aangaande het Nieuwe Verbond, want "toekomstige dingen" is de vaste uitdrukking voor het Nieuwe Verbond. Zodat die kwestie van het eerstgeboorterecht, dat niet naar Ezau ging, maar naar Jakob, er wel degelijk een was met betrekking tot het Nieuwe Verbond. "Door het geloof" heeft Izak die zonen gezegend. Izak wist dus heel goed, ondanks dat het er niet op leek, wat hij deed toen hij de zegen uitsprak over Jakob en Ezau en hen daarbij verwisselde. (Genesis 27) Jakob erfde "de belofte", die vervolgens weer doorgegeven werd. In de praktijk heeft hij daar niks aan gehad en toch zegt Jakob later bij zijn ontmoeting met Ezau (Genesis 33) dat hij alles ontvangen heeft van God. Dat was met name via zijn oom Laban. De naam "Laban" is "Albion" en dat is de oude naam van de Britse eilanden. Van oom Laban, een beeld van de 10 stammen, krijgt hij alles dubbel. Dat is het kenmerk van het eerstgeboorterecht. Jakob verlaat met de hele familie in het geheim oom Laban. Hij is er ineens vandoor, dat heb je zo bij de "opname van de Gemeente". Want Jakob is een beeld van de Gemeente. Die erft boven Ezau, namelijk het Joodse volk. Als het eerst geboorterecht niet via Juda tot stand komt, als het Nieuwe Verbond niet via het Joodse volk aanbreekt, dan breekt het aan via het verborgen deel van Israël. Daaruit zou in het verborgene een volk geboren worden, zoals de hele familie van Jakob bij Laban in het geheim geboren werd.

Hebreeën 11 : 21

21 Door het geloof heeft Jakob, stervende, een ieder der zonen van Jozef gezegend, en heeft aangebeden, *leunende op het opperste van zijn staf.* **Zie zijlijn 89**

De Hebreeën-brief laat zien dat de zegeningen, zoals ze beloofd waren aan Israël, en in het bijzonder aan het Joodse volk, in de praktijk terecht zijn gekomen bij de Gemeente. De gedachte is namelijk dat in beide gevallen (Jakob-Ezau / Efraïm en Manasse) de zonen verwisseld werden. Het eerstgeboorterecht werd niet aan de oudste, maar aan de jongste doorgegeven. Niet aan de eerste, maar aan de tweede zoon. Dat als gevolg van het geloof van zowel Izak als Jakob. Daarover gaat het natuurlijk in de eerste plaats in dit hoofdstuk. Het is echter net zo goed een uitbeelding van tegenwoordige waarheid, met betrekking tot onze bedeling. Daar spreekt deze brief toch over. De apostel Paulus spreekt over het geloof van deze aartsvaders en stelt hun geloof tot voorbeeld.

Zijlijn 89

Deze geschiedenissen laten zien dat al deze gelovigen uitzicht hadden op de opstanding. Want daar wordt in het bijzonder over gesproken. Hetgeen ook wordt uitgedrukt in wat er gezegd wordt over Jakob in vers 21, namelijk dat hij "heeft aangebeden leunende op het opperste van zijn staf". De staf waarop hij leunde is de uitdrukking van opstanding in het algemeen; eigenlijk van Christus zelf. Want in Hem ligt die opstandingskracht nu eenmaal vast. (Johannes 11 : 25)

Hij verwijst naar gebeurtenissen in de oudtestamentische geschiedenis, die zo zondermeer uitdrukking geven aan Gods Werk in onze tegenwoordige bedeling. Waarin de zaligheid terecht gekomen is bij een ander volk. Daar gaat het over gaat en dat wordt in deze geschiedenissen uitgedrukt.

Hebreeën 11 : 22

22 Door het geloof heeft Jozef, stervende, gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijn gebeenten.

Tegenwoordige waarheid heeft van doen met Jozef, de koning namelijk. Niet uit het huis van Juda, dus niet behorend tot de twee stammen, maar behorend tot de tien stammen van Israël, want dat is waar het om gaat. Uiteraard ook over wat Jozef deed "*door het geloof*". Hem was kennelijk bekend gemaakt "*van den uitgang der kinderen Israëls*" (de Exodus) en dat heeft hij gemeld. Wat dat "*bevel van zijn gebeenten*" was, staat er hier niet bij. We krijgen hier wel een verwijzing naar de laatste verzen van Genesis 50.

Genesis 50 : 24-26

24 En Jozef zeide tot zijn broederen: Ik sterf; maar God zal u gewisselijk bezoeken, en Hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land, hetwelk Hij aan Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft.

25 En Jozef deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewisselijk bezoeken, zo zult gij mijn beenderen van hier opvoeren!

26 En Jozef stierf, honderd en tien jaren oud zijnde; en zij balsemden hem, en men legde hem in een kist in Egypte.

Jozef spreekt over de toekomst van Israël. Dat de hele familie ooit uit Egypte zou uittrekken. In Genesis 15 was die belofte al aan Abraham gedaan. Na 400 jaar zouden ze uittrekken en wederkeren. In Exodus 13 : 19 lezen we dat Mozes "*de beenderen van Jozef*" vervoerde en in Jozua 24 : 32 staat dat, onder Jozua, zijn beenderen in Kanaän begraven werden. Voor degenen die van typologie houden, is het interessant te weten dat, als Israël verlost wordt uit Egypte en door die woestijn trekt, Jozef altijd op de achtergrond aanwezig is. De geschiedenis van de tocht van Israël door de woestijn naar Kanaän, spreekt over tegenwoordige waarheid. Die geschiedenis is een beeld van de Gemeente in onze dagen. Al wel verlost van de wereld en van alles waarvan wij verlost moesten worden, maar nog niet definitief in

het beloofde land, want dat wacht op de toekomst. In afwachting daarvan leven wij dus in de "woestijn", waar op de achtergrond altijd Jozef is. De zegeningen, die via Abraham, Izak en Jakob bij Jozef terecht gekomen zijn, worden in onze dagen aan de Gemeente vervuld. Dat we dat van Jozef hebben, realiseren wij ons niet. We zeggen "Abraham, Izak en Jakob", maar van hen ging het naar Jozef en Efraïm.

Kenmerkend voor een "Jozef" is dat hij wordt vergeten. Zo was het ook bij de kinderen Israëls in de woestijn. Jozef was erbij, maar op de achtergrond, in een kist. Hetzelfde Hebreeuwse woord voor "kist" komt hier voor het eerst voor en daarna uitgebreid in Exodus. Daar wordt het vertaald met "ark", als aanduiding van de Ark des Verbonds. Het gebeente van Jozef bevond zich niet daarin, maar er bestaat wel een grote verwantschap tussen. "Gebeente" is het laatste wat van de mens in het algemeen overblijft, omdat het leven van de mens, namelijk het bloed, zijn oorsprong vindt in het gebeente. Typologisch gezien zit er een heleboel achter. Jozef in een kist in Egypte, maar daarna in de kist vervoerd door de woestijn. Net als die andere "kist", namelijk de Ark des Verbonds. Dat is de rechtstreekse verwijzingen naar de Here Jezus Christus, die ook niet voor niks een Zoon was van een Jozef.

Mattheüs 1 : 16

16 En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus.

As er al iemand van Israël "geworteld" was in Egypte en zich daar thuis voelde, zal het Jozef geweest zijn. Hij was de koning, de onderkoning althans, van Egypte. Maar hij was zich zijn leven lang bewust dat hij en zijn familie in Egypte niet thuishoorden en dat binnen afzienbare tijd de hele familie daaruit verlost zou worden. Hij geloofde dus in de beloften Gods aangaande de toekomstige verlossing, oftewel "*aangaande toekomstige dingen*". (Hebreeën 11 : 20) De laatste woorden van Genesis verwijzen naar de uiteindelijke verlossing, die tot stand zou komen door de ware Jozef en dat is uiteraard Christus.

De Here Jezus stierf en werd begraven, notabene in een graf van ene Jozef, omdat daar een verhaal achter steekt. Altijd hetzelfde verhaal, namelijk hoe de zaligheid in de eerste plaats terecht zou komen, niet bij Juda, maar bij Jozef. In de eerste plaats niet bij de twee, maar bij de tien stammen. Of meer in het algemeen, niet bij Israël, maar bij de Gemeente, want daar gaat het uiteindelijk over.

Hebreeën 11 : 23

23 Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijn ouders verborgen, overmits zij zagen, dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des konings niet.

Hier wordt niet eens gezegd wiens geloof het was. Dat was niet van Mozes, want dat kan historisch gezien niet, maar de namen van Amran en zijn vrouw Jochebed (Exodus 6 : 19) worden op deze plaats niet genoemd. De drie maanden dat Mozes verborgen werd, zijn een uitbeelding van onze tegenwoordige bedeling, "de bedeling der verborgenheid". (Kolossenzen 1 : 25, 26) Voordat Mozes in de openbaarheid komt, wordt hij drie maanden verborgen. Ik versta daar onder twee maanden, waarbij in de derde maand de verberging ophield. ([Zie artikel "Drie dagen en de derde dag"](#)) De ware Mozes, Christus, verbergt Zich, waarbij ook zelfs de Gemeente met Hem verborgen is. Het spreekt allemaal over precies dezelfde dingen, gedachten, diezelfde waarheid, die in de geschiedenis van Mozes enige malen herhaald worden. Het spreekt altijd over onze bedeling, om de eenvoudige reden dat de waarheden van onze bedelingen verborgen werden in het Oude Testament, specifiek in de oudtestamentische typologie. Daar is die typologie voor. Bijvoorbeeld dat Christus en Zijn Gemeente, "schoon" is, precies zoals hier staat van Mozes.

"Zij vreesden het gebod des konings niet", waarbij alle Hebreeuwse jongetjes in de Nijl verdrongen moesten worden, is in de eerste plaats de uitdrukking van de kracht van hun geloof. Wat geloofden zij dan? Waarom lieten ze vanwege hun geloof het kindje in leven? Dat brengt ons weer in Genesis 15, dezelfde profetie waar Jozef zich ook op gebaseerd heeft.

Genesis 15 : 13, 16

13 Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren.

16 En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeren; ...

Amram en Jochebed, de ouders van Mozes, hebben uitgerekend dat in hun generatie, de vierde, de generatie van dit kind, het volk verlost zou worden. Ze proberen hem daarom ondanks alles in leven te houden. De kans is ook groot dat zij begrepen hebben dat juist dit kind de verlosser zou zijn, namelijk degene zou zijn die het volk zou

uitleiden. Want zoveel moeite is er niet voor nodig om te begrijpen dat de stam van Levi, daar was hij uit, een belangrijke rol zou spelen in die verlossing. Dan zou dat in ieder geval moeten gebeuren door de belangrijkste familie, met het eerstgeboorterecht uit de stam van Levi. Om die familie gaat het hier, ook in verband met Mozes.

Hebreeën 11 : 24

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genoemd te worden;

Na de geschiedenis van baby Mozes **Zie zijlijn 90** in "het kistje in het midden van de biezten" op de Nijl (Exodus 2) zijn we ineens 40 jaar later. Mozes was al die tijd in de praktijk de zoon van Farao's dochter, (Exodus 2 : 10) en dus ook van Farao. Maar kennelijk wist Mozes dat hij de verlosser van Israël zou zijn. Hij geloofde dat en handelde daar vervolgens na. Dat blijkt uit:

Exodus 2 : 11, 12

11 En het geschiedde in die dagen, toen Mozes groot geworden was, dat hij uitging tot zijn broederen, en bezag hun lasten; en hij zag, dat een Egyptisch man een Hebreeuwsen man uit zijn broederen sloeg.

12 En hij zag herwaarts en gindswaarts; en toen hij zag, dat er niemand was, zo versloeg hij den Egyptenaar, en verborg hem in het zand.

Mozes zag dat een Egyptische man, een Hebreeuwse man, "uit zijn broederen" dood sloeg. Vervolgens ziet Mozes "herwaarts en gindswaarts". Hij zag toen dat er niemand was en daarom versloeg hij zelf de Egyptenaar, "en verborg hem in het zand". Er wordt van deze geschiedenis gezegd dat Mozes om zich heen keek of niemand het zou zien, zo van, dan sla ik stiekem die Egyptenaar dood en hoop maar dat niemand het merkt. Zo was het niet en zo staat het er ook niet. Er staat alleen dat er niemand was, en toen sloeg hij de Egyptenaar dood. Maar Mozes keek "herwaarts en gindswaarts", omdat er niemand anders was om die Egyptenaar dood te slaan. Nu moest hij het helaas zelf wel doen. Zo uitgebreid staat het er niet, maar dit is de betekenis van het verhaal, omdat het op minstens nog twee plaatsen in de Bijbel zo staat. Hier in Hebreeën 11 wordt het handelen van Mozes verbonden aan "door het geloof". Door dat geloof heeft Mozes een heel bewuste keuze gemaakt voor dit volk van God, voor "zijn broederen". Dat betekent automatisch ook dat zijn verschijning onder zijn broederen in Exodus overeenkomt met de geboorte en verschijning van de Here

Zijlijn 90

Mozes wordt, als het uitgebreid vertaald is, met "uit het water gehaald" vertaald. De gedachte is "een zoon uit het water" en dat is wel aardig, want water is óf een beeld van de dood, en dan wordt hij geacht de dood overwonnen te hebben, en is hij dus zo een beeld van de Messias, óf water is een beeld van de volkeren. Dat is ook de dood voor Israël namelijk. Als Israël onder de volkeren is, dan is Israël gestorven. De Zoon wordt uit de volkeren getrokken. Dat is Christus, inclusief de Gemeente.

Zijlijn 91

De Egyptenaar die doodgeslagen wordt is een beeld van de satan, die wordt uitgekleeft, en in het openbaar tentoongesteld. (Kolossenzen 2 : 15) Daarover heeft de Heer getriomfeerd. Dat in het algemeen de Egyptenaar een beeld is van de satan, is sowieso een Bijbels gegeven.

Zijlijn 92

De 40 jaar die daarbij genoemd wordt, is historisch chronologie, maar profetisch gezien moet je die 40 jaar delen door 2, want alles wat in Egypte gebeurt qua tijd, moet je delen door 2. Dus dan wordt het 20 jaar, en dat staat voor de 2000 jaar van onze bedeling.

Typologisch gezien spreekt de 40 over de vergankelijke dingen, over deze oude schepping in het algemeen. Iets bekender is dat 40 staat voor verdrukking, verzoeking, omdat het de uitdrukking is van deze tegenwoordige vergankelijke wereld, waarin nou eenmaal alles verdrukt wordt en lijdt.

Jezus onder de wet en onder de Joden. De Heer kwam om dat volk van die wet, van die slavernij, te verlossen en de reden waarom Mozes hier kwam, was precies dezelfde. Zowel de Here Jezus Christus als Mozes kwamen "om Uw wil te doen, o God!" (Hebreeën 10 : 7, 9) De tweede plaats in de Schrift vinden we in:

Handelingen 7 : 22-28

- 22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren; en was machtig in woorden en in werken.
- 23 Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam hem in zijn hart, zijn broeders, de kinderen Israëls, te bezoeken.
- 24 En ziende een, die onrecht leed, beschermde hij hem, en wreekte dengene, dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.
- 25 En hij meende, dat zijn broeders zouden verstaan, dat God door zijn hand hun verlossing geven zou; maar zij hebben het niet verstaan.
- 26 En den volgenden dag werd hij van hen gezien, daar zij vochten; en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen, gij zijt broeders; waarom doet gij elkander ongelijk?
- 27 En die zijn naaste ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld?
- 28 Wilt gij mij ook ombrengen, gelijkterwijs gij gisteren den Egyptenaar omgebracht hebt?

Het "kwam Mozes in zijn hart". Volgens de Bijbelse gedachte kwam er geloof in zijn hart. Hij zag het onrecht dat aan zijn broeder werd aangedaan en hij beschermde hem, en wreekte degene "dien overlast geschiedde," door de Egyptenaar dood te slaan. ^{Zie zijlijn 91} Vervolgens meende, hij was van mening, hij geloofde dit, dat zijn broeders na dit gebeuren zouden verstaan dat God door zijn hand aan hen verlossing zou bieden. Maar het volk geloofde dat niet. De volgende dag dringt hij nog eens aan op vrede (verlossing) toen zij onderling vochten en elkander "ongelijk aandeden". Dat viel evenmin in goede aarde en leverde alleen maar verwijten op, want kennelijk was het gebeuren van de dag ervoor uitgelekt. Toch was dat, en het feit dat de Farao "zocht Mozes te doden", (Exodus 2 : 15) niet de reden voor zijn vlucht uit Egypte naar het land Midian. Hij deed dat omdat zijn eigen volk, dat hij verlossen zou, tegen hem was en dan valt er niks meer te beginnen. Hij had gekozen voor dat volk, maar dat volk koos niet voor hem. Hij had dus Egypte, en de heerlijkheid daarvan, inclusief zijn hoge positie, al afgewezen, precies zoals Hebreeën zegt, en geweigerd "een Zoon van Farao's dochter genoemd te worden".

Uiteindelijk had hij alleen nog maar vijanden in Egypte en dus vluchtte hij. Dat is de uitbeelding van wat er met tegen Jezus gebeurde. Ook Hij koos voor Zijn volk, maar Zijn volk wilde Hem niet: "Wij willen niet dat deze over ons koning zij". (Lukas 19 : 14) Ook de Heer trok Zich van het volk terug én verborg Zich. Waaruit volgt dat de volgende 40 jaren van Mozes, in de woestijn, als leider van een kudde, een uitbeelding is van Christus in onze bedeling, eveneens als Hoofd, als Herder van een kudde. In het geval van Mozes was die kudde van een hogepriester, namelijk van Jethro. Mozes leidde, in de woestijn, 40 jaar de kudde van priester en koning Jethro. Zijn naam betekent zoveel als "een kroon". Daarna kwam hij alsnog naar Egypte, om daar het volk te verlossen. Wie zei dat Gemeentelijke waarheid niet gevonden wordt in het Oude Testament? Het moet toch duidelijk genoeg zijn wat hier via het aantal jaren verteld wordt? Eerst 40 jaar de kudde in de woestijn en daarna 40 jaar ^{Zie zijlijn 92} die andere kudde, dat was Israël, maar het werk was in principe hetzelfde.

Hebreeën 11 : 25, 26

- 25 Verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben;
- 26 Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

Mozes koos bewust, "achtende de versmaadheid van Christus, meerdere rijkdom te zijn", om de schatten in Egypte achter zich te laten. Dit vers zegt dat Mozes een type was van Christus. Het kiezen voor "de versmaadheid van Christus", kan alleen als hij een uitbeelding was van Christus en als hij dat bovendien ook wist. Dus ik houd het erop dat Mozes wist dat hij niet alleen de verlosser van Israël zou zijn, maar ook dat hij niet de uiteindelijke verlosser zou zijn, maar dat hij daarin een type, een beeld, van was. "Een profeet gelijk mij", zei Mozes in:

Deuteronomium 18 : 15

- 15 Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen;

Hier kondigt Mozes de Christus aan. Als uiteindelijk de Messias Zelf zal verschijnen, dan verschijnt Hij samen met Mozes, omdat Mozes een bijzondere uitbeelding is van het Koningschap van Christus, en ook samen met Elia, die een beeld is van het Priesterschap van Christus.

Mozes "zag op de vergelding des loons". Hem was "vreugde voorgesteld", zoals even verderop in Hebreeën 12 : 2 verteld wordt. Dat was bepalend voor zijn handelen, en dat is het hele punt. "Leven uit geloof" wil zeggen dat de gelovige handelt, en dus wandelt, vanuit de dingen die hem voor de toekomst beloofd zijn. Onze toekomst is bepalend voor ons heden en dat is wat ons onderscheidt van de natuurlijke mens. Die kent zijn toekomst niet en dus loopt hij maar wat. Hij gaat wel, maar je weet nooit waarheen. Mozes zal in de toekomst alsnog beloond worden voor zijn dienst aan de Heer, straks in de opstanding uiteraard. In het verleden kwam Mozes niet verder dan de berg Nebo. (Deuteronomium 34) Hij mocht het beloofde land zien, maar daarbuiten stierf hij. Zijn functie is echter nog niet beëindigd. Hem wacht nog het een en ander. Hij zal nog een keer sterven, want hij is een van de twee getuigen, die gedood zullen worden in het midden van de 70-ste week van Daniël. (Openbaring 11)

Dat over die "vergelding des loons" staat er ook voor ons, want de eventuele smaadheid die wij dragen, is ook "de versmaadheid van Christus". Wij hebben deel aan Christus en dus ook aan zijn verwerping door de wereld. Wij zouden moeten kiezen voor diezelfde smaadheid, of schande, en daarbij zouden ook wij zien op de "vergelding des loons". Dat is de gedachte die in deze hoofdstukken naar voren wordt gebracht. In het bijzonder in het laatste deel van Hebreeën 10.

Hebreeën 11 : 27

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vrezende den toorn des konings; want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.

De HEERE had Mozes geroepen om het volk uit te leiden en in Kanaän te brengen, of althans naar Kanaän. Hoe bedreigend de omstandigheden waren, hoe groot de vijandschap, de "toorn des konings", de toorn van Farao, ook was, het kon niet verkeerd gaan. De Heer had hem geroepen, dus zou Hij zorgen dat het ook zo zou gebeuren. Mozes hield zich vast, als "ziende de Onzienlijke" en daar vond hij steun. Ik heb sterk het vermoeden dat de Heer zich al aan hem geopenbaard had toen hij nog aan het hof bij Farao was. Hoe zou hij anders zo zeker geweest zijn dat hij de verlosser van dat moment was?

Hebreeën 11 : 28

28 Door het geloof heeft hij het pascha uitgericht, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zou.

Het paaslam werd geslacht, niet als offer, want daar spreekt de Bijbel niet over. Daarna volgde de maaltijd en daarna "de besprenging des bloeds" Dat werd niet over het volk gesprengd, maar aan de deurposten gestreken. Zo blijkt ook uit:

Exodus 12 : 23

23 Want de HEERE zal doorgaan, om de Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendorpel en aan de twee zijposten, zo zal de HEERE de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten in uw huizen te komen om te slaan.

De "verderver" komt ook voor, in Jesaja 54 : 16, waar de Heer zegt: "Ook heb Ik den verderver geschapen, om te vernielen." En als dan Jesaja 45 : 7 zegt: "Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad," begrijpt men het niet meer. Dat komt omdat men het woord "scheppen" slechts alleen in verband brengt met de oorsprong van de wereld, en dat is ten onrechte. "Scheppen" is "maken", "ontwerpen", "creëren" en de gedachte is dat God ook deze dingen gemaakt heeft, opdat hij ze zou gebruiken. Dat geldt voor het kwaad ook, overigens is dat niet de zonde, zoals sommigen wensen te lezen. God schept het kwaad en schept het goede. Hij geeft namelijk zegeningen. God "vervloekt", (Genesis 12 : 3) God geeft leven, God brengt de dood. Dat er een "verderver" was in die tijd, ook in Egypte, is vanzelfsprekend. Het was sowieso God Zelf, die een oordeel bracht over de eerstgeborenen van Egypte en over Egypte in het algemeen.

We moeten oppassen dat die begrippen niet verabsoluteerd worden, en niet te zwart-wit geïnterpreteerd worden, in de zin dat al het slechte van de satan komt en van God alleen maar het goede. Van Gods kant is er de waarheid, dat "alle dingen", en dus in het bijzonder de kwade dingen, zullen "medewerken ten goede", (Romeinen 8 : 28) dat is de garantie, maar dan alleen voor "degenen die hem liefhebben". Dat goede dingen meewerken ten goede is duidelijk, dat begrijpt iedereen, Bij "alle dingen" horen ook "alle kwade dingen". Dat is de reden waarom God kan zeggen: "Ik schep het kwade" of "Ik schep de verderver", omdat Hij die dingen ten goede gebruikt. In zichzelf zijn ze kwaad, maar God gebruikt ze ten goede. Net als de dood, de grootste vijand die er is. De laatste vijand ook. (1 Korinthe 15 : 26) Het neemt niet weg dat de dood ten goede gebruikt wordt, want je moet er toch niet aan denken dat je de eeuwigheid in moet gaan met je zondige lichaam? Er moet toch een eind aan komen en dat is ook wat er gebeuren zal.

Zijlijn 93

“Rachab” betekent “ruimte”. De naam “reboth”, bekend van talrijke zalen, is er van afgeleid. Het was een beetje een spotnaam voor de dame in kwestie.

Rachab is zelfs opgenomen in een geslachtsregister van de Here Jezus. De Heer Zelf is voortgekomen uit de geslachtslijn waar Rachab ook deel van uitmaakt. (Mattheüs 1 : 5)

Hebreeën 11 : 29

29 Door het geloof zijn zij de Rode Zee doorgestaan, als door het droge; hetwelk de Egyptenaars, ook verzoekende, zijn verdronken.

In het Oude Testament heet, wat hier de “Rode Zee” genoemd wordt, “de Schelfzee”. De uitdrukking “als door het droge” is in de zin van “alsof hij droog was”. “Zij” zijn door de drooggevallen Rode Zee “doorgestaan”, maar “de Egyptenaars”, die dat ook probeerden te doen, zijn verdronken. Dat alles was een groot wonder ([zie studie “Van Hermon tot Rode Zee”](#)). Het was een kwestie van geloof. Niet zozeer dat van het volk, maar door het geloof van Mozes, lees het maar na.

Exodus 14 : 13

13 Doch Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, staat vast, en ziet het heil des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden doen zal, want de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in eeuwigheid.

Op deze wijze zijn ook wij behouden geworden, namelijk uit “het geloof van Jezus Christus”. (o.a. Romeinen 3 : 22) Door het geloof zijn zij dus de Rode Zee doorgestaan. Mozes had de wateren al eens een keer “overwonnen”. Mozes was eerder al de Zoon geworden van Faraó, nadat hij “de wateren” van de Nijl overleefd had. Hier gaat hij een heel volk voor, dat diezelfde weg gaat. Een volk dat de wateren overleeft en tot Zoon zou worden aangesteld. Het is precies hetzelfde verhaal dat zich herhaalt.

Hebreeën 11 : 30, 31

30 Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 Door het geloof is Rachab, de hoer, niet omgekomen met de ongehoorzamen, als zij de verspieders met vrede had ontvangen.

Het is niet kracht van geloof, of zoiets, waardoor deze wonderen gebeuren, maar dit gebeurde doordat ze geloofden wat de Heer tot hen sprak en daarna ook handelden. Zij omringden de stad, tot 7 dagen toe, uit geloof, en vervolgens zorgde de HEERE voor de val van de muren van Jericho. Het was wederom een groot wonder dat plaatsvond. Net als dat het “plaatselijke bordeel” bleef staan. (Jozua 2 en 6) Ergens in Jericho, in een huis op de muur, woonde deze Rachab. **Zie zijlijn 93** en alleen haar huis werd gespaard, bleef overeind staan.

“Door het geloof is Rachab de Hoer niet omgekomen met de ongehoorzamen”, laat zien dat veronderstelde zonde en geloof heel goed kunnen samengaan. Uit dit vers blijkt dat “ongehoorzaamheid” hetzelfde is als “ongeloof”.

Eerder had Rachab de twee verspieders met vrede ontvangen. Als je twee man bij elkaar in de Bijbel tegenkomt, is dat altijd een beeld van de Gemeente, met Zijn dubbel deel, Zijn eerstgeboorterecht. Voordat Israël de beloofde zegeningen zal ontvangen in de toekomst, is er eerst sprake van anderen die die zegeningen al ontvangen. Dat beelden de twee verspieders uit, want u denkt toch niet dat het echt noodzakelijk was dat die twee man het land gingen verspieden, voordat de Heer hen het land in zou brengen. De Heer heeft toch geen spionnen nodig om dat geregeld te krijgen? Het is je reinste typologie en die is nodig om Gemeentelijke waarheid te verbergen. Die twee man waren een beeld van de Gemeente en bij wie is de Gemeente gehuisvest? Bij de “ruime hoer” toch? Waar is dat een beeld van? Van de tien stammen van Israël als geheel, dat leefde in overspel, dat hoerij bedreef, dat zich onttrokken had aan “de wet des mans”. Daar werden die twee man gehuisvest. Lees de woorden van Rachab in Jozua 2. Zij wist wat er gebeurde, kende de geschiedenis van Israël en geloofde in de God van Israël. In geloof ontving ze deze twee mannen.

De in het Nieuwe Testament genoemde hoeren zijn eveneens een beeld van de tien stammen van Israël. Zo wordt in de geschiedenis van Johannes 8 : 1-11 een hoer vergeven. En dan is er nog Maria. Daar is wat verwarring over. Ik geloof dat Maria Magdalena, de zus van Martha, (Lukas 10 : 39) dezelfde is als Maria van Bethanië, maar dat ga ik nu niet uitleggen. Die Maria wordt beschreven als hoer, maar tegelijkertijd als degene die de voeten van de Here Jezus zalfde. (Johannes 12 : 3) Wie wordt er dan kwaad? Als Maria de hoer een beeld is van de tien stammen, die tot aanvaarding van de gezalfde Christus zouden komen, dan is het Juda, (Judas) die boos en jaloers werd. Hij zegt dat ze wel iets anders, iets beters, hadden kunnen doen met die kostbare olie. De hoeren uit het Nieuwe Testament zijn een beeld van de tien stammen van Israël, buiten de wet. Niettemin ontvangen ze de Heer, die de reputatie heeft dat hij aanzit met hoeren en tollenaars, (Markus 2 : 15, 16) want als dezelfde figuur niet een vrouw is, maar een man, dan is hij een tollenaar. Het is gewoon in de praktijk hetzelfde, want de hoer dient haar eigen man niet, maar een andere, of anderen zelfs, en een tollenaar is de man die weliswaar Israël is, Jood is, maar die in de praktijk de heidenen dient, omdat hij de ontvanger van de belastingen is terwille van de Romeinen. Dus

aan de ene kant Israëliet, maar aan de andere kant in dienst van de heidenen en zo dus behorend tot de heidenen. Vandaar dat "hoeren en tollenaars" zo'n belangrijke rol spelen in het Evangelie, omdat ze de uitdrukking zijn van hoe de zaligheid terecht zou komen bij Jozef, bij Efraïm, bij de tien stammen, waaruit de Gemeente zou ontstaan.

De gedachte is dat nette mensen geen verlosser (Evangelie) nodig hebben, zoals gezonde mensen geen arts "van node" hebben, zegt de Schrift. Zondaren daarentegen wel.

Mattheüs 9 : 11, 12

- 11 En de Farizeeën, *dat* ziende, zeiden tot Zijn discipelen:
Waarom eet uw Meester met de tollenaars en de zondaren?
12 Maar Jezus, *zulks* horende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.

Hiermee wordt verteld dat het Evangelie niet aanvaard werd door die nette (aan de buitenkant althans) Joodse, orthodoxe mensen en dus terecht kwam bij heidenen in het algemeen en bij de tien stammen in het bijzonder.

Hebreeën 11 : 32

- 32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? **Zie zijlijn 94** Want de tijd zal mij ontbreken, zou ik verhalen van Gideon, en Barak, en Samson, en Jeftha, en David, en Samuël, en de profeten;

Net als aan het einde van Romeinen 8 gaat Paulus over tot een samenvatting. Hij noemt hier richteren, en andere belangrijke figuren uit de op Jozua volgende geschiedenis van Israël. Hij noemt ze niet op historische volgorde, maar door elkaar. Ze worden hier genoemd in de eerste plaats vanwege hun geloof. Zij deden alles wat ze gedaan hebben door geloof. Ook zij brachten in hun dagen, en onder hun omstandigheden, verlossing van de Heer aan Israël. Ook hun geschiedenissen zitten boordenvol met Gemeentelijke waarheden en volstrekt dezelfde typologie.

"Want de tijd zal mij ontbreken" is niet zomaar gezegd. Ik heb eens een keer over [Gideon, Barak, Samson en Jeftha](#) gesproken. Het is geschiedenis en tegelijkertijd de verwijzing naar nieuwtestamentische waarheid en dat is waarom die namen hier even genoemd worden en waarom Paulus het niet uitgebreid behandelt. Hij doet het niet, maar hij zou het wel kunnen. Samenvattend wordt van hen gezegd:

Hebreeën 11 : 33

- 33 Welken door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt;

Dit is alles wat de Here Jezus zelf ooit zou doen. Zij hebben "de beloftenissen verkregen" die aan hen speciaal beloofd waren uiteraard. Maar alles door het geloof. Zo hebben zij "de muilen der leeuwen toegestopt", waarna wij ons afvragen, wie dan? Het is bij gelegenheid wel eens letterlijk gebeurd, bijvoorbeeld bij Daniël in de leeuwenkuil. (Daniël 6) Maar ik ben geneigd de uitdrukking wat overdrachtelijker te nemen. Dan gaat het over het tegenspreken van de tegenstanders en in werkelijkheid, de werking van de dood. In die betekenis komt de term voor, in het bijzonder in de Psalmen.

Hebreeën 11 : 34

- 34 De kracht des vuurs hebben uitgeblust, de scherpste des zwaards zijn ontvloten, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht;

"De kracht des vuurs hebben zij uitgeblust" gaat over die drie vrienden van Daniël, in de vurige oven. (Daniël 3) Ze hebben dingen gedaan die van nature volstrekt onmogelijk waren, maar door geloof waren ze tot deze onmogelijke dingen in staat. Wanneer men gelooft en dus vertrouwt op de Heer, en in bijzonder op zijn beloften, zal men deel krijgen aan de meest onmogelijke dingen.

Efeze 3 : 20

- 20 Hem nu, Die machtig is meer dan overvloediglijk te doen, boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt,

De Heer is machtig meer te doen dan wat in onze gedachten opkomt. Hij is bij machte om die dingen te geven, maar al Zijn zegeningen komen uitsluitend op grond van geloof. Dat is het enige wat van ons verwacht wordt en dus nemen we Zijn Woord serieus. Dat is de enige voorwaarde, maar ik vind dat een overstatement. Hoezo een voorwaarde? Aan het weerbericht heb je niks als je er niet in gelooft en dit geldt ook voor Gods beloften. Men moet erin geloven, anders heeft men er geen deel van. Dat is vanzelfsprekend en dat wordt hier - als samenvatting - geïllustreerd aan de hand van 4.000 jaar oudtestamentische geschiedenis.

Zijlijn 94

In Romeinen 8 : 31 gebruikt de apostel Paulus een vergelijkbare uitdrukking: "Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen?" Deze wijze van uitdrukken hoort bij Paulus.

Zijlijn 95

In het Nieuwe Testament staat nog een dergelijke geschiedenis, die speelde in Troas en Paulus was daarbij betrokken. (Handelingen 20 : 7-12) Daar viel iemand noodlottig uit het raam, uit het venster, dat sowieso een beeld is van onze bedeling. Hij werd op een bijzondere wijze opgewekt en weer naar boven gebracht, in de opperzaal met z'n vele lichten. De opperzaal is een beeld van de hemel. Van de hemelse positie van de Gemeente in onze dagen.

Hebreeën 11 : 35-38

- 35 De vrouwen hebben hare doden uit de opstanding *weder* gekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de *aangeboden* verlossing niet aannemende, opdat zij een betere opstanding verkrijgen zouden.
- 36 En anderen hebben bespottingen en geselen geproefd, en ook banden en gevangenis;
- 37 Zijn gestenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht; hebben gewandeld in schaapsvellen *en* in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde;
- 38 (Welker de wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedoold, en *op* bergen, en *in* spelonken, en *in* hollen der aarde.

Welke vrouwen "*hebben hare doden uit de opstanding weder kregen*"? Dat zijn twee geschiedenissen, die rechtstreeks met elkaar verband houden. Het zijn twee vrouwen, met in ieder geval een zoon. De ene werd opgewekt door Elia, (1 Koningen 17 : 17-24) de andere door Elisa. (2 Koningen 4) In beide gevallen in verband met een opperzaal. De zoon, die dood was en toch weer levend werd, in de opperzaal, gebeurt vaker in de Bijbel, als onderdeel van de typologie. Het is een beeld van de tien stammen van Israël. Die waren dood en zijn toch levend geworden. Niet buiten, maar in de opperzaal. **Zie zijlijn 95**

Er staat daarna "*en anderen zijn uitgerekt geworden, de aangeboden verlossing niet aannemende*". Daar weten we niets van en wat er verder volgt is ook moeilijk te volgen, maar toch wel te doen. Alleen niet meer in de oudtestamentische Bijbelse geschiedenis. Wel in de daaropvolgende geschiedenis van het Joodse volk. In de dagen vanaf Maleachi tot Mattheüs. In die periode van pakweg 400 jaar. Dat zijn de dagen van o.a. de Makkabeeën, waarin het Joodse volk, het Judaïsme, vervolgd en bij gelegenheid zelfs verboden werd. De meest gruwelijke dingen zijn toen gebeurd, zo blijkt o.a. uit de apocriefe boeken van de Makkabeeën. Die toen leefden zijn "*uitgerekt geworden*" en hebben de "*aangeboden verlossing*" niet aangenomen, opdat zij iets beters zouden verkrijgen. Dat is een betere opstanding, want zij zouden voor deze dingen beloond worden in de opstanding en hebben het dan dus in de opstanding beter. Dat komt overeen met "*de vergelding des loons*" in vers 26.

De meest verschrikkelijke dingen zijn de gelovigen ooit overkomen, zo blijkt uit vers 36 en 37. Zij zijn "*kwalijk behandeld*" en dan in vers 38 "*welker de wereld niet waardig was*". Dat is vanwege de naam-

valsvorm in dit vers wat moeilijk te volgen. Maar de gedachte is dat de wereld hen niet waardig was. Niet andersom. De wereld was het niet waard dat zulke goede, zulke gelovige mensen, in de wereld zouden leven. Ze zijn gestorven en een andere wereld waardig. Dat is de gedachte natuurlijk die hier ogenblikkelijk achter zit. Ze hebben "*in woestijnen gedoold, en op bergen, en in spelonken, en in hollen der aarde*", want als men in de maatschappij vervolgd wordt, dan zit er weinig anders op dan die maatschappij te verlaten. Men vluchtte dus inderdaad naar de woestijn, en zo hoort het ook. Zo zal het in de gelovig Israël in de toekomst alsnog in de woestijn terecht komen, "*in de plaats haar van God bereid*". (Openbaring 12 : 6)

Hebreeën 11 : 39, 40

- 39 En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen;
- 40 Alzo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

In vers 33 staat dat dezen wel de beloften verkregen hebben, maar in vers 39 staat dat "*deze allen*" weliswaar "*door het geloof getuigenis hebben gehad*", maar niet de beloften hebben verkregen. In vers 39 gaat het om de belofte in algemeen, de belofte i.v.m. het Nieuwe Verbond. In vers 33 gaat het om beloftenissen die gedaan zijn aan deze mensen, in verband met hun praktische bediening. Aan Jozua was bijvoorbeeld beloofd dat de muren van Jericho zouden vallen en dat is ook gebeurd. Aan Gideon was beloofd dat de Midianieten verslagen zouden worden en dat is ook gebeurd. Wat de belofte als zodanig betreft, de vervulling daarvan hebben ze niet ontvangen.

Wat hier in vers 39 staat, is de herhaling van wat al eerder gezegd werd in vers 13: "*Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.*" Dit betekent dat "*deze allen*", al deze gelovigen en ook degenen die niet genoemd werden, alsnog deel zullen hebben aan de vervulling van deze beloften, maar tot op heden hebben zij dat nog niet. Daar gaan deze verzen over. Want er staat, "*deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad*" en dat wil zeggen dat hun geloof bewezen is. Over hun geloof wordt gesproken. Hun geloof spreekt eigenlijk nog steeds, met de woorden uit het begin van dit hoofdstuk. Vers 40 zegt waarom ze "*de belofte*", enkelvoud, niet verkregen hebben. God had namelijk "*wat beters over ons voorzien, opdat zij zonder ons niet volmaakt zouden worden.*"

Als dit een brief zou zijn, waarin helemaal geen Gemeentelijke waarheid voorkomt, zoals velen op grond van vooroordelen beweren, en dus alleen over de toekomst van Israël spreekt, wat voor beters krijgen die lui dan? Als het gaat over Israël, wat ontvangen die Israëlieten dan "beters" dan deze oudtestamentische gelovigen? Niets, want ze gaan het geopenbaarde Koninkrijk op aarde binnen. Ze krijgen bezit in het beloofde land, maar daar is niks "beters" aan dan toen het beloofd werd. Het is gewoon hetzelfde. Wat hier juist staat, is dat deze mensen de beloften niet verkregen hebben op het moment van schrijven van deze brief, omdat "God wat beters over ons voorzien had". Die "ons" moet dus een andere categorie zijn dan "deze Israëlitische gelovigen", die de openbaring van het Koninkrijk van de Messias op aarde, en in het beloofde land, verwachten. Hij doet namelijk eerst iets beters voor ons. Daarna doet hij in de toekomst alsnog hetzelfde, wat hij beloofd had, aan hen. Zij zullen dat krijgen, maar ze zullen nog even moeten wachten, **Zie zijlijn 96** omdat God eerst iets beters voor ons voorzien heeft en aan ons geeft. Namelijk de vervulling van deze zelfde beloften, maar dan beter, op een hoger niveau. Hij vervult ze in verband met hemelse dingen. Dat is waar het volgende hoofdstuk over spreekt.

Er staat "voorzien", dat is "eerst gezien". Het woord betekent niet alleen "van tevoren zien", maar "van tevoren regelen" of "van tevoren rekening mee houden en bepalen". De "voorzienigheid die voorziet", is niet degene die in de toekomst kijkt, maar die weet wat we nodig hebben, omdat hij vooruit kijkt, en die bovendien daarin voorziet. Dat wil zeggen: geeft wat nodig is. Als hier staat: "God had wat beters over ons voorzien", wil het zeggen dat Hij het van tevoren geregeld heeft, want dat is voorzien, ook in het Nederlands. En dat "voorzien" gaat ver terug. God heeft ons in namelijk in Christus uitverkoren van "voor de nederwerping der wereld".

Efeze 1 : 4

- 4 Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging (= nederwerping) der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde;

12. Hebreeën 12

Hebreeën 12 : 1

- 1 Daarom dan ook, (alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende) laat ons afleggen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is;

Het vers begint met "Daarom dan ook". Het zal duidelijk zijn dat "daarom" rechtstreeks terugverwijst naar het voorgaande hoofdstuk. Want als wij vers 1 lezen, zonder het tussenzinnetje, dan sluit het gewoon aan bij hoofdstuk 11. Dat sluit ook volstrekt aan bij hoofdstuk 10, waarin vastgesteld wordt dat de rechtvaardige uit het geloof zal leven en zo iemand zich "onttrekt", heeft de Heer gezegd: "Mijn ziel heeft in hem geen behagen." Die "wolk van getuigen" gaat over de gelovigen die "spreken" nadat zij gestorven zijn. Zij zijn sprekende voorbeelden (getuigen) van het leven uit geloof. Het woord "wolk" is de vertaling van een Griekse "nephos" en dat betekent "menigte". Een wolk (nevel) is een menigte van zeer kleine fijne druppeltjes. Een wolk is in de Schrift de aanduiding van geestelijke dingen, van Geest dus. Zij spreken daarom niet letterlijk tot ons, maar op overdrachtelijke, op geestelijke wijze.

Hoofdstuk 11 neemt opnieuw een aanloop naar hoofdstuk 12, want de gedachte is dat vanaf hoofdstuk 10 wij door zouden lezen in hoofdstuk 12, waar gesproken wordt over "de loopbaan", oftewel "de loopbaan des geloofs". Wij zijn uit geloof wedergeboren, maar de bedoeling is dat wij ook door geloof of uit geloof zouden leven of "lopen", zodat geloof in het Woord van God het fundament (Christus) is van onze praktische levenswandel. Het is niet zomaar een weg die men zou afleggen, maar een loopbaan. "Lopen" in oud-Nederlands betekent "rennen", want anders is het "wandelen". Hier gaat het om zeer actief wandelen, moeitevol wandelen, het staat er zelfs bij, "met lijdzaamheid". In tegenwoordige termen in de sport heet dat "afzien". Laat ons dus "de renbaan lopen", en daarbij "afleggen alle last die ons lichtelijk omringt". Alles wat je maar hinderen kan in je bewegingen, zouden we van ons afleggen. Maar wat is die last? Er komt meteen antwoord op, dat is namelijk "de zonde". Hoe kunnen wij in vredesnaam "de zonde" afleggen? De zonde waar het hier over gaat kan alleen maar de zonde van ongeloof zijn. De loopbaan die men zou lopen is immers die van geloof. Wat men zou afleggen is dus ongeloof. In ieder geval in de Hebreeën-brief, (o.a. Hebreeën 3 : 19) maar ook in andere Bijbelboeken, is ongeloof (het Woord van God tegenspreken) de zonde

Zijlijn 96

Abraham, en dus alle gelovigen, bevinden zich in "het dodenrijk". In de Statenvertaling is dat "de hel". Dat betekent hetzelfde als het Griekse "hades", namelijk de wereld hier beneden, een lagere wereld. Het dodenrijk vertaalt men vanuit de Griekse literatuur met "onderwereld". De Statenvertaling vertaalt "hades" met "hel". Dat komt aardig overeen met het oorspronkelijke Hebreeuwse woord daarvoor, namelijk "sheol", dat ook vertaald wordt met "hel". Het betekent dan ook "verborgen plaats", "geheime plaats", ergens beneden. Het dodenrijk, de hel, is niet de plaats van eeuwige pijniging, want die plaats heet "de poel des vuurs", dat is nog verder weg. De doden wachten in het dodenrijk. De gelovigen in "het paradijs" (Lukas 23 : 43) ("de schoot van Abraham"; Lukas 16 : 22) wachten daar op de opstanding op de Jongste Dag en krijgen dan deel aan die nieuwe aarde.

Zijlijn 97

Het kruis is een beeld van lijden. Men zegt dat het kruis het symbool van het Christendom is, maar dan hoor ik er niet bij. Het kruis is namelijk een beeld van de dood. Van lijden tot het dood erop volgt. Het kruis staat voor vergankelijke dingen. Daarom is het kruis een 4 als je 'm "teken". Een 4 staat voor dingen die voorbij gaan en dus uiteindelijk voor de dood. Het kruis is de uitdrukking van het lijden van de tegenwoordige wereld, de vergankelijke wereld, de wereld die voorbij gaat.

Zijlijn 98

"Schande" heeft iets te maken met taboe zijn, met paria zijn. Het heeft te maken met dat men verstoten wordt door de maatschappij. In Hebreëen 13 heet dat "uitgaan buiten de legerplaats" en wordt het "smaadheid" genoemd. Het is precies hetzelfde.

waarover gesproken wordt. Dat begint al met de slang in de hof van Eden. Die sprak het Woord Gods tegen, hij verdraaide het Woord Gods. (Genesis 3)

De keuze is aan ons en de oproep is: laten we nou kiezen om de Heer op Zijn Woord te geloven, daarop te vertrouwen, in navolging van al die figuren uit Hebreëen 11, in navolging van de Here Jezus Zelf, en laat ons dat ongeloof afleggen. "Ongeloof afleggen" is hetzelfde als "geloof aandoen", alleen die uitdrukking kennen we niet. Als men tot geloof komt, legt men immers ongeloof af, dat is een keuze die wij moeten maken. Ongeloof is een last. Het brengt een mens in moeilijkheden. Leven uit geloof is niet moeilijk, eenvoudig omdat men weinig te torsen heeft. Als men zich gewoon houdt aan het woord van God, God heeft gesproken en de rest is van geen belang, dan ziet het leven er inderdaad een stuk gemakkelijk uit. De bedoeling is dat de Geest ons zou leiden in heel de Waarheid, die ons zou vrij maken. (Johannes 8 : 32) Als wij vrij zijn, is het leven niet erg ingewikkeld meer. Maak dus gebruik van die vrijheid om de loopbaan te lopen. Wat men daarbij nodig heeft, is "lijdzaamheid" (Vers 36) en dat "zaam" wil zeggen "bereidheid tot lijden". We moeten bereid zijn te lijden, als wij navolgers van Christus willen zijn. Dat is niet een lijden dat wij onszelf aandoen, maar dat op ons afkomt, door de tegensprekers, door de ongelovigen. Als er ooit echt door ons zelf veroorzaakt lijden op ons afkomt, dan is het omdat we niet afgelegd hebben "alle last die ons lichtelijk omringt".

Hebreëen 12 : 2

2 Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke, (voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis ^{Zie zijlijn 97} heeft verdragen, en schande veracht, ^{Zie zijlijn 98} en) is gezeten aan de rechter *hand* des troons van God.

In vers 2 gaat het over de belangrijkste Getuige, die in hoofdstuk 11 niet genoemd is. Dat is die Getuige uit Hebreëen 1 : 1. "God, ... heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon;" die Hij gesteld heeft tot Erfgenaam van het heelal, want dat is wat er staat. Hier staat precies hetzelfde, want hier wordt de Here Jezus, "de Overste Leidsman" en Voleinder des geloofs", genoemd als de belangrijkste Getuige. Via Zijn Leven, via de Loopbaan, die Hij uit geloof gelopen heeft. Zo is Hebreëen 12 : 2 min of meer de praktische toepassing van de eenvoudige gedachte uit Hebreëen 1 : 1, namelijk dat God spreekt door de Zoon, die gesteld is tot Erfgenaam van het heelal, of zoals

hier staat: "gezeten is aan de rechter[hand] des Troons van God". In het algemeen zouden wij voorbeeld nemen aan diegenen die in Hebreëen 11 genoemd worden, maar in het bijzonder zouden we onze blik gericht houden op de Here Jezus. Zoals in Hebreëen 2 : 9 staat: "Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond". En in 3 : 1: "... aanmerkt den Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus". Hier in Hebreëen 12 wordt gesproken over Hem als de "overste Leidsman", als over Degene die dat geworden is "naar de kracht des onvergankelijke levens". (Hebreëen 7 : 16) De overste Leidsman des levens dus, in Hebreëen 2 : 10 genoemd: "den oversten Leidsman hunner zaligheid". De term "overste Leidsman: (één woord in het Grieks: "archegos"; G747) komt ook in Handelingen 5 : 31 voor en is daar vertaald met "Vorst en Zaligmaker". De term "Zaligmaker" is één van de synoniemen voor de Middelaar van het Nieuwe Verbond.

God zal via deze "overste Leidsman", de Eerste die onvergankelijk leven ontving, vele zonen tot heerlijkheid leiden. Als leden van de Gemeente, van Zijn Lichaam, hebben wij niet alleen deel aan Zijn Hogepriesterschap, maar ook aan Zijn eerstgeboorterecht, en dus aan het Zoonschap van de Here Jezus Christus. De Gemeentelieden zullen aangesteld worden tot Priesters bij de verlossing van hun lichaam.

Romeinen 8 : 23

23 En niet alleen dit, maar ook wij zelve, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanstelling tot zonen, namelijk de verlossing onzes lichaams.

De loopbaan - van geloof - van de Here Jezus werd bekroond. Hij is de Voleinder des geloofs en is "oorzaak der eeuwige zaligheid geworden" (Hebreëen 5 : 9) voor allen die geloven. Als wij de loopbaan lopen, doen we dat "ziende op Hem", want Hij is onze bron van inspiratie, (begeestering). Hij is ons grote voorbeeld, omdat Hij inderdaad de loopbaan beëindigd heeft en "is gezeten aan de rechterhand des Troons van God". Dat is de bekroning voor Zijn loopbaan "des geloofs" en het vooruitzicht daarop was "de vreugde die Hem voorgesteld was", waardoor Hij "het kruis heeft verdragen en de schande veracht". Lijden en daarna heerlijkheid komen beide voort uit de dienst aan de levende God. De Here Jezus moest lijden, maar het leidde tot Zijn uitermate verheerlijking. De gedachte in Filippenzen 2 is niet alleen dat Hij uitermate verhoogd is, maar dat dit gebeurt is, omdat God Hem ook eerst uitermate vernederd had. Bij hem gaat het om uitersten, bij ons is dat minder het geval natuurlijk, maar niettemin

geldt hetzelfde principe. Waar men God wil dienen, terwijl men leeft in een wereld die volstrekt in de macht van de satan ligt, zal dat tot vervolging leiden. Dat zal verdrukking (niet "de grote verdrukking") tot gevolg hebben. Maar het zal leiden tot heerlijkheid in de toekomst.

Romeinen 8 : 18

18 Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

De "heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden", zal ons bij "de aanstelling tot zonen" ten deel vallen. Dat is tevens de "verlossing van ons lichaam". Die vreugde is ons voorgesteld.

Hebreeën 12 : 3, 4

- 3 Want aanmerkt Dezen, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen.
- 4 Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

De zonde van deze "zondaren" is het tegenspreken van het Woord van God, de Zoon, volgens het eerste vers van Hebreeën. In de praktijk is tegenspraak tegen het woord van God niets anders dan de verwerping van de Here Jezus, en dus ongeloof. Volgens vers 2 had de Heer "het kruis verdragen" en volgens vers 3 het "tegenspreken van de zondaren". Als je het mij vraagt, is er geen verschil tussen. Het kruis is de weergave van al dat lijden dat Hem werd aangedaan, van de tegenspraak, het ongeloof, dat op Hem afkwam. Naarmate Hij zelf leerde geloven werd Hij steeds meer tegengesproken. Dat is bij ons niet anders. Hoe meer en vaster wij in de Bijbel geloven, hoe meer we tegengesproken zullen worden. Daar hebben wij verdriet van. Niet eens om onszelf, maar wel om degenen die dat tegenspreken voortbrengen, vanwege het ontstellende ongeloof en de duisternis die er in de natuurlijke mens zit. Dat is lijden. Als het echt een directe vijandschap wordt, wordt het zelfs een lichamelijk lijden. Vers 4 betekent dat de Heer wel degelijk "tot den bloede toe" "tegegengestaan" is geweest, zodat het Hem Zijn leven kostte. Hij is bepaald niet de laatste geweest die tegenstand, die je "strijdende tegen de zonde" (= het "tegenspreken" uit vers 3) krijgt met het leven moest bekopen.

Bijbelvaste gelovigen hebben altijd van doen met tegenspraak. Zodra wij iets zeggen over wat in de Bijbel staat, zal blijken dat het tegen-

gesproken wordt. Hoe religieuzer mensen zijn, hoe meer ze tegenspreken. Er is altijd wel iemand die het zo weet te buigen dat de betekenis wat anders is dan er werkelijk staat. Of men weet een reden te verzinnen waarom het vers niet zo verstrekkend is als dat het er staat. Bijvoorbeeld als het gaat om de uitspraak "zon sta stil", in Jozua 10 : 12, 13. Dan wordt er gezegd: Inmiddels hebben wij geleerd wat zij toen nog niet wisten. Die mensen dachten dat de zon bewoog, en die waarneming was op zich wel goed, maar wij weten nu dat de zon stil staat en dat wij bewegen. Daarmee spreekt men het Woord Gods tegen. Er is altijd tegenspraak en daartegen "strijden" wij, in de zin van "verdragende, niet bezwijkende" zoals vers 3 zegt. Het gaat erom dat wij leren leven uit geloof, **Zie zijlijn 99** namelijk dat wij leren wat het is om vast te houden aan het Woord Gods, ondanks alle tegenspraak. Dat leidt tot "volwassenheid". Dan zijn we een "geestelijk volgroeide". Iemand die niet meer alle kanten opvalt, bewogen wordt, met alle stromingen meedrijft en met alle winden meewaait. (Efeze 4 : 14)

Als je vers 3 leest in het verband waar het staat, en vergelijkt met vers 1 en 2, dan kun je dus in vers 3 lezen: "opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw loopbaan". Het gaat om die loopbaan, alleen er staat nu "ziel", maar dat is geen probleem, want het gaat erom dat de loopbaan, de weg die je gaat, iemand maakt tot wie hij is. De bedoeling is dat die "ziel", dat praktische leven, behouden blijft. Dat het vrucht draagt voor de eeuwigheid. Dat we in de tijd die over is in het vlees de wil van God zouden doen. Dat het om het lopen van die loopbaan gaat, blijkt ook uit de volgende verzen, want er komt een flink commentaar op vers 3. Dat begint met vers 5 en eindigt met vers 13.

Hebreeën 12 : 5, 6

- 5 En gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijkt niet, als gij van Hem bestraft wordt;
- 6 Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iedere zoon, dien Hij aanneemt. (= aanstelt)

Dit is commentaar op het eerste vers van dit hoofdstuk, inzake "het lopen van de loopbaan" en daarmee ook commentaar op de laatste verzen van hoofdstuk 10, over "vrijmoedigheid, lijdzaamheid, leven uit geloof" en "geloven tot behouding der ziel". Zo sluiten deze hoofdstukken op elkaar aan. De uitspraak "gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als zonen spreekt", hangt samen met de opvattingen die de schrijver heeft over de mensen aan wie hij schrijft. Die zijn we al

Zijlijn 99

Geloven op zichzelf is het makkelijkste wat er is. Alleen de mens is dikwijls te hoogmoedig om te geloven en dat kan hem dus in de weg staan. Geloof veronderstelt onderwerping, onderdanigheid en dienstbaarheid.

tegengekomen aan het einde van hoofdstuk 5, in verband met de Korinthiërs, waar de apostel bepaald geen hoge dunk van hun geestelijk leven heeft. Het gaat in ieder geval over eventueel zoonschap. Dat blijkt ook uit Spreuken 3 : 11 en 12, die door Paulus geciteerd worden.

Spreuken 3 : 11, 12

- 11 Mijn zoon! verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijn kastijding;
12 Want de HEERE kastijdt dengene, dien Hij liefheeft, ja, gelijk een vader den zoon, in denwelken hij een welbehagen heeft.

In Hebreëen 12 : 5-13 gaat het, net als in Efeze 1 en Romeinen 8, over "de aanstelling tot zonen" en dat was te verwachten. Als men door God tot Zoon (= tot Gods Erfgenaam) wil worden aangesteld, dan moet men zich inderdaad door diezelfde God laten opvoeden, wat een neutralere vertaling is van het woord "kastijding", dat niemand ooit gebruikt. "Kastijding", in ieder geval het oorspronkelijke woord in het Grieks en het Hebreeuws, heeft de betekenis van "opvoeding". In de eerste plaats in verband met kinderen, die onderwezen worden. Kinderen die opgroeien op twee manieren en beide manieren liggen vast in dit begrip, dat hier vertaald is met "kastijding". De positieve manier is die van dat men opdrachten krijgt, evenals aanbevelingen en bemoedigingen, dat heet ook kastijding. Daar is op zich niks pijnlijk aan, behalve voor hoogmoedige mensen, want voor hen is het pijnlijk als er adviezen worden gegeven. De andere kant van het verhaal, dat hoort net zo goed bij opvoeding, is die van eventuele bestraffing vanwege dingen die gebeuren, maar die niet zouden moeten gebeuren, of dingen die er zijn, maar er niet zouden moeten zijn. Eigenlijk houdt het woord "kastijding" in: "het aanreiken van de goede dingen en het wegdoen van de slechte dingen". De slechte dingen werden, oorspronkelijk althans, met "een roede", eruit geslagen. Alleen de positieve aanbevelingen zijn namelijk niet voldoende. Beide dingen zijn nodig en om beide dingen gaat het hier ook. Aan de ene kant moet men bepaalde dingen, die eigenlijk vreemd zijn, zich eigen maken. Aan de andere kant moet men dingen, waaraan men gewend is, juist loslaten en wegdoen. Dat is de functie van opvoeding.

De gedachte is dat "de strijd" in vers 4, beschouwd moet worden als de kastijding, en dus opvoeding, uit vers 5. Al die dingen die wij in het leven tegenkomen, hebben in de eerste plaats tot doel ons te doen opgroeien van "kinderen Gods" naar "zonen Gods". Wat een kind zou moeten leren, is dat het niet voor moeilijkheden uit de weg

gaat, maar juist die eventueel te overwinnen. Het leven is niet zonder strijd. Het kind moet leren te vallen, maar daarna ook weer op te staan. Volwassenen moeten dat namelijk kunnen. Met vallen en opstaan gaat een mens het leven door en een gelovige net zo goed. Dat wil niet zeggen dat je de moeilijkheden moet zoeken, maar wel dat als ze zich voordoen, je moet leren de verantwoordelijkheid daarvoor op je te nemen en niet af te schuiven naar anderen. Anderen de schuld geven van alles wat er misgaat is kinderachtig. Naarmate het kind ouder wordt, moet het zelf leren verantwoordelijkheid te dragen en dus moeten de ouders leren die verantwoordelijkheid aan die kinderen te geven of op te leggen. Daarop moet toegezien worden, want dat hoort bij het leren.

Als wij geleerd hebben onze eigen verantwoordelijkheden te dragen, als kinderen Gods, dan zal de Heer ons bepaalde verantwoordelijkheden geven. Wanneer zoiets zich voordoet, dan gaat het er om of wij Hem trouw zijn. Of we de consequenties aanvaarden. Daarvoor de verantwoordelijkheid dragen. Op die manier worden wij opgevoed. Dat geldt niet specifiek in wat wij noemen: "het werk des Heeren". Dat geldt ook in ons maatschappelijk leven. Alles wat wij doen, zouden wij - van harte - doen voor de Heer. (Kolossenzen 3 : 23) Omdat we Zijn eigendom zijn en een positie hebben in onderdanigheid aan Hem.

1 Korinthe 7 : 22, 23

- 22 Want die in den Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook, die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.
23 Gij zijt duur gekocht, wordt geen dienstknechten der mensen.

Als wij in onze positie trouw zijn aan de verantwoordelijkheden die wij hebben, zullen wij in de toekomst beloning ontvangen, namelijk tot zonen Gods worden aangesteld. Als we over weinig niet trouw kunnen zijn, hoe zouden we dan in de toekomst over veel gezet kunnen worden? (Mattheüs 25 : 21, 23) Dat werkt uit in heel ons leven. In al ons doen en laten, ook in onze "oude schepping".

Er staat in vers 5 "acht niet klein de kastijding des Heeren" en bezwijkt niet als gij van Hem bestraft wordt". Die tegenstand van die zondaren, vanuit een ongelofelijke wereld zouden wij beschouwen als "kastijding des Heeren". Zo leren wij trouw te zijn aan de Heer, ondanks de tegenstand die er nou eenmaal is. Dat is de positieve benadering. Je kunt zeggen: het is de duivel die tekeer gaat, maar dat is negatief, hoewel het de objectieve waarheid is. Voor jezelf moet je het opvatten

als "kastijding des Heeren" en dan wordt het ineens iets positiefs. Het draagt bij aan je groei, aan je ontwikkeling en daar gaat het toch om. Zo worden "alle dingen" (zelfs het werk van de duivel) "gebruikt ten goede, voor degenen die hem liefhebben". (Romeinen 8 : 28)

Jakobus 1 : 2

- 2 Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt;

Die "verzoeken" zijn er om ons te doen groeien. Om ons sterker te maken. Vanuit de Heer Zelf, want dat zegt vers 6 en dat in verband met onze "aanstelling tot zoon". Die aanstelling als zodanig vindt nu niet plaats, maar zal zijn bij het voltooiën van de gehele opvoeding. De aanstelling als zodanig is bij de "opname van de Gemeente". Het "aanstellen van oudsten (ouderlingen)" gaat op precies dezelfde wijze. Je kunt wel oudsten aanstellen, maar niet als ze er niet zijn. Ze moeten er namelijk wel eerst zijn om ze te kunnen erkennen als zodanig, want dat is de betekenis van "aanstellen". Paulus liet in dit verband Titus achter op Kreta.

Titus 1 : 5

- 5 Om die oorzaak heb ik u te Kreta gelaten, opdat gij, hetgeen nog ontbrak, voorts zoudt te recht brengen, en dat gij van stad tot stad zoudt ouderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb:

Waarom ging Paulus weg en liet hij Titus achter om "oudsten aan te stellen"? Wel, er waren op dat moment geen "oudsten" en dus moest Titus zorgen dat ze er kwamen. Ze moesten, deze "kinderen Gods" opgevoed worden in het geloof en dat neemt tijd. Dus Titus bleef achter in Kreta om bepaalde gelovigen zodanig te onderwijzen, niet alleen theoretisch, maar ook praktisch, opdat zij de taak, de verantwoordelijkheid van Paulus en die van Titus zouden kunnen overnemen. Gelijksortig werk doet de Heer nu in onze dagen, namelijk zorgen dat die "oudsten" er in de toekomst zijn, zodat ze ook echt aangesteld kunnen worden op het daarvoor bestemde moment. Daartoe worden alle gelovigen in principe onderwezen, want alle gelovigen van vandaag worden geacht oudsten te zijn of te worden. De begrippen "oudste" of "zoon" ontlopen elkaar niet zo veel. Fundamenteel is het hetzelfde. Alleen wordt het gebruikt in een verschillende toepassing. De Heer zorgt er niet alleen dat mensen het Evangelie horen, zodat ze worden toegevoegd aan de Gemeente. Hij zorgt er ook voor dat die gelovigen, die zalig geworden zijn, opgroeien, zodat ze in de toekomst geschikt zullen zijn voor het doel waartoe God hen geroepen heeft.

De nieuwtestamentische Brieven zijn niet geschreven aan ongelovigen, opdat ze daardoor tot geloof zouden komen. Ze zijn geschreven aan gelovigen, opdat ze volwassen zouden worden. Opdat ze zouden weten wat de Heer van hen verwacht. Zouden leren Hem te dienen, want dat is het werk waar het eigenlijk om gaat. Wat betekent het in de praktijk om gelovig te zijn? Dat we ons onderwerpen aan Hem. Dat we als kinderen Gods ons laten opvoeden tot zoonschap. Daarbij zouden we zien op het doel dat ons voor ogen staat. Het doel waar wij naartoe leven, waarnaar wij ons uitstrekken. We dienen als gelovigen onze toekomst te kennen en daar onze verwachting op te hebben. Bij die gelegenheid zullen wij tot zonen aangesteld worden. Zullen wij delen in Zijn Heerlijkheid en daarna zullen wij vervolgens ook met Hem in Heerlijkheid geopenbaard worden. Daarna komt er niks anders meer. Dat is het einde van het verhaal. Een herkansing daarna is er niet. Dus motieven genoeg om nu trouw te zijn aan de Heer. Om de tegenslagen te dragen. In ieder geval onze verantwoordelijkheid te dragen, in voor- en tegenspoed. Opdat wij daardoor volwassen zouden worden. Het is daarom dat de Vader ons "kastijdt". Hij heeft macht genoeg om al die tegenstand tegen te houden. Hij kan er voor zorgen dat wij een eenvoudig leventje hebben hier, zonder last van de duivel. Zonder de last van het tegenspreken van de ongelovigen. Maar God doet dat niet. Integendeel, Hij laat het gewoon zo en stelt ons bewust bloot aan de tegenspraak. Opdat wij zouden leren standvastig te zijn.

1 Korinthe 15 : 58

- 58 Zo dan, mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

We zouden weliswaar nu met Hem lijden, maar in de toekomst zullen we met Hem verheerlijkt worden.

Hebreeën 12 : 7, 8

- 7 Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt Zich God jegens u als zonen; (want wat zoon is er, dien de vader niet kastijdt?)
- 8 Maar indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.

Als wij de opvoeding verdragen, er niet voor weg lopen of er eronder bezwijken, dan gedraagt God Zich jegens ons als dat wij zonen zijn. Neem maar weer een voorbeeld aan de Here Jezus. Hij strekte zich

Zijlijn 100

De Bijbel leert dat God niemand verzoekt. Jakobus 1 : 13: *"Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand."* Het is niet zo dat problemen e.d. rechtstreeks van God komen, dat God degene is die ons het leven moeilijk en ingewikkeld maakt, omdat Hij daar een doel mee heeft. Zo wordt het wel dikwijls gedacht en voor dat doel wordt dit Schriftgedeelte gebruikt, maar het is in strijd met wat de Schrift leert. Dat is niet wat Hij doet. Jakobus zegt in vers 17 wat God wel doet: *"Alle goede gave, en alle volmaakte gifte is van boven, van den Vader der lichten afkomende"*. Voor zover er duisternis is in ons leven, of duisternis zich voordoet, komt dat in ieder geval niet van God. Wat ons geleerd wordt, is dat wij die eventuele duisternis, die tegenstand, die strijd, zouden beschouwen als tuchtiging (= opvoeding) Gods, want Hij gebruikt dat voor Zijn doel.

uit naar *"de vreugde die Hem voorgesteld was"*. Naar dat Zoonschap dus. Hij zag Zichzelf als de Zoon Gods. Niet in de zin van dat Hij dat toen al was. Hij zou het waarmaken in Zijn leven. God zelf beschouwde Hem tegelijkertijd al als Zijn Zoon, want daar werd aan gewerkt. Zo zou het zijn en in de toekomst zou dat officieel bekrachtigd worden. Daarna moet het zelfs nog officieel geopenbaard worden. Hetzelfde geldt voor ons als kinderen Gods.

1 Johannes 3 : 2

- 2 Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als *Hij* zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.

Wij zien onszelf als kinderen die opgroeien naar het zoonschap. God ziet ons ook zo en gedraagt zich tegen ons zo. Waar wij ons niet uitstrekken naar dat zoonschap, doet de Heer géén poging om ons op te voeden. Waar wij dat wel willen, daar ziet God ons en zal Hij ons opvoeden tot het moment van de officiële zoonstelling. Vers 8 gaat in op het *"zonder kastijding"* zijn. Stel je voor dat er niks is wat moeilijk is in je leven. Dat je nooit te maken hebt met tegenspraak. Dat nooit je geloof op de proef gesteld wordt. Als je nooit hoeft waar te maken dat je een gelovige bent. Nooit een beslissing hoeft te nemen op basis van gehoorzaamheid aan de Heer. Als dat nooit gebeurt, zou je ernstig moeten gaan twijfelen aan de toestand van je geestelijk leven. Is het wel met je geest? Waarschijnlijk wel, maar is het wel met je ziel? Er staat hier dat die *"kastijding allen deelachtig zijn geworden"*. Dat zijn die gelovigen uit hoofdstuk 11. Die hebben tegenstand ondervonden. Die hebben moeilijke beslissingen moeten nemen, waarin ze hun geloof moesten bewijzen. Waarin hun geloof tot uitdrukking moest komen. Als wij die kastijding niet kennen, dan zegt de apostel: *"zo zijt gij dan bastaarden en niet zonen"*. Daarmee wordt de zoon uit de slavin bedoeld en die zal niet erven.

Galaten 4 : 30

- 30 Maar wat zegt de Schrift? Werp de dienstmaagd uit en haar zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

Met het Geestelijke, de Vader, is niks verkeerd. Met het stoffelijke (aardse), de moeder, wel. Er zijn maar twee mogelijkheden. Men is óf een Zoon, óf een bastaard. Men is óf een vrije, óf een slaaf, aldus Paulus in Galaten. De vrije leeft onder de genade, namelijk het Nieuwe

Verbond, en de slaaf leeft onder de wet, het Oude Verbond. Daar gaat het over. De Hebreeën-brief gaat over het verschil tussen het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond. Als wij dus *"zonder kastijding"* zijn, als ons geloof nooit op de proef gesteld wordt, dan is de kans groot dat wij onder de wet leven. Dan zijn we kennelijk *"bastaarden"*. Want geloof wordt pas beproefd wanneer men eruit leeft. Men wordt door de wereld vervolgd als men leeft uit de vrijheid en niet leeft onder de wet. (Galaten 6) Wie leeft uit de genade Gods zal vervolgd worden. Dat geloof zal ongetwijfeld op de proef gesteld worden.

Hebreeën 12 : 9, 10

- 9 Voorts, wij hebben de vaders onzes vleses wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen; zullen wij dan niet veel meer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?
- 10 Want genen hebben ons wel voor een korten tijd, naar dat het hun goed dacht, gekastijd; maar Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

Wij hebben onze natuurlijke vaders tot kastijders gehad en *"wij ontzagen hen"*. We hadden ontzag en hielden rekening met hen. Maar dan zouden we toch veel meer ontzag moeten hebben voor onze hemelse Vader? Want *"Deze kastijdt ons tot ons nut"*. **Zie zijlijn 100** *"Tot ons nut"* is hetzelfde Griekse woord dat elders vertaald is met *"oorbaar"*, dat wat nuttig is. (1 Korinthe 6 : 12 en 10 : 23) Het wordt gelijkgesteld aan *"stichten"*. Dat wat nuttig is, is de opbouw van de Gemeente. Dat is wat *"sticht"*. De Gemeente wordt in de praktijk namelijk opgebouwd door de opbouw van de individuele leden van de Gemeente. Dus is die kastijding er tot onze opbouw. Tot onze *"stichting"*. Tot ons nut. Het doel van dit alles staat er direct achter: *"opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden."* Of: *"Opdat we zijn heerlijkheid zouden deelachtig worden"*. Of *"opdat we het zoonschap zouden deelachtig worden"*. *"Opdat we zijn erfenis zouden deelachtig worden"*. Het komt allemaal op hetzelfde neer. Al die dingen zijn er op grond van *"Zijner heiligheid"*. Die heiligheid veronderstelt aan de ene kant afzondering van de wereld en aan de andere kant verbondenheid. Heling namelijk. Heelmaking, verbondenheid met de levende Christus. Daar gaat het hier ook om.

Hebreeën 12 : 11

- 11 En alle kastijding als die tegenwoordig is, schijnt geen *zaak* van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn.

Het gaat wat mij betreft niet alleen om de negatieve kanten (bestrafing) van de opvoeding. Persoonlijk ben ik van mening dat ook de positieve kant van de opvoeding over het algemeen geen lolletje was. Zo had ik bijvoorbeeld een hekel aan school. Je moest van alles, maar ik sta liever in de vrijheid en niet alleen om godsdienstige reden. Het zal wel nuttig zijn daar gaat het niet om, maar "een zaak van vreugde" heb ik het nooit kunnen vinden. Maar het was noodzakelijk en dat staat hier ook. Doch daarna, maar dat is pas later, brengt zij voort dus "een vreedzame vrucht der gerechtigheid", want het gaat uiteindelijk om vrede, één van de kenmerken - en daarmee aanduiding - van het Nieuwe Verbond.

Hebreeën 12 : 12, 13

- 12 Daarom richt weder op de trage handen, en de slappe knieën;
13 En maakt rechte paden voor uw voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet verdraaid worde, maar dat het veelmeer genezen worde.

Mochten wij nu de indruk hebben dat het leven erg ingewikkeld is, dan moet ik u zeggen, dat is niet zo. Het leven is alleen dikwijls wat zwaar. Het pad - die loopbaan - dat wij voor ons hebben, is wellicht met hindernissen, maar niettemin is het "de rechte weg" en dat wordt hier ook naar voren gebracht. De weg zelf is niet ingewikkeld, echter, wanneer wij menen elk moment opnieuw te moeten bepalen of we links of rechts af zullen gaan, dan wordt het ingewikkeld. Paulus leert ons dat het mogelijk is voor ons om "rechte paden voor uw voeten" te maken. De gedachte is toch dat de loopbaan als zodanig gewoon een rechte weg is. Er is wel sprake van "zijwind", van links en van rechts. We hebben te maken met "allerlei wind van leer", (Efeze 4 : 14) allerlei leerstellige stromingen, die we soms recht of schuin tegen hebben en ons afremmen. Omdat de loopbaan als zodanig een rechte weg is, wordt het, als wij kiezen om "de loopbaan des geloofs" te lopen, een stuk eenvoudiger, omdat die weg recht is. Dat we af en toe vanwege de zijwind een beetje uitwijken naar links en rechts zal zo zijn, maar het moet te doen zijn om die rechte weg te blijven volgen. Dus "maakt rechte paden voor uw voeten".

Het was de Here Jezus Zelf, die ook problemen had met de weg die Hij gaan zou. Hij bad daar ook over, maar zei dan toch: "Niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede". (Markus 22 : 42) De weg bleef dus toch recht. "Opdat hetgeen kreupel is, niet verdraaid worde". Dat wil zeggen dat het een heilzame werking heeft, ook op ons eigen leven,

wanneer wij wandelen in "de weg des Heeren". Wat die weg dan inhoudt, wat het voor een loopbaan is, wordt in een paar verzen in het kort gezegd.

Hebreeën 12 : 14

- 14 Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal;

Zowel in het Nieuwe Testament als in het Oude Testament wordt ter aanduiding van het Nieuwe Verbond over "vrede" gesproken. Zeker als de profeten dat aankondigen, is het altijd de vrede van het Nieuwe Verbond. Dat is des te begrijpelijker als wij zien dat het Oude Verbond, der wet, in de praktijk niets anders is dan strijd, ook onderling. Dan kun je dus niet "met allen" die vrede najagen. Er zijn namelijk altijd beschuldigingen over en weer. Vrede ^{Zie zijlijn 101} is echter kenmerkend voor het Nieuwe Verbond. De bedoeling is daarom niet de strijd, maar de vrede m.b.t. het lopen van de loopbaan. Dus: "jaagt den vrede na". Dat is in de praktijk hetzelfde als "laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de Troon der genade". (Hebreeën 4 : 16) Daarop zit de Middelaar van het Nieuwe Verbond, dat ook het "Verbond des Vredes" wordt genoemd. (Numeri 25 : 12; Jesaja 54 : 10; Ezechiël 34 : 25; 37 : 26). In Efeze 4 : 3 heet het "Band des Vredes". Een "band" is hetzelfde als een "verbond". Wat in het Oude Testament werd aangekondigd, wordt in Efeze en in Hebreeën van toepassing gebracht op de Gemeente, op "allen" dus.

Er staat ook: "Jaagt de heiligmaking na". Ik hoop dat duidelijk is dat het niet over twee dingen gaat, die wij zouden najagen. Het is gewoon hetzelfde. "Heiligmaking", heiliging, wil zeggen dat de Heilige God, dan wel de Heilige Geest, of Christus, Zijn Werk in ons zou doen. Ons zou heiligen, reinigen. Christus zou Zijn Leven in ons leven of anders gezegd: de Heilige Geest zou Zijn Vrucht in ons brengen.

Galaten 5 : 22

- 22 Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

Uit dit vers, dat komt na de opsomming over "de werken des vleses", die openbaar zijn, blijkt waar het om gaat, namelijk om het Werk van God, het Werk van Christus, in ons. Heiligmaking heeft alles van doen met onze onderwerping aan Christus en aan Zijn Woord. Naarmate wij geheiligd zijn of worden, naar die mate zijn wij trouw aan het Woord

Zijlijn 101

Het Griekse woord "eirene" (*Strongnr. G1515*), wat vertaald wordt met "vrede", heeft van oorsprong de betekenis van "samenvoeging", "éénmaking" namelijk. Het heeft dezelfde betekenis als de naam van Levi, waaraan het Levitische priesterschap is ontleend, want "Levi" betekent ook "samenvoeging", maar dan in het Hebreeuws. In het Hebreeuws is er voor "vrede" weer een ander woord: "shalom". In Efeze 2 : 14 staat dat twee "één gemaakt" zijn, "want Hij is onze vrede". Hij heeft Jood en heiden met elkaar verbonden, want Hij kwam "vrede makende". (Vers 15)

van Christus en daarmee aan God. Dus "jaagt de vrede, namelijk de heiligmaking na", want "zonder welke niemand de HEERE zien zal". Zoals al eerder besproken (blz. 70) heeft het woord "zien" in het Nederlands de betekenis van "deel hebben aan" of "gemeenschap hebben met". "Zien" is communicatie en heeft te maken met de toepassing van licht. Indien wij "in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is" (1 Johannes 1 : 7) zien wij elkaar. Maar Johannes zegt: "zo hebben wij gemeenschap met elkaar" en wordt onze "blijdschap vervuld". (1 Johannes 1 : 4) "Gemeenschap" en "blijdschap" zijn ook begrippen die bij elkaar horen. Zonder heiligmaking kunnen wij niet leven en wandelen in gemeenschap met de Heer. Waar wij Hem zien, worden wij geheiligd. Dit is "de wil van God".

1 Thessalonicenzen 4 : 3, 4

- 3 Want dit is de wil van God, uw heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoerij;
- 4 Dat een ieder van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eer;

Ik heb het idee dat de dubbele punt een woord te ver staat. Het wordt dan zo: "Dit is de wil van God: uw heiligmaking." Als men daarna vraagt wat dat zoal inhoudt, staat er: "onthoudt u van de hoerij". In vers 16 van Hebrëen 12 staat dezelfde gedachte: "Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige..." In 1 Thessalonicenzen 4, moet het over hetzelfde gaan als in Hebrëen 12. "Hoerij" in de Bijbel is "afgoderij". Dat is het gebruikelijke synoniem in het Oude Testament. In de praktijk is hoerij gewoon ontrouw. Het dienen van iemand anders dan degene die men dienen zou, wiens eigendom men is. Dat is hoerij. Dat wij dat woord nog uitsluitend kennen op het meest lage niveau dat er bestaat, ligt aan onze eigen gedachten. Hoerij spreekt in de eerste plaats over onze relatie tot God. Hem zouden wij trouw zijn en dat betekent geen andere goden dienen. En ook: de rechte weg gaan. Het afwijken van die weg heet "hoerij". Het zit in ons denken. Hoerij, ontrouw, is niet een kwestie van daden, maar van denken. Het heeft te maken met geloof, maar we kennen dat woord in dat verband nooit. Het heeft te maken met dienstbaarheid. "Kies u heden, wien gij dienen zult". (Jozua 24 : 15) Als men die keuze gemaakt heeft, maar dan naar een ander gaat, heet dat "hoerij".

Waar wij ons onttrekken aan Degene die op de Troon der genade zit, plegen wij hoerij. Dan wordt "zijn vat" gebruikt voor wat anders dan waarvoor het bestemd is. Dat is hoerij. De term wordt op vele plaatsen toegepast, ook in 1 Korinthe. Tot die Korinthiërs wordt in

verband met de lichamelijke, de vleselijke hoerij, op het laagste niveau dus, gewezen op de betekenis op het hoogste niveau.

1 Korinthe 6 : 13-20

- 13 De spijzen zijn voor de buik, en de buik is voor de spijzen; maar God zal beide dezen en die te niet doen. Doch het lichaam is niet voor de hoerij, maar voor den Heere en de Heere voor het lichaam.
- 14 En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door Zijn kracht.
- 15 Weet gij niet, dat uw lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden ener hoer? Dat zij verre.
- 16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt, één lichaam met haar is? Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vlees wezen.
- 17 Maar die den Heere aanhangt, is één geest met Hem.
- 18 Vliedt de hoerij. Alle zonde, die de mens doet, is buiten het lichaam, maar die hoerij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.
- 19 Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest, Die in u is, Dien gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt?
- 20 Want gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn.

Er wordt gezegd dat degenen die "leden van Christus" zijn, toch niet "leden ener hoer" zouden zijn? Dat is de meest absurde tegenstelling die je maar bedenken kunt natuurlijk. Het wordt zwaar tegenover elkaar gezet, want de kwaal van de Korinthiërs was niet zozeer de vleselijke hoerij in de Gemeente, hoewel die er kennelijk uitgebreid was. Maar de kwaal van de Korinthiërs was dat ze sowieso geen Geestelijke dingen erkenden. Ze waren "vleselijk" en in ieder geval dienden zij de Heer niet. Vandaar die uitgebreide hoofdstukken in de tweede Korinthe-brief. Hoofdstuk 3, 4 en 5, over dat wij als gelovigen nou eenmaal bekwaam zijn gemaakt om dienaren van het Nieuwe Verbond te zijn. (2 Korinthe 3 : 6) Dát zouden we dus doen. Wanneer we dat doen, zijn we genaderd tot de Troon der genade. Waar wij dat doen, plegen wij geen hoerij, maar "bezitten wij ons vat in heiligmaking en eer".

1 Thessalonicenzen 4 : 7

- 7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

Waarom had God ons geroepen? Tot "aanstelling tot zonen". (Romeinen 8 : 23) En hier staat: "tot heiligmaking". Die heiligmaking leidt tot "aanstelling tot zonen" in de toekomst.

Hebreeën 12 : 15

15 Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet enige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make en door dezelve velen ontreinigd worden.

Wij zouden staan in de genade. (Romeinen 5 : 2) Wij zouden staan in de vrijheid, wat in de praktijk hetzelfde is. (Galaten 5 : 1) De vrijheid, namelijk het Nieuwe Verbond. Bij een andere gelegenheid wordt gezegd dat wij zouden staan in het geloof. (1 Korinthe 16 : 13) Dat is ook het Nieuwe Verbond, want het is het tegenovergestelde van werken en wet, wat het Oude Verbond is. Om die begrippen gaat het Om "vrede" in vers 14 en "genade" in vers 15. Waar genade heerst, daar is vrede. Dat zal ook de reden zijn waarom de apostel bijna al zijn brieven opent met "Genade zij u en vrede van God onze vader en de Here Jezus Christus". Genade en vrede, of genade namelijk vrede, zijn nu eenmaal de belangrijke termen ter aanduiding van het Nieuwe Verbond. Daaruit zouden we leven, daaronder zouden wij de Heer dienen en naderen tot "Degene die onze vrede is". (Efeze 2 : 14)

Wij zouden er op toezien dat "niet iemand verachtere", dat is "achterblijven", "van de genade Gods". Als we een beetje terugvallen of ons "toegaan tot de Troon der genade" niet zo serieus nemen, dan ben je bezig "te verachten". Dan ga je weer achteruit, van de genade Gods vandaan. In dit vers wordt een wat bijzondere uitdrukking daarvoor gebruikt, "verachtere van de genade Gods". In Hebreeën 6 wordt zelfs gesproken over "afvallen". Dit gebeurt door de invloed van de wet. ^{Zie zijlijn 102} Van genade val je maar zo niet af, tenzij dan dat er wat anders tegenover gesteld wordt. Een kracht die ons daarvan aftrekt en dat is altijd die van wet. "Toeziende" maakt ons allen meteen tot "toezieners" en dus "opzieners", "bischoppen", in de verbastering van dit Griekse woord. Het "toezien" is zeker niet in de zin van toezien dat iemand zich onderwerpt aan de geboden Gods, laat staan aan de geboden van mensen. Het gaat om alleen toezien dat "niet iemand verachtere van de genade Gods". Als iemand wel "verachtert van de genade Gods", dan zal daarvoor in de plaats de "wortel der bitterheid opspruiten". Die bitterheid, die "enige wortel der bitterheid", heeft per definitie met de dood te maken, want bitterheid spreekt in de Bijbel over de dood. Het is de verwijzing naar "de bediening des doods" (2 Korinthe 3 : 7) en dat is het Oude Verbond.

Hebreeën 12 : 16, 17

- 16 Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige, gelijk Ezau, die om een spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf.
17 Want gij weet, dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.

Zo leer je nog eens wat, want van hoererij is Ezau eerder niet beschuldigd, maar hier gebeurt het wel. Dat is omdat het ook niet gaat om wat wij gewoonlijk onder hoererij verstaan, maar om ontrouw en in dit geval ontrouw aan de HEERE. Want dat was Ezau. Wat hem namelijk toekwam, op grond van zijn geboorte, was het eerstgeboorterecht. Ezau had lak aan zijn eerstgeboorterecht. Populair gezegd had hij liever een kop soep. Hij ruilde het in voor een hap eten. Al moet ik er, ter verdediging van Ezau, bij aanvoeren dat de man volkomen uitgeput was en dus zwaar behoefte had aan eten. Omdat het anders misschien wel het leven zou kosten, want zo is het verhaal in Genesis 25. Het blijft overeind dat hij meer belang had bij zijn tijdelijke leven dan bij de zegeningen die de HEERE aan hem beloofd had. Dat stelt hem tegenover al die oudtestamentische figuren die in Hebreeën 11 genoemd werden. Waar uitdrukkelijk van staat dat zij meer belang hadden bij de beloofde zegeningen, dan bij wat voor zegeningen ook in hun tijdelijke leven. Wanneer we hen met Ezau vergelijken, dan wordt Ezau inderdaad beschouwd als een hoereerder, als een ontrouwe. Dat was hij ook en dus verkocht hij zijn eerstgeboorterecht aan Jakob in ruil voor inderdaad een bord eten. Ezau was ontrouw m.b.t. de HEERE. God had beloften gedaan aan Abram, die vererfd waren naar Izak en Ezau zou die belofte geërfd hebben. Maar het gebeurde niet, omdat Ezau er echter geen belang bij had. Daarom wordt hij beschreven als "hoereerder" of "onheilige".

Hier in Hebreeën 12 wordt gesproken, maar niet met grote nadruk, over hoe de beloften worden toegepast aan de ene kant op Israël, en aan de andere kant op de Gemeente, naast elkaar en tamelijk onafhankelijk van elkaar en in verschillende bedelingen. Daartoe haalt de apostel eerst die geschiedenis van Ezau aan, waarbij vermeld wordt "dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd", want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelfde met tranen zocht". Later had Ezau er toch spijt van. Ezau zag echter de zegeningen gegeven worden aan Jakob, waarna de eenvoudige gedachte is, dat Ezau een type is van het volk Israël, een beeld van het Joodse volk, en dat Jakob, een beeld is van de Gemeente. In de

Zijlijn 102

Hoe goed bedoeld het misschien ook is, maar die Christenen die menen dat ze God kunnen dienen door zich bezig te houden met politieke zaken en met zaken van de wereld, zijn in feite niet bezig God te dienen. Zij houden zich bezig met hoererij. Die zoeken dingen die beneden zijn, in plaats van dingen die boven zijn. (Kolossenzen 3 : 1) Als ooit het Koninkrijk Gods op aarde of in Nederland openbaar moet worden, gebeurt dat niet via een meerderheid van stemmen in de Tweede Kamer, maar via het "openbaar worden van de zonen Gods". Daarop wacht de schepping. (Romeinen 8 : 19)

toekomst zal het bekeerde Israël de Gemeente dienen, omdat de Gemeente hoger dan, en dus boven Israël gesteld is. Maar zoals Ezau uiteindelijk toch gezegend werd, zo zal Israël ook gezegend worden, in tweede instantie.

De profetie houdt in dat het letterlijke Israël de eerstgeborene Gods zou zijn onder de volken. Dezelfde uitspraken vinden we in de Bijbel net zo goed toegepast op de Gemeente. Alleen, niet tegelijkertijd op dezelfde plek, want dat kan niet. Zolang de Gemeente verzameld wordt in onze dagen, staat Gods werk aan het letterlijke Israël stil, maar zodra de Gemeente van de aarde weg is genomen, gaat Gods werk aan het aardse Israël gewoon weer door. Moeilijker is het niet. Waarmee het "moeilijke vraagstuk" wanneer de Gemeente opgenomen wordt, vóór of ná, of ín de grote verdrukking, meteen ook opgelost is. Het is een vraagstuk waar men niet uitkomt, omdat men niet weet wat de Gemeente is en niet beseft hoezeer de Gemeente verschilt van Israël, maar ook hoe die wel degelijk met Israël overeenkomt. Men vindt gelovigen in de dagen van de verdrukking op aarde, volgens de Bijbel, (Markus 13 : 19) en denkt: zie je wel, de Gemeente is er dan nog. Maar dat is niet de Gemeente. Dat zijn gelovigen uit Israël, in eerste instantie. Want de Gemeente is dan al lang weg.

Die twee volken, de Gemeente en Israël, worden weer samengevoegd. Want dat is het verhaal in het Oude Testament al van "de bruidegom en de bruid". De Gemeente als de Man, de Bruidegom, en Israël op aarde, als de vrouw, de bruid. Dan is het toch één geheel. Als je de Gemeente en Israël bij elkaar telt, heeft de Gemeente het eerstgeboorterecht boven alles wat Israël genoemd wordt en toch vormt het één geheel. Eén groot volk van eerstelingen. Daarom wordt de hele Bijbel door Israël genoemd als een volk van twaalf stammen, maar het waren er dertien. Er wordt altijd een stam zoek gemaakt. Die dertiende stam is een beeld is van de Gemeente. Welke stam het is, maakt niet uit. Welke er maar weg is, is een beeld van de Gemeente. Israël is groter dan twaalf stammen. Er is namelijk altijd die Gemeente nog. Maar die is op een of andere wijze in de geschiedenis steeds van het toneel verdwenen. Dat komt omdat uiteindelijk heel de Gemeente van het toneel verdwenen zal zijn. De aarde is dat toneel, maar wij zitten een "etage hoger". Dit zijn betrekkelijke relatieve begrippen. Je moet dat gewoon zien. Het blijft zo dat in het algemeen in de oud-testamentische beloften aangaande Israël gesproken wordt over Israël, maar dat daar net zo goed de Gemeente bij ingesloten wordt. Daarna wordt er verschil gemaakt tussen de Gemeente en de rest van wat "Israël" heet.

Deze dingen worden hier in Hebreeën 12 niet zozeer in verband met Gemeente en Israël verteld, maar meer in het bijzonder worden zij toegepast op ons individueel, op elk lid van de Gemeente. Want de Gemeente - als geheel - heeft al dat eerstgeboorterecht ontvangen en nu is het de bedoeling dat ook wij - als individu - als eerstgeborenen zouden leven en "wandelen, waardig die roeping waarmee wij geroepen zijn". (Efeze 4 : 1)

Binnen het volk Israël, dat in zijn geheel eerst geboorterecht ontving, waren het niet allemaal eerstgeborenen. Als ik me letterlijk bij de term houd, dan zou je de eerstgeborenen moeten zoeken onder de afstammelingen van Efraïm, want aan die stam was eerstgeboorterecht gegeven. Er bestaat dus onderscheid binnen Israël in heerlijkheid, in functies, koningschappen (de stam van Juda), priesterschappen (de stam van Levi), eerstgeboorterecht (Efraïm). Er is dus verschil. Al die mensen binnen Israël zijn niet gelijk, ze hebben allemaal verschillende roepingen, verschillende bedieningen, maar het hele volk wordt geacht een koninklijk volk te zijn. Het volk zou koning zijn over alle andere volken. Het volk is een priesterschap, in de zin van dat heel het volk één priester is m.b.t. de overige volken. En verder is heel het volk een volk van eerstgeborenen, want Israël was die eerstgeboren zoon en heeft dus eerstgeboorterecht boven de volkeren der aarde. Maar daarna, binnen het volk is er wel degelijk onderscheid. Niet iedereen was koning of priester. Daarnaast was de priesterstam van Levi onderverdeeld in drie families en uit slechts één van die drie families kwam Aäron. Alleen die van Aäron waren, waren de priesters en de rest waren Levieten, het personeel van de priester.

Er wordt dus steeds verschil gemaakt, zo blijkt ook uit de bestudering van de verschillende functies onder de families binnen Israël. Van Godswege zijn allemaal verschillende functies verstrekt. Aan een ieder was een verschillende "loopbaan voorgesteld". Voor de Gemeente geldt eenzelfde principe. Heel de Gemeente is geroepen om met Christus te heersen, maar in hoeverre elk lid van de Gemeente daar actief in betrokken is, dat is nog maar zeer de vraag. Daarom wordt de geschiedenis van Ezau aangehaald. Want wat heeft het voor zin om tot gelovigen te zeggen, "dat niet iemand", dat gaat om leden van de Gemeente, "zij een hoereerder, gelijk Ezau ..."? Wat heeft het voor zin om dat te zeggen, als het niet zo zou zijn, dat wij, die geroepen zijn tot die Gemeente van eerstgeborenen, individueel wel degelijk ons eerstgeboorterecht kunnen verspelen, omdat we er geen belang meer bij hebben? Omdat we de voorkeur geven aan het Oude Verbond, in plaats van het Nieuwe en dus leven onder de wet in plaats van onder

de genade? Je denkt toch niet, dat als je hier als Christen leeft onder de wet en in de praktijk onder het Oude Verbond, dat je dan een vooraanstaande positie ontvangt in het Nieuwe Verbond? Dat kan toch helemaal niet? Dan is er toch in het Koninkrijk geen erfenis? In alle Brieven wordt dat gezegd. Je kunt als gelovige niet uit de Gemeente vallen, omdat je nu eenmaal eeuwig leven hebt. In deze bedeling hoor je bij de Gemeente, maar in hoeverre je persoonlijk, individueel, deelt in de erfenis, die bij het "zoonschap" hoort, is maar de vraag. Ons wordt gezegd dat wij deel hebben aan die Gemeente van eerstgeborenen en dat het de bedoeling is dat wij ook individueel tot eerstgeborenen zouden gesteld worden. Dat is afhankelijk van of wij hem dienen onder het Nieuw Verbond, of: dat is afhankelijk van of wij "onze onderlinge bijeenkomst niet nagelaten hebben". (Hebreeën 10 : 25) Als wij onze vrijmoedigheid, om ons in dienst te stellen van de Hogepriester van het Nieuw Verbond, niet wegwerpen, dan is daar een "grote vergelding des loons". (Hebreeën 10 : 35)

Hebreeën 12 : 18-22

- 18 Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder,
19 En tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden; welke die ze hoorden, baden, dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden.
20 (Want zij konden niet dragen, hetgeen er geboden werd: Indien ook een gedierte den berg aanraakt, het zal gestenigd of met een pijl doorschoten worden.
21 En Mozes, zo vreselijk was het gezicht, zeide: Ik ben gans bevreesd en bevende).
22 Maar gij zijt gekomen tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen;

Dit is de toelichting op vers 16 en 17 over Ezau. Er zou eigenlijk iets moeten komen als "want gij zijt geroepen tot eerstgeboorterecht", of "want gij zijt toegevoegd aan die Gemeente der eerstgeborenen die in de hemel is opgeschreven is". (Vers 23) Maar in plaats daarvan wordt het heel uitgebreid gezegd. Er wordt een overzicht gegeven van:

1. de verhouding tussen Israël onder het Oude Verbond;
2. Israël onder het Nieuwe Verbond, straks in de toekomst bij de wederkomst van Christus;
3. de Gemeente in onze dagen, op grond van de eerste komst van Christus.

Het zijn drie dingen dus en hoewel je oppervlakkig lezend hooguit tot twee komt, gaat het juist om drie in dit Schriftgedeelte. Waar het eerst over gaat is, dat we niet gekomen zijn tot het Oude Verbond, want dat was bestemd voor Israël onder de wet. Daar zijn we niet aan toegevoegd en dat is interessant voor degenen die menen dat de Hebreeën-brief alleen bestemd is voor Joden. De dingen "waartoe wij niet gekomen zijn", zijn een omgekeerd beeld, een negatief type, van de dingen waar wij wél toe gekomen zijn. Wij zijn niet gekomen tot de wet, maar wél tot de genade. Niet tot Mozes, maar tot Christus. Niet tot het Oude, maar tot het Nieuwe Verbond. Niet tot de dood, maar tot het Leven. Niet tot duisternis of schaduw, maar tot het Licht. Niet tot de leugen, maar tot de Waarheid.

Wij zijn niet gekomen tot Sinai, maar tot Sion. Dat staat er wel, maar letterlijk staat het er niet. Het gaat juist om de manier waarop het er staat. Want de naam "Sinai" wordt niet genoemd. De naam "Sion", die er op lijkt, ook niet voor niks trouwens, staat in vers 22. De gedachte is dat Sinai een beeld is van het Oude Verbond. Sion is synoniem met Jeruzalem, maar Sion wordt gebruikt vanwege de verwantschap met Sinai. Dat kun je zo wel horen. Sion (de burcht Sion) is de berg ^{Zie zijlijn 103} binnen Jeruzalem, waarop het paleis van David stond. In Exodus 19 vinden we de beschrijving van de berg Sinai, voordat de wet gegeven werd, in Exodus 20. De uitspraak in vers 19: "badan dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden", was een uitspraak nadat de tien geboden geklonken hadden. Toen vonden ze het eigenlijk wel genoeg.

Er wordt in feite gezegd in vers 22: "Maar Gij zijt niet gekomen tot die verschrikkelijke, bedreigende, dodende omstandigheden die nou eenmaal gepaard gingen met de komst van de wet." Want het staat er echt heel uitgebreid, in Exodus 19 en 20. Dat is verschrikkelijk. Je zou denken dat de wereld vergaat. Het was dan ook een "bediening des doods". Maar er staat: "Gij zijt niet gekomen tot die tastelijke berg", in vers 18. Die "tastelijke berg" is Sinai, hoewel de naam er niet staat, maar ik vul hem zo in. Mede op grond van Galaten 4.

Van de eerste regel van vers 18 kun je zo doorspringen naar vers 22 en dan wordt er dit gezegd: "Gij zijt niet gekomen tot Sinai, maar tot het tegenovergestelde van Sinai, namelijk Sion". Dat gaat over "het Oude Verbond der wet" tegenover "het Nieuwe Verbond der genade". Sinai heeft met duisternis te maken. (Vers 18 en Exodus 19) Sion staat daar tegenover en moet dus met licht te maken en met de uitnemende heerlijkheid van het Nieuwe Verbond.

Zijlijn 103

Een berg is sowieso een hoge plaats en als er niks verklaarnds bij staat, is de berg altijd een beeld van de hemel. De berg staat voor heerlijkheid, koningschap. "Sion" betekent ook zoveel als een "opgericht teken", als uitdrukking van de opgewekte, opgerichte Christus. Het is eigenlijk de aanduiding van "een mijlpaal", dat komt van het Engelse "milestone, dat bij ons bekend is als "hectometerpaaltje". Je kunt je erop oriënteren en weet waar je je bevindt.

Zijlijn 104

In het Oude Testament wordt Gemeentelijke waarheid verborgen gehouden, en als in het Oude Testament gesproken wordt over de verschijning in heerlijkheid van Christus met zijn Gemeente, kan dat zo duidelijk niet gezegd worden. Het wordt daarom op geheimzinnige wijze gezegd. Dus staat er dat de "Heer komt met Zijn loon, Zijn arbeidsloon". Of er staat: "Hij komt met zijn vele tienduizenden engelen". Dat is net zo goed de Gemeente. Daarom wordt er in Hebreeën gesproken over "de vele tienduizenden der engelen", die al in het Oude Testament in de profetie genoemd worden. Die zouden verschijnen, samen met de Heer, m.b.t. de oprichting van Zijn Koninkrijk op aarde. In dat kader zijn de engelen, onder leiding van Michaël, (*"Michaël en Zijn engelen"* - Openbaring 12 : 7) ook Christus en de Gemeente.

Ik denk dat die "tien" de verwijzing is naar tien stammen van Israël. Alleen bewijzen kan ik dat niet, maar die indruk krijg je meteen. Net zo goed als je leest over tien melaatsen die genezen werden, nadat ze naar een priester gestuurd zijn door de Here Jezus. (Lukas 17) Als ze daarna terugkomen, blijkt het één Samaritaan te zijn. Dat is de Gemeente, en dus "Samaria".

Voor de hand liggend zou zijn om te zeggen: "jij bent niet gekomen tot Sinaï, maar tot Sion." Maar dat staat er niet. Er staat: "jij bent gekomen tot de tastelijke berg". Dan mis je de naam Sinaï, terwijl het woord "tastelijk" eigenlijk helemaal geen betekenis heeft, want de berg is sowieso tastelijk, maar toen kon je die niet aanraken, want dan viel je dood neer. Wat moet dat woord "tastelijk" daar? De tastelijke berg blijkt Sinaï te zijn. Het tegenovergestelde van Sinaï is Sion. Wat is dan het tegenovergestelde van "tastelijk"? Dat is "ontastelijk", maar het woord ontbreekt hier. Het had er moeten staan, het had er kunnen staan, maar het is weggelaten, net als Sinaï in vers 18. Als je de uitdrukkingen completeert, dan zou het moeten zijn: "Jij bent niet gekomen tot het tastelijke Sinaï, maar tot het ontastelijke Sion". Maar Sion is toch ook gewoon een "tastelijke berg"? Het hele punt is, dat het Sinaï van vandaag een beeld is van het Oude Verbond, in verband met Israël. Sion is een beeld van het Nieuwe Verbond, net zo goed beloofd aan Israël, want op die berg Sion zal ooit "de vervallen hut van David" hersteld worden. (Handelingen 15 : 16) Het Israël dat straks in de wederkomst van Christus verzameld zal worden, wordt dan ook inderdaad genoemd "de dochter van Sion".

Jesaja 62 : 11

11 Ziet, de HEERE heeft doen horen, tot aan het einde der aarde: zegt der dochter van Sion: Zie, uw Heil komt; zie, Zijn loon is met Hem, **Zie zijlijn 104** en Zijn arbeidsloon is voor Zijn aangezicht.

Dit is gewoon het Nieuwe Verbond, maar het punt is dat, als wij dat woord tastelijk er niet bij zouden hebben in die eerste uitspraak, dan kun je slechts de vergelijking maken tussen Israël onder de wet in het verleden en Israël onder de genade bij de wederkomst van Christus, wanneer het tot geloof komt. Maar dan is er nog steeds de tegenstelling tussen Sinaï en Sion. Als er dan zou staan "tastelijk Sinaï" zou er ook moeten staan "tastelijk Sion", maar dan kan je die woorden ook weglaten. Die betekenen dan niks, omdat het dan geen tegenstelling is. Maar er is niet alleen een tegenstelling tussen Sinaï en Sion, tussen wet en genade, oud en nieuw, duisternis en licht en dood en leven. Er is ook verschil hier, want daar gaat het juist om, tussen het "tastelijke" en het "ontastelijke". Aangezien Israël in de toekomst verzameld zal worden tot Christus en dus tot het tastelijke Sion, het aardse Jeruzalem, betekent het dat er tegenover het "tastelijke Sion" ook een "ontastelijk Sion" moet zijn. Dat is de stad van God Zelf en dus staat er: "... gij zijt gekomen tot de berg Sion de stad des levende Gods, tot het hemelse Jeruzalem". Sion is de aanduiding van de hemel.

Niet de plaats van de troon van David, maar van de troon van God. De beloften werden niet vervuld onder het Oude Verbond, maar zullen alsnog vervuld worden onder het Nieuwe Verbond, zodat het volstrekt legitiem is om een vergelijking te maken tussen Sinaï en Sion. Het gaat erom dat we hier de structuur herkennen, dat het niet alleen gaat om Oude en Nieuwe Verbond, maar dat het ook gaat om aardse tegenover hemelse dingen, zoals we ook in Hebreeën 9 besproken hebben. Men komt pas tot "Sion" als "Sinaï" achter de rug is. Pas als de dienst onder de wet gestaakt is, kan men deel krijgen aan de werking van het Nieuwe Verbond.

Galaten 3 : 24-26

- 24 Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.
- 25 Maar als het geloof gekomen is, zo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.
- 26 Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

Christus is het einde der wet. Het Oude Verbond was er tot Christus en daarna zouden wij uit geloof gerechtvaardigd worden én daaruit leven.

Hebreeën 12 : 23

- 23 Tot de algemene vergadering en de Gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen;

Vers 22 eindigt, i.v.m. het "hemelse Jeruzalem", met "de vele duizenden der engelen". **Zie zijlijn 104** In de grondtekst staat overigens "vele tienduizenden", een uitdrukking die in de Bijbel vaker voorkomt. Dat is een volk van "koningen en priesters", want daar gaat het in de Hebreeën-brief om. Dat wordt in vers 23 verder uitgewerkt in "de algemene vergadering, namelijk de Gemeente der eerstgeborenen". Die heeft "burgerschap" in de hemel, aldus Filippienzen 3 : 20, hoewel het daar vertaald is met "wandel". (NBG'51: "Want wij zijn burgers van een rijk in de hemelen, waaruit wij ook de Here Jezus Christus als verlosser verwachten".)

"De Gemeente" ("Ecclesia" in het Grieks van het Nieuwe Testament) is de "algemene vergadering". Dat is de term voor de wetgevende vergadering bij de Grieken. De term betekent dat "de út-geroepen"

("ec-clesia"), geroepen zijn uit het volk om het volk te vertegenwoordigen in de regering. Het is een regeringslichaam dus. De vergelijking wordt gemaakt tussen de positie van de Gemeente in het Koninkrijk van Christus en de volksvertegenwoordiging in het koninkrijk van de Griekse koningen. De gedachte is dat wij toegevoegd zijn aan wat in de toekomst de regering van het Koninkrijk Gods zal zijn. Dat is nog eens wat anders dan alleen het Koninkrijk binnengaan. Wij zullen het Koninkrijk beërven.

Er staat ook dat wij gekomen zijn "tot God, de Rechter over allen". Hoewel het dan niet al te uitgebreid vermeld wordt, het is immers een opsomming, betekent het dat wij betrokken zullen zijn bij de rechtspraak. Een rechtspraak die slechts God toekomt, "de Rechter over allen". Het betekent dat wij met Hem zullen "recht spreken", of beter nog: "recht doen". Het gaat over het handhaven van het Recht en het Woord Gods. Dat betekent in de eerste plaats dat het Woord Gods, namelijk het Recht Gods, bekendgemaakt zou worden. Dat is de functie van de priester in het algemeen. Onder het Nieuwe Verbond, maar ook onder het Oude Verbond. De Joodse Hoge Raad, de hoogste rechtbank die er was, bestond uit priesters. Omdat ze deel uitmaken van die Hoge Raad, heetten ze "overpriesters".

Op die grond zijn wij dus rechters. Dat wordt zo letterlijk mogelijk geschreven aan de Korinthiërs, (1 Korinthiërs 6) waar verteld wordt dat zij, die als gelovigen onderling hun recht zochten bij ongelovige aardse rechters. Toen zei Paulus tot hen in 1 Korinthiërs 6 : 2: "Weet gij niet dat de heiligen de wereld oordelen zullen?" De apostel zegt dat ze niet de aardse dingen zouden zoeken, omdat ze zelf ooit recht zouden spreken over die aardse dingen. Hij zegt: Dáár ben je toe geroepen, dat is je positie. De Korinthiërs keerde deze dingen echter om. Waaruit bestaat de wereld? Uit hemel en aarde, de schepping als zodanig. Hoe moesten ze dat nou weten? Waar staat dat dan? Het is heel simpel: het vloeit voort uit onze éénwording met Christus. Daarna zegt hij in vers 3: "Weet gij niet dat wij de engelen oordelen zullen?" Dat kan alleen als wij een plaats hebben bóven de engelen. Als engelen van de Aartsengel, delen wij in Zijn positie en zijn wij geplaatst boven de overige engelen.

Ik vind het altijd aardig, want het is op een bedekte wijze een verwijzing, naar de richteren in het algemeen. De geschiedenis van de richteren geeft altijd uitdrukking aan onze tegenwoordige bedeling, en in het bijzonder aan de roeping van de Gemeente. De richteren uit de geschiedenis van Israël waren wel in een beloofd land aangekomen,

maar daarin was het koningschap nog niet gevestigd. Typologisch betekent dat uiteraard dat het Nieuwe Verbond is aangebroken, maar dat het Koninkrijk nog niet openbaar geworden is. Zodat de hele periode vanzelf overeenkomt met de periode waarin wij leven, waarin het Nieuwe Verbond is aangebroken, maar waarin het Koningschap nog niet openbaar is. De Koning is er nog niet, maar de "richteren", ("richting gevers") door God uit het volk geroepen, zijn er al wel.

Aan de andere kant wordt verband gelegd met de stam van Dan, omdat de naam Dan "rechter" betekent. De stam van Dan is op een bijzondere wijze de uitbeelding van de Gemeente. Dat is één van de redenen waarom Dan samen met Efraïm genoemd wordt. Dan en Efraïm horen bij elkaar. Efraïm staat voor eerstgeboorterecht en Dan is de rechter. Efraïm is met zijn eerstgeboorterecht een type van de Gemeente en Dan, zodat ze met z'n tweeën zijn, laat zien dat de eerstgeborene recht zal doen, recht zal spreken. De stam van Dan had ruimtegebrek en trok op naar het noorden, en dat is altijd de hoge positie. De stam vond daar een zeer geïsoleerde plaats, de stad Lai's namelijk, (Richteren 18) al waar zij zich vestigden. Zij leefden voortaan, al was het een deel van de stam van Dan, in afzondering van de rest van Israël. Zij waren dus in een geïsoleerde plaats, maar dat is een beeld van de Gemeente. Waarmee dus ook wordt uitgedrukt dat de Gemeente op een of andere wijze voortkomt uit de stam van Dan.

Hier in Hebreeën, en in nog een paar andere Bijbelboeken en -brieven wordt erop gewezen, dat gelovigen van vandaag leven onder het Nieuwe Verbond, maar niet in een aardse omstandigheid, en niet als burgers van Jeruzalem hier beneden, maar als hemelburgers, "gezet met Christus in de hemel". (Efeze 2 : 6) Als eerstelingen van het Nieuwe Verbond, daaronder leven zij, zijn zij bestemd voor de hemel. Op grond van dat eerstelingen zijn, zijn ze voor de Heer bestemd, zoals reeds in het Oude Testament werd gezegd in o.a. Exodus 34 : 19: "Al wat de baarmoeder opent, is Mijn ..." ^{Zie zijlijn 105} Wij worden van de aarde weggenomen om vanuit de hemel deel te hebben aan het Koninkrijk van Christus over heel de schepping en dus ook over de aarde. Wij zullen niet alleen het Koninkrijk ingaan, maar zullen met Hem het Koninkrijk ontvangen, zoals in vers 28 staat, of anders gezegd: we zullen het Koninkrijk erven.

Het heet "Koninkrijk der Hemelen", omdat het daar zijn oorsprong vindt. Het daalt daarna neder, uit de hemel naar de aarde. "Uw Koninkrijk komen, uw wil geschiede, gelijk in den hemel alzo ook op

Zijlijn 105

Wij als gelovigen van vandaag hebben deel aan Christus, zijn leden van Zijn Lichaam. Het teken, dat aangekondigd werd in Jesaja 7 : 14, dat de maagd zou zwanger worden en een zoon zou baren, spreekt in werkelijkheid over de vrouw "die de man niet bekende", namelijk de tien stammen van Israël. Daaruit zou een zoon geboren worden, namelijk de Gemeente. Alleen wordt het aangekondigd als teken en dat was de geboorte van de Here Jezus uit Maria. Maar de betekenis van het teken is de geboorte van de Gemeente uit de tien stammen van Israël.

de aarde". (Mattheüs 6 : 10) Het begint in de hemel en aangezien wij deel uit maken van het begin, zijn wij betrokken bij die hemelse dingen en zullen wij met Christus geopenbaard worden op aarde. Wij zullen samen met hem de regering vormen van het Koninkrijk. Dat is de strekking van die uitspraken in Hebréeën 12 i.v.m. de "algemene vergadering, de Gemeente". Het is - in deze tijd - onderdeel van Gods verborgen Werk, waarvan in Handelingen, gezegd wordt:

Handelingen 13 : 41

41 Ziet, gij verachters, en verwondert u, en verdwijnt; want Ik werk een werk in uw dagen, een werk, hetwelk gij niet zult geloven, zo het u iemand verhaalt.

Dit gaat over de vorming van de Gemeente uit de 10 stammen van Israël en het wordt met name gezegd tot de 2 stammen.

Vers 23 van Hebréeën 12 zegt tot slot: "Gij zijt gekomen tot ... de geesten der volmaakte rechtvaardigen". Want wij zijn rechtvaardig gemaakt in Christus. Voor God zijn wij volmaakt. Dus inderdaad "volmaakte rechtvaardigen". Niet op grond van onze werken, maar gewoon omdat God het zegt. Hij heeft dat tot stand gebracht. Je kunt ook lezen: "volmaakt rechtvaardige geesten", want het gaat erom dat wij "Geestelijke mensen" zijn en dat betekent, zeker in het verband van dit Schriftgedeelte, dat wij deel uitmaken van de onzienlijke dingen. Ook in de toekomst zal dat het geval zijn, zoals in de resterende verzen iets nadrukkelijker naar voren gebracht wordt. Wij worden geacht vanuit onze volmaakte positie te leven. Daar is geloof voor nodig. "Volmaakt" is ontleend aan de Kolossenzen-brief, waarin de apostel de Kolossenzen voorhoudt dat het niet de bedoeling is dat zij volmaakt worden, maar dat zij leren verstaan dat zij volmaakt zijn. Kolossenzen 2 : 10 zegt: "En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht". De bedoeling is dat zij dienovereenkomstig wandelen.

Hebréeën 12 : 24

24 En tot den Middelaar des nieuwen testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

Dit is het vervolg op vers 22: "Gij zijt gekomen ..." In vers 24 is dat "tot de Middelaar des Nieuwen Testaments" en dat is de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek. Maar dat het hier zo staat, dwingt ons om de uitspraak op gelijke wijze toe te passen als al die voorgaande uitspraken en dus betekent het dat wij deel gekregen hebben aan Hem, die de Middelaar is van dat Nieuwe Testament. Dat betekent

dat wij "middelaars", meervoud, zijn van het Nieuwe Testament, maar dat is geen Bijbelse term. Het betekent ook dat door onze bediening dat Nieuwe Verbond bevestigd en uitgebreid zal worden. Primair door de prediking van het Evangelie.

Er is maar één Middelaar als zodanig, maar onder Hem zijn er "middelaars." Er was er maar één door wie de wet kwam, namelijk Mozes, maar door al die andere priesters zou de wet bediend worden en zou recht gesproken en gedaan worden, dat is wet toepassen. Zij waren dus net zo goed "middelaars van de wet", want door middel van de priesters werd de wet gehandhaafd. Zo zal het in het Nieuwe Verbond precies zo zijn. Wij zijn samen "middelaars van het Nieuwe Verbond" en ik excuseer mij om dat de uitdrukking er niet staat, maar het is de consequentie van de uitdrukking die er wel staat. Wij hebben deel aan die Hogepriester, aan die Middelaar. We zijn met hem verbonden; wij zijn Zijn Lichaam. Daarom zullen wij betrokken zijn in de praktische toepassing en uitbreiding van dat Nieuwe Verbond en dus ook van Zijn Koninkrijk. Deze twee termen wijzen op priesterschap en koningschap. Als we met Hem zullen heersen in Zijn Koninkrijk, delen wij ook in Zijn Priesterschap. De oproep van de Hebréeën-brief is en blijft dat wij die levende God zouden dienen en ons leven ter beschikking zouden stellen van deze Koning, van deze Hogepriester, van deze Middelaar van het Nieuwe Verbond.

De Naam "Jezus", wordt genoemd. Dat is natuurlijk met opzet, want wij weten dat Christus de Middelaar is van het Nieuwe Verbond, de Opgewekte, maar Hij is wel degelijk de Here Jezus. De gedachte is dat de Hogepriester uit de mensen genomen wordt en bij God gesteld wordt "in de zaken die daar te doen zijn", zoals in de voorgaande hoofdstukken uiteengezet is. Eigenlijk wijst het helemaal terug op Hebréeën 2 en zelfs op Hebréeën 1, waar gesproken wordt over de Here Jezus, die vlees en bloed aangenomen heeft, "de mensen gelijk" geworden is en vanuit die positie uitermate verhoogd is. Dat is nou juist de basis en garantie van onze zaligheid, namelijk dat de mens Jezus een plaats gekregen heeft in de hemel, zodat er voor ons, die ook mensen zijn immers, hoop is. Wij mensen hebben een plaats gekregen in de hemel op grond van hetzelfde geloof, dat ook in de Here Jezus was. Daarom staat er bij gelegenheid "Jezus", terwijl wij geneigd zijn te denken dat het eigenlijk "Christus" had moeten zijn.

1 Timótheüs 2 : 5

5 Want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus;

Paulus zei "de Mens Jezus Christus", met grote nadruk "de Mens" en dan eerst de naam Jezus en dan pas Christus. Want het gaat er juist om dat de Mens geworden is als God en dat de Mens beelddrager Gods is geworden. Die Mens is in de eerste plaats de Here Jezus zelf uiteraard, maar daarmee ook wij, want wij hebben aan Hem deel gekregen en zijn gezegend met Zijn zegeningen. Wij zijn dus gekomen tot Jezus, de Middelaar van het Nieuwe Testament en die gedachte-gang komt ook overeenkomt met die van de Hogepriester, de Priester "uit de mensen genomen". (Hebreeën 5 : 1) Het is de inleiding naar het volgende deel van de zin: "Gij zijt gekomen ... tot het bloed der besprenging". Omdat wij besprengd zijn met Zijn bloed, hebben wij deel gekregen aan Zijn leven. De apostel Petrus zegt in dit verband:

1 Petrus 1 : 2

- 2 Den uitverkorenen naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus; genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

Er zit echter iets veel specifiekers achter, want waarom wordt het zo gezegd? Omdat "besprenging met bloed", zoals we eerder gezien hebben in Hebreeën 9, alleen bestemd was voor priesters. Zij werden tot priester gewijd door besprenging met bloed. Vervolgens werd ook alles wat met het Oude Verbond te maken had, besprengd met bloed, zoals vermeld in Hebreeën 9 : 18-22, om God te dienen onder het Oude Verbond. Als hier in Hebreeën gesproken wordt over de relatie tussen het Oude en het Nieuwe Verbond en er wordt gezegd dat wij zijn gekomen "tot het bloed der besprenging", dan betekent het dat wij tot priesters gewijd zijn en dienaren gemaakt zijn van het Nieuwe Verbond.

Van dat "bloed der besprenging" wordt gezegd: "dat betere dingen spreekt dan Abel". Nu wordt het een beetje moeilijk. Deze uitdrukking is, hier in de Statenvertaling, is niet eens te begrijpen. Waar spreekt het "bloed van Abel" dan over? De "betere dingen" kan ik wel plaatsen. In Hebreeën gaat het over [14 betere dingen](#) van het Nieuwe Verbond. Maar als het over betere dingen spreekt, wat spreekt het dan? Het punt is dat er niet letterlijk staat dat "het bloed van Abel spreekt". In sommige vertalingen wel, omdat nieuwere vertalingen het eenvoudiger probeerden te maken. Je kunt lezen: "bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel", maar niet : "dan het bloed van Abel". De vertalers hebben het hier ook niet nodig

gevonden om iets in te voegen, wat ze gemakkelijk genoeg doen. Het staat er namelijk niet.

Abel "sprak" door het eerste bloed dat hij uitstortte. Abel spreekt nu nog, omdat die geschiedenis is vastgelegd. Wat zegt Abel dan tegen ons? Wat deed Abel, waardoor hij nog spreekt? Een offer brengen. Een beter offer, kennelijk volgens voorschrift en in ieder geval uit geloof. Dan moet er een voorschrift geweest zijn waarin hij geloofd heeft, dat hebben we besproken. (Blz. 95) Het volgende vers werpt licht op de kwestie, want dat gaat ook over iemand die spreekt.

Hebreeën 12 : 25

- 25 Ziet toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt; want indien dezen niet zijn ontvloten, die dengene verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veelmeer zullen wij niet ontvlieden, zo wij ons van Dien afkeren, Die van de hemelen is;

Hier spreekt Christus. Maar waarom staat dat er niet? Het zou moeten zijn: "Ziet toe dat gij dat wat spreekt, dat bloed namelijk, niet verwerpt". Maar dat staat er ook niet, zodat het er niet makkelijker op wordt. Waarom staat het er niet in vers 25? Omdat dat in het voorgaande vers stond. Alleen daar herken je het niet. Maar als in plaats van "dat", "die" gestaan had in vers 24, dan staat er: "Gij zijt gekomen tot de Middelaar des Nieuwen Testament, namelijk Jezus, en het bloed der besprenging, die betere dingen spreekt dan Abel spreekt." Dus spreekt Jezus, inclusief Zijn bloed, Zijn leven, door Wie we gereinigd zijn en aan Wie we deel hebben gekregen, zoals in vers 24 is uiteengezet. Het is een grammaticale kwestie. Ik heb niet kunnen nakijken of het Grieks grammaticaal verantwoord is om "dat" te veranderen in "die", zodat het niet terugwijst op een ding, maar op iemand. Dan is de zin ineens volkomen duidelijk en past die in het verband van deze verzen en heel de Hebreeën-brief. Want de gedachte is dat Abel spreekt, maar Abel was de eerste die een offer bracht in de oude schepping. Vervolgens wordt een vergelijking gemaakt tussen de sprekende Abel, die als eerste in deze oude wereld een offer bracht, en Christus, de Eersteling van een Nieuwe Schepping, die als Eerste van die Nieuwe Schepping een offer bracht, namelijk Zichzelf offerde.

Vervolgens zegt vers 25 dat Degene die spreekt, namelijk Jezus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, niet verworpen zou worden. Dit vers gaat niet over "sprekend bloed", maar over "sprekende personen". Aan de ene kant Abel, en aan de andere kant Jezus, "die van de

hemelen is". Hebreëen 1 : 1 zegt dat God in deze laatste dagen tot ons gesproken heeft door de Zoon. Dat is de Mens Jezus, die door God aangesteld is tot Zijn Zoon en dus is Hij de Eerstgeborene, de Koning, de Hogepriester. Hem zouden wij niet verwerpen. We worden opgeroepen om dat Woord met betrekking tot de dagen waarin wij leven niet te verwerpen. In de eerste plaats omdat dit het Woord van God hoogstpersoonlijk is én omdat dit het Woord is van de Here Jezus Christus en ook óver de Here Jezus Christus.

"Want indien dezen niet zijn ontvloden, die dengene verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf". Wie verwierpen zij? Mozes. Als men Mozes verwierp, werd men geoordeeld. En dan moet wat volgt toch duidelijk zijn: *"veelmeer [zullen] wij niet [ontvlieden], zo wij ons van Dien afkeren, Die van de hemelen is."* Wanneer wij Degene die spreekt verwerpen, en ons niet houden aan hetgeen gehoord is, zal dat een oordeel tot gevolg hebben. Maar waarover dan? Aangezien wij volmaakt zijn in Christus? Dat oordeel komt over "de ziel". Dan komt het oordeel over de werken, over de levenswandel. Er komt een oordeel over al die dingen waarmee wij God niet gediend hebben. (1 Korinthe 3) Wat alleen overblijft, is wat in dienst stond van God. Er blijft alleen over wat God zelf, door Zijn Geest, in en door ons lichaam heeft kunnen doen.

Ik ken mensen genoeg, die uit godsdienstige overwegingen altijd hard werken. Maar het leidt tot niks, want straks gaat de brand er in. Het blijkt hout, hooi en stro te zijn. Die zullen "niet ontvlieden". Dat wil zeggen, hun leven zal niet ontvlieden. U wordt verbrand, en dat is wat hier ook staat. Deze woorden uit 1 Korinthe 3 spreken in feite over "de opname van de Gemeente". Want bij die gelegenheid zullen wij lichamelijk en geestelijk behouden zijn. Maar van ons aardse leven blijft niks over. Van "hout, hooi en stro" blijft niks over. Hier gaat het over precies hetzelfde. *"Hoe zullen wij ontvlieden? Indien wij op zo'n grote zaligheid geen acht geven"*, zei Hebreëen 2 : 3. Waar we hier op aarde de Heer niet gediend hebben, zullen we daar in de hemel de erfenis niet ontvangen. Waar we hier niet trouw waren, of slechts in weinig, zullen wij daar ook niet beloond worden voor trouwe dienst. Dit heeft dus te maken met de erfenis, namelijk het loon dat de trouwe gelovige wacht, als hij geopenbaard wordt voor *"de rechterstoel van Christus"*. (Romeinen 14 : 10)

2 Johannes : 8

8 Ziet toe voor uzelf, dat wij niet verliezen, hetgeen wij gearbeid hebben, maar een vol loon mogen ontvangen.

Wij zouden moeten leven in overeenstemming met het eerstgeboorterecht dat ons toebedeeld is en waartoe wij geroepen zijn. In deze verzen zijn we aan het eind gekomen van de werkelijke inhoud van de Brief. Daarbij wordt weer teruggekoppeld naar het begin. Wij zouden uit de tussenliggende 12 hoofdstukken begrepen moeten hebben dat wij aan Hem deel hebben gekregen en dat het de bedoeling is dat wij leven in overeenstemming met dit Woord, deze Jezus Christus, zodat we wandelen zouden in overeenstemming met de roeping waarmee wij geroepen zijn, in overeenstemming met het leven dat wij ontvangen hebben. Want tot Hem zijn wij gekomen. Zo bezien vormt Hebreëen 12 : 22-24 het hoogtepunt van de Brief. Want de climax in hoofdstuk 12, beschrijft, ook nog eens in 12 punten, waartoe wij gekomen zijn en dan is de oproep: *"Ziet dan toe dat gij Dien, Die spreekt niet verwerpt, want God heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon."*

Abel en zijn offer is een beeld van Christus en Zijn offer. Dat is dus niet Zijn dood, maar Zijn beschikbaarstelling, sinds zijn opstanding, om Zijn God en Vader te dienen. Als je in de oude schepping God dient, dan kost het je leven, vraag het maar aan Abel. Maar als je in de Nieuwe Schepping God dient, zul je heerlijkheid ontvangen. Dat staat in de volgende verzen, die gaan, hoewel u het misschien nog niet zo herkent hebt, over de "opname van de Gemeente". Het is wat lastig, maar niettemin staat het er.

Hebreëen 12 : 26

26 Wiens stem toen de aarde bewoog; maar nu heeft Hij verkondigd, zeggende: Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook den hemel.

Toen, vers 18 en 19, was het de Sinaï die bewoog, maar nu zal Degene die spreekt nog éénmaal *"bewegen niet alleen de aarde, maar ook de hemel"*. Deze uitspraak uit Haggai 2 : 7 gaat over de Jongste Dag, maar wordt van toepassing gebracht op de Gemeente, want ons veranderd worden, het ontvangen van een verheerlijkt lichaam, bij "de opname van de Gemeente", is een vooruitwijzing naar wat op de Jongste Dag met de hele schepping zal gebeuren. Bij de Sinaï was er een aardbeving. De aarde werd bewogen. Dat hele begrip wordt in een veel breder verband toegepast op hemel en aarde, waarbij de "beweeglijke dingen" niet alleen bewogen, maar veranderd en zelfs vervangen zullen worden. Alles wat beweeglijk is, zal definitief verdwijnen. In de Bijbel is verandering altijd het wegnemen van het één, waarbij het andere er voor in de plaats komt. Bijvoorbeeld in:

Filippenzen 3 : 21

21 Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen.

Filippenzen 3 : 21, de "opname van de Gemeente", **Zie zijlijn 106** wordt geplaatst binnen het kader van de totale vervanging van oude hemel en aarde. De uitdrukking: "... ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde" in Jesaja 65 : 17, is een uitspraak die ook wordt toegepast op de gelovigen van vandaag, want wij zullen veranderd worden, ook lichamelijk. Het vernederde lichaam wordt (door de Zaligmaker; vers 20) vervangen door een "heerlijk Lichaam". Het oude is er dan in ieder geval niet meer. De "opname van de Gemeente" is de eerste toe-passing van deze profetieën. Het eerste wat er vervangen wordt, zijn de lichamen van de leden van de Gemeente. Van oude schepping naar Nieuwe Schepping. Hoe doet Hij dat en waarom? Dan zegt de apostel: "Dat doet hij naar de werking, waardoor hij ook alle dingen", maar "alle dingen" is, tenzij anders vermeld, het heelal, hemel en aarde, "aan zichzelf kan onderwerpen". Op het moment dat Hij hemel en aarde aan Zichzelf onderwerpt, dan gebeurt dat definitief. Dat is op, wat wij noemen, "de Jongste Dag". Dan worden hemel en aarde veranderd. Die worden dan niet meer gezien. Die zijn niet meer "ergens". Die zijn "voorbijgegaan", zegt Openbaring 21 : 1. Ze zijn er niet meer. Daarna wordt "een nieuwe hemel en een nieuwe aarde" gezien, waarbij de oude aarde en hemelen dus vervangen zijn.

Wat heeft de "opname van de Gemeente" van doen met het feit dat wij opgeroepen worden om "dienaren van het Nieuwe Verbond" te zijn? Omdat wij bij die gelegenheid een verheerlijkt lichaam zullen ontvangen. De mate van heerlijkheid van dat lichaam is echter afhankelijk van de mate waarin wij God gediend hebben onder dat Nieuwe Verbond. Het is afhankelijk van de mate waarop wij ons beschikbaar gehouden hebben voor de dienst aan God, onder leiding van de Hogepriester van dat Nieuwe Verbond. Voor zover ik weet staan alle Schriftplaatsen, die specifiek spreken over "opname van de Gemeente", die dus spreken over het einde van onze bedeling, in verband met onze praktische levenswandel. Het betekent namelijk dat het doel ("het einde"), het doeleinde, van die levenswandel onze toekomstige verheerlijking met Hem is. Eerder in hoofdstuk 3 had Paulus al gezegd:

Filippenzen 3 : 14

14 ... strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

Paulus vergat alles wat achter hem was en joeg op het "doel-wit". Dat is "de prijs der roeping Gods", als beloning voor zijn bediening, voor zijn leven. Tot deze "roeping die van boven is in Christus Jezus" zijn wij eveneens geroepen.

In 1 Korinthe 15, wordt eveneens over de "opname van de Gemeente" gesproken.

1 Korinthe 15 : 51-58

- 51 Ziet, ik zeg u een verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden;
- 52 In een punt des tijds, in een ogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de doden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.
- 53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.
- 54 En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning.
- 55 Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?
- 56 De prikkel nu des doods is de zonde; en de kracht der zonde is de wet.
- 57 Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.
- 58 Zo dan, mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

Vers 58 is de conclusie van het voorgaande. Het "standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heren" is arbeid, die niet "ijdel ("leeg") is in de Here". 1 Korinthe 15 spreekt over de opstanding. In het algemeen en in het bijzonder over de opstanding van Christus, de opstanding van de doden op de Jongste Dag en de opstanding van de Gemeente. In die opstanding zal de beloning zijn voor de arbeid die "in het werk des Heren" gedaan is. Zodat de beschrijving hier van de "opname van de Gemeente", alsnog gevolgd wordt door een oproep om "standvastig, onbewegelijk" (onwankel-

Zijlijn 106

De in Filippenzen 3 en in Hebrëeën 12 besproken gebeurtenissen in verband met de "opname van de Gemeente", maken geen deel uit van een eschatologische verhandeling over de toekomst van de Gemeente. Het gaat over de praktische dienst van het kind van God "in de dagen zijns vleses". In Thessalonicenzen 4 en 5 is dat ook zo. De eerste drie en een half hoofdstuk gaan over de wil van God, over "de welbehagelijke wil van God", namelijk "uw heiligmaking". Als resultaat van die dienst aan Hem, wordt onze toekomst beschreven, namelijk onze verheerlijking met Hem. Dat is wat wij "de verandering van ons lichaam", "de opname van de Gemeente", "onze openbaring voor de rechterstoel van Christus", het "ontvangen van loon" of "onze erfenis" noemen.

baar) te zijn in de dienst aan Hem. Daar gaat ook Hebreëen 12 over, waar wij worden opgeroepen om als kinderen Gods ons aan Hem te wijden. Ons als priesters van het Nieuwe Verbond in dienst te stellen van de Hogepriester. Het einde van Hebreëen 12 spreekt dus ook over onze beloning.

Hebreëen 12 : 27, 28

27 En dit *woord*: Nog eenmaal, wijst aan de verandering der bewegelijke dingen, als welke gemaakt waren, opdat blijven zouden de dingen, die niet bewegelijk zijn.

28 Daarom, also wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vast houden, door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid.

"Nog éénmaal", met grote nadruk daarop, volgens vers 27, duidt op *"de verandering der bewegelijke dingen"*, voor de laatste keer dus, en definitief, daarom is het *"nog éénmaal"*. Het is de bedoeling dat de onbewegelijke dingen (o.a. Gods Koninkrijk) zouden blijven. Dat gaat ook over ons onvergankelijk lichaam en over *"goud, zilver, kostelijke stenen"*. (1 Korinthe 3) Daarentegen zullen *"hout, hooi en stro"* op dat moment worden weggedaan. Dat is het verhaal van *"de opname van de Gemeente"*, met excuses voor de term. De verandering van ons lichaam aan het eind van onze bedeling *"is de opname van de Gemeente"*. Het is hetzelfde als *"loon ontvangen"* of *"de erfenis ontvangen"*. Onze heerlijkheid zal dan geopenbaard worden, omdat we veranderd - *"bewogen"* - zullen worden als wij definitief onze eeuwigheidspositie ingaan. Naar de mate dat wij onder de genade van het Nieuwe Verbond God gediend hebben, naar die mate zullen wij erfenis hebben in of aan het *"onbewegelijk Koninkrijk"*.

Vers 28: *"laat ons de genade vast houden"*. Dat komt overeen met vers 15: *"Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods"*. Het komt overeen met vers 16 van hoofdstuk 4: *"Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade"*. Waar het in ieder geval om gaat is, dat wij de genade vast houden *"door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen"*. Het gaat niet om *"moeten"*, maar om *"mogen"*, maar dan wel *"met eerbied en godvruchtigheid"*. Dat veronderstelt dat wij *"Gode vruchten"* zouden dragen. Wij zijn éénmaal tot geloof gekomen en hebben de genade aanvaard om vruchtbaar te worden, om bekwaam te worden dienaren van dat Nieuwe Verbond te zijn. Sindsdien zouden wij God ook daadwerkelijk dienen en dus vruchten dragen. De *"vrucht des Geestes"*, (Galaten 5 : 22; Efeze 5 : 9) dáár gaat het om. De vrucht van het leven van Christus in ons. Het

is dus geen kwestie dat wij God móeten dienen, maar waar wij dat niet doen, betekent het in de praktijk dat we dan net zo goed hadden kunnen overlijden op het moment dat we tot geloof kwamen. Nu hebben we langer geleefd, maar als we toch de Heer niet gediend hebben, maakt dat in de praktijk geen verschil. Dan heeft ons leven geen praktisch nut gehad, het heeft geen vrucht gedragen.

Hebreëen 12 : 29

29 Want onze God is een verterend vuur.

Dit is de andere kant van het verhaal, de negatieve versie. Het zijn heel sterke woorden, waar ik niks aan af wil doen, maar bij de *"schrikkelijke verwachting des oordeels en hitte des vuurs"*, uit hoofdstuk 10 : 27, en ook bij dit *"verterend vuur"*, gaat het om het vuur dat over ons praktische leven, over onze *"ziel"*, oftewel over ons werk, zal komen. De werken die voortkomen uit de oude mens, of uit het *"vlees"*, zullen verbranden. Net als hout, hooi en stro (stoppelen) blijft daar bij verbranding weinig tot niets van over, aldus 1 Korinthe 3, Hebreëen 10 en 12.

"Goud, zilver en kostelijke stenen", dus *"arbeid in de Here"*, zullen dan pas echt openbaar worden, omdat al die andere rommel, dat brandbare spul, verdwenen zal zijn. Persoonlijk vind ik dat een zegen, want ik zal blij zijn dat de dingen verdwijnen die wij uit het vlees gedaan hebben. De apostel Paulus zegt in Filippenzen 1:

Filippenzen 1 : 27-30

27 Alleenlijk wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus, opdat, hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uw zaken moge horen, dat gij staat in één geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Evangelies;

28 En dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen, die tegenstaan; hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden;

30 Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

Dus laat ons de genade vasthouden, door welke wij welbehagelijk God mogen dienen.

13. Hebreeën 13 Zie zijlijn 107

Hebreeën 13 : 1-6

- 1 Dat de broederlijke liefde blijve.
- 2 Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd.
- 3 Gedenkt der gevangenen, alsof gij mede gevangen waart; *en* dergenen, die kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook zelf in het lichaam *kwalijk gehandeld* waart.
- 4 Het huwelijk *is* eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereerders en overspelers zal God oordelen.
- 5 *Uw* wandel zij zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd met het tegenwoordige; want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten.
- 6 Zodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: De Heere is mij een Helper, en ik zal niet vrezen, wat mij een mens zal doen.

Tot zover, want het wordt hoog tijd te vragen hoe het met die praktische dienst zit? Hoe ziet "priester zijn onder het Nieuwe Verbond" er dan uit? Wat voor praktische consequenties heeft dat voor mijn gewone dagelijks leven? En dan zitten we direct met een probleem, want op het moment dat de apostel zou zeggen doe dit, en doe dat, en doet niet zo, stelt hij de gelovige prompt weer onder de wet. Dat kan uiteraard nooit de bedoeling zijn en dus vinden we dat ook hier niet. In de Hebreeën-brief roept Paulus op te leven uit geloof. Daarvan geeft hij voorbeelden van de levens van gelovigen uit de oudtestamentische tijd, zodat wij een voorbeeld kunnen nemen aan gelovigen die ons zijn voorgedaan, maar die nu nog spreken. Wij zouden "*de loopbaan lopen die ons is voorgesteld*", aldus Hebreeën 12 : 1. Die is voor een ieder van ons verschillend, maar in het algemeen betekent het dat men trouw zou zijn aan het Woord van God én daarvan de consequenties aanvaarden, ook voor het dagelijks leven, zoals Abel, Henoch, Noach, Abraham, Sarah en nog veel meer gedaan hebben.

Hebreeën 13 beantwoordt de vraag hoe dat leven uit geloof, die dienst aan God, er in de praktijk uitziet. Dat gebeurt via korte zinnestukjes, waarin gewezen wordt op bepaalde aspecten van ons maatschappelijk leven. Zulke korte zinnestukjes - aanbevelingen - staan ook in de andere Brieven. In het bijzonder die van Paulus. Uiteraard niet om te zeggen dat het zo moet, dat het zo verplicht is, op straffe van ... Maar het gaat hier om de dingen die wij zouden doen en waarvan we in elk geval zouden moeten weten. Het zijn dingen die in overeenstemming zijn met een leven uit genade. De apostel geeft daar "handen en voeten" aan.

In vers 1 schrijft Paulus bijvoorbeeld wat het gevolg is van leven uit de genade, van het "vasthouden van de genade". Dan is er in ieder geval sprake van "*de broederlijke liefde*", die zelfs blijft. Waar u leeft uit genade en waar ik leef uit genade, daar hebben wij elkander lief. In de zin dat we dan met elkaar verbonden zijn. Dan voelen wij en weten wij ons ook met elkaar verbonden. Dan weten we ook dat niets, helemaal niets, ons van die liefde, van die verbondenheid in Christus, kan scheiden. (Romeinen 8 : 38, 39) Zodra wij echter onder de wet leven, om maar het andere uiterste te noemen, zal blijken dat ongeveer alles ons van elkaar scheidt. De Korinthiërs waren daarom verdeeld. Er was allerlei verdeeldheid onder hen en dat zorgde wél voor scheiding. Waar het om gaat is het in de praktijk in stand houden van die geestelijke eenheid. Die geestelijke eenheid kan niet teniet gedaan worden, maar het is wel mogelijk om daar niet uit te leven. In de praktijk kan men de eenheid die er is namelijk ontkennen. Paulus roept daarom op in de Efeze-brief om als kinderen Gods de geestelijke eenheid door "het verbond des vredes", en dat is dus liefde, te behouden.

Efeze 4 : 3

- 3 U benaastigende te behouden de enigheid des Geestes door den band des vredes

Het gaat om het in stand houden, bewaren, bevorderen, van de eenheid, die door Christus tot stand gebracht is. Wat men zou moeten doen, volgens Romeinen 12, als men wedergeboren is, zou men zijn eigen "*lichaam stellen tot levend, heilig, Gode, welbehagelijk offer*." Hij heeft ons namelijk bekwaam gemaakt om dienaren te zijn. Hij heeft ons hulp beloofd (Vers 6) om hem te dienen. Hij heeft er belang bij dat wij als Zijn dienstknechten op een redelijk fatsoenlijke wijze door het leven komen, zodat we niet al te zeer in beslag genomen worden door aardse zaken, maar onze gedachten, tijd en gaven, beschikbaar zouden hebben. Niet om onze eigen problemen op te lossen, maar om Hem te dienen. Daarom heeft Hij ons het een en ander beloofd. Niet al te veel, want hij heeft ons ook beloofd dat we voor Hem zouden lijden en dat we ons leven lang als Zijn dienaren klein zouden blijven. Ik ben van mening dat als je ooit iets van het Woord Gods en van het werk Gods en de wil Gods en het Wezen Gods wilt begrijpen, dan kan het ook alleen maar als je eerst je lichaam stelt tot "*levend, heilig, Gode welbehagelijk offer*". Want waarom zou de Heer zich bekendmaken aan iemand die Hem toch niet wil dienen? As het Woord Gods, en de zegeningen die God ons geeft, tot doel hebben dat wij Hem zouden dienen in Geest en Waarheid, en op voorhand staat vast dat wij dat niet willen, waarom zou de Heer zich dan aan ons tonen?

Zijlijn 107

Het karakter van dit hoofdstuk is totaal afwijkend van wat we hiervoor gelezen hebben. De inhoud is dat niet. Dit laatste hoofdstuk, is in de praktijk inderdaad een brief, in tegenstelling tot de vorige hoofdstukken. Waar het om gaat is dat, als ik het moet zeggen, dit een soort van brochure is met twaalf hoofdstukken. Een uiteenzetting over een bepaald onderwerp. Hoofdstuk 13 is daar dan in gevoegd, als een begeleidend schrijven. Pas op basis van Hebreeën, 13, komt de naam "Hebreeën-brief" tot z'n recht. Mede door de korte zinnestukjes, zoals we die in veel andere Brieven in de Bijbel ook tegenkomen. Dikwijls letterlijk hetzelfde. Daarnaast worden in het allerlaatste deel van het hoofdstuk nog groeten overgebracht en blijkt de schrijver wel degelijk bekend te zijn met degene aan wie hij zijn woorden richt.

Het Werk Gods in onze dagen drukt zich uit in de eenheid, de eenwording, van de Gemeente. Daar is één mooi woord voor, voor die eenheid, voor die gemeenschap: "liefde" en dus beginnen die Schriftgedeelten met die korte zinnestelsels, allemaal met "de liefde". In dat verband gaat het er om hoe in ons hart tegenover elkaar staan. Dat we elkaar niet "kennen naar het vlees". Waar liefde is, is ook leed, vandaar dat sommigen niet kunnen lief hebben, omdat ze geen leed kunnen verdragen, of willen ontwijken. Als gelovigen dienen wij er dus op bedacht te zijn dat, waar wij de Heer liefhebben, waar wij elkaar liefhebben, dit lijden met zich meebrengt, maar dat zouden we voor lief moeten nemen. We zullen heel wat te dragen hebben, maar dat is nou net onze dienst, opdat wij beloond zouden worden.

Hoe men die eenheid beleeft, in stand houdt en in de praktijk bevordert, staat onder andere in de verzen na vers 1. Zo zegt vers 2: "Vergeet de herbergzaamheid niet", want als er gemeenschap is onder de gelovigen, betekent dit toch dat voor elkaar het huis open staat. De strekking van deze verzen is natuurlijk mede bepaald door de samenleving (de cultuur) waarbinnen het gezegd werd, maar in de praktijk betekent het dat wij eventueel, waar het noodzakelijk is of gewenst is, ons huis openstellen, en zelfs de slaapkamers, voor onze broeders en zusters. Het gaat er om dat we elkander zouden ontvangen op dezelfde wijze als dat de Heer ons in Zijn Huis ontvangen heeft. Dat is de Gemeente. Hebr 3 : 6: "Zijn eigen huis; Wiens huis wij zijn".

Vanwege die herbergzaamheid "hebben sommige onwetend engelen geherbergd". Zelfs in de meest letterlijke zin, vinden we enkele keren in het Oude Testament. De Heer kunnen we dienen door Zijn dienstknechten, per definitie boodschappers, (engelen) te herbergen.

Mattheüs 10 : 40-42

- 40 Die u ontvangt, ontvangt Mij; en die Mij ontvangt, ontvangt Hem, Die Mij gezonden heeft.
- 41 Die een profeet ontvangt in den naam eens profeten, zal het loon eens profeten ontvangen; en die een rechtvaardige ontvangt in den naam eens rechtvaardigen, zal het loon eens rechtvaardigen ontvangen.
- 42 En zo wie een van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk een beker koud waters, in den naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

Waar wij dienstknechten Gods ontvangen, ontvangen wij de Heer Zelf en daar waar wij als gelovigen allen geacht worden dienstknechten

van Hem te zijn, gaat het niet over enkelen, maar over allen die de Heer kennen, die wedergeboren zijn. Daarvoor zullen wij van de Heer loon ontvangen,

Vers 3: "Gedenkt der gevangenen, alsof gij medegevangen waart". Zodra een van de gelovigen gevangen zit, waarbij overigens wordt aangenomen dat dit terwille van het geloof is, om "Zijn Naams wil", is in de praktijk de gemeenschap verbroken. De bedoeling is dat wij op een of andere wijze moeite doen om de gemeenschap toch in stand te houden. Natuurlijk, om hen te bemoedigen. Dat geldt ook voor: "... dergenen, die kwalijk gehandeld worden". Christenvervolgingen waren er vooral vanaf de eerste hoofdstukken van Handelingen. We zouden ons, alsof het ons zelf overkomt, in bijzonder betrokken weten, en dat laten blijken, met degenen die om hun geloof, "kwalijk gehandeld worden". Die om hun geloof gevangen zitten of dakloos zijn, of onderweg zijn en onderdak nodig hebben. (Zie ook 3 Johannes 1)

"Het huwelijk", in vers 4, is "eerlijk", namelijk eerbaar, eervol, met ere, "onder allen" en dus bij alle gelovigen, zo luidt de aanbeveling, gevolgd door: "en het bed onbevlekt". Dit wordt ook in de overdrachtelijke betekenis gezegd. "Het bed" heeft volstrekt dezelfde betekenis als het huwelijk. Het huwelijk, het seksuele leven, zou eerbaar of eervol en dus schoon (onbevlekt) zijn. Meer valt er niet van te zeggen. Er achter staat: "maar hoereerders en overspelers zal God oordelen", zodat meteen duidelijk is dat bij een "oneerbaar huwelijk", of een "bevlekt bed", het gaat om hoereerders en overspelers. Dat God zal oordelen, ligt voor de hand, want wij leven niet onder de wet, maar onder de genade. Voor zover er geoordeeld zal worden, zal de Heer dat Zelf doen. Als wij dat zouden moeten doen, houden we ons waarschijnlijk de rest van ons leven ons bezig met het oordelen van degene waarvan wij veronderstellen, of zeker weten, dat het huwelijk niet eerbaar en het bed niet onbevlekt is. Maar er staat: "zal God oordelen".

Vers 5, trekt het wat breder: "Uw wandel zij zonder geldgierigheid", Ik neem aan dat u uit deze verzen niks leert. Ik neem aan dat die dingen zo zondermeer bekend zijn, maar het is goed ze in de Bijbel bevestigd te vinden. Deze dingen zijn de meest elementaire dingen in het leven van de mens. Hoe u met anderen zou omgaan en hier wordt uitgebeeld hoe dat in elkaar steekt. "Geldgierigheid" betekent dat men erop uit is geld van anderen te verwerven. Daar houdt een groot deel van de wereld zich mee bezig. Onze wandel zou zijn zonder geldgierigheid. Waar tegenover staat: "zijt vergenoegd ... " Ik vind dat een prachtige

uitdrukking, want het betekent dat we tevreden zouden zijn met wat wij hebben. Dat wat wij hebben, zou in onze ogen "genoeg" zijn. Dan zijn wij "vergenoegd", dan hebben wij genoeg, althans, naar onze eigen maatstaven, en daar gaat het in de eerste plaats om. In dit Schriftgedeelte gaat het namelijk in de eerste plaats om onze eigen gezindheid, om onze levensinstelling. Waar richten wij ons op, is de vraag? Dat zou zijn op het dienen van anderen, op het op eervolle wijze met elkaar omgaan, en met onze echtgenoten in het bijzonder. En daarna op onze wandel zonder geldgierigheid en het vergenoegd zijn met wat aanwezig is, met het "tegenwoordige". Als we dat doen, dan valt er een heleboel spanning weg, want waar onze relatie met anderen aan deze spanningen onderhevig is, zoals in de voorgaande verzen genoemd, zal het ongetwijfeld ten koste gaan van onze dienst aan de Heer. Daarom zouden die spanningen er niet zijn en daarom kun je het beste je leven zo eenvoudig mogelijk indelen. Zo min mogelijk dingen hebben die je zo nodig moet bereiken, zo min mogelijk idealen die je zo nodig in dit leven moet verwezenlijken. Tevreden zijn met het "tegenwoordige", voor zover mogelijk is. Het zal blijken dat het meeste van die dingen, waarvan we zeggen dat ze moeten, toch echt niet moeten, nergens voor nodig zijn en slechts bestaan in onze verbeelding. We zouden ze gerust los kunnen laten.

Het tweede deel van vers 5 zegt: "want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, en ik zal u niet verlaten". Dat betekent niks meer of niks minder dan dat hij ervoor zorgt dat wij genoeg hebben, naar Zijn normen. Als wij naar Zijn normen genoeg hebben en wij verwerven ons toch meer, is de kans ook nog groot dat Hij zorgt dat we het weer kwijtraken, of niet? Nee, dat is wat ver doorgevoerd. Maar je kunt je van alles verwerven, maar morgen ben je het weer kwijt. Niks is wat dat betreft zeker, waar ben je dan mee bezig, als het toch onzeker blijft? Aan Timótheüs schrijft Paulus in dit verband:

Timótheüs 6 : 17

17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn, noch hun hoop stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, Die ons alle dingen rijkelijk verleent, om te genieten;

Rijkdom is per definitie instabiel. Daar kun je niet op vertrouwen. Waar je wel op vertrouwen kunt, is op een Heer die beloofd heeft dat Hij ons alles zou geven wat wij nodig hebben, maar dan wel op één voorwaarde: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid", (Mattheüs 6 : 33) gevolgd door: "en al deze dingen zullen u toe-

geworpen worden." In vers 32 stond al: "want uw hemelse Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft". Het staat er heel uitgebreid. Het gaat over kleding, eten en voedsel, dat zijn de meest simpele dingen van het leven. Daarvan weet Hij wat nodig is. Dat betekent ook dat Hij het bepaalt. Wij zouden ons er het best bij neer leggen en het daarbij houden. De Kolossenzen-brief vult het aan naar Gemeentelijke Waarheid in onze dagen.

Kolossenzen 3 : 1

1 Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechter hand Gods.

Boven is dat "Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid". Dat zouden we zoeken, dan zal Hij ons alles geven wat wij nodig hebben. Waar wij de Heer dienen, zal Hij voor ons zorgen, want "de arbeider is zijn loon waardig". (Lukas 10 : 7; 1 Timótheüs 5 : 18) In twaalf hoofdstukken worden wij systematisch opgeroepen om onze levens te stellen in Zijn dienst, als priesters, niet als dienaars, maar als priesters van het Nieuwe Verbond en dan volgt: "zijt vergenoegd met het tegenwoordige", met het aanwezige, "want hij heeft gezegd, ik zal u niet begeven, en ik zal u niet verlaten". (Deuteronomium 31 : 6, 8; Jozua 1 : 5; 1 Kronieken 28 : 20; Psalm 94 : 14) Volgens vers 6 "durven wij vrijmoediglijk te zeggen": "De Heere is mijn Helper" of "mijn Hulp" en dat is ontleend aan enige Psalmen. De Helper, ook in het Oude Testament, is de Middelaar van het Nieuwe Verbond. En hulp komt van de Hogepriester van het Nieuwe Verbond. De naam Eliazar, Eliëzer, Elazar, dan wel Lazarus, (alle keren hetzelfde) betekent "God is hulp". Die naam wordt gedragen door degenen die een type zijn van Christus, de Eersteling en dus Hogepriester naar de ordening van Melchizédék en Koning van het Nieuwe Verbond.

Omdat wij vrijmoediglijk durven zeggen dat de Heer onze Helper is, zullen wij niet "vrezende wat mij een mens zal doen". We zeggen dat dan en op grond van die uitspraak zijn wij "vergenoegd"; hebben wij genoeg aan wat wij hebben. Het is niet Bijbels om te zeggen dat de Heer mijn Helper is, en tegelijkertijd niet "vergenoegd" te zijn. Het heeft allemaal te maken met onze complete levensinstelling. Hoe wij in dit leven staan. Laten we ons meeslepen door de ontwikkeling, de vooruitgang, de groei, of hoe het allemaal maar heet, waaraan deze oude schepping nou eenmaal onderworpen is. Dat is de werking van het zuurdesem. (o.a. Galaten 5 : 9) Het wordt allemaal groter en leger, en letterlijk rotter, want dat is wat het zuurdesem voorstelt. Of laten

we dat los en zijn we tevreden met wat we zijn en wie we zijn in de Heer, inclusief de beloofde hulp die Hij ons toegezegd heeft. Dat is een zeer fundamentele zaak.

Hebreeën 13 : 7

7 Gedenkt uwer voorgangeren, die u het Woord Gods gesproken hebben; *en* volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst *hunner* wandeling.

Het is net of er in de Bijbel vanuit gegaan wordt dat het woord "voorganger" ooit verkeerd zou worden toegepast, zodat er in de meeste gevallen bij staat: "namelijk *die u het Woord Gods gesproken hebben*". Als ze het Woord Gods gesproken hebben, *dán* zijn het de "voorgangers". Als ze het woord van een ander spreken, dan kun je dat wel "voorgaan" noemen, iemand kan officieel aangesteld zijn als voorganger, maar dat maakt hem nog niet tot voorganger. Van de voorganger die u het Woord Gods gesproken heeft, staat dat men die zou "gedenken". Dat hoeft niet automatisch te betekenen dat het iets van doen heeft met de weldadigheid, zoals die genoemd wordt in vers 16, of in Galaten 6 : 6: "*En die onderwezen wordt in het Woord, dele mede van alle goederen dengene, die hem onderwijst*". Maar het zit er wel aan vast, anders zou ik die Schriftplaats niet kunnen noemen.

Hoemo zouden wij denken aan de "voorgangeren"? Want dat is wat het woord betekent. "In herinnering hebben", "to keep in mind", "houd ze in gedachten". Waarom? Omdat zij fungeren als de voorbeelden, ook in de praktijk, voor de praktische levenswandel. Dat is het verhaal van dat je ouders je van alles kunnen vertellen, maar daar heb je nooit genoeg aan. Je zou ze navolgen, hun voorbeeld volgen, en zo opgroeien. In de geestelijke dingen is dat precies hetzelfde, want er staat "*gedenkt uwer voorgangeren*", houd ze in gedachten, en dan "*volgt hun geloof na*". Geloven zoals zij. Maar je weet niet hoe ze geloven, tenzij dat het op een of andere wijze naar buiten toe blijkt. Dat wordt ook genoemd, want het blijkt uit het woord dat zij spreken, Dat is echter niet het enige, want er staat: "*aanschouwende de uitkomst*". En toen hebben de vertalers het vers omgebogen, want de vraag zou nu moeten zijn: de uitkomst van wat? Er staat: "van hun wandeling", maar die eindigt voor allemaal in het graf, dus dat kan het niet zijn, en dat staat er ook niet. "Hunner" staat schuin gedrukt, zodat u weet dat de vertalers het woord ertussen gevoegd hebben. Het is dus niet de "uitkomst van de wandel". Dat is geen goede vertaling. Die twee woorden, "uitkomst" en "wandeling" staan gewoon tegen elkaar aan, zonder iets ertussen, dat bestaat in het Nederlands

ook, maar niemand gebruikt het nog. Het heet een "*appositie*". Het betekent dat die woorden zo nauw met elkaar verwant zijn, dat er helemaal geen woord of leesteken meer tussen komt. In de meeste gevallen betekent het dan ook dat beide woorden volstrekt dezelfde betekenis hebben. Dus: "*aanschouwende de uitkomst*" van wat? Van geloof natuurlijk! Volgt hun geloof na, maar geloof kun je niet zien. De uitkomst van geloof wel. Johannes zegt in zijn brieven dat een gelovige het Woord Gods liefheeft, en ook de broederen liefheeft.

Dus: "*volgt hun geloof na*", "aanschouw de uitkomst van hun geloof". Dat is een "wandel", een voorbeeld. Hoe weten wij welke gelovigen wij zouden navolgen, aan wie wij een voorbeeld zouden nemen? Hoe weten wij of iemand "een voorganger" is? Iemand die vooraan gaat, die dus wandelt, en het waard is om na te volgen op dezelfde weg. Eenvoudig: als ze het Woord Gods gesproken hebben. Dat kun je controleren, want we hebben allemaal het Woord God zwart op wit, dus dat is na te gaan. Het grondbeginsel bij dit onderwerp is: wij volgen degene na die ons het Woord Gods gesproken hebben en daar nemen we een voorbeeld aan. Christelijke levenswandel is per definitie er een van traditie. Dat wil zeggen dat bepaalde zaken, gebruiken namelijk, een bepaalde wijze van leven, generaties door overgedragen worden. Dat moet ook wel, want wet hebben we niet en dus kunnen we alleen nog maar voorbeelden navolgen van anderen.

Traditie betekent dat iets van hand tot hand gaat. "Traditie" is eigenlijk "handel". Alleen die twee woorden gebruiken wij op verschillende terreinen van het leven tegenwoordig, maar de grondbetekenis is hetzelfde. Traditie wil zeggen "overhandigen", om het uitgebreider te zeggen. Zo ziet het leven eruit, zo wordt een Christen geacht te leven en voorbeeld te nemen aan anderen, die niet alleen het Woord Gods kennen, in de eerste plaats, maar die ook nog het Woord Gods gesproken hebben. Het is veilig om dat na te volgen. Het belangrijkste voorbeeld is de meest voor de hand liggende, die van Hebreeën 12 : 2: "*Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus*", die een weg gegaan is, die een loopbaan gelopen heeft. Zijn leven werd in de eerste plaats gekenmerkt door geloof in het Woord Gods, en vanuit dat geloof in het Woord Gods, liep Hij een bepaalde weg en openbaarde Hij een bepaalde wandel. Dat beeld blijft het belangrijkste beeld. Tussen Hem en ons liggen vele generaties en die gelden als voorbeelden. Die worden door de generaties heen overgedragen. Dat is traditie. De "overhandiging" van het "heilig avondmaal" is dat ook, aldus Paulus, die eerst in vers 1 van 1 Korinthe 11 zegt: "*Weest mijn navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.*"

1 Korinthe 11 : 2

- 2 En ik prijs u, broeders, dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik *die* u overgegeven heb.

Het "heilig avondmaal" is geen wet of regel. Het is een gave, die door de generaties heen doorgegeven wordt en zo bij ons terecht is gekomen. Dus toch traditie, maar dat wil niet zeggen dat het star is. Integendeel, een goede traditie is juist traditie, omdat het levend is. Wet is star, maar traditie is levend en daaruit leven wij.

De conclusie omtrent vers 7 is dus: iemand die het Woord Gods spreekt, gaat daarmee vóór in "de wandeling", waarvan je mag aannemen dat die uit geloof is. Dan zal men dat leven, die wandel, niet als wet beschouwen, maar als voorbeeld nemen.

Hebreeën 13 : 8, 9

- 8 Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid.
9 Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leringen; want het is goed, dat het hart gesterkt wordt door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben, die *daarin* gewandeld hebben.

Je vraagt je af wat vers 8 hier tussen doet. Sommigen gebruiken dat om te zeggen: "Gisteren genas hij zieken, dus dat zal hij vandaag ook doen." Maar dat betekent het niet. Lees maar na. Er staat: "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde, en dat zal Hij ook altijd blijven". En omdat Hij altijd Dezelfde is: "Wordt niet omgevoerd met allerlei verschillende, steeds weer veranderende, vreemde leringen." Er is maar één Bijbelse leer en dat is die aangaande Jezus Christus. De Bijbel praat toch niet over wat anders dan over de Here Jezus Christus? Hij is toch het Woord Gods? Dat is de Bijbel ook en dus kan het nooit over wat anders gaan dan over Hem. De Bijbel is één groot "Christologisch Boek". Wij zouden blijven bij de Here Jezus Christus, die "gisteren en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde is". Persoonlijk ben ik dolgelukkig dat ik een Bijbel heb die nooit verandert. ^{Zie zijlijn 108} Het Woord Gods wordt nooit veranderd. Het Werk Gods staat vast van begin tot eind. Dat is wat een mens nodig heeft in het leven.

Aangezien die leer altijd dezelfde blijft, omdat Hij altijd Dezelfde blijft, zou men niet moeten worden "omgevoerd", om de tuin geleid, eromheen gevoerd, door "verscheidene", namelijk afwijkende, en dus "vreemde leringen". Vreemd omdat ze niet passen in de Bijbel, maar

in het bijzonder niet passen bij wat in deze Brief over de Here Jezus Christus geschreven is. "Vreemde leringen" komen tot uiting doordat ineens de genade geen betekenis meer heeft. Dat staat hier ook: "want het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade". Zodat "vreemde leringen" of "verscheidene leringen", altijd leringen zijn waardoor het hart niet meer gesterkt wordt door genade. Dan wijkt men af ("verachtert") van de genade door bijvoorbeeld de wet te leren of iets wat er voor in de plaats komt.

De beschrijving over de onnuttigheid van die spijzen, is kennelijk de beschrijving van de situatie onder de wet, want die wordt in hoge mate bepaald door spijzen. Zeker in de Joodse wet. "Spijzen", dat wat men eet, is de uitdrukking van al wat men tot zich neemt en daarmee de uitdrukking van heel het leven. Vandaar dat voedsel, spijzen, en leven in de Schrift nogal eens als synoniem beschouwd worden, omdat het feitelijk om hetzelfde gaat. De bedoeling is niet dat wij gesterkt worden door deze "spijzen", dat werkt namelijk niet. De bedoeling is dat het hart van het Nieuwe Verbond, waarin het Woord geschreven zou worden, gesterkt wordt door genade. Zo werkt dat onder het Nieuwe Verbond. (Hebreeën 8 en Jeremia 31) De uitwendige dingen, "spijzen", hebben geen nut voor het hart, voor het inwendige. "Nut" in de Bijbel heeft altijd de betekenis van "opbouw". Door spijzen wordt geen "opbouw bekomen" en dat geldt voor degenen die in die spijzen, en dus in of onder de wet, gewandeld hebben. Dus de algemene gedachte is dat de wet niet nut is, net zo min als dat het vlees nut is. (Johannes 6 : 63) Genade is nut, vandaar: "Ziet toe dat niemand verachttere van de genade Gods", uit Hebreeën 12 : 15.

Hebreeën 13 : 10

- 10 Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen.

De priesters onder het Oude Verbond "aten van het altaar". (Deuteronomium 12 : 27) De dingen komen op het altaar, zijn voor de Heer bestemd, maar een deel daarvan was voor de priesters, ze zouden daarvan eten. Dat was ook zo met het brood van de tafel en nogal wat ander voedsel, zeker dat wat aangeboden werd als spijsoffer. Hier wordt het aangehaald, omdat ook wij geacht worden priesters te zijn, maar nu naar "de kracht des onvergankelijke levens". (Hebreeën 7 : 16) De gedachte is dat, zoals de priesters van het Oude Verbond aten van, of leefden van, wat ze van de HEERE rechtstreeks ontvingen, of van het altaar, of van de tafel der toonbroden, wij dienaren zijn van het Nieuw Verbond, en leven (eten) zouden van wat wij van de Here Jezus Christus

Zijlijn 108

Ik waarschuw u voor die mensen die in het leven zoveel behoefte hebben aan verandering, die altijd weer wat nieuws moeten. Altijd weer wat nieuws, altijd weer wat anders, en zodra het Woord Gods open gaat, moeten ze ook altijd weer wat nieuws, altijd weer wat anders, altijd weer nieuwe gedachten, nieuwe theorie proberen te ontwikkelen, die ze na jaren toch weer weggooien, maar je kunt er heel wat tijd mee doorbrengen. Gewoon omdat men wat nieuws wil. Wij willen helemaal niet wat nieuws. Wij willen het oude, dat vast staat namelijk. Dat was helemaal niet verouderd en blijft dus ook altijd nieuw. Het verandert ook niet. Dat willen we wel steeds beter leren kennen. We willen er een steeds vernieuwde blik op kunnen werpen, dus dingen van andere kant leren zien en begrijpen en beleven. Zo blijft het nieuw, maar het verandert niet.

ontvangen. Het gaat erom dat wij een wandel hebben, niet onder het Oude Verbond, maar onder het Nieuwe Verbond. Daar hebben wij ook een altaar en eten van wat de Heer ons geeft, vooropgesteld dat wij inderdaad Hem dienen. Het is daarom geen puur leerstellige, maar juist een praktische zaak.

Soms vraag ik me af of die priesters van het Oude Verbond ook een brief hebben rondgestuurd om de financiën en het werk op peil te houden, of zoiets. Ik bedoel het niet cynisch, alleen maar om aan te geven dat ze moesten leven van de offers die gebracht werden. Als er geen offers gebracht werden, konden ze er niet van eten. Dan moesten ze maar tevreden zijn met wat de Heer gaf. Dat geldt voor ons allemaal, daar gaat het hier ook over. *“Dien de tabernakel dienen”*, dienen het Oude Verbond, de wet, en dat zijn dezelfde als uit de tweede helft van vers 9. Zij hebben daar “geen nuttigheid van bekomen”. Maar wij hebben een altaar waarvan wij eten. De moeilijkheid van de Schriftplaats is waarschijnlijk dat wij ervoor gekozen zouden hebben om dat altaar, waarvan gegeten wordt, meteen te noemen aan het einde van vers 9 en het dan pas op ons toepassen. Zo van, zij hadden een altaar waarvan zij aten, en het heeft hun geen nuttigheid gebracht, wij hebben echter een altaar (*is een uitbeelding van “de dienst aan God”*) waarvan wij eten en dat brengt ons wel nuttigheid. Maar ... zo staat het er niet en toch is dat wel wat er staat. Dus wij hebben een altaar, in tegenstelling tot degene die onder het Oude Verbond leefden. Wij hebben een altaar van hetwelk zij niet mogen of kunnen eten. Degenen die onder de wet leven, kunnen namelijk niet leven uit de genade. Degenen die uit werken leven, die God willen dienen onder de wet, weten niet wat genade is en kunnen daar niet van leven.

Zij *“die den tabernakel dienen”* hebben geen “macht om te eten” waar wij van eten, eenvoudig omdat de Heer het ze niet geeft. Waar wij ons laten “omvoeren met verscheidene en vreemde leringen”, waar wij “verachteren van de genade Gods”, waar wij de Heer in de praktijk niet dienen, zal Hij ons ook niks geven. Hoe we dan aan de spijzen moeten komen? Dat zullen we dan toch zelf moeten regelen. Als wij de Heer niet dienen, hoe moeten we dan in leven zien te blijven? Dan moeten we zelf ons leven inrichten en dat soort dingen meer. Er is geen hulp beloofd van de Troon der genade aan degenen die onder de wet dienen of leven, maar wel voor degenen die Hem dienen.

De gedachte bij het avondmaal is dat het oorspronkelijk de paasmaaltijd, was, maar dan inmiddels zonder paaslam, omdat het uitbeeldt

dat het Oude Verbond voorbij is. Wat er ná de maaltijd overblijft, dat staat uitdrukkelijk Mattheüs, Markus en Lukas, en hier ook, is brood en wijn. Die zijn samen een uitbeelding van het leven van het Nieuwe Verbond. Waarmee wij, want dat is wat de apostel hier uiteenzet, deelnemen aan “brood en beker” of aan het “avondmaal”. Zo drukken wij de gemeenschap uit die wij met elkaar en met de Heer hebben. Een praktische, levende gemeenschap. Als de apostel daarover spreekt, zegt hij dat het de bedoeling is dat wij niet alleen op deze symbolische wijze uitdrukking geven aan onze gemeenschap, onze verbondenheid, maar dat we dit ook in het praktische leven zouden doen. Waarmee nogmaals bevestigd wordt dat de maaltijd de uitdrukking is van het leven als zodanig. Het leven is niet anders dan een maaltijd. We nemen wat tot ons en we scheiden wat af. Dat eten en drinken, de maaltijd, is wat de Heer ons gegeven heeft en dat nuttigen wij dus. Het is de uitbeelding van het praktische leven van de gelovige die geacht wordt in zijn praktische dienst aan de Heer die geestelijke eenheid te bewaren. Wat Paulus “onwaardig eten en drinken” (1 Korinthe 11 : 27) noemt, gaat over het in de praktijk van het leven niet in stand houden, of tot stand brengen, of ontkennen, van die geestelijke eenheid, maar toch wél deelnemen aan het avondmaal. Dat is zeer inconsequent, omdat we dan gebruik maken van een type dat wij niet praktiseren. Dat heet “onwaardig eten en drinken”.

1 Korinthe 11 : 29

29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam.
[des Heeren]

Het gaat om het niet onderscheiden van het Lichaam. “Des Heeren” staat niet in de grondtekst. Het is namelijk niet het “Lichaam des Heeren”; het gaat om het Lichaam van Christus en dat staat er óók niet, want wij weten dat het gaat om dat ene Lichaam uit het voorgaande hoofdstuk en uit de volgende 3 hoofdstukken in de eerste Korinthe-brief. Het gaat in dit verband ook om een oordeel, dat men zichzelf aandoet.

1 Korinthe 11 : 30

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en zieken, en velen slapen.

De scherpste explicatie van het vers wil zeggen dat, als wij de Heer voor de voeten lopen, dan zorgt Hij dat wij op een zijspoor terecht komen. Zwak, ziek en slapen. Dan neemt Hij ons weg. Hetgeen in

overeenstemming is met wat gezegd wordt in de gelijkenis van de Ware Wijnstok. (Johannes 15) Meer voor de hand ligt, denk ik, is de conclusie dat waar wij de Heer niet dienen en dus niet betrokken zijn in de eenheid of opbouw van het Lichaam van Christus, daar ontvangen wij geen "hulp ter bekwamer tijd" en dat is slecht voor onze gezondheid. De positieve kant is dat de Heer beloofd heeft ons hulp te geven waar wij hem dienen, want daar heeft Hij belang bij. Zelfs bij onze gezondheid, in het algemeen gesproken en uitzonderingen daargelaten. Als we tenminste onze gezondheid gebruiken om de Heer te dienen. Wanneer we Hem niet dienen, heeft hij er geen belang bij. Waarmee ik niet gezegd wil hebben dat de mate van gezondheid van een gelovige kenmerkend is voor het niveau van zijn geestelijk leven, want dan draai je de gedachte om. Dat is dus niet zo. Maar de algemene regel wordt wel in de Schrift gegeven.

Spijzen, eten en drinken is uiteindelijk de uitdrukking van heel ons leven. Het drukt ook uit de gemeenschap die wij met anderen hebben. Dat bepaalt ons leven. Dat is wat leven is. Vandaar aanzitten aan dezelfde tafel, drinken van hetzelfde brood, dezelfde wijn. **Zie zijlijn 109** Het gaat zelfs over alle maaltijden, als uitdrukking van leven en gemeenschap. De maaltijd wordt geacht ons kracht te geven en de gemeenschap die wij oefenen is tegelijkertijd de grote kracht in ons leven. Niet alleen bij gelovigen, maar bij de mens in het algemeen. Dat wat ons bekrachtigt in ons leven, wordt in hoge mate gevormd door de relaties die wij hebben en onderhouden. Waar die gemeenschap er niet is, heeft dat een zeer negatieve uitwerking op onze gezondheid. Ook volgens mijn dokter. Waar mensen vereenzamen en geen contacten hebben, leven ze gewoonlijk niet zo lang meer. De geestelijke gesteldheid van een mens, met een kleine "g", gewoon buiten de Bijbel om, is in hoge mate bepalend voor zijn gezondheid en voor de lengte van zijn leven.

Hebreeën 13 : 11

11 Want welke dieren bloed voor de zonde gedragen werd in het heiligdom door den hogepriester, derzelver lichamen werden verbrand buiten de legerplaats.

In vers 11 staat een ingewikkelde zin. Er werden dieren geofferd, waarvan het bloed in het Heiligdom gebracht werd, met name op de Grote Verzoendag, waarover we hoofdstukken geleden gesproken hebben. Wat gebeurde er met hun lichamen? Die werden verbrand buiten de legerplaats. Waarna de toepassing komt, die voor de helft al geweest is, namelijk: wij hebben deel aan het leven van de

Here Jezus, aan Zijn Bloed, dus. Maar hoe zit dat nu met onze lichamen, met onze aardse omstandigheden? Het antwoord is: als ons leven met Christus gezet is in de hemel, als we een positie hebben in het Heiligdom en dat dienen, zoals de Here Jezus zelf ook doet, dan worden onze lichamen buiten de legerplaats verbrand. De "legerplaats", zo blijkt uit het verband, is de uitbeelding van de samenleving onder de wet, de Joodse wet. De lichamen van de dieren die geofferd waren, in het bijzonder die van die offers van Grote Verzoendag, werden buiten de legerplaats gebracht, in de woestijn. Ze werden dus onttrokken aan de dienst onder het Oude Verbond. Zodat de vraag is, welke positie zouden wij hier op aarde innemen? In ieder geval buiten de wet, want daar wordt in de eerste plaats over gesproken. Wij horen daar niet in thuis en ook niet in die wereld met z'n idealen, waaraan gewerkt moet worden, waarin alles bereikt moet worden. Daar zijn we wel in geboren, en van nature maken we daar deel van uit, maar toen we bekeerd zijn hebben we ons op de Heer gericht. Voor zover we die op aarde zouden zoeken, is Hij "buiten de legerplaats". Als we doen wat in het voorgaande van deze brief gezegd is, namelijk "naderen tot de Troon der genade", dan heeft het als praktische consequentie hier beneden, dat we buiten die gemeenschap staan. Er ons bewust aan onttrekken, op zijn minst aan alle godsdienstig streven in de wereld.

Hebreeën 13 : 12-14

- 12 Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden.
- 13 Zo laat ons dan tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende.
- 14 Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.

De Here Jezus droeg Zijn smaadheid "buiten de legerplaats", maar niet alleen toen Hij stierf. Hij doet dat nog in onze dagen, "opdat hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen". Wij zijn "het volk" en worden geheiligd sinds de opstanding, tot in onze dagen aan toe. Het vers beschrijft niet alleen zijn lijden en sterven aan het kruis van Golgotha, maar net zo goed de positie van Christus tot in onze dagen. Dat kan ook niet anders, want als Hij Zich niet, tot in onze dagen, buiten de legerplaats bevindt, hoe zouden wij dan buiten de legerplaats tot Hem naderen? Hij zou de Gemeente heiligen. Hij zou degenen die wedergeboren zijn en aan dat Volk, aan dat Huis, zijn toegevoegd, heiligen. Wat hier staat, komt overeen met bijvoorbeeld de uitspraken uit Efeze 5, waar staat dat Hij zich voor de Gemeente heeft "over-

Zijlijn 109

"Brood en beker", "avondmaal", wil ons iets leren. Het gaat erom dat ze ons een bepaalde waarheid in herinnering brengen. Het zou ons illustreren hoe wij deel hebben aan het Lichaam en het Bloed van Christus. Hoe wij eten van Zijn tafel, door Hem onderhouden worden, door hem bekrachtigd worden, in hem gemeenschap hebben, met elkaar ook, en bovendien gezamenlijk in Hem feestvieren, want dat zit allemaal in de maaltijd opgesloten.

gegeven", "opdat Hij [haar] heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord". Dus wat Hij nu doet, is niet de beschrijving van wat Hij gedaan heeft opdat wij kinderen Gods zouden worden, maar van wat Hij nu doet voor de kinderen Gods, opdat zij zonen Gods zouden worden in de toekomst.

De onreinen moesten buiten de legerplaats gaan, om daar besprengd te worden met "water der ontzondiging", (Numeri 8 : 7) vermengd met de as van de rode vaars. (Numeri 19) Zo werden zij gereinigd. Dat gebeurde niet in de legerplaats, dat kon zelfs niet. Zo geldt het voor ons ook. Waar wij niet naderen tot de Troon der genade, en dus niet uitgaan buiten de legerplaats, zullen wij geen rein geweten hebben. Dan blijven wij namelijk gewoon in de legerplaats, en dus onder de wet, dan wel de eerste beginselen der wereld, alwaar wij per definitie een verontreinigd geweten hebben. Hoe komt het dat zoveel gelovigen last hebben van een verontreinigd geweten? Omdat men niet gegaan is buiten de legerplaats. Men blijft er liever in, men zoekt ook eer binnen de legerplaats, men wil graag deel uitmaken van een godsdienstig systeem, net als de Joodse legerplaats. Men stelt zich dus niet echt beschikbaar voor de priesterlijke dienst aan de Heer onder het Nieuwe Verbond. Die bestaat niet uit eenmaal in de week, op zondag, bij voorkeurs 's morgens, deelnemen aan het avondmaal. Sommigen denken dat op basis van de Christelijke traditie. Onze priesterlijke dienst bestaat eruit dat we "onze lichamen stellen tot een levend, heilig, Gode, welbehagelijk offer". (Romeinen 12 : 1) Dat kost ons wat en dat is heel wat meer dan af en toe deel te nemen aan de tekenen die de Heer ons heeft nagelaten.

De dienst onder de wet wordt aangeduid met de termen van een "altaar" en een "tabernakel", wat duidt op een tent (van samenkomst) van tijdelijke aard. En dus staat er: "laten we tot Hem uitgaan, buiten de legerplaats, wij zullen dan zijn smaadheid dragen". Maar wat maakt het uit? Wij hebben hier geen blijvende plaats. Hier wordt op zijn minst verwezen, ook letterlijk, naar de val van Jeruzalem. Als die woorden zo letterlijk mogelijk geïnterpreteerd worden, dan zouden wij moeten denken aan dé legerplaats, namelijk Jeruzalem. De uitspraak hier komt dan ook overeen met de uitspraken van de Here Jezus, bij meerdere gelegenheden, dat men inderdaad Jeruzalem zou ontvluchten, omdat Jeruzalem verwoest zou worden. De verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 van onze jaartelling, is tegelijkertijd een uitbeelding van de verwoesting van het Judaïsme, en van de heerschappij van de wet. Jeruzalem werd verwoest, en de Gemeente was daar dus niet meer. Wij zouden uitgaan buiten de legerplaats,

want hoe dan ook wet, en de wereld, zelfs de beginselen van deze oude wereld, zijn van een zeer tijdelijk karakter. Dus: "Laat ons uitgaan, want "wij hebben hier geen blijvende stad". Laat ons de dingen zoeken van de toekomstige eeuw, want de dingen van de tegenwoordige boze eeuw gaan voorbij. Het is niet erg zinnig om te investeren in zaken waarvan op voorhand vaststaat dat ze binnen afzienbare tijd failliet zullen gaan.

Hebreeën 13 : 15

15 Laat ons dan door Hem altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is, de vrucht der lippen, die Zijn Naam belijden.

Hoe naderen gelovigen tot de Troon der genade? Hoe gaan ze uit buiten de legerplaats? Dat is heel makkelijk. Wij gaan gewoon het Woord Gods spreken. We leggen getuigenis af van de hoop die in ons is. (1 Petrus 3 : 15) Wij geven God de eer, wij danken Hem in alles, voor alles wat we hebben. Op die wijze, vooral waar het in publiek gebeurt, komen wij vanzelf buiten de legerplaats terecht. Het meest eenvoudige dat wij kunnen doen, nadat wij het Woord der Waarheid ontvangen hebben, is datzelfde Woord spreken. Tenzij wij dat bewust niet willen, omdat we niet bereid zijn Zijn smaadheid te dragen. Omdat we niet bereid zijn terecht te komen buiten de legerplaats.

Hier wordt gesproken over onze priesterlijke dienst. Er staat: "Laat ons dan door Hem altijd Zijn naam belijden". Er staat nog veel meer bij, waarbij het gaat om de manier waarop het er staat. Er staat: "Laat ons dan door Hem altijd Gode opofferen". Daar komt dat offer. Dat is een priesterlijke dienst die beschreven wordt. "Laat ons altijd Gode opofferen, een offerande". Het eerste dat gebruikt wordt in deze dienst onder het Nieuwe Verbond zijn de lippen, de mond, de tong en de keel. De werkelijke dienst van de priesters bestond dan ook uit het spreken van het Woord Gods. De eerste taak van de priesters was het recht leren. De Levitische priesters in het algemeen zouden Israël onderwijzen. In het recht in het bijzonder, maar in de Schriften in het algemeen. Een priester is per definitie dus een leraar.

"Een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen, die Zijn naam belijden". Zodra wij met onze lippen "Zijn naam belijden", blijken wij vreemdelingen en bijwoners in de wereld te zijn. Enerzijds "huisgenoten Gods", maar ook vreemdelingen voor de wereld. Op het moment dat wij het Woord Gods beginnen te spreken, blijkt dat we in deze tegenwoordige wereld niet thuis horen. Het leidt er zelfs bij gelegenheid toe dat wij op grond daarvan zullen delen in de smaadheid van Christus.

"Lippen, die zijn naam belijden" is dat wij uitdrukken hoe dankbaar wij Hem zijn, dat wij leven in afhankelijkheid van Hem en Hem als onze Heer in de praktijk van ons leven, onze wandel, erkennen. Niet alleen op zondag, of in besloten kring, want dan hoeven we geen smaad te dragen. Waar het om gaat is dat we juist, voor zover wij leven in de tegenwoordige boze wereld, dat we ook dáár Zijn Naam belijden. Niet eens alleen met de mond, maar ook in onze wandel. Dat we andere prioriteiten stellen in ons leven, andere doelen nastreven dan die voor de wereld algemeen bekend zijn. Dat is een totaal andere gerichtheid. Dat is een leven waarbij de Heer inderdaad wordt grootgemaakt. Dat is tot eer van God. Het gaat er om wat er van ons leven terecht komt, of we Hem gediend hebben of niet. Of we "handeling gedaan hebben totdat hij kwam". (Lukas 19 : 13) Dat is waar het werkelijk om gaat. Hoe dat eruit ziet kan ik niet vertellen, want dat is voor ieder van ons verschillend. Dit zijn algemene waarheden, die wel op een ieder van ons van toepassing zijn. Namelijk, dat wij er ook publiekelijk voor uitkomen Wie wij dienen, Wiens eer wij zoeken. Die van onszelf, of die van onze Heer.

Hebreeën 13 : 16

16 En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zodanige offeranden heeft God een welbehagen.

"Weldadigheid" en "mededeelzaamheid" is hetzelfde. God heeft een welbehagen aan die "offeranden des lofs", maar net zo goed aan die offeranden van weldadigheid, namelijk mededeelzaamheid. Het kan heel goed zijn dat de mededeelzaamheid van vers 16 uiteindelijk tot doel heeft het offer van vers 15 te bevorderen, namelijk de prediking van het Woord Gods. Mededeelzaamheid hoeft niet noodzakelijk specifiek te zijn voor wat wij het "het werk des Heeren" noemen. Het kan net zo goed bijdragen inhouden in de noden van degene die "nooddruftig" zijn, zoals dat in de Statenvertaling heet. (o.a. Filippenzen 4 : 16, 19) Het is een Bijbelse gedachte dat wij op elkaar toezien, niet alleen i.v.m. het geestelijke, maar evenzo wat betreft het materiële welzijn. Dat kan bijdragen zijn in de behoeften van anderen. Dat is een normale gang van zaken in de Schrift. Ik ben van mening, dat meen ik echt, dat het makkelijkste wat je voor de Heer kunt doen de mededeelzaamheid van vers 16 is. Dat kost alleen maar geld. Moeilijker wordt het als het een deel van je tijd, of van je inspanningen, of van je leven als zodanig vergt. Dat is veel moeilijker. Ik denk altijd, onder het Oude Testament hadden ze het makkelijk. Met het betalen van tienden kwamen ze er mooi goedkoop vanaf, want wij worden geacht honderd, alles dus, te geven, heel ons leven. Dat is de praktische

toepassing van ons priesterschap. Namelijk, dat we al wat we hebben in Zijn dienst stellen, waarbij de prediking van het Woord uiteraard bovenaan staat. Onderaan staan de aardse zaken. Beide dingen worden beschreven als offeranden, waaraan God een welbehagen heeft. Het gaat in ieder geval om het geven van ons leven als zodanig. Dat wij ons hele leven, met al wat wij zijn en al wat wij hebben, aan Hem ter beschikking stellen, opdat Hij het zou gebruiken.

Hebreeën 13 : 17

17 Zijt uw voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap geven zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.

Wat hier beschreven staat, blijkt wel degelijk een belangrijk probleem onder de gelovigen te zijn. Ik vind het altijd moeilijk om erover te praten. In het algemeen is het echter zo dat, wanneer wij niet onderdanig zijn, of geneigd zijn te luisteren, naar onze voorgangers, dat het inderdaad problemen met zich meebrengt. In ieder geval voor ons praktische leven. Naarmate wij geneigd zijn te luisteren naar een Bijbelse boodschap, zullen wij ook een Bijbelse boodschap ontvangen. Naarmate wij niet geïnteresseerd zijn in een Bijbelse boodschap, zullen wij die ook niet ontvangen. Dan kunnen wij die namelijk niet ontvangen en kán die zelfs ons niet eens gepredikt worden.

Er zijn veel Bijbelse waarheden waarover tot bepaalde mensen onmogelijk gesproken kan worden. Er zijn dan dingen die eerst geregeld moeten worden, geordend moeten zijn, alvorens men open kan staan voor Bijbelse waarheden. Dat is een beetje het thema van Hebreeën 6. Dat er nu eenmaal zijn, die "*de hemelse gave gesmaakt hebben*", die verlicht zijn geweest, die "*des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn*", die gesmaakt hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw, en die niettemin die dingen loslaten, "*afvallig geworden*" zijn, staat er. De apostel zegt dat het onmogelijk is om zulke mensen "*wederom te vernieuwen tot bekering*".

We hebben eerder ook stilgestaan bij de laatste verzen van Hebreeën 5. Dat een kind van God, wanneer hij wedergeboren is, eerst behoefte heeft aan melk, en daarna, als alles normaal verloopt, aan vaste spijs. Van de Korinthiërs werd gezegd dat ze zelfs die melk niet wilden, en dan komt men aan die vaste spijs nooit toe. Dan is het voor een spreker, want de voorganger is dan toch in ieder geval in de eerste plaats degene die het Woord Gods spreekt, zelfs onmogelijk om over dat

soort zaken te spreken. Het is niet voor niks dat het ook in Hebreeën 6 wordt aangehaald, want in de praktijk blijken vele kinderen Gods niet echt geïnteresseerd te zijn in de Waarheid, of in de Heer. Ze zijn geïnteresseerd in zichzelf, en gaan er bovendien van uit dat de Heer ook in hen geïnteresseerd is. Waar het om gaat is dat wij geïnteresseerd zouden zijn in de Heer, in Zijn Werk, dat we Hem liefhebben, Hem zouden willen dienen. Dat kan alleen wanneer wij zelf, privé, geen echte geestelijke problemen hebben en niet onder de wet leven en dus leven met een verontreinigd geweten. Dan staan wij daar helemaal niet voor open. Hoe zou iemand ons dan die dingen spreken? Paulus beklagt zich bij de Korinthiërs dat hij nooit toegekomen is aan de consequenties van de opstanding van Christus, namelijk *"Christus gezeten aan de rechterhand Gods"*, op de Troon der genade, als Hogepriester van dat Nieuwe Verbond, door welke wij God zouden dienen. De Korinthiërs waren niet echt geïnteresseerd en kwamen daar niet aan toe. Paulus kwam er vervolgens niet aan toe om hen dat te prediken. Zelfs waar hij dat in zijn brieven alsnog probeert, kunnen wij vaststellen dat hij daar maar tot op zeer geringe hoogte in slaagt. Men leze de Korinthe-brieven. Dus dat is zo'n beetje het probleem.

"Zijt u voorgangeren gehoorzaam en zijt hun onderdanig" wil zeggen dat ze als voorganger op zijn minst erkend zouden worden. Dat wij hun woorden in de eerste plaats zouden aanhoren, maar meteen daarop volgt dat wij geacht worden die woorden te toetsen aan de Schrift. De gedachte daarbij is niet dat wij de Bijbel zouden lezen, maar dat we het Evangelie, de Bijbelse boodschap die ons gepredikt wordt, zouden controleren aan de hand van de Schrift. Want de gedachte is dat God mensen uitzendt die het Woord van God zouden spreken. Als men die boodschap aanneemt, onderwerpt men zich feitelijk aan die mens die aan hem predikte. Dat is de gang van zaken.

Velen van ons zijn door iemand, die ons het Evangelie predikte, tot de Heer gebracht. Dat was geen zaak alleen maar van ons privé. Wij werden "bij de hand gegrepen", tot de Heer geleid en moesten erbij op de knieën. Dat vind ik geen verkeerd gebruik, al wordt er misbruik van gemaakt. Wij zouden zeker niet blindelings moeten gehoorzaam aan iemand die voor onze voorganger doorgaat. Óf hij onze voorganger is, is afhankelijk van of hij ons het Woord Gods predikt. Dat is de Bijbelse gedachte, namelijk dat voorgangers degenen zijn die het Woord Gods prediken. Waar zij het Woord Gods prediken, zouden wij hen gehoorzaam zijn, dat wil zeggen naar hun woord luisteren. We zouden hen ook *"onderdanig"* zijn en dus dienen. Nogmaals, ik vind het altijd moeilijk om erover te praten, maar de gedachte is, hoewel

dat op een andere plaats staat, (Romeinen 15 : 27) dat waar wij deel krijgen aan de geestelijke goederen, wij daar materiële zaken tegenover zouden stellen. Waar men, als heiden, deel had gekregen aan de geestelijke zegeningen van Israël, zou het vanzelfsprekend moeten zijn om de Joodse Gemeente in Jeruzalem materieel te steunen.

Voorgangers spreken het Woord Gods, want dat is de Bijbelse definitie van dat begrip "voorganger". Maar er staat bij: *"zij waken voor (of over) uw zielen"*. Van "zielen" hebben we gezien dat het de aanduiding is van het praktische leven, het zichtbare van de mens, en in dit geval van de gelovigen. Dit betekent niet dat de voorganger zich moet bemoeien met het particuliere leven van de gelovigen, met hun wandel dus. Maar als het Woord, dat gepredikt wordt, van God is, heeft het een uitwerking op die wandel, op die zielen.

De voorgangers *"waken voor uw ziel, als die rekenschap geven zullen"*. Degenen die met het woord dienen en die dus werkelijk als voorgangers optreden, zullen daarvoor verantwoording afleggen. Uiteraard niet aan degenen tot wie zij spreken, want dat zijn degenen die *"onderdanig"* zouden zijn. Er dient verantwoording afgelegd te worden aan Degene die boven de voorganger staat. Die verantwoordelijkheid van degene die met het woord dient, is bijzonder groot, omdat hij een deel van de verantwoordelijkheid van zijn toehouders als het ware overneemt. Wij als gemeenteleden kunnen dan later tegen de Heer zeggen: onze voorganger heeft ons dat nooit verteld. Dan wordt de voorganger geroepen ..., bij wijze van spreken dan. In ieder geval is het zo dat hij over de wijze waarop hij zijn dienst vervult verantwoordelijkheid dient af te leggen. Dat zegt ook Petrus in 1 Petrus 5 : 1-4. Petrus zegt dat zij de "kudde Gods zouden wijden" en daar "opzicht over zouden hebben". "Niet uit bedwang", niet omdat het moet, maar "gewilliglijk". Niet "om vuil gewin", niet als een beroep dus, maar met "een volvaardig gemoed", zeg maar "roeping". En ook: *"Noch als heerschappij voerende over het erfdeel [des Heeren]"* De Gemeente is uiteraard niet het eigendom van de voorganger. Andersom trouwens ook niet. De Gemeente is het *"erfdeel des Heeren"* en de voorganger heeft daarin een dienende taak. Daarom zegt de apostel dat ze niet alleen rekenschap zullen afleggen, maar ook dat zij mogen *"waken over onze zielen"*. *"Opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende"*, dat is "kreunende van pijn".

Waar de gelovigen bereid zijn te luisteren, en bovendien zelf het woord dat gepredikt wordt onderzoeken of het in overeenstemming is met de Schriften, daar wordt de verantwoordelijkheid van de voorganger

een heel stuk minder. Waar dat in alle oprechtheid, openheid en eerlijkheid gebeurt, hebben luisteraars en sprekers geen probleem. Er is niks zo mooi als te mogen spreken over de Heer, over Bijbelse waarheid in het algemeen, aan mensen die bereid zijn te luisteren en dat willen onderzoeken. Dan doe je dat *“met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig”*. De bereidheid tot luisteren is namelijk wel tot ons eigen nut.

Hebreeën 13 : 18, 19

- 18 Bidt voor ons; **Zie zijlijn 110** want wij vertrouwen, dat wij een goed geweten hebben, als die in alles willen eerlijk wandelen.
19 En ik bid u te meer, dat gij dit doet, opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

De apostel past vers 17 inderdaad op zichzelf (en op Timótheüs) toe en zegt: *“wij willen in alles eerlijk wandelen”*. Let op, er staat *“willen”*. Of het altijd lukt, is dus maar zeer de vraag, maar het gaat in de eerste plaats om de gezindheid. Voor zulke voorgangers zou men inderdaad bidden, omdat zij de prooi bij uitstek zijn van de grote tegenstander. De satan pakt degenen die werkelijk de Heer dienen, omdat dat de meeste uitwerking heeft. Dat zijn degenen die voorop lopen, voorgangers, herders, moeten gepakt worden.

Paulus vertrouwt er op dat hij en Timótheüs *“een goed geweten hebben”* en zegt: *“En ik bid te meer dat gij dit doet, opdat ik te eerder aan jullie moge wedergegeven worden.”* De apostel schrijft dit vanuit de gevangenis. Dat lijkt mij voor de hand te liggen. In de eerste plaats vanwege deze uitdrukking. Eenzelfde term wordt in andere Brieven ook gebruikt, waarbij ook de inhoud van de Brief qua strekking sterk overeenkomt met de *“gevangenisbrieven”*: Efeze, Filippenzen en Kolossenzen. Deze Brieven, inclusief de Hebreeën-brief, spreken over de hemelse positie van de gelovigen. Paulus verwacht, volgens dit vers, uit de gevangenis (*in Rome*) te zullen komen en dat schrijft hij ook in [Filippenzen](#), Kolossenzen, Efeze en in 2 Timótheüs.

De conclusie kan zijn dat, als deze Hebreeën voor Paulus bidden, hij des te eerder uit de gevangenis losgelaten zal worden. Maar dat is niet de conclusie die ik trek. Ik zeg niet dat dit niet kan, maar wel dat het een zeer onwaarschijnlijke zaak is. De conclusie die ik uit het vers trek is, dat waar men Paulus dient, hem gehoorzaam en onderdanig is, men op die manier voor Paulus bidt. Dan is het meer voor de hand liggend dat Paulus hen binnen afzienbare tijd zal bezoeken. Het tegengestelde vind je terug in de beide Brieven aan de Korinthiërs.

Daarin zegt de apostel meerdere malen dat hij hen zal bezoeken, of van plan was hen te bezoeken. Maar hij doet het niet en hij heeft het ook niet gedaan. Waarom niet? Omdat ze toch niet naar hem zouden willen luisteren. Hij heeft dus wel wat beters te doen. Paulus wilde er wel naar toe, maar hij zegt steeds dat hij verhinderd werd om dat plan ook daadwerkelijk uit te voeren. Dat is overigens niet iets wat Paulus uitmaakt, maar wat de Heer bepaalt. De Here Jezus Christus stuurde Paulus ergens anders heen. In dat verband wordt er gezegd dat, als deze *“Hebreeën”* Paulus dienen - en dáármee bidden voor hem - de kans groot is dat de Heer Paulus gelegenheid zal geven om juist deze mensen te bezoeken. Omdat zij geneigd zijn te luisteren naar zijn prediking en dat is voor iedereen nuttig.

Hebreeën 13 : 20, 21

- 20 De God nu des vredes, Die den grote Herder der schapen, door het bloed des eeuwigen testaments, uit de doden heeft wedergebracht, *namelijk* onzen Heere Jezus Christus,
21 Die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u, hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus; Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

“De God des vredes” is *“de God van het Nieuwe Verbond”*, want *“vrede”* is één van de termen ter aanduiding van het Nieuwe Verbond. Op een andere plaats heet dat *“de God nu aller genade”*. (1 Petrus 5 : 10) De God van het Nieuwe Verbond heeft *“de grote Herder der schapen uit de doden wedergebracht”* en *“Die volmake u in alle goed werk”*. Dat is de hoofdzin. Of nog korter: *“De God des vredes volmake u in alle goed werk”*. Waarmee maar gezegd wil zijn dat het de bedoeling van deze Brief is, dat deze *“Hebreeën”* zouden volgroeien, volwassen zouden worden in *“alle goed werk”*. Dat is in de Bijbel de aanduiding van al die werken die deel uitmaken van de dienst onder het Nieuwe Verbond. Zoek het maar op, dat heb ik ook gedaan. Dan krijg je een pracht van een lijst waarin goede werken genoemd worden en kom je ogenblikkelijk tot de ontdekking dat goede werken maar één doel hebben, namelijk de verheerlijking van God. Want dan staat de eerste en de laatste keer dat goede werken genoemd worden in het Nieuwe Testament er gewoon bij.

Mattheüs 5 : 16 en 2 Petrus 2 : 12

- 16 Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.

Zijlijn 110

De lezers van de Hebreeën-brief moeten weten hebben wie de schrijver was van dit Bijbelboek. Hoe anoniem het ook is. Het wordt moeilijk te beweren dat Paulus anoniem geschreven heeft, omdat hij er niet vooruit wilde komen. Als dat zo was, kon hij moeilijk zeggen: *“Bidt voor ons”*. Timótheüs, is één van die *“ons”*, want hij wordt in vers 23 met name genoemd. Paulus kan ook min of meer anoniem geschreven hebben met in gedachten dat op deze manier niemand aanstoot hoefde te nemen aan zijn naam, maar dat de goede verstaander toch wel zou begrijpen van wie deze Brief afkomstig was.

12 En houdt uw wandel eerlijk onder de heidenen; opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken, die zij in u zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking.

Als de God des Vredes, de God der Genade, de God van het Nieuwe Verbond, ons volmaken wil in "alle goed werk", waarmee wij Hem verheerlijken, dan kunnen dat alléén maar werken zijn die deel uitmaken van onze dienst onder het Nieuwe Verbond.

"De grote Herder", komt overeen met de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek, die voor Zijn Volk, Zijn Huis, dan wel Zijn Kudde zou zorgen. God heeft "De grote Herder des schapen", opgewekt uit de dood. Die God, die de Here Jezus Christus opgewekt heeft uit de dood, zou ons "volmaken in alle goed werk", waarmee u meteen begrijpt wat Hij dus doet in ons. God heeft eerst Christus opgewekt "uit de doden" en nu wekt Hij ons op, want we zouden komen tot de "uit-opstanding uit de doden" of zoals Paulus het in Filippenzen 3 : 11 zegt: "... de wederopstanding der doden". De bedoeling is dat Hij, die Christus uit de dood heeft opgewekt, onze "sterfelijke lichamen" (niet onze dode lichamen) levend zou maken.

Romeinen 8 : 12

11 En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont.

Het leven Gods in ons zou tot ontwikkeling komen, opdat dit leven voor God geleefd zou worden en dat in en door dit oude lichaam. Daartoe geeft de Heer ons Nieuw Leven en "hulp ter bekwamer tijd". (Hebreeën 4 : 16) Het leven van Christus zou in ons geleefd worden. God werkt in ons, "hetgeen voor Hem welbehagelijk is", zegt vers 21. In dat verband schrijft de apostel Paulus aan de Filippenzen:

Filippenzen 2 : 13, 14

13 Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureren en tegenspreken;

Het is niet de bedoeling dat God, die Geest, of Christus, in ons zou werken hetgeen voor óns welbehagelijk is. Maar het is de bedoeling dat Hij zodanig in ons zou werken, dat wij doen wat Hém welbehagelijk

is. Daartoe wil Hij ons "volmaken in alle goed werk". Waar wij doen wat hem welbehagelijk is, zijn wij betrokken in de priesterlijke dienst, door Jezus Christus, want Hij is, als Hogepriester van het Nieuwe Verbond het "Hoofd van dienst". En dus: "Dewelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid, amen". (zie ook Romeinen 11 : 36) De roeping van de Gemeente, tot heerlijkheid Gods, namelijk tot heerlijkheid van Christus, wordt met "amen" nog eens een keer bekrachtigd.

Hebreeën 13 : 22

22 Doch ik bid u, broeders, verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in het kort geschreven.

Na zijn uiteenzetting drukt hij de lezers op het hart om toch vooral naar het Woord te luisteren: "verdraagt het woord deze vermaning". Wat hij hier zegt is eigenlijk hetzelfde als in vers 17: "Zijt uw voorgangeren gehoorzaam, en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen". "Vermaning" is "vertrouwing" of "bemoediging".

"Want ik heb u in het kort geschreven" kan slaan op het laatste hoofdstuk, de aan het Bijbelboek toegevoegde brief. Anders kan ik mij moeilijk voorstellen dat het kort was, want de 12 voorgaande hoofdstukken zijn bepaald niet kort. Bovendien schreef Paulus een veel kortere Brief over het gelijksoortig onderwerp, namelijk de Galatenbrief. Waarvan hij in 6 : 11 zegt: "Ziet, hoe groten brief ik u geschreven heb met mijn hand." Die was nog niet half zo lang als de Hebreeënbrief. Dus vermoedelijk slaat vers 22 alleen op het laatste hoofdstuk. Aan de andere kant is het ook zo dat Paulus in Hebreeën op verkorte wijze uiteenzet op welke wijze de oudtestamentische dienst een beeld is van de nieuwtestamentische dienst.

Hebreeën 13 : 23

23 Weet, dat de broeder Timotheüs losgelaten is, met welken (zo hij haast komt) ik u zal zien.

Dat "losgelaten" kan ook zijn "uitgezonden" of "vertrokken". Dat is het argument van degene die niet willen geloven dat dit een gevangenisbrief is van Paulus. Op deze wijze kun je je er onder uit redeneren. Persoonlijk heb ik niet het idee dat het zo in elkaar steekt. Volgens mij is Timótheüs in vrijheid gesteld om deze Hebreeën, wie het dan ook maar zijn, te bezoeken, want Timotheüs wordt beschouwd als de officiële dienaar van Paulus. Hij wordt gezonden, omdat Paulus zelf dit niet kan doen. Via Timótheüs bezoekt hij dan toch deze Hebreeën. Waarmee je maar weer ziet dat er inderdaad sprake is van

samenwerking, onderlinge dienst, onder degene die wij als voorganger zouden aanduiden. Bovendien vind je hierin dat initiatieven voor het "werk de Heeren" niet in de eerste plaats voortkomen uit de Gemeente als zodanig, maar afkomstig zijn van degenen die persoonlijk de Heer dienen. De voorgangers dus.

Hebreeën 13 : 24

24 Groet al uw voorgangeren, en al de heiligen. U groeten die van Italië zijn.

In de Hebreeën-brief is de grootste zorg niet eens over de geloven als zodanig, maar in de eerste plaats over de voorgangers. Degene die deze boodschap zouden moeten prediken. Zij die deze vaste spijs aan de geloven zouden moeten aanreiken. De kans is namelijk groot dat ze zich er niet eens aan wagen.

Ik kwam jaren geleden een bekende voorganger uit Nederland tegen. Die zei tegen mij, nou als er één boek is waar ik niks van begrijp, dan is het de Hebreeën-brief. Nee, dat zal je gedacht zijn. Dit is precies uitgebreid waar het om gaat. De dienst onder het Nieuwe Verbond, waarbij wij vrijgemaakt zijn van het Oude Verbond, van al het oude. Omdat wij vrijwillig deze levende God zouden dienen vanuit, en in, en vanwege, een hemelse positie, die tegelijkertijd een positie "buiten de legerplaats is". Deze laatste uitdrukking is ongetwijfeld de verklaring van waarom deze man van mening was dat dit het moeilijkste boek uit heel de Bijbel is. Ik weet wel waar het op vast zit. Als men dit begrijpt, als men deze boodschap echt begrijpt en aanneemt, dan komt men terecht, of dan is men, "buiten de legerplaats". Dat is het probleem. Als men dat persé niet wil, omdat men juist iets zoekt in die legerplaats, zal men nooit tot verwerking van deze vaste spijs uit de Brief aan de Hebreeën komen.

Van de voorgangeren, die dit dus wel kennen en spreken, van hen wordt gezegd: "*Groet al uw voorgangeren en ál de heiligen*". In die specifieke volgorde dus. Als eerste de "voorgangeren", die uiteraard "heiligen" (= gelovigen) zijn en vervolgens ook ál de gelovigen, de "heiligen".

"*Uw groeten die van Italië zijn*", waarmee duidelijk is dat de Brief in ieder geval vanuit Italië geschreven is. Waar was Paulus in Italië? In Rome in de gevangenis. Ik weet het niet anders, dus ik houd het daar toch maar op.

Dus is de Hebreeën-brief geschreven van "buiten de legerplaats", waarschijnlijk aan degene die zich daarin bevonden en met de oproep om daar ook echt uit te gaan. Als je dat letterlijk zo neemt, ik bedoelde het overdrachtelijk, dan wijst dit op een Brief van Paulus vanuit de gevangenis in Rome, gericht aan de gelovigen in Jeruzalem. En dat in het vooruitzicht dat Jeruzalem verwoest zou gaan worden. Een Brief juist aan die meest Joodse Christengemeente, die er in die dagen was, waarvan Jakobus, de schrijver van het hierop volgende Bijbelboek, oorspronkelijk de voorganger was.

Jakobus had een sterke neiging naar de wet. Niet dat hij dat predikte, want dat kun je niet zeggen, integendeel, maar het was in ieder geval een gemeente met sterke Joodse tradities, dat heet "Judaïsme", wat overdrachtelijk staat voor alle religie in deze wereld. De kans is dus groot dat deze Brief juist aan hen, aan die Joodse gelovigen, geschreven werd, opdat ze niet alleen letterlijk, maar uiteindelijk ook overdrachtelijk "de legerplaats" zouden verlaten. Waarbij zij, buiten Jeruzalem (en waar dat voor staat), zouden kiezen voor het "dragen van de smaadheid van Christus", (Vers 13) maar dat ook zou leiden tot de werkelijke dienst aan de levende God. Een dienst die zij onder het Judaïsme (in het Jodendom) niet kenden.

De Brief eindigt met, en dat kun je voorspellen, de genade en niks anders dan dat.

Hebreeën 13 : 25

25 De genade zij met u allen. Amen.

Die genadewens, die we van de apostel steeds tegenkomen en gericht is aan alle gelovigen, gaat over de genade die van de Troon komt en waartoe wij uiteraard zouden naderen om wedergeboren te worden, maar in het bijzonder om daarna de levende God te dienen.

Amen